

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera

Záchranný archeologický průzkum pro dopravní stavby
Diplomová práce

2024

Ing. Bc. Marie Vodičková

Univerzita Pardubice
Dopravní fakulta Jana Pernera
Akademický rok: 2022/2023

ZADÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE

(projektu, uměleckého díla, uměleckého výkonu)

Jméno a příjmení: **Ing. Bc. Marie Vodičková**
Osobní číslo: **D22525**
Studijní program: **N0732A260017 Dopravní stavitelství**
Téma práce: **Záchranný archeologický průzkum pro dopravní stavby**
Zadávací katedra: **Katedra dopravního stavitelství**

Zásady pro vypracování

Popište náležitosti provádění záchranného archeologického výzkumu (ZAV) v případě dopravních staveb ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.

Zaměřte se na povinnosti stavebníka, oprávněné organizace a definujte základní pojmy v uvedené oblasti. Zmapujte výzkumy v souvislosti s realizací dopravních staveb v nedávné době s důrazem na Vychoďočeký kraj. Dále popište metody výzkumu a používané technologie. Zhodnoťte vliv ZAV na proces plánování a realizace dopravních staveb v ČR.

Rozsah pracovní zprávy:

Rozsah grafických prací:

Forma zpracování diplomové práce: **tištěná/elektronická**

Seznam doporučené literatury:

JOŠTOVÁ, Kateřina. *Sídliště z pozdní doby laténské a doby římské ve Slepoticích, okr. Pardubice (záchranný archeologický výzkum z roku 2016)*. Univerzita Pardubice, 2020.

SVOBODA, Viktor, Jan JÍLEK a Katarína KAPUSTKA. *Sídlištní situace a nálezy z doby římské z Mikulovic u Pardubic (parc. p. č.241/56)*. Univerzita Pardubice, 2020. Dostupné také z: <https://hdl.handle.net/10195/74506>

KOŠAŘOVÁ, Markéta, Jan FROLÍK a Jan MUSIL. *Raně středověké osídlení v Dražkovicích (okr. Pardubice)*. Univerzita Pardubice, 2017. Dostupné také z: <http://hdl.handle.net/10195/68586>
a další literatura, dle doporučení vedoucího práce.

Vedoucí diplomové práce:

Ing. Vladislav Borecký, Ph.D.

Katedra dopravního stavitelství

Datum zadání diplomové práce: **31. srpna 2023**

Termín odevzdání diplomové práce: **16. ledna 2024**

L.S.

doc. Ing. Libor Švadlenka, Ph.D.
děkan

Ing. Aleš Šmejda, Ph.D.
vedoucí katedry

V Pardubicích dne 12. října 2023

Prohlašuji:

Práci s názvem *Záchranný archeologický průzkum pro dopravní stavby* jsem vypracovala samostatně. Veškeré literární prameny a informace, které jsem v práci využila, jsou uvedeny v seznamu použité literatury.

Byla jsem seznámena s tím, že se na moji práci vztahují práva a povinnosti vyplývající ze zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, o právech souvisejících s právem autorským a o změně některých zákonů (autorský zákon), ve znění pozdějších předpisů, zejména se skutečností, že Univerzita Pardubice má právo na uzavření licenční smlouvy o užití této práce jako školního díla podle § 60 odst. 1 autorského zákona, a s tím, že pokud dojde k užití této práce mnou nebo bude poskytnuta licence o užití jinému subjektu, je Univerzita Pardubice oprávněna ode mne požadovat přiměřený příspěvek na úhradu nákladů, které na vytvoření díla vynaložila, a to podle okolností až do jejich skutečné výše.

Beru na vědomí, že v souladu s § 47b zákona č. 111/1998 Sb., o vysokých školách a o změně a doplnění dalších zákonů (zákon o vysokých školách), ve znění pozdějších předpisů, a směrnicí Univerzity Pardubice č. 7/2019 Pravidla pro odevzdávání, zveřejňování a formální úpravu závěrečných prací, ve znění pozdějších dodatků, bude práce zveřejněna prostřednictvím Digitální knihovny Univerzity Pardubice.

V Pardubicích dne 13. května 2024

Marie Vodičková v.r.

Poděkování

Ráda bych poděkovala Ing. Vladislavu Boreckému, Ph.D. za vedení diplomové práce. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Tomáši Zavoralovi, DiS. vedoucímu archeologického oddělení Východočeského muzea v Pardubicích za odbornou pomoc a cenné zkušenosti.

Marie Vodičková

ANOTACE

Diplomová práce se zabývá problematikou záchranných archeologických výzkumů pro dopravní stavby. Cílem práce je popsání náležitostí provádění záchranného archeologického výzkumu se zaměřením na dopravní stavby. Pojednává o povinnostech stavebníka, oprávněných organizací a definuje základní pojmy v dané oblasti. Zaměřuje se na záchranné archeologické výzkumy pro dopravní stavby prováděné v poslední době na území východočeského regionu, a hlavně na probíhající výzkumy v souvislosti s výstavbou dálnice D35.

KLÍČOVÁ SLOVA

Záchranný archeologický výzkum, archeologický nález, památková péče, dopravní stavby, dálnice D35.

TITLE

Rescue Archeology on Transport Structures

ANNOTATION

This master thesis deals with the issue of rescue archeology on transport structures. The aim of the thesis is to describe the essentials of executing rescue archeology with a focus on transport structures. It discusses the obligations of the builder, authorized organizations and defines the basic terms in the given area. It focuses on rescue archeology on transport structures carried out recently in the territory of the East Bohemia region and mainly on research in process in connection with the construction of the D35 motorway.

KEYWORDS

Rescue archeology, archeological discovery, monument care, transport structures, D35 motorway.

VODIČKOVÁ, M. *Záchranný archeologický průzkum pro dopravní stavby*. Pardubice: Univerzita Pardubice, Dopravní fakulta Jana Pernera, 2024. 106 s. Vedoucí diplomové práce Ing. Vladislav Borecký, Ph.D.

Obsah

Seznam obrázků	10
Seznam tabulek	12
Seznam zkratk	13
Úvod	14
1 Státní památková péče	15
1.1 Legislativa	15
1.2 Orgány a organizace státní památkové péče.....	17
1.2.1 Ministerstvo kultury	17
1.2.2 Památková inspekce	18
1.2.3 Krajský úřad.....	18
1.2.4 Obecní úřad obce s rozšířenou působností	18
1.2.5 Komise státní památkové péče.....	19
1.2.6 Stavební úřad.....	19
1.2.7 Národní památkový ústav	19
1.2.8 Archeologický ústav Akademie věd.....	20
1.2.9 Muzea	20
1.2.10 Oprávněné organizace k provádění archeologických výzkumů	20
2 Archeologický výzkum.....	22
2.1 Archeologický nález.....	22
2.1.1 Náhodný archeologický nález vs nález během archeologického výzkumu.....	23
2.1.2 Movité vs. nemovité archeologické nálezy.....	24
2.1.3 Vlastnictví archeologických nálezů.....	24
2.2 Územní s archeologickými nálezy	25
2.3 Typy archeologických výzkumů.....	26
2.4 Etapy archeologických výzkumů.....	27
2.5 Metody archeologických výzkumů.....	28

2.5.1	Nedestruktivní metody	28
2.5.2	Destruktivní metody	37
2.6	Dokumentace archeologických výzkumů	38
3	Záchranný archeologický průzkum	40
3.1	Oznamovací povinnost stavebníka	40
3.2	Dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu	42
3.3	Financování záchranného archeologického výzkumu	46
3.3.1	Hrazené oprávněnou organizací nebo Archeologickým ústavem	46
3.3.2	Hrazené stavebníkem	47
3.4	Provádění záchranného archeologického výzkumu	49
3.4.1	Odborný dohled	49
3.4.2	Předběžný zjišťovací archeologický výzkum	50
3.4.3	Předstihový záchranný archeologický výzkum	50
3.5	Správní delikty a přestupky	51
3.5.1	Správní delikty způsobené oprávněnou organizací	51
3.5.2	Správní delikty způsobené stavebníkem	52
4	Záchranný archeologický výzkum pro dopravní stavby ve východočeském regionu	53
4.1	Účelové komunikace	53
4.2	Místní komunikace	55
4.3	Komunikace pro cyklisty	57
4.4	Parkoviště	58
4.5	Mosty	59
4.6	Silnice	60
4.7	Dálnice	62
5	Analýza záchranného archeologického výzkumu pro vybranou dopravní stavbu	64
5.1	D35 Hořice – Sadová	65
5.2	D35 Sadová – Platiště	68

5.3	D35 Ostrov – Vysoké Mýto.....	71
5.4	D35 Vysoké Mýto – Džbánov	74
5.5	D35 Džbánov – Litomyšl	76
5.6	D35 Litomyšl – Janov	78
5.7	D35 Janov – Opatovec	80
5.8	Shrnutí a vyhodnocení.....	82
6	Osobní zapojení do záchranného archeologického výzkumu v úseku Litomyšl – Janov stavby D35	84
6.1	Záchranný archeologický výzkum „D35 Litomyšl – Janov“	84
6.2	Průzkum terénu.....	87
6.3	Vyhodnocení.....	90
7	Závěr	94
	Seznam literatury.....	97
	Přílohy.....	106

Seznam obrázků

Obrázek 1: Dokumentace lokality poblíž Litoměřic - opevnění z poloviny 19. století [24,25]	29
Obrázek 2: Ilustrační obrázek principu porostového příznaku	30
Obrázek 3: Rozdělení geofyzikálních metod	31
Obrázek 4: Schéma georadaru	32
Obrázek 5: Schéma vybraných metod povrchového sběru	36
Obrázek 6: Přibližné rozdělení nákladů terénní a postexkavační části výzkumu [49]	47
Obrázek 7: Opatovice nad Labem - Pohřebačka [25,54]	53
Obrázek 8: Stavba polní cesty HC1 a poldru PEO11 [25,55]	54
Obrázek 9: Polní cesta Hostovice [25,56]	55
Obrázek 10: Obslužná komunikace Rosice nad Labem [25,57]	56
Obrázek 11: Technická vybavenost a komunikace pro RD v lokalitě Z3 v Dubanech [25,58]	56
Obrázek 12: Cyklostezka Přelouč-Lhota [25,59]	57
Obrázek 13: Výstavba cyklostezky Nový Bydžov - Chudonice [25,60]	58
Obrázek 14: Parkoviště Skřivany [25,61]	59
Obrázek 15: Most Chlumeck nad Cidlinou [25,62]	59
Obrázek 16: Rekonstrukce silnice II/326 Nový Bydžov – Myštěves [25,63]	60
Obrázek 17: Rekonstrukce silnice III/31512 a mostu ev. č. 31512-1 Česká Třebová [25,64]	61
Obrázek 18: Dálnice D11 Osičky - Hradec Králové [25,65]	62
Obrázek 19: Stavba dálnice D11, úsek 07-1 [25,66]	63
Obrázek 20: Jednotlivé úseky dálnice D35 [25,67]	64
Obrázek 21: Trasa D35 Hořice - Sadová [68]	65
Obrázek 22: Situace zemních prací pro ZAV D35 Hořice - Sadová [69]	66
Obrázek 23: Mapa začlenění úseku D35 Hořice - Sadová do územní s archeologickými nálezy [70]	67
Obrázek 24: Procentuální zastoupení realizace ZAV na celkové ceně stavby „D35 Hořice – Sadová“	68
Obrázek 25: Trasa D35 Sadová – Plotiště [72]	68
Obrázek 26: Celková situace zemních prací pro ZAV D35 Sadová – Plotiště [73]	69
Obrázek 27: Mapa začlenění úseků D35 Sadová – Plotiště do území s archeologickými nálezy [70]	70
Obrázek 28: Přesun pomníku 49. pěšího pluku [74]	70

Obrázek 29: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Sadová – Plotiště“	71
Obrázek 30: Trasa D35 Ostrov – Vysoké Mýto [76]	72
Obrázek 31: Trasa D35 Ostrov – Vysoké Mýto s navrženým způsobem skryvky a archeologickými lokalitami [78]	73
Obrázek 32: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Ostrov – Vysoké Mýto“	73
Obrázek 33: Trasa D35 Vysoké Mýto – Džbánov [80]	74
Obrázek 34: Trasa D35 Vysoké Mýto – Džbánov s rozdělením na úseky s plošnou skryvkou a rýhováním a vyznačenými archeologickými lokalitami [82]	75
Obrázek 35: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Vysoké Mýto – Džbánov“	76
Obrázek 36: Trasa D35 Džbánov – Litomyšl [84]	76
Obrázek 37: Přehledná situace zemních prací pro ZAV na trase D35 Džbánov – Litomyšl [85]	77
Obrázek 38: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Džbánov – Litomyšl“	78
Obrázek 39: Trasa D35 Litomyšl – Janov [87]	79
Obrázek 40: Přehledná situace zemních prací pro trasu D35 Litomyšl – Janov [88]	79
Obrázek 41: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Litomyšl – Janov“	80
Obrázek 42: Trasa D35 Janov – Opatovec [90]	80
Obrázek 43: Přehledná situace zemních prací pro trasu D35 Janov – Opatovec [91]	81
Obrázek 44: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Janov – Opatovec“	82
Obrázek 45: Situace širších vztahů, D35 Litomyšl - Janov, zemní práce pro ZAV [88]	86
Obrázek 46: Vyznačení lokace úseků, kde probíhal průzkum terénu [93]	88
Obrázek 47: Koordinační situační výkres km 52,3 - km 53,7 s červeně vyznačenou plochou 1. úseku [88]	88
Obrázek 48: Označení potencionální archeologické situace	89
Obrázek 49: Koordinační situační výkres km 55,2 - km 56,7 s červeně vyznačenou plochou 2. úseku [88]	89
Obrázek 50: Vyhloubení označené potencionální archeologické situace	90

Seznam tabulek

Tabulka 1: Porovnání magnetometrů Fluxgate, protonového a cesiového [29]	33
Tabulka 2: Porovnání geofyzikálních metod užívaných v archeologickém průzkumu [29]	33
Tabulka 3: Přehled metod vzorkování [23]	37
Tabulka 4: Shrnutí základních informací o úsecích dálnice D35 a záchranných archeologických výzkumech	83

Seznam zkratek

AIS	Archeologický informační systém
AMČR	Archeologická mapa České republiky
ARÚ	Archeologický ústav
AV ČR	Akademie věd České republiky
GPR	Georadar (Ground Penetrating Radar)
ICOMOS	Mezinárodní rada pro památky a sídla (International Council on Monuments and Sites)
IISPP	Integrovaný informační systém památkové péče
ISAD	Informační systém o archeologických datech
LLS	Letecké laserové skenování
MÚK	Mimoúrovňová křižovatka
NPÚ	Národní památkový ústav
NZ	Nálezová zpráva
RAK	Regionální archeologické komise
ŘSD	Ředitelství silnic a dálnic
SAS	Státní archeologický seznam
ÚAN	Území s archeologickými nálezy
VAL	Významné archeologické lokality
VAP	Významné archeologické plochy
ZAV	Záchranný archeologický výzkum

Úvod

Při výstavbě dopravních staveb, které jsou v mnoha případech významným zásahem do krajiny, se často setkáváme se záchranným archeologickým výzkumem, který má za cíl ochránit naše společné kulturní dědictví. Na našem území se vystřídalo množství rozličných kultur, jejichž pozůstatky můžeme nalézat kolem sebe. Nežřídky kdy jsou však tyto známky antropogenní činnosti lidským očím skryty a jsou odhaleny až při stavební či jiné lidské činnosti, která zasahuje do vrstev půdy. Při takovýchto činnostech dochází k ničení archeologických lokalit. Pro zachování kulturního dědictví je nutná jeho ochrana, kterou upravuje i právní systém České republiky, a to hlavně zákon o státní památkové péči a stavební zákon. Záchranné archeologické výzkumy jsou tak nedílnou součástí dopravních staveb, kterých se dotýkají jak při plánování, tak při vlastní realizaci.

Většina lidí má však o tomto tématu pouze malé povědomí. Představy veřejnosti i stavebníků o záchranném archeologickém výzkumu jsou často zkreslené. Obraz archeologa je pro mnoho lidí spojen s člověkem s kloboukem na hlavě a štětečkem v ruce, který stavbu pozastavuje a zdržuje nebo dokonce zastavuje kvůli nálezů jedné mince či střepu. Realita se tak od představ může značně lišit. Hlavním důvodem výběru tohoto tématu je pro mne tedy rozšíření povědomí a nezkreslených informací o záchranných archeologických výzkumech. Dále přiblížení jejich průběhu a také povinností plynoucích ze zákona pro stavebníky zasahujících do přípravy a realizace dopravních staveb. Ty jsou vždy jakýmsi kompromisem mezi archeology, kteří se snaží o zachování kulturního dědictví a stavebníkem, jehož cílem je co nejrychlejší a nejlevnější realizace stavebního záměru.

Cílem diplomové práce je tedy popsání náležitostí provádění záchranného archeologického výzkumu v případě dopravních staveb ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Dále definování základních pojmů týkajících se archeologického výzkumu, povinností stavebníka a oprávněné organizace k provádění záchranného archeologického výzkumu. Část diplomové práce se zabývá také zmapováním výzkumů v souvislosti s realizací dopravních staveb v období posledních deseti let ve východočeském regionu. Zvláštní pozornost je potom věnována analýze záchranných archeologických výzkumů při výstavbě dálnice D35 a jejich finanční náročnosti. Poslední část práce je zaměřena na osobní zapojení do archeologického výzkumu výstavby „D35 Litomyšl – Janov“. V neposlední řadě je cílem práce zhodnocení vlivu záchranných archeologických výzkumů na proces plánování a realizace dopravních staveb.

1 Státní památková péče

Památkovou péči lze obecně chápat jako činnosti směřující k ochraně kulturního dědictví společnosti. Cílem památkové péče je zachování, ochrana a společenské uplatnění kulturních památek [1]. Základními činnostmi památkové péče je pak ochrana, uchování, poznávání a zprostředkování hodnot památkového fondu. Památková péče se tak zabývá nejen ochranou kulturních památek, památkových rezervací, památkových zón, ale i archeologického dědictví. Pod památkovou péči spadá i záchranný archeologický výzkum, což je odborná archeologická činnost jejímž hlavním cílem je dokumentace archeologických situací na území ohroženém stavební či jinou činností, a tím zachování archeologického dědictví. Více o záchranném archeologickém výzkumu je v následujících kapitolách. Nyní se zaměříme na jeho ukotvení v zákonných pramenech.

1.1 Legislativa

Památková péče v České republice je ukotvena již v ústavním zákoně č.1/1993 Sb., *Ústava České republiky* a v ústavním zákoně č.2/1993 Sb., *Listina základních práv a svobod*. Již preambule Ústavy zmiňuje odhodlání společně střežit a rozvíjet zděděné přírodní a kulturní bohatství, a to jak hmotné, tak duchovní [2]. V Listině základních práv a svobod je pak celá řada článků, které se věnují památkové ochraně ať už přímo či nepřímo. Významným ustanovením je pak článek 34 o právu přístupu ke kulturnímu bohatství. Stejně tak důležitým je i článek 11 týkající se vlastnického práva, který pojednává mimo jiné o výhradním vlastnictví státu některých movitých i nemovitých věcí, kterými jsou i archeologické nálezy. [3]

Významným zákonem upravujícím oblast památkové péče je *zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči*. Zákon o státní památkové péči upravuje komplexně památkovou péči v České republice. Pro ochranu archeologického dědictví je klíčová hlavně část třetí – Archeologické výzkumy a nálezy. Je zde podrobně popsáno oprávnění k archeologickým výzkumům, odborná kvalifikace a provádění výzkumů. Stejně tak jsou zde popsány i archeologické nálezy, jejich vlastnění, územní plány či náhrada za majetkovou újmu. Významné jsou i jiné části tohoto zákona, zvláště pak část o prohlašování kulturních a národních památek, o orgánech a organizacích státní památkové péče či o opatřeních při porušení povinností. Zákon o státní památkové péči byl od dob svého vzniku několikrát novelizován. [1]

Neopomenutelným pramenem v řešené problematice je *zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon*. Stěžejními částmi stavebního zákona pro ochranu archeologického dědictví jsou

především paragrafy týkající se územního plánování, stavebního práva a stavebního řádu. Například §266 tohoto zákona pojednává o archeologických, paleontologických či jinak cenných nálezech, o povinnostech takový nález oznámit a provést taková opatření, aby nedošlo k jejich poničení. Tyto dva výše zmiňované zákony budou v souvislosti s ochranou archeologického dědictví podrobněji rozebrány v dalších kapitolách. [4]

Dalším pramenem důležitým pro památkovou péči je také *zákon č. 500/2004 Sb., správní řád*, který upravuje státní řízení. Tento zákon upravuje výkon veřejné správy a je tak základem správního řízení i v rámci památkové péče.

Ve vztahu k památkové péči se často setkáváme i s přestupky, správními delikty i trestnými činy. Proto je nutné zmínit i *zákon č. 200/1990 Sb., o přestupcích* a *zákon č. 40/2009 Sb., trestní zákoník*. Pramenem pro danou problematiku je také *zákon č. 256/2001 Sb., o pohřbnictví*, který jako jediný předpis v ČR upravuje nakládání s lidskými ostatky.

Důležitou roli při ochraně kulturního dědictví hraje také smlouva o provedení záchranného archeologického výzkumu, kterou uzavírá vlastník nemovitosti s organizací oprávněnou provádět archeologické výzkumy. Tato smlouva se řídí *zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník*. Dále při posuzování splnění podmínek k udělení statusu oprávněné organizace odkazuje památkový zákon na *zákon č. 18/2014 Sb., o uznání odborné kvalifikace*.

Nedílnou součástí archeologických výzkumů je také *zákon č. 334/1992 Sb., o ochraně zemědělského půdního fondu*. Tento zákon se v souvislosti s ochranou archeologického dědictví zabývá především skrývkou svrchní kulturní vrstvy půdy a dále možností udělení výjimky pro odnětí zemědělské půdy ze zemědělského půdního fondu pro ochranu archeologických nalezišť. Tento výčet zákonů však není konečný, neboť i v řadě dalších zákonů se vyskytují ustanovení, která se přímo či nepřímo týkají dané problematiky.

Důležité jsou pro památkovou péči i vyhlášky, a to například *vyhláška Ministerstva kultury č. 66/1988 Sb.*, kterou se provádí *zákon č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči*. Dále pak *vyhláška Ministerstva kultury č. 187/2007 Sb.*, kterou se stanoví obsah a náležitosti plánu území s archeologickými nálezy a *vyhláška Ministerstva kultury č. 420/2008 Sb.*, kterou se stanoví náležitosti a obsah plánu ochrany památkových rezervací a památkových zón.

Posledním okruhem pramenů práva vztahující se k probírané problematice jsou mezinárodní smlouvy. Do této kategorie patří například *Úmluva o ochraně architektonického dědictví Evropy*, *Úmluva o ochraně světového kulturního a přírodního dědictví* a *Úmluva o ochraně archeologického dědictví Evropy* (tzv. Maltská konvence), která byla přijata v roce 1992 a kterou později doplnila Charta Mezinárodní rady pro památky a sídla (ICOMOS)

o ochraně archeologického dědictví pod vodou. ICOMOS je vydavatelem mnoha mezinárodních dokumentů týkající se ochrany kulturního dědictví. [5; 6]

Kromě výše zmíněných zákonů, vyhlášek či mezinárodních smluv jsou pro ochranu archeologického dědictví důležité i jiné dokumenty, a to například dokumenty vydávané Archeologickým ústavem Akademie věd České republiky (ARÚ AV ČR). Významná je *směrnice č.3/2008 o provádění terénních archeologických výzkumů v ARÚ AV ČR, Praha, v.v.i.*, která definuje archeologický výzkum, záchranný archeologický výzkum, badatelský výzkum a specifikuje obsah dohody o provedení záchranného archeologického výzkumu a mimo jiné také stanovuje, co by mělo být obsahem nálezové zprávy. Dalším významným dokumentem je i *směrnice č. 8/2007 Standardy evidence terénních výzkumů a archivace terénní dokumentace v Archeologickém ústavu AV ČR, Praha, v.v.i.*

1.2 Orgány a organizace státní památkové péče

Klíčovým pojmem státní památkové péče pro záchranné archeologické výzkumy je *archeologická památková péče*. Jedná se o část památkové péče, která se zabývá záchranou archeologických pramenů a informací. Základním cílem archeologické památkové péče je ochrana a záchrana archeologických nálezů nemovité i movité povahy. [7]

Státní správu v oblasti archeologické památkové péče vykonávají orgány státní památkové péče ve spolupráci s ostatními orgány státní správy a za odborné pomoci dalších odborných organizací a ústavů [1]. Organizaci státní památkové péče lze rozdělit do několika stupňů. Nejvýše stojí Ministerstvo kultury ČR, které celou soustavu řídí a zřizuje památkovou inspekci jako kontrolní orgán. Dále následují krajské úřady, obecní úřady obcí s rozšířenou působností a stavební úřady. Do další skupiny, která se přímo specializuje na ochranu kulturního dědictví, patří Archeologický ústav Akademie věd ČR a Národní památkový ústav. [1; 8]

1.2.1 Ministerstvo kultury

Hlavním orgánem státní památkové péče je Ministerstvo kultury. Úkoly Ministerstva kultury v dané oblasti vymezuje §26 zákona o státní památkové péči. Mezi hlavní povinnosti patří plánování, koordinace a rozhodovací činnost. Zajišťuje mezinárodní spolupráci v oboru památkové péče, koordinuje vědeckovýzkumnou činnost, uplatňuje stanovisko k politice územního rozvoje a k zásadám územního rozvoje a rozhoduje o prohlášení kulturních památek, památkových zón a památkových rezervací. [1]

1.2.2 Památková inspekce

Památkovou inspekci zřizuje Ministerstvo kultury jako svůj specializovaný kontrolní orgán. Jeho hlavní činností je dozor nad zabezpečením komplexní péče o kulturní památky, dodržováním rozhodnutí orgánů státní památkové péče a splněním všech povinností vlastníků kulturních památek. Jedná se tedy o orgán státní památkové péče, který hlídá dodržování zákona o státní památkové péči a prováděcích předpisů včetně hodnocení a návrhů potřebných opatření k odstranění případných nedostatků. Inspekce se zaměřuje především na zpřístupňování kulturních památek, jejich správu, ochranu a obnovu. [1; 9]

1.2.3 Krajský úřad

Výkon státní památkové péče na krajské úrovni řídí krajský úřad, a to podle §28 zákona o státní památkové péči. Úřad plní úkoly orgánu státní památkové péče pro národní kulturní památky, pokud to nepřísluší Ministerstvu kultury nebo vládě ČR. Vykonává dozor při obnově kulturních památek, schvaluje koncepci podpory památkové péče v kraji a návrhy programů na zachování a obnovu kulturních památek. Je dotčeným orgánem pro nepředvídatelné nálezy a rozhoduje o odvolání proti rozhodnutí obecních úřadů obcí s rozšířenou působností. Důležitá je jeho pravomoc rozhodnout o povinnostech vlastníka nemovitosti strpět provedení záchranného archeologického výzkumu a zároveň stanovit podmínky, za kterých bude výzkum proveden. To však platí pouze v případě, kdy nedojde k uzavření dohody mezi vlastníkem nemovitosti a oprávněnou organizací. Archeologické dědictví kraj chrání také poskytováním odměn nálezcům archeologických nálezů. [1]

Kraje po dohodě s Ministerstvem kultury mohou vydat nařízením plán území s archeologickými nálezy, který je významným nástrojem ochrany kulturního dědictví. Krajský úřad je dále příslušný k projednání správních deliktů a přestupků a uložení sankcí za ně v případě porušení povinností, které ukládá zákon o státní památkové péči či stavební zákon. [5; 6]

1.2.4 Obecní úřad obce s rozšířenou působností

Zákon o státní památkové péči v §29 svěřuje obecním úřadům obcí s rozšířenou působností výkon a organizaci státní památkové péče ve stanoveném správním obvodu v souladu s koncepcí rozvoje státní památkové péče v České republice.

Významnou roli hraje obecní úřad obce s rozšířenou působností při ochraně archeologického dědictví pořizováním územního plánu a územně plánovacími podklady. Dále

tento úřad projednává přestupky a správní delikty a za porušení zákonných povinností ukládá a vymáhá sankce.

Specifické postavení má Magistrát hlavního města Prahy. Tento úřad má zároveň postavení úřadu obce s rozšířenou působností i krajského úřadu.

Zvláštní postavení má v souvislosti s památkovou péčí i Kancelář prezidenta České republiky, která spravuje objekty chráněné oblasti Pražského hradu. [1]

1.2.5 Komise státní památkové péče

Komise státní památkové péče je pracovní komise sloužící převážně k posuzování a koordinaci státní památkové péče. Tento pomocný orgán mohou zřídit rady kraje či obce s rozšířenou působností dle §31 zákona o státní památkové péči. Členem komise státní památkové péče je konzervátor státní památkové péče, jehož hlavní činností je pozorování stavu kulturních památek, podávání zpráv o jejich stavu a využití. Konzervátor se také podílí na propagaci kulturních památek mezi občany zejména pomocí přednášek, publikací či akcemi zaměřenými na mládež. Zpravodaj státní památkové péče je pak spolupracovníkem konzervátora pověřený dohledem nad určitým územním obvodem. [1; 9]

1.2.6 Stavební úřad

Stavební úřad hraje důležitou roli při oznamování archeologických nálezů v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby. Dle stavebního zákona je totiž stavebník povinen ohlásit stavebnímu úřadu nepředvídaný nález a dále zajistit taková opatření, aby nedošlo k jeho poškození, v místě nálezu přerušit práce a vše zaznamenat do stavebního deníku. [4]

Významnou roli hraje stavební úřad také u kulturních památek. Stavební úřad rozhoduje v územním řízení, při vydávání územního souhlasu, povolení staveb atd. v případech, které specifikuje zákon o státní památkové péči v souladu s památkovou péčí, tedy obecním úřadem obce s rozšířenou působností či krajským úřadem. Jedná se například o ochranná pásma kulturních památek. [1]

1.2.7 Národní památkový ústav

Národní památkový ústav (NPÚ) je odborná a výzkumná organizace, která byla zřízena jako příspěvková organizace podle zákona o státní památkové péči. Podle §32 tohoto zákona se jedná o odbornou organizaci, která slouží k zabezpečení jednoty kulturně-politických záměrů, rozvoji státní památkové péče a k výkonu a koordinaci odborné činnosti v rámci státní památkové péče. [1]

NPÚ vede seznam kulturních památek, spravuje soubor kulturních památek, provádí nutné činnosti k zajištění kvality a odbornosti péče o kulturní památky a památkově chráněná území.

1.2.8 Archeologický ústav Akademie věd

Akademie věd České republiky (AV ČR) jako celek je státní organizací, která uskutečňuje výzkum, rozvoj poznání a vzdělávání v širokém spektru přírodních, technických, sociálních a humanitních věd [10]. Pod AV ČR spadá přes 50 vědeckých ústavů, které jsou rozděleny do oblastí a sekcí. Do oblasti humanitních a společenských věd, do sekce historických věd pak spadá i Archeologický ústav AV ČR, Brno a Archeologický ústav AV ČR, Praha. [11]

Archeologické ústavy (ARÚ) jsou dle §21 zákona o státní památkové péči oprávněny provádět archeologické výzkumy, vyjadřují se k ochraně archeologického dědictví v řízeních podle zvláštních právních předpisů. Dále jsou důležitou součástí památkové péče v souvislosti s oznamovací povinností stavebníků se záměrem provádění stavební činnosti či v případě učiněných nálezů. Osoby provádějící archeologické výzkumy jsou pak povinny tyto výzkumy ARÚ AV ČR oznámit a podat o tomto výzkumu zprávu, kterou pak Archeologický ústav uchovává. [1]

1.2.9 Muzea

Důležitou úlohu v památkové péči mají muzea, která hrají významnou roli při oznamování nálezů, provádění archeologických výzkumů na základě povolení Ministerstva kultury a AV ČR jako tzv. oprávněné organizace a při prezentaci ochrany kulturního dědictví veřejnosti. Jejich hlavní úlohou je však shromažďování archeologických nálezů, tvorba sbírek a jejich zpřístupňování nejen odborníkům, ale i široké veřejnosti.

1.2.10 Oprávněné organizace k provádění archeologických výzkumů

Na základě §21 a následujících zákona o státní památkové péči uděluje Ministerstvo kultury oprávnění k archeologickým výzkumům. V případě splněných podmínek pro provádění archeologického výzkumu pak oprávněná organizace uzavírá s AV ČR dohodu o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů. Potřebná pro získání tohoto oprávnění je nejen odborná kvalifikace, ale také vybavení a prostory nezbytné pro vědecké poznání a dočasné uložení archeologických nálezů. Oprávněné organizace jsou na základě zákona o státní památkové péči povinny oznámit ARÚ AV ČR zahájení archeologických výzkumů a podat o jejich průběhu a výsledcích zprávu.

Oprávněnou organizací tak mohou být jak muzea, vysoké školy či jiné organizace s potřebnými předpoklady, tak i fyzické osoby s odbornou kvalifikací. Při uznávání odborné kvalifikace uchazeče pak postupuje Ministerstvo kultury dle zákona č. 18/2004 Sb., o uznávání odborné kvalifikace.

Jelikož se v případě archeologického výzkumu jedná o činnost ve veřejném zájmu, musí být tedy jeho provádění neziskové a nemůže jít o podnikatelskou činnost. Dobrovolným sdružením oprávněných organizací jsou Regionální archeologické komise (RAK), které pomáhají součinnosti orgánů památkové péče, oprávněných organizací a stavebníků.

V současné době je na území České republiky více než sto oprávněných organizací pro provádění archeologických výzkumů [12]. Seznam oprávněných organizací je dostupný na webových stránkách Archeologických ústavů i Ministerstva kultury [12; 13; 14].

2 Archeologický výzkum

Dle interní směrnice AÚ AV ČR, Praha, v.v.i. č. 3/2008 o provádění terénních archeologických výzkumů je *archeologický výzkum ucelený soubor specializovaných vědeckých a výzkumných činností zajišťujících vědecké poznání, záchranu, uchování a dokumentaci archeologických nálezů jako dokladů o činnosti člověka v minulosti, a to včetně interpretace jejich kulturní a památkové hodnoty* [15]. Jedná se o jednu z nejdůležitějších činností archeologické památkové péče.

Archeologický výzkum zahrnuje nejen veškeré terénní práce na území s archeologickými nálezy, ale také jejich zpracování, vyhodnocení, interpretaci až po dokumentaci ve formě nálezové zprávy či odborné publikace. Cílem archeologického výzkumu je tedy identifikovat a interpretovat archeologické nálezy.

2.1 Archeologický nález

Archeologický nález, je pojem, který úzce souvisí s daným tématem a je pro památkovou péči klíčový, avšak jeho vymezení není jednoduché. Podle zákona o státní památkové péči je *archeologický nález věc nebo soubor věcí, které jsou dokladem nebo pozůstatkem života člověka a jeho činnosti od počátku jeho vývoje do novověku a zachovala se zpravidla pod zemí* [1]. Podle navrhované, avšak zamítnuté novely zákona z roku 2011, je *archeologický nález věc, případně soubor věcí, nebo lidské a jiné pozůstatky a ostatky, které jsou významným dokladem života člověka a jeho činnosti v minulosti, které byly nalezeny cílenou či náhodnou činností a dochovaly se na zemském povrchu, nad ním, pod ním či pod vodou a mohou být předmětem archeologických výzkumů a jsou starší 50 let* [16]. Z Maltské konvence lze odvodit, že archeologický nález lze považovat za prvek archeologického dědictví, kterým jsou veškeré pozůstatky a objekty či jakékoli jiné stopy lidské činnosti z doby minulé jako jsou stavby, konstrukce, skupiny budov, zastavěná území, movité objekty, památky dalšího druhu a také jejich souvisejícího prostředí nacházející se jak na souši, tak pod vodou [17]. Podle AV ČR, Praha, v.v.i. jsou za *archeologické nálezy považovány věci, které vytvořil člověk, nebo vznikly v důsledku činnosti člověka a zároveň prošly procesem, který způsobil, že již neslouží svému původnímu účelu nebo dalšímu účelu pro nějž byly adaptovány* [18]. Další možností výkladu archeologického nálezu je, že se jedná o památky hmotné kultury, které společně s nálezovými okolnostmi a dalšími archeologickými fakty a rekonstrukcemi tvoří archeologické prameny. Jinak řečeno může se jednat například o movité věci jako nádoby, nástroje, mince, šperky, kosti, zbraně atd., stejně tak o věci nemovité – tedy základy staveb, zdí, studny, pohřebiště atd.

Stejně tak obtížné jako vymezení pojmu archeologický nález je časové vymezení archeologického nálezu. Shoda většiny dostupných pramenů (právních i archeologických) je v určení počátku vymezející archeologické nálezy, tím je počátek vývoje člověka. Jedná se o trochu abstraktní pojem, avšak často je za počátek považován paleolit, tedy období zhruba před 800 000 lety, kdy docházelo k prvnímu osidlování člověkem. Značně obtížnější je pak vymezení horní hranice archeologických nálezů. Často je jím období novověku, tady přibližně konec devatenáctého století [1], jindy je hranice stanovena na období před více než 50 lety [16] nebo velmi obecným termínem do „minulých dob“ [17].

2.1.1 Náhodný archeologický nález vs nález během archeologického výzkumu

Archeologické nálezy se dělí podle činnosti, při které byly objeveny na nálezy systematického nebo záchranného výzkumu a dále na nálezy náhodné, učiněné během jiné činnosti, často pak například při stavbě. [5; 6]

Náhodný archeologický nález, tedy nález učiněný mimo archeologický průzkum, může spadat pod dva právní režimy. Prvním je náhodný nález podle zákona o státní památkové péči. §23 tohoto zákona jasně ukládá povinnost o oznámení takového nálezu Archeologickému ústavu nebo nejbližšímu muzeu přímo nebo skrze obec, ve které k nálezu došlo. Dále stanovuje, kdo a kdy je oznámení povinen učinit. Oznámení tedy uskutečňuje nálezce nebo osoba odpovědná za provádění prací, a to nejpozději do druhého dne po archeologickém nálezu. Součástí tohoto paragrafu je také povinnost ponechat dané místo beze změny do prohlídky oprávněné organizace, která provede další nezbytná opatření k ochraně a záchraně nálezu. V případě náhodného nálezu náleží nálezci odměna, kterou stanovuje zákon o státní památkové péči. Odměna je však poskytnuta po písemné žádosti a splnění určitých základních povinností, jak uvádí §19 prováděcí vyhlášky k zákonu o státní památkové péči. [1; 9]

V případě, kdy došlo k nálezu v souvislosti s přípravou nebo prováděním stavby platí pro náhodný nález ustanovení stavebního zákona. Dle §266 stavebního zákona je stavebník povinen učinit oznámení nepředvídatelného archeologického nebo paleontologického nálezu, stejně jako nálezu kulturně cenného předmětu či chráněné části přírody. Toto oznámení musí učinit neprodleně a zároveň učinit nezbytná opatření pro ochranu tohoto nálezu. Oznámení je třeba učinit nejen stavebnímu úřadu, ale také orgánu státní památkové péče. Stavební úřad pak ve spolupráci s orgány státní památkové péče stanoví podmínky k zabezpečení zájmů památkové péče, tedy stanoví podmínky ochrany nálezu či rozhodne o přerušení prací. Pokud jsou tato opatření nedostatečná, je možné změnit či vydat nové povolení stavebního záměru tak, aby byl chráněn veřejný zájem na ochranu archeologického dědictví. V tomto případě může stavebník

uplatnit nárok na úhradu nákladů spojených s provedením nového řízení stejně tak i v případě, že nález byl prohlášen za kulturní památku. [4]

V obou případech náhodného nálezu, tedy jak podle zákona o státní památkové péči i stavebního zákona, je v případě porušení oznamovacích povinností upravena i odpovědnost za nesplnění těchto povinností. Opatření při porušení povinností upravuje část pátá zákona o státní památkové péči. Přestupky vybraných osob v případě stavebního zákona se věnuje §302. V případě porušení oznamovací povinnosti je tedy možné uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč [1].

2.1.2 Movité vs. nemovité archeologické nálezy

Archeologickým nálezem dle definice uvedené výše, je věc, která je dokladem nebo pozůstatkem života člověka či jeho činnosti. Jedná se tak o věc movitou i nemovitou [19].

Movitým archeologickým nálezem může být předmět denního užití, jako jsou různé nádoby, nástroje, mince, zbraně, ale i šperky, stavební materiál či kultovní předměty. Naopak mezi časté nemovité nálezy patří zbytky opevnění, základů, hrobů, studní, pozemních komunikací či pozůstatky získávání a zpracování surovin jako jsou lomy, doly či haldy.

Nejčastěji se však jedná o kombinované nálezy, jelikož součástí hrobů je hrobová jáma, tedy nemovitý nález, ale i movité nálezy, tedy kosterní pozůstatky, dary, šperky. Podobně je tomu i u nálezů pozůstatků lidských obydlí. Samotné obydlí, ať už jeskyně, chatrč či hradiště je nemovitým nálezem, ale často skrývá i movité věci jako jsou cihly, dlaždice, mince, nádoby. Takovéto nálezy také často svědčí o významné lokalitě, jelikož nesou znaky trvalého osídlení, na rozdíl od nálezu osamocené předmětu.

2.1.3 Vlastnictví archeologických nálezů

Vlastnické právo je zakotveno v článku 11 Listiny základních práv a svobod, ovšem v případě movitého archeologického nálezu vlastnictví upravuje zákon o státní památkové péči, a to konkrétně §23a. Ten stanovuje, že movité nálezy jsou zpravidla ve vlastnictví kraje, obce či státu, v závislosti na tom, která organizace archeologický výzkum prováděla. Pokud je výzkum prováděn jinou organizací, je nález automaticky ve vlastnictví kraje, na jehož území k nálezu došlo. [1]

Nálezy jsou obvykle ukládány do depozitářů muzeí, jejichž zřizovatelem je vlastník nálezu, tedy kraj, obec či stát. V případě výzkumu prováděného soukromou oprávněnou organizací, je třeba zajištění uložení nálezů do depozitářů v příslušném kraji.

Sporné je vlastnictví nemovitých nálezů, jelikož ve většině případů se jedná buď o objekty po jejichž dokumentaci a vybrání dojde k jejich zničení a o jejich vlastnictví tak nelze hovořit. Nebo se jedná o konstrukce, například zbytky zdí či hradeb, a ty jsou pak většinou ve vlastnictví majitele pozemku a jsou prohlášeny za kulturní památku. U kulturních památek je potom určena organizace, která se o památku bude starat. Speciální místo zauímají také kosterní pozůstatky, které běžně nemohou být předmětem vlastnického práva. Výjimku mají ovšem kosterní pozůstatky, které se stanou archeologickým nálezem a mají tak výpovědní hodnotu o historii lidské společnosti. Tyto kosterní pozůstatky jsou tak ve vlastnictví kraje, obce či státu dle zákona o státní památkové péči. Podobnou výjimku mají například i jeskynní malby, jelikož jeskyně jako taková není předmětem vlastnického práva. [6; 20]

2.2 Územní s archeologickými nálezy

Zákon o státní památkové péči definuje plány území s archeologickými nálezy, ve kterém se vyskytují nebo mohou odůvodněně vyskytovat archeologické nálezy. Plán území s archeologickými nálezy vydává kraj po dohodě s ministerstvem kultury a je vydáván na dobu nejméně 20 let. Plán lze měnit na základě významných změn v poznání o archeologických nálezech a jejich výskytu v území. Tyto plány jsou zároveň podkladem pro povinnost oznámení stavební činnosti na území s archeologickými nálezy, dle §22 zákona o státní památkové péči. [1]

Území s archeologickými nálezy (ÚAN) se podle předpokladu výskytu archeologických nálezů dělí do čtyř kategorií:

ÚAN I – území s jednoznačným výskytem archeologických nálezů

ÚAN II – území s důvodně předpokládaným výskytem archeologických nálezů

ÚAN III – území, kde v současnosti, dle dostupných informací není možné výskyt archeologických nálezů vyloučit

ÚAN IV – území bez archeologických nálezů, kde došlo k odtěžení nadložních vrstev s doklady lidské činnosti v minulosti. [21]

Národní památkový ústav na základě závazku plynoucí z Maltské konvence vytvořil a spravuje Informační systém o archeologických datech (ISAD), který je souborem aplikačních nástrojů v rámci Integrovaného informačního systému památkové péče (IISPP). IISPP obsahuje mimo ISAD také ústřední seznam kulturních památek, památkový katalog, digitální dokumentace, geoportál a další aplikace.

ISAD slouží hlavně k evidenci, správě a prezentaci kulturního dědictví České republiky. Jedná se o zdroj údajů potřebných při ochraně kulturního dědictví. Je přístupný nejen orgánům státní a veřejné správy a odborníkům, ale také široké veřejnosti. Jde o velmi efektivní nástroj pro zajišťování záchranných archeologických výzkumů plynoucích z povinnosti stavebníků (vlastníků) v rámci stavebních prací na územích s archeologickými nálezy ve smyslu zákona o státní památkové péči. ISAD obsahuje Státní archeologický seznam (SAS), který eviduje území s archeologickými nálezy a využívá pro členění území České republiky ÚAN na 4 kategorie viz výše. V mapové aplikaci jsou označena území kategorie I, II a IV, jelikož zbytek území české republiky je součástí ÚAN III. Součástí ISAD je také evidence Významných archeologických lokalit (VAL) a záznamy o Významných archeologických plochách (VAP). Databáze VAL je seznamem kulturních památek archeologické povahy a dále nechráněných nemovitostí, které vykazují znaky památkového fondu. V případě VAP se jedná o území historických sídel a rozsáhlých archeologických lokalit, kde se archeologické nálezy dochovaly v nenarušeném stavu přímo v zemi. [21]

Další digitální platformou v rámci archeologie je Archeologický informační systém České republiky (AIS ČR). AIS ČR integruje digitální zdroje české archeologie. Jeho hlavním cílem je správa a rozvoj aplikací, služeb a databází spojených s archeologií na území České republiky. Pod AIS ČR spadá například Digitální archiv Archeologické mapy České republiky (AMČR), což je webová aplikace určená pro prohlížení informací o archeologických výzkumech, lokalitách a nálezech provozovaná ARÚ AV ČR. AMČR obsahuje různé druhy záznamů, ať už jednotlivé archeologické dokumentace jako zprávy, fotografie, mapy, letecké snímky, tak i archeologické lokality, projekty, terénní akce, evidenci samostatných nálezů a mnoho dalších informací odkazující na archeologické nálezy a území. Dalšími online službami poskytovanými v rámci AIS ČR je například Archeologický atlas ČR, Mapový portál pražské archeologie, Mapa archeologických organizací a další. [22]

2.3 Typy archeologických výzkumů

Archeologické výzkumy lze dělit podle důvodů jejich provádění na záchranný archeologický výzkum, který je vyvolán ohrožením či narušením území s archeologickými nálezy a na badatelský archeologický výzkum, který je prováděn z vědeckovýzkumných důvodů. [15]

Záchranný archeologický výzkum (ZAV) je vynucen zásahy do terénu na území s archeologickými nálezy. Typicky se jedná o ohrožení či narušení lokality stavební, lesnickou či zemědělskou činností. Hlavním cílem ZAV je zdokumentování archeologických nálezů,

keré by byly nenávratně zničeny narušením lokality a zachování archeologického dědictví. Vzhledem k tomu, že ZAV je hlavním tématem této práce, bude tato problematika dále podrobněji zpracována v samostatné kapitole.

Badatelský (někdy také systematický) *archeologický výzkum* je prováděn na území s archeologickými nálezy, které nejsou bezprostředně ohroženy lidskou činností. Jde o výzkumy uskutečněné z popudu vědeckého, pedagogického či výzkumného. V praxi se jedná o dlouhodobější výzkumy, trvající často několik sezón či let, které jsou mnohdy vázány na grantové projekty. Hlavním cílem je komplexní a systematické vědecké poznání. [15]

Dále je možné dělit archeologické výzkumy dle používaných metod, a to na nedestruktivní a destruktivní výzkumy.

Během *nedestruktivního archeologického výzkumu* nedochází k žádnému poškození či fyzickému zásahu do archeologické lokality. Při této metodě výzkumu se využívají převážně moderní metody, které téměř nenarušují, či jen v nepatrné míře narušují danou lokalitu. Jedná se o jednoduché letecké snímkování, přes prohledávání území detektory kovů až po použití poměrně složitých geofyzikálních přístrojů.

Destruktivní archeologické výzkumy jsou spojeny s nevratnými zásahy do archeologických vrstev. Může se jednat o malé zásahy do dané lokality v podobě malých sond nebo také nevratné velké zásahy do dané lokality a jejich úplné narušení či zničení. Destruktivní metody jsou běžnou praxí u ZAV, ale v případě badatelských výzkumů by měly být používány minimálně a vždy s rozmyslem. Tedy v případě, kdy jejich použitím získáme relevantní informace vedoucí z vyřešení archeologického problému.

2.4 Etapy archeologických výzkumů

Archeologický výzkum, lze rozdělit do několika etap. Jedná se o přípravnou fázi, terénní výzkum a postexcavační fázi.

Do *přípravné fáze* archeologického výzkumu nepochybně patří shromáždění a vyhodnocení všech dostupných informací o dané lokalitě, proběhlých výzkumech, stáří a vývoji osídlení. Při této fázi výzkumu jsou často využívány rešerše, nedestruktivní povrchové metody, geologické výzkumy či prospekční metody. Na základě těchto informací je pak možné stanovit přibližný rozsah a charakter archeologických situací.

Fáze terénního výzkumu spočívá v odkryvu a vyzvedávání archeologických nálezů. Důležitý je pečlivý odkryv daného území, dokumentace nálezové situace, sběr veškerých artefaktů a vzorků, jejich důkladné zaznamenání a zaměření.

V *postexcavační fázi* dochází k ošetření, laboratornímu zpracování a uložení nálezů, dále k jejich analýze, zpracování terénní dokumentace a interpretaci zjištěných poznatků. V konečné fázi je pak vypracována nálezová zpráva, která obsahuje veškeré informace o uskutečněném výzkumu, včetně průběhu a výsledků. Nálezová zpráva je pak ukládána do Archivu Archeologického ústavu Akademie věd České republiky.

2.5 Metody archeologických výzkumů

2.5.1 Nedestruktivní metody

Nedestruktivní metody jsou využívány především k terénní prospekci, tedy vyhledávání archeologických pramenů v krajině. Využívají se hlavně při přípravné fázi archeologického výzkumu nebo slouží pro doplnění vlastního destruktivního zásahu do terénu.

Nedestruktivní metody můžeme rozdělit do čtyř základních skupin:

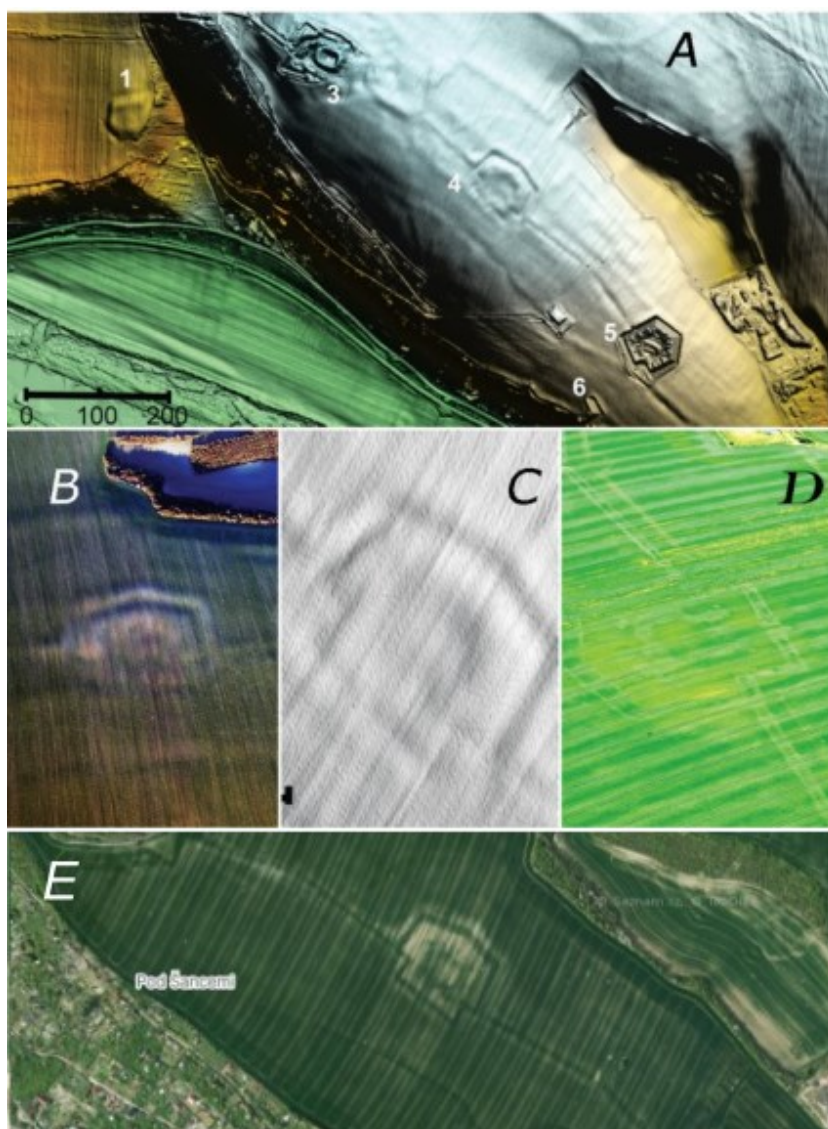
- Dálkový průzkum
- Geofyzikální a geochemické metody
- Povrchový průzkum
- Vzorkování

Dálkový archeologický průzkum

Dálkový archeologický průzkum představuje významné nedestruktivní metody, které jsou hojně využívány při sběru dat z rozsáhlých a často špatně dostupných míst. Jedná se také o základní metody pro identifikaci, dokumentaci, evidenci a pozorování památek. Pro ilustraci jsou na obrázku 1 uvedeny záznamy lokality na Litoměřicku pomocí vybraných metod dálkového archeologického průzkumu.

K nejvýznamnějším a nejvyužívanějším metodám dálkového průzkumu patří *letecká archeologie*. Jedná se především o analýzu snímků získaných z výšky, a to pomocí letounů či dronů. Mezi oblíbené metody patří tzv. šikmé snímky pořízené z nízkoletícího letadla. Takto pořízené snímky slouží nejen k vyhledávání lokalit, ale také k dokumentaci viditelných i na první pohled neviditelných prvků v krajině. Můžeme tak pozorovat historická jádra měst, opevněná sídla či jiné pozůstatky osídlení. Díky této metodě můžeme ale také objevit zaniklé nemovité objekty, a to díky půdním, porostovým a stínovým příznakům. Půdní příznaky se projevují například odlišným zbarvením nehomogenit. Nejlepším obdobím pro pozorování půdního efektu je počátek jara či zima bez sněhu, tedy v mimovegetačním období. Porostové příznaky pak souvisí s měnící se chemickou skladbou a strukturou podorniční vrstvy a podloží,

díky čemuž můžeme pozorovat různou vegetaci, a to především její výšku. Vegetace nad jámami či příkopy roste výš jelikož má dostatek humusovité složky než vegetace nad konstrukcemi z pevných materiálů jako jsou kameny či cihly, kde je pro rostliny nedostatek živin (obrázek 2). Významné je také zbarvení vegetace či její hustota. Efekt stínového příznaku je založen na zvýraznění reliéfních pozůstatků zejména liniiových objektů, které jsou zvýrazněny vrhajícími stíny v ranních či podvečerních hodinách, kdy je slunce nízko nad obzorem. Pro snímkování se používají i termokamery, které dokážou odhalit drobné odchylky v průměrné teplotě krajiny, a tím odhalit dřívější zásahy do podloží. [23]

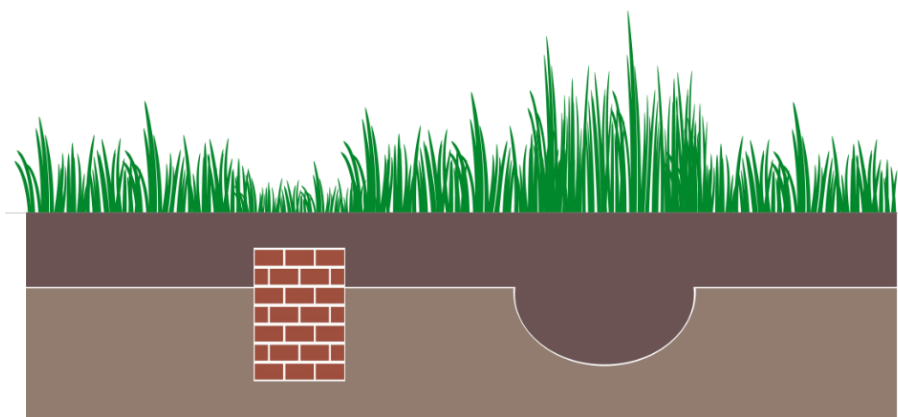

Obrázek 1: Dokumentace lokality poblíž Litoměřic - opevnění z poloviny 19. století. A - digitální model terénu získaný pomocí LLS, B - stínové příznaky, C - stínovaný digitální model terénu (LLS), D - porostové příznaky, E - ortofotomapa z mapového portálu Mapy.cz [24; 25]

Užitečnou metodou pro dálkový archeologický průzkum je i *letecké laserové skenování* (LLS). Pomocí speciálního závěsného modulu, který vysílá laserový paprsek, je skenován povrch dané lokality. Vzdálenost mezi nosičem a povrchem země je počítána z času, který

uplyne mezi vysláním laserového paprsku a jeho návratem po odražení od překážky. Laserové skenování dokáže odhalit i drobné zvlnění terénu, a odhalit tak dávno zaniklé cesty, mohyly či jiné archeologické dědictví. V dnešní době je díky neustále se vyvíjejícím technologiím možné využití i různých filtrů, které umožní pozorování i v zarostlém či zalesněném terénu.

Další skupinou dálkového průzkumu je *vesmírný průzkum*, který je umožněn díky družicovým systémům. Pro sběr dat v tomto průzkumu jsou družice opatřeny skenery nebo radarovými systémy. Z takto získaných snímků je možné získat velké množství informací o zkoumaném území. [24; 26; 27; 28]

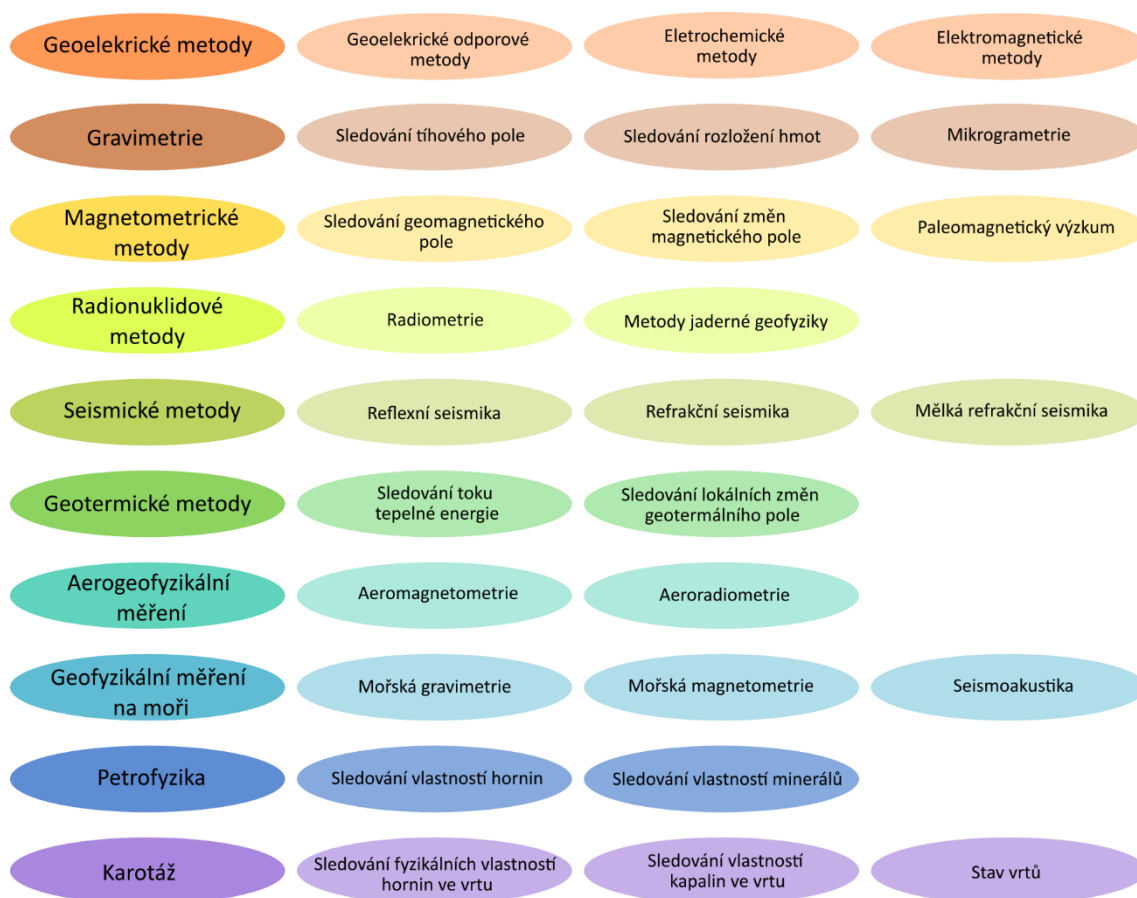

Obrázek 2: Ilustrační obrázek principu porostového příznaku

Geofyzikální a geochemické metody

Princip geofyzikálních a geochemických metod je založen na sledování různých fyzikálních veličin a chemických vlastností. Hlavním cílem těchto metod je identifikace podpovrchových archeologických objektů a situací bez jejich narušení či poškození.

Geofyziku jako jeden z přírodovědných oborů využívaný archeology lze dělit do deseti základních celků viz obrázek 3. Geofyzikální metody jsou založeny na sledování fyzikálních změn v prostoru. V případě archeogeofyziky jsou běžně zkoumané změny v několika decimetrech či málo metrech pod povrchem země. Tyto metody slouží pro ověření objevených lokalit, pro cílené zkoumání terénu, jako doplněk terénního výzkumu nebo jako prostředek předstihového archeologického výzkumu na ohrožených lokalitách. Měřená data jsou zpracovávána a opravována na počítači. Podle typu získaných dat i druhů měření jsou získávány 1D, 2D či 3D diagramy. Pro geofyzikální metody je důležitá dostatečná odlišnost fyzikálních objektů od podloží, dostatečná mocnost vrstev, vhodný tvar a orientace archeologických objektů, znalost geologické stavby a hydrologických poměrů zkoumané lokality. Tyto, a ještě další podmínky, jsou důležité pro úspěšné měření a kvalitní výsledky průzkumu.

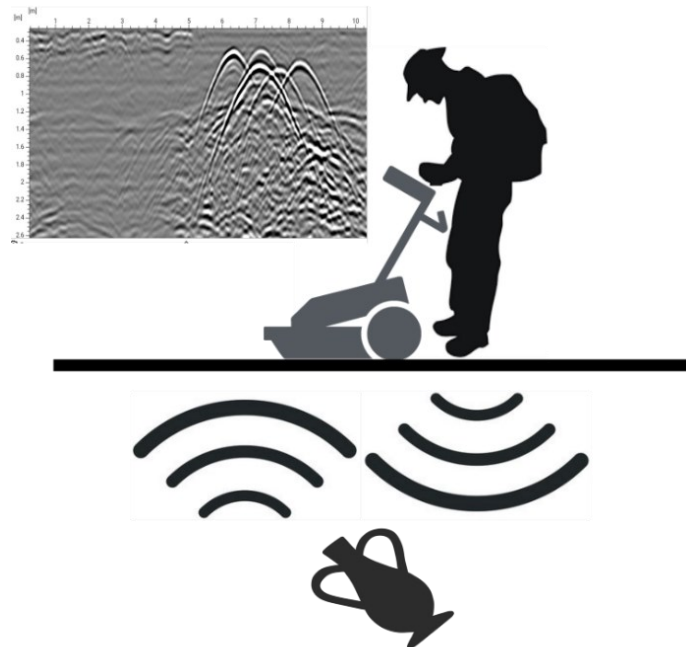

Obrázek 3: Rozdělení geofyzikálních metod

Mezi využívané geofyzikální metody patří *symetrické odporové profilování*, což je geoelektrická odporová metoda založená na zjišťování zdánlivého měrného odporu mezi skupinou elektrod v horizontálním směru. Metoda je vhodná pro mapování mělce uložených struktur. Na podobném principu je založeno i *vertikální elektrické sondování*, kdy jsou ale sledovány vertikální změny odporu. Pomocí *multielektrodové odporové metody* lze pak sledovat odpory ve více hloubkových úrovních.

Mezi často využívané elektromagnetické metody patří *georadar* (GPR). Principem georadaru je vysílání vysokofrekvenčních elektromagnetických vln pomocí vysílačích anténního systému těsně nad povrchem terénu do prostředí s různými permitivitami. Georadar následně registruje čas a amplitudy příchozích pulzů odražených od jednotlivých rozhraní. Zaznamenává tak příčný profil terénu, který neukazuje sice přímo konkrétní objekty jako například tomograf, ale jsme díky němu schopni najít kamenné struktury, dutiny, základy a jiné předměty, které jsou v záznamu promítnuty jako hyperboly na rozdíl od jednotlivých vrstev zobrazených jako linie (obrázek 4). Tato moderní metoda je pro archeologické metody hojně využívána hlavně pro svou variabilitu, rychlost a mobilitu terénního měření. Při měření mohou

být problémem inženýrské sítě, blízké budovy či přítomnost vody. Tyto objekty mohou vyvolávat difrakci vln, falešné anomálie či zeslabení signálu. GPR je často užíván při lokalizaci sídel, pro přesnější plánování výkopů a dále při diagnostice stěn k identifikaci prasklin, fresek a mozaik. [29; 30]

Obrázek 4: Schéma georadaru

Další využívanou metodou je *dipólové elektromagnetické profilování*, což je aktivní metoda s vlastním zdrojem elektromagnetických vln. Tato metoda je využívána pro měření průzkumy. *Metoda velmi dlouhých vln* je pak pasivní metoda využívající velmi dlouhé vlny, které pronikají do větších hloubek.

Gravimetrie sleduje tíhové pole Země a rozložení hmot s různými hustotami v zemské kůře. V archeologii je využívána hlavně v případech vytěžených prostor, jelikož se jedná o metodu velmi spolehlivou při průzkumu dutin. Předností gravimetrie je velká přesnost měření a lokalizace objektů, nevýhodou je naopak pomalá rychlost měření, vyšší náklady a komplikované zpracování dat. [29]

Další využívanou metodou je *magnetometrie*, která sleduje magnetické pole Země a jeho regionální i lokální poruchy. V archeologii se magnetometrie využívá hlavně pro studium zahloubených či vypálených objektů jako jsou hroby, příkopy a zahloubené domy. Pomocí magnetometru lze také odhalit kamenné objekty jako základy, valy, dlážděné cesty, ale i předměty kovové. Měření magnetického pole nepříznivě ovlivňují silné magnetické zdroje i z poměrně velké vzdálenosti. Jedná se například o elektrifikované železniční tratě, vedení

vysokého napětí nebo průmyslové zóny. Měření je také ovlivňováno vzdáleností detektoru od povrchu země a pohyby detektoru při měření, které tak vytváří nežádoucí vysokofrekvenční šum. V archeologickém výzkumu se běžně používají tři základní typy magnetometrů. Jedná se o magnetometry s ferosondou (fluxgate), protonové magnetometry a atomový magnetometr (cesiový). Shrnutí možností využití těchto tří typů magnetometru v archeologii je v tabulce 1.

Tabulka 1: Porovnání magnetometrů Fluxgate, protonového a cesiového [30]

	Fluxgate	Protonový	Cesiový
Citlivost [nT]	1 – 0,1	0,1 – 0,01	< 0,01
Výhody	lehký, odolný, levný	odolný, jednoduchý	velmi přesný, všestranný
Nevýhody	generování budícího signálu	objemný, těžký, vysoká spotřeba energie	křehký
Využití	letecké průzkumy, průzkumy na moři	pozemní průzkum	vhodný, ale nevyužívaný

Dalšími možnostmi pro archeologický výzkum je využití *radionuklidových metod*, které sledují přirozenou radioaktivitu hornin nebo využívají metod jaderné geofyziky, tedy uměle vybuzeného pole jaderného záření. Dále jsou využívány *geotermické metody* sledující tepelné pole Země a jeho poruchy či změny. Sledovanou veličinou je hlavně teplota a teplotní gradient. Mezi výhody této metody patří nízká finanční nákladnost, jednoduchý způsob měření i zpracování dat. Nevýhodou je pak ovlivnění teplotní stabilitou prostředí a nemožnost použití této metody při nízkém teplotním kontrastu, například na jaře či na podzim. Geotermická měření se v archeologii využívají převážně při vyhledávání podpovrchových dutin např. hrobů. *Seismické metody* zase sledují uměle vyvolané elastické vlny v zemském tělese, a to buď odražené nebo lomené. Podle toho se pak dělí seismické metody na reflexní a refrakční. Základními sledovanými fyzikálními veličinami jsou rychlost šíření podélných a příčných vln a jejich průběh v čase. [29]

Tabulka 2: Porovnání geofyzikálních metod užívaných v archeologickém průzkumu [30]

	Magnetometrie	GPR	Odporové metody	Letecká photogrametrie	Termometrie
Rozlišení	< 0,1 m	< 0,1 m	0,1 – 1 m	> 1 m	> 1 m
Pokrytí	> 1 km ²	< 0,1 km ²	> 1 km ²	1 – 0,1 km ²	1 – 0,1 km ²
Hloubka	2 – 0,2 m	2 – 0,2 m	> 2 m	2 – 0,2 m	< 0,2 m
Rychlost	hodiny	dny	dny	minuty	minuty
Cena	střední	střední	vysoká	nízká	nízká

Z tabulky 2 porovnávající vybrané geofyzikální metody využívané v archeologickém průzkumu je patrné, že všechny metody mají své silné a slabé stránky. Jejich využití tedy závisí na konkrétním případě. Často se využívá kombinace technik měření pro zajištění optimálního výsledku.

Do skupiny geofyzikálních metod můžeme zařadit i *detektory kovů*. Detektory kovů jsou přístroje, které umožňují bezkontaktním způsobem najít kovové předměty pod povrchem terénu. Tyto detektory pracují na magnetometrických či elektromagnetických principech. Současné detektory kovů jsou založeny na pulzně indukčním principu. Tento princip je založen na vysílání primárního magnetického pole a následném sledování změn sekundárního pole vyvolaného přítomností elektricky vodivých předmětů. Přesnou lokalizaci, velikost, hloubku uložení či druh kovového materiálu předmětu pomocí detektoru nelze zjistit, je tedy třeba i určitého zásahu do terénu či využití dalších přístrojů pro identifikaci předmětu. Jedná se tak o metodu, u které je její nedestruktivnost diskutabilní. Čisté mapování či označování míst nálezů je však nedestruktivní, proto jsou detektory kovů řazeny do této skupiny metod archeologického průzkumu. Diskutované je využití detektorů kovů i amatérskými hledači, kteří často nedbají zákonných povinností a způsobují tak nemalé problémy a nevratné zničení kulturního dědictví. Pro archeology je důležitý nejen nalezený předmět jako takový, ale i kontext uložení předmětu, tedy celá archeologická situace. Využití detektorů kovů při archeologickém výzkumu je tak především v průběhu archeologického výkopu. Jsou využívány především jako doplněk jiných geofyzikálních metod, při mapování či při záchranném archeologickém průzkumu, kdy se jedná o efektivní nástroj průzkumu ohrožených lokalit. [23]

Geochemické metody jsou založeny na sledování chemických prvků či látek, které jsou způsobeny lidskou aktivitou. Právě činnost člověka a jeho samotná existence ovlivňuje chemické složení půdy. Významné je sledování zvýšeného množství fosforu v půdě v důsledku rozkladu organických zbytků či ukládání fekálií, ale také sledování dalších látek jako jsou lipidy, vápník, železo či oxid uhličitý. Ukládání fosforu v zemi ovlivňuje zrnitost půdy, pH, vápenatost a obsah železa. Fosfátová analýza má nezastupitelnou roli při výzkumu organického odpadu, přítomnosti domácích zvířat či výzkumu prázdných hrobů a objasnění přítomnosti a polohy kostry. Geochemické metody jsou založeny na principech mnoha chemických analýz jako je gravimetrie, volumetrie, neutronová aktivační analýza, plynová či kapalinová chromatografie, atomová emisní či atomová absorpční spektroskopie, hmotnostní či vibrační spektroskopie a další. V geochemické analýze se využívají nejen výše zmíněné chemické analýzy, ale také fyzikální rozborů jako je zrnitost zemin, zdánlivá měrná hmotnost či objemová hmotnost půdy, barva zemin, ale i výzkum mikroorganismů a půdního vzduchu. Právě

geochemické metody archeologického průzkumu jasně dokazují důležitost provázanosti archeologů a dalších odborníků. [31]

Povrchový průzkum

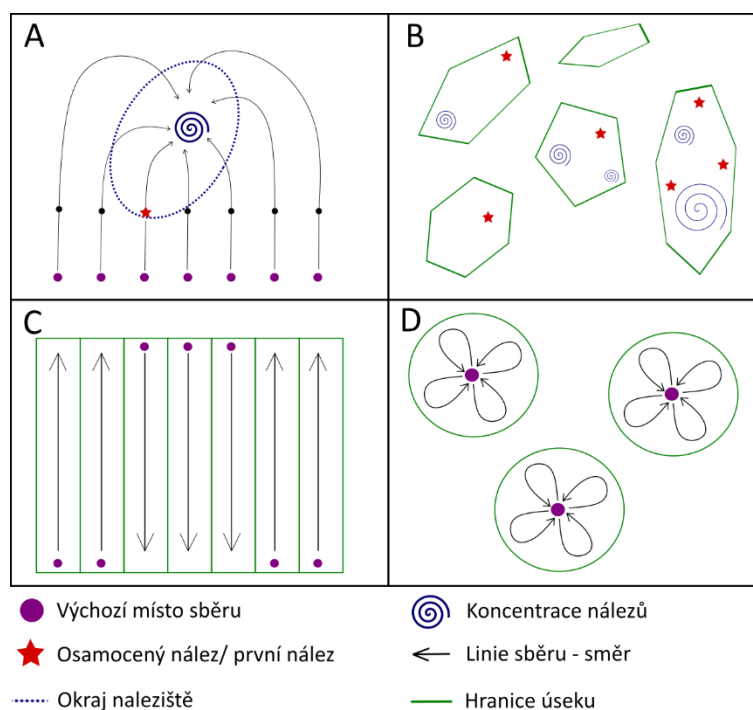
Mezi dlouhodobě používané nedestruktivní metody patří povrchový průzkum, který lze rozdělit do tří základních skupin. Konkrétně se jedná o výzkum antropogenních tvarů, geobotanickou indikaci a samotný povrchový sběr.

Analýza antropogenních tvarů je zpravidla možná tam, kde se díky příznivým okolnostem v krajině zachovaly na povrchu viditelné relikty objektů. Jedná se především o krajiny dlouhodobě zalesněné či zatravněné, kde nedochází k destruktivním vlivům orby. Při hodnocení antropogenních tvarů je třeba vzít v úvahu jejich morfologii, velikost a celkový kontext. Dále je třeba rozlišit stavební konstrukce od terénních úprav. Rozeznání antropogenních objektů je závislé především na zkušenostech archeologa a jeho schopnostech rozpoznat reliéfní příznak přímo v terénu. Obecně dělíme antropogenní tvary na velké a malé, plošné a liniové, konvexní a konkávní, zrcadla a terasové hrany. Pomocí této metody jsou často objevovány pravěké mohyly, zaniklé středověké vesnice, tvrže, plužiny oddělující historicky jednotlivé parcely či pozůstatky cest.

Geobotanická indikace je v archeologickém výzkumu využívána zatím spíše okrajově, jedná se ovšem o zajímavou metodu využívající vegetaci pro výzkum naší historie. Geobotanická indikace se dělí na přímé pozorování, kdy lze za ideálních podmínek sledovat výskyt archeologických objektů a na nepřímou geobotanickou indikaci, kdy stanovujeme míru ovlivnění přírodního prostředí lidskou činností. Tyto metody jsou založeny na odlišném růstu a zbarvení plodin, dále na pylové analýze, studiu zachovaných zbytků původní vegetace a znalosti ekologických požadavků rostlinných druhů.

Povrchové sběry se nejčastěji provádějí ve dvou typech prostředí, a to na otevřených plochách či v lesním prostředí. Povrchový sběr zjišťuje a zkoumá stopy osídlení prostřednictvím movitých předmětů či jejich zlomků na povrchu terénu. V lesním prostředí se za normálních podmínek vyskytují movité nálezy výjimečně, například u vývrátů stromů, v rýhách vytvořených erozí či na povrchu narušeném zvěří. Na otevřených prostranstvích se předměty dostávají na povrch orbou, která narušuje podpovrchové vrstvy a objekty. Objekty nalezené povrchovým sběrem často neposkytují plný obraz dané kultury, závisí na řadě vlastností současné krajiny, na hloubce ornice, hloubce orby a na erozi. Povrchový sběr lze realizovat různými metodami. Nejčastější metodou povrchového sběru je metoda vyhledávání nalezišť, což je rychlá a snadno proveditelná metoda, která se realizuje bez členění plochy na

dílčí úseky. Při nálezů je pak možné průchody zahustit či rozčlenit plochu na úseky. Metoda vkládaných polygonů je metodou využívající polygony sběru, tedy jednotlivé úseky krajiny, v nichž probíhá sběr. Jednotlivé polygony jsou samostatně prohledávány, nálezy evidovány a prozkoumávány. Tento postup umožňuje přesnější evidenci negativních zjištění než předešlý postup. Sběr v liniích je založen na průchodu v předem stanovených odstupech sběračů. Další metodou je sběr na vybraných bodech, kdy je daný bod vyznačen a je prohledán radius o stanoveném poloměru. Členění prohledávané lokality může být také do čtvercových sítí, které bývají o velikosti 2x2 m až 30x30 m. Pro vyšší hustotu nálezů lze využít vzorkování komponenty, tedy metodu, kdy je podrobně prohledána malá část plochy vyznačené rámem či obručí. Vybrané metody povrchového sběru jsou schematicky znázorněny na obrázku 5. [23; 26]

Obrázek 5: Schéma vybraných metod povrchového sběru. A - vyhledávání nalezišť, B - metoda vkládání polygonů, C - metoda sběru v liniích, D - sběr na vybraných bodech

Vzorkování

Dlouholetou tradici mají v archeologii tzv. vzorkovací techniky, které lze chápat jako vzorkování vrstev antropogenního původu pomocí vrtů, mikrovrtů, vpichů a sond. Jedná se o metody málo destruktivní, které jsou často řazeny do skupiny nedestruktivních metod vzhledem k malému zásahu do terénu. Vpichy jsou například prováděny jehlou nebo výtyčkou. Ruční vrty umožňují dosáhnout hloubky 1-2 metry a výsledkem je získávání informací z úzkého sloupce zeminy (2-4 cm). Geologickými vrty lze dosáhnout větší hloubky, jelikož jsou prováděny mechanizovanou vrtnou soupravou. Mikrosondáže a mikrovrypy se pohybují ve

velikosti několika decimetrů, zpravidla kolem 20x20 cm. Rýhování, čili vzorkování lokality dlouhými úzkými sondami, se provádí zpravidla mechanizací, čímž se ztrácí informace o obsahu ornice, ale získáváme tak informace ze stratigrafie. Přehled metod uvádí tabulka 3. [23]

Tabulka 3: Přehled metod vzorkování [23]

Technika	Obvyklá plocha [m ²]	Max hloubka [m]	Získaná informace		
			Charakter vrstvy	Obsah vrstvy	Druh objektu
Vpich	0	0,5	+	-	-
Ruční vrt	0,000 1	0,5 - 2	+	-	-
Geologický vrt	0,01	10	+	-	-
Mikrosondáž	0,1 – 0,5	0,1 – 0,5	-	+	-
Vzorkovací sondáž	0,5 - 5	0,1 - 5	+	+	+

2.5.2 Destruktivní metody

Destruktivní metody, metody exkavace či terénní odkryv to vše je pojmenování skupiny metod archeologického průzkumu, při kterých dochází k zásahu do terénu a mechanickému odebrání archeologických nálezů. Využití strojové mechanizace pro skrývku nadložních částí je možné využít hlavně u záchranných průzkumů, kde je třeba práce urychlit. Běžně se ale terénní výzkum provádí ručně bez použití mechanizace. Pracovníci archeologického výzkumu odebírají jednotlivé uložení ručně a vyzískávají tak archeologické nálezy a zaznamenávají nálezové okolnosti. Při exkavaci je důležité, aby každá rozlišená stratigrafická jednotka měla jednoznačné označení, kterým jsou značeny i jednotlivé nálezy a vzorky.

Terénní odkryv má několik základních etap. Jedná se o geodetické zaměření, skrývku porušené části nadloží, začistění zkoumané plochy a identifikaci stratigrafických jednotek, jejich evidenci a dokumentaci povrchu a dále pak preparaci, vyzvednutí a evidenci archeologických nálezů. V první fázi terénního odkryvu je nutná přesná lokalizace naleziště na mapě a zaměření počátečního stavu. Dále je třeba stanovit hlavní osu výzkumu a vytyčit dílčí plochy výzkumu. Následně probíhá skrývka porušené části nadloží – skrývka ornice. V oblastech, kde je pravděpodobnost výskytu movitých archeologických památek nižší, je možné tuto vrstvu prohlédnout pomocí nedestruktivních metod, ovšem v případě kumulace nálezů je nutné i tuto část nadloží důkladně prozkoumat. Důležité je začistění zkoumané plochy a identifikace jednotlivých stratigrafických jednotek, jejich označení a evidence. Podstatná je především dokumentace identifikovaných stratigrafických jednotek. Používá se fotodokumentace, videodokumentace, zákresy, písemný popis a další metody záznamu.

Následuje preparace uloženin a nálezů. Vyznačené nálezy je třeba zaměřit, zdokumentovat, vyzvednout a zaevidovat.

Postupy odkryvu záleží na typu lokality, na její velikosti, podloží a dalších vlivech. Využívaná je *metoda sondážní*, která je založená na cíleném odkryvu plošně malé části lokality tak, aby bylo možné zachytit stratigrafickou strukturu od povrchu terénu až po geologické podloží. Sondáž má hlavní význam pro zjišťovací výzkum. *Metoda velkoplošných odkryvů* vede k realizaci plošného odkryvu v dopředu určených segmentech, které mohou být odkrývány postupně, šachovnicově nebo kombinovaně. Často je využíván postup odkrývání po čtvercích s ponecháním kontrolních bloků. Další metodou odkryvu je *arbitrální*, která spočívá v odtěžení zkoumaného nadložního materiálu po daných mechanických vrstvách, například o mocnosti 10 cm. Nejvyužívanější je pak *stratigrafická metoda odkryvu*, která sleduje návaznost jednotlivých přirozených vrstev. Stratigrafie je nauka o vrstvách, respektive souvrstvích. Základním prvkem je stratigrafická jednotka označující vrstvy uloženin. Stratigrafické vrstvy jsou obdobou geologických řezů, v případě geologie se jedná o vrstvy přírodní, u stratigrafie jsou to pak vrstvy kulturní, antropogenní, tedy vytvořené činností člověka. Tyto vrstvy uloženin se liší barvou, texturou a složením. Správná identifikace a dokumentace stratigrafických jednotek má zásadní vliv na dataci archeologických nálezů. Datování pomocí stratigrafie se většinou děje již při terénní části výzkumu a vychází z postupného vrstvení. Spodní vrstvy jsou tedy nejstarší, naopak horní vrstvy jsou nejmladší. [28; 32; 33]

2.6 Dokumentace archeologických výzkumů

Dokumentační techniky archeologického výzkumu můžeme dělit do dvou základních kategorií, a to na tradiční a moderní dokumentační techniky.

Tradiční dokumentační techniky, které jsou součástí standardních archeologických výzkumů, se skládají z obrazové a textové části. Mezi tradiční obrazové techniky patří kresby, fotografie a videodokumentace. Důležité je také zaměření lokality a nálezů. V současné době je pro tyto potřeby využívána především totální stanice, a to díky své přesnosti a jednoduchosti použití. Dalšími způsoby pro polohopisné a výškopisné zaměření jsou nivelační přístroje, teodolity, GPS a další. Textová část dokumentace archeologického výzkumu se skládá především z vyplněných formulářů jednotlivých stratigrafických jednotek.

Mezi moderní dokumentační techniky patří hlavně 3D digitální modely. Digitalizace terénní dokumentace umožňuje velmi rychle a přehledně dokumentovat archeologické situace.

Základním výstupem archeologického výzkumu je nálezová zpráva (NZ). Nálezová zpráva je komplexním zdrojem informací získaných během archeologického výzkumu. Obsahuje základní popis a výsledky terénního výzkumu. Nálezové zprávy jsou ukládány v archivech oprávněných organizací, ARÚ AV ČR či v archivech investora ZAV.

Podle směrnice č.8/2007 Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. *představuje nálezová zpráva úplnou informaci o terénní části výzkumu, která je spolu s nálezy východiskem pro další zpracování výzkumu. Nálezová zpráva se povinně zpracovává pro každý terénní výzkum či terénní zjištění.* [34]

Nálezová zpráva obsahuje informace o *lokalizaci a okolnostech výzkumu*. Většinou se jedná o slovní popis lokalizace, základní prostorové identifikace v souřadnicích, informace o podnětu k provedení výzkumu, časovém vymezení výzkumu a složení výzkumného týmu a spolupracujících institucích. Další částí je *geografický a sídelní kontext* naleziště. Zde je popsáno geografické prostředí a jeho vztah ke krajině současné i minulé a dále geologická situace naleziště, podloží a půdní pokryv. Následují zpravidla *informace o předchozích výzkumech* na nalezišti, či v jeho okolí. Jsou stanoveny *cíle* a teoretické otázky sledované výzkumem a stručný popis a zdůvodnění použitých *metod výzkumu*. Následuje *popis terénní situace*, tedy popis sond, stratigrafických jednotek, objektů a nálezů. Součástí NZ je také *zhodnocení výsledků výzkumu*. Stručné zhodnocení získaných poznatků, etap výzkumu, návrh dalšího postupu, vyhodnocení výzkumu z hlediska památkové péče, výčet speciálních provedených analýz a shrnutí závěrů. Povinnou součástí NZ je také *seznam nálezů* ve formě tabulky. Seznam obsahuje číslo předmětu, datum, číslo sondy, označení logického celku archeologického kontextu, často se jedná o číslo objektu nebo stratigrafické jednotky, dále pak datování a obsah. Rozlišují se základní kategorie nálezů, tedy celé nádoby, keramické zlomky, zvířecí kosti, mazanice a mnoho dalších. Dále je obsahem NZ seznam objektů, stratigrafických jednotek, seznam vzorků, fotografií, plánů a dalších. Nedílnou součástí zprávy jsou *přílohy*. Jedná se především o mapy, plány, vývojový diagram, fotografie a jinou obrazovou dokumentaci movitých nálezů. Povinnou přílohou NZ je také vyplněný formulář *Zpráva o archeologické akci (ZAA)*, jehož příklad je v příloze A. [35] ZAA se podává do informačního systému AMČR buď přímým vytvořením v systému či připojením jednotky PIAN. Dále se prostřednictvím AMČR podávají i ostatní části NZ, ovšem ve formátu PDF.

Nálezové zprávy se zhotovují zpravidla ve čtyřech vyhotoveních. Jedna je určena pro investora, dvě jsou uloženy v archivu organizace a jedna v archivu ARÚ AV ČR v Praze nebo Brně. Na základě dohody mohou být vytvořeny kopie pro muzeum, kde jsou nálezy uloženy. Příklad nálezové zprávy ze záchranného archeologického výzkumu je v příloze B.

3 Záchranný archeologický průzkum

Podle směrnice č. 3/2008 o provádění terénních archeologických výzkumů v ARÚ AV ČR, Praha, v.i.i. je *záchranný archeologický průzkum odbornou archeologickou činností vyvolanou ohrožením či narušením území s archeologickými nálezy. Výsledkem výzkumu je soubor artefaktů (movitých nálezů) a nálezová zpráva, která detailně dokumentuje a interpretuje archeologické situace nenávratně zničené stavební, těžební či jinou činností.* [15] Z hlediska činnosti, která vyvolala nutnost ZAV rozdělujeme výzkumy na vyvolané stavební činností a jinou činností, kam patří například lesnická či zemědělská činnost, těžba a další činnosti zasahující do integrity území s archeologickými nálezy. V této práci se dále budu věnovat výzkumu vyvolanému stavební činností, jelikož hlavním tématem práce jsou záchranné archeologické výzkumy pro dopravní stavby.

ZAV je tedy archeologický výzkum ohroženého území s archeologickými nálezy, jehož narušení soudobou lidskou činností nebo přírodními procesy je nevyhnutelné a z hospodaření s archeologickým dědictvím nevyplývá možnost jeho zachování na původním místě. Cílem a hlavním úkolem ZAV je zabránit zničení archeologických nálezů a zachování archeologického dědictví mimo původní místo, které se provádí shromážděním maximálního množství archeologických dat z daného území. Dle pravidel archeologického výzkumu ARÚ AV ČR se výzkumem rozumějí veškeré etapy archeologické práce na území s archeologickými nálezy až do stadia nálezové zprávy. Tento výzkum tedy zahrnuje přípravnou fázi, vlastní terénní práce, provádění různých druhů dokumentace, konzervaci nálezů, uložení movitých nálezů, analýzy odebraných vzorků a vypracování nálezové zprávy. [36]

3.1 Oznamovací povinnost stavebníka

Podle §22 odstavce 2 zákona o státní památkové péči *je stavebník povinen oznámit provádění stavební činnosti na území s archeologickými nálezy již od doby přípravy záměru Archeologickému ústavu.* Další povinností stavebníka vyplývající z tohoto zákona je umožnění Archeologickému ústavu či oprávněné organizaci provést na dotčeném území záchranný archeologický výzkum. [1]

Tyto dvě povinnosti budí hned několik otázek. První z nich je doba, kdy je třeba oznámení provést, jelikož „doba přípravy záměru“ není nikde pevně stanovena. Další otázkou je, jakou formou je třeba oznámení provést. Pro stavebníka zůstává také otázkou, která území jsou s archeologickými nálezy. A v neposlední řadě je tu otázka, co vše lze zahrnout do pojmu umožnění archeologického výzkumu.

Oznámení je nutné provést již od doby přípravy stavebního záměru, tento termín však dále není specifikován. Oznámení zamýšleného zásahu do terénu na území s archeologickými nálezy však není pouze ve veřejném zájmu, ale také v zájmu stavebníka. A to nejen proto, že ke kolaudaci stavby je třeba potvrzení o provedení ZAV, v případě, že závazné stanovisko příslušného výkonného orgánu státní památkové péče obsahuje nutnost provádění ZAV. Ale také proto, že včasným oznámením se omezí zdržení stavby z důvodů provádění ZAV. Účelem včasného oznámení je zabezpečení dostatečného prostoru a času ARÚ AV ČR k vydání závazného stanoviska, které obsahuje informaci o nutnosti provedení ZAV. Dále zajištění dostatečného času a prostoru organizaci, která bude ZAV provádět. Na základě odborného vyhodnocení dotčeného území a přiložené projektové dokumentace lze odhadnout složitost archeologických situací, a tím stanovit přiměřenou personální, časovou a finanční náročnost ZAV. Jiný rozsah ZAV je totiž potřebný pro budování chodníku v městské části, kde bylo v minulosti již mnohokrát kopáno a jiný pro budování nového obchvatu města přes území, kde doposud neprobíhala žádná stavební činnost. [37]

Doba přípravy stavebního záměru tedy není pevně dána. Nejvyšší správní soud se k pojmu „od doby přípravy stavby“ v §22 odst. 2 zákona o státní památkové péči vyjádřil ve svém rozhodnutí č. 2395/2011 tak, že pojmem „*přípravou stavby*“ je nutno rozumět nikoli dobu, kdy dochází k právní přípravě stavby, ale teprve dobu, kdy je stavba připravována faktickou činností, která se na dotčeném pozemku zjevně projevuje, tj. např. *skrývka zeminy. Teprve neoznámením takových činností oprávněné organizaci v dostatečném předstihu před jejich zahájením se stavebník dopustí správního deliktu podle § 35 odst. 2 zákona o státní památkové péči.* [38] Je nutné zdůraznit, že smyslem zákona o státní památkové péči o oznamovací povinnosti stavebníka je zabránit poškození archeologických nálezů stavební činností a oznámení, které je podané v den provádění těchto prací není provedeno s dostatečným předstihem tak, aby byl umožněn ZAV. Nezáleží tedy na fázi projednávání připravovaného záměru, tj. zda probíhá územní řízení nebo stavební řízení, protože i v rámci přípravy stavby před vydáním pravomocného stavebního povolení totiž mohou probíhat na pozemku práce, které nepodléhají povolení stavebního úřadu, ani mu nemusí být ohlášeny, ale ohrožují archeologické dědictví. Může se jednat o průzkumné vrty, sondy a další činnosti zasahující do terénu. [38]

Z výše zmíněného vyplývá, že čím dříve stavebník splní svou oznamovací povinnost, tím lépe. Nemůže tak dojít ke sporným bodům, nenávratnému zničení archeologického dědictví a zbytečným prodlevám.

Formu oznámení záměru provádět stavební činnost na území s archeologickými nálezy zákon o státní památkové péči nestanovuje. Oznámení je však třeba učinit ARÚ AV ČR, a to buď v Praze či v Brně. Obě tyto instituce mají na svých webových stránkách formuláře pro oznámení, které je možné si vytisknout, vyplnit a podat buď poštou, datovou schránkou nebo osobně na podatelnu ARÚ AV ČR. Oba tyto formuláře jsou součástí přílohy C této práce [39; 40]. Další možností je také vyplnění online formuláře na stránkách AIS ČR [41].

Další otázkou pro stavebníka je, která území jsou s archeologickými nálezy a která nikoli. Z tohoto důvodu je území ČR rozděleno do čtyř kategorií na základě pravděpodobnosti výskytu archeologických nálezů, jak již bylo zmíněno výše v kapitole 2.2. Prakticky lze ale říci, že pokud se stavebník nechystá provádět stavební činnost ve vytěženém lomu nebo na území bývalé pískovny, kde v dřívější době byly odtěženy všechny čtvrtohorní vrstvy a uloženiny, má pak povinnost oznámit stavební činnost ARÚ AV ČR téměř vždy. O tom, zda se zájmové území nachází v některé ze tří kategorií spadajících do oznamovací povinnosti, se lze informovat u některé oprávněné organizace. Tyto organizace jsou schopny stavebníka informovat, zda se k danému území vztahuje oznamovací povinnost a zároveň odhadnout míru pravděpodobnosti výskytu archeologických nálezů. Pro přesnější vyhodnocení složitosti archeologické situace a její náročnosti, ať personální, časové či finanční, lze uskutečnit předstihový výzkum. Seznam a mapa oprávněných organizací k provádění archeologických výzkumů jsou k dispozici na stránkách AIS ČR [42].

Zákon o památkové péči ukládá stavebníkovi také povinnost umožnit provedení archeologického výzkumu. Co vše bude výzkum zahrnovat konkretizuje dohoda o provedení ZAV. Toto ustanovení povinnosti umožnit archeologický výzkum je důležité zejména v situacích, kdy stavebník a vlastník nemovitosti nejsou tatáž osoba. Dohoda o provedení ZAV je totiž zpravidla uzavřena s vlastníkem nemovitosti. Více o dohodě o provedení ZAV je v následující kapitole 3.2.

3.2 Dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu

Povinnost strpět provedení záchranného archeologického výzkumu vyplývá stavebníkům přímo ze zákona o státní památkové péči. Musí být však naplněny také podmínky § 22 odst. 1, tedy že i v případě záchranného archeologického výzkumu je třeba, aby ARÚ AV ČR či oprávněná organizace uzavřela dohodu o provedení ZAV s vlastníkem předmětné nemovitosti (správcem, uživatelem). V případě nemožnosti uzavřít dohodu stanovuje podmínky, za kterých bude výzkum proveden, krajský úřad.

Zde se vyskytují dva odlišné subjekty a to stavebník, který má oznamovací povinnost dle §22 odst. 1 zákona o státní památkové péči a vlastník nemovitosti, se kterým dle § 22 odst. 1 téhož zákona uzavírá ARÚ AV ČR či oprávněná organizace dohodu o provedení ZAV. Těmito subjekty může být stejná osoba, ale může se také jednat o osoby různé. Na rozdíl od vlastníka nemovitosti nemá stavebník zákonem stanovenou povinnost uzavřít s osobou provádějící záchranný archeologický výzkum jakoukoli smlouvu. Čistě podle zákona by tak mělo dojít k uzavření dvou smluv, a to mezi oprávněnou organizací/ARÚ AV ČR a vlastníkem, správcem či uživatelem nemovitosti o podmínkách archeologického výzkumu. A dále k uzavření smlouvy s oprávněnou organizací/ARÚ AV ČR a stavebníkem například o objemu nákladů ZAV. V praxi se ovšem uzavírá dohoda jedna, která řeší jak vztah s vlastníkem nemovitosti, tak se stavebníkem najednou. Ve většině případů se dohoda uzavírá se stavebníkem za předpokladu, že jej lze na základě doložené smlouvy nebo plné moci považovat za správce či uživatele nemovitosti, na které se má výzkum provést. [43]

Stavebník má právo si zvolit územně příslušnou oprávněnou organizaci k provádění ZAV. V některých případech je stavebníkovi oprávněná organizace doporučena, a to buď ARÚ AV ČR, krajským úřadem či stavebním úřadem, ovšem to, zda dá na doporučení nebo si vybere jinou oprávněnou organizaci je čistě na jeho svobodném rozhodnutí. Následně je uzavřena dohoda s příslušnou oprávněnou organizací. V této dohodě jsou stanoveny podmínky, za jakých bude výzkum realizován, jeho rozsah, způsob provedení a finanční i časová náročnost. Na základě legislativy i praxe se vztah mezi oprávněnou organizací a stavebníkem řídí zákonem č. 89/2012 Sb., občanský zákoník.

Zvláštním případem mohou být situace, kdy provedení ZAV je prováděno z potřeby osoby, která naplňuje pojem veřejného zadavatele a jsou splněny předpoklady podle zákona č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Pak by se mělo postupovat při výběru oprávněné organizace podle zákona o zadávání veřejných zakázek. V případě velkých liniových staveb, jako je stavba dálnice či obchvatu města je zadávání veřejné zakázky běžné.

Vlastníkovi na rozdíl od stavebníka vyplývá ze zákona o státní památkové péči také právo na uplatnění náhrady za majetkovou újmu, která mu prováděním archeologického výzkumu vznikne. Památkový zákon ve svém § 24 obsahuje dva druhy náhrad. První druh náhrady připouští vlastníkovu nemovitosti nebo jiného majetku, který je prováděním archeologického výzkumu omezen v běžném užívání. Dalším druhem náhrady je peněžitá náhrada vlastníkovu, pokud po ukončení prací nelze nebo není hospodářsky účelné nemovitost nebo jiný majetek uvést do předešlého stavu. Právo na náhradu za majetkovou újmu je třeba

uplatnit ARÚ nebo oprávněné organizaci do šesti měsíců od ukončení archeologického výzkumu. Jinak toto právo vlastníka nemovitosti zaniká.

ZAV malého rozsahu může být proveden na základě objednávky, která musí obsahovat základní identifikační údaje o objednateli, potřebné fakturační údaje, lokalizaci místa, termín prací a zpravidla maximální finanční částku představující náklady na provedení ZAV. Maximální rozsah ZAV prováděný na základě objednávky je stanoven ARÚ AV ČR na 15 000 Kč. ZAV na základě objednávky jsou často prováděny formou dohledu při stavebních či výkopových pracích a o výsledcích ZAV je vypracován Expertní list doplněný fotodokumentací a Zprávou o archeologické akci. [15]

V případě plošně rozsáhlého či složitého ZAV je nutné sepsání dohody o provedení záchranného archeologického výzkumu. Dohoda o provedení ZAV upřesňuje podmínky provedení ZAV. Jedná se například o pohyb na staveništi, délku trvání výzkumu a sankce za její porušení. Dále je určen stav, do kterého má být pozemek uveden po skončení výzkumu, domluveno předání nálezové zprávy, která bývá často vyžadována stavebními úřady při kolaudacích staveb apod. Rozsah záchranného archeologického výzkumu je územně dán záměrem stavebníka o rozsahu stavby, nikoliv potřebami vědců a výzkumníků. [15]

Dohoda o provedení archeologického výzkumu by měla mít písemnou formu. Je-li uzavřena dohoda na jedné straně s oprávněnou organizací nebo ARÚ AV ČR a na straně druhé vlastníkem nemovitost, která je v podílovém vlastnictví, je třeba, aby dohodu podepsali všichni spoluvlastníci. Stejně tak jedná-li se o společné jmění manželů, je třeba podpis obou manželů. [44] Smluvní typ takovéto dohody není stanoven. Vzhledem k tomu, že se jedná o soukromoprávní vztah, je nejčastější formou uzavření tzv. „inominátní (nepojmenované) smlouvy“ dle §1746 Občanského zákoníku. Jedná se tedy o smlouvu, která není zvláště jako typ smlouvy upravena.

Dohoda musí obsahovat náležitosti právního jednání. Musí být řádně specifikovány smluvní strany, nemovitost, na které bude výzkum probíhat, plošný rozsah výkopových prací, způsob, jakým bude výzkum probíhat. Dále by měla obsahovat dobu, po níž bude výzkum probíhat a případné sankce při překročení této doby. Tato část je značně problematická a je nutné sjednat určitou doložku o „flexibilitě“ této doby, jelikož není možné předem stanovit přesnou dobu průzkumu. Není možné předpokládat přesný rozsah prací, technickou náročnost archeologického výzkumu či klimatické vlivy. Rozsah ZAV může v praxi někdy vyvolávat rozpaky zvláště v případech, kdy dojde k nález části určitého nálezového celku, jehož zbývající část leží mimo zkoumaný prostor. Jedná se často o pohřebiště či pozůstatky osídlení. V takovémto případě, pokud by hrozilo znehodnocení tohoto nálezového celku, je považován

výzkum na této části za ZAV způsobený danou stavební činností. Plošný rozsah ZAV ovšem nelze rozšiřovat zcela libovolně a pokud by bylo zjištěno při ZAV, že se jedná o vzácnou archeologickou situaci, je možné k tomuto výzkumu přistoupit jako k badatelskému. Dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu by dále měla obsahovat technické podrobnosti, zajištění vstupu či vjezdu na nemovitost, způsoby zabezpečení nemovitosti před přístupem nepovolaných osob, vytvoření materiálních podmínek pro provádění výzkumu a nezbytného zázemí pro pracovníky provádějící výzkum. Déle by měl být dohodnut stav nemovitosti po ukončení výzkumu a stanovena případná náhrada na omezení v užívání nemovitosti, stejně tak by mělo být stanoveno časové vymezení návratu nemovitosti do předem dohodnutého stavu. Součástí dohody bývá také způsob předání dokladu o provedení výzkumu, případně nálezové zprávy stavebníkovi. V dohodě lze řešit také financování průzkumu, které je řešeno dále. Dohoda by měla být datována a podepsána oběma stranami. [45]

Dle směrnice č. 3/2008 o provádění terénních archeologických výzkumů v ARÚ AV ČR, Praha v.v.i. je dohoda o provedení ZAV vypracována na základě objednávky akce většího rozsahu doplněnou o nezbytné podklady, jako jsou projektová dokumentace, provedené geologické, hydrogeologické či jiné průzkumy spojené s přípravou stavby a předpokládaným harmonogramem zemních prací. Na základě těchto podkladů a znalostí archivních podkladů a dosavadní literatury je pak možné kvalifikovaně odhadnout plošný a objemový rozsah archeologického výzkumu a stanovit tak jeho časové a finanční nároky. Předpokládané náklady pro ZAV jsou stanoveny formou kalkulace. Kalkulace zahrnuje jak samotné terénní práce, tak i náklady na zpracování výzkumu a vypracování zpráv. Cena standartně vychází z položkového rozpočtu zhotovitele, který by měl být nedílnou součástí smlouvy jako její příloha. Obsahuje zpravidla jednotkové fakturační ceny zhotovitele v jednotlivých kategoriích pracovníků. Podstatnou informací je i způsob fakturace. Více o financování ZAV je uvedeno v samostatné kapitole financování ZAV 3.3.

V případě, kdy není jasná archeologická situace, je doporučeno provedení zjišťovací fáze, na základě které jsou pak stanoveny definitivní rozsahy. I pro zjišťovací fázi archeologického výzkumu je třeba uzavřít smlouvu.

Vzorová dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu formou dohledu je v příloze D.

3.3 Financování záchranného archeologického výzkumu

Archeologické výzkumy jsou činností prováděnou ve veřejném zájmu a hradí je zásadně organizace, která je provádí, případně jsou financovány z grantů. Záchranný archeologický výzkum je však zvláštním druhem archeologických výzkumů, kdy nutnost jejich provádění vzniká v důsledku stavební nebo jiné činnosti. Tato činnost může poškodit nebo nenávratně zničit archeologické dědictví, a proto je zastáván celoevropský názor, že ten, díky němuž dochází ke zničení dané archeologické lokality, hradí náklady na provedení záchranného archeologického výzkumu. Tento princip lze stručně shrnout slovy: „*Kdo ničí, ten platí.*“ Podobný princip se uplatňuje i v právu životního prostředí, podle kterého: „*Znečišťovatel platí.*“ [46]

V § 22 zákona o státní památkové péči je uvedeno: „*Je-li stavebníkem právnická osoba nebo fyzická osoba, při jejímž podnikání vznikla nutnost záchranného archeologického výzkumu, hradí náklady na výzkum stavebník; jinak hradí náklady organizace provádějící výzkum. Obdobně se postupuje, má-li se na takovém území provádět jiná činnost, kterou by mohlo být ohroženo provádění archeologických výzkumů.*“ Kolem této formulace se vedlo několik odborných debat a soudních jednání. Předmětem těchto jednání bylo, zda se financování ZAV týká pouze podnikajících právnických a fyzických osob, nebo právnických osob vždy a fyzických pouze pokud při jejím podnikání vznikla nutnost ZAV. Na základě interpretace Nejvyššího soudu lze tuto formulaci vyložit tak, že právnická osoba má povinnost hradit náklady spojené se ZAV vždy. Fyzická osoba, která je sice podnikatelem, ale potřeba ZAV nevznikla v důsledku jejího podnikání, pak náhrady na provedení výzkumu povinna hradit není. [47]

3.3.1 Hrazení oprávněnou organizací nebo Archeologickým ústavem

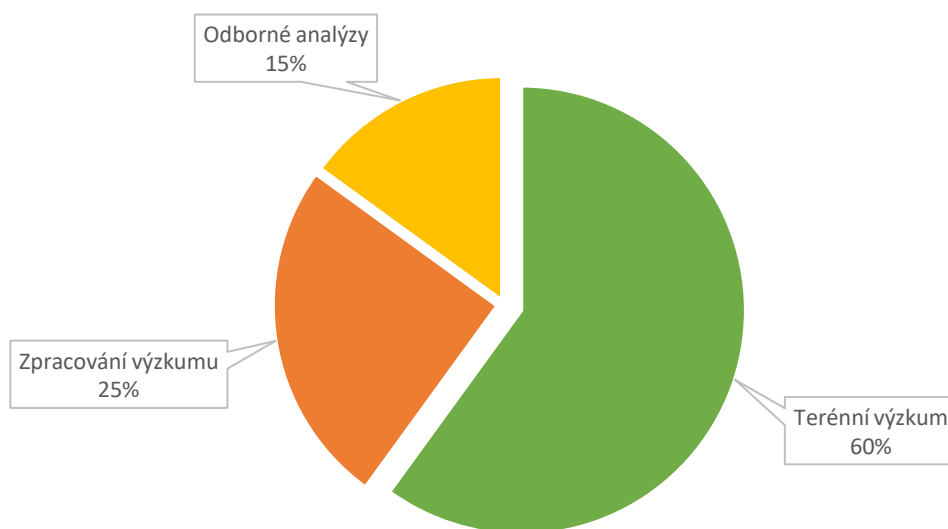
Oprávněná organizace a ARÚ hradí náklady na provedení badatelských výzkumů a záchranných výzkumů, které byly vyvolány záměrem nepodnikající fyzické osoby, nebo podnikající fyzické osoby ovšem za předpokladu, že oblast jejího podnikání nesouvisí se stavební či jinou činností vyvolávající nutnost provedení ZAV (tzv. neinvestorské archeologické výzkumy). Tyto organizace čerpají prostředky na provádění archeologických výzkumů z vlastních rozpočtů či z programů podpory záchranných archeologických výzkumů (programy státní či územních samosprávných celků). Program podpory záchranného archeologického výzkumu je jedním z dotačních programů Ministerstva kultury sloužící k podpoře záchranných archeologických výzkumů. Odpovídá závazku České republiky z čl. 6

Maltské konvence a je určen příspěvkovým organizacím zřizovaných Ministerstvem kultury. [48]

3.3.2 Hrazené stavebníkem

Stavebník hradí záchranné výzkumy, které byly vyvolány jeho záměrem na území s archeologickými nálezy, nebo jeho činností. Za stavebníka tedy zákon považuje fyzickou osobu při výkonu podnikatelské činnosti a právnickou osobu. Právnickou osobou jsou tak kromě obchodních společností a družstev i obce, kraje a státní příspěvkové organizace. Z toho je tedy patrné, že u většiny dopravních staveb, ať už jde o silnice, dálnice či železnice si stavebník ZAV hradí sám.

Stavebník může být překvapen, že náklady výzkumu neznamenaají pouze úhradu terénních prací, ale že zahrnují i náklady na jeho dokumentaci a dále na analýzu, zpracování, správu a ochranu nálezů. Procentuální zastoupení terénní části výzkumu a jeho vyhodnocení se liší na základě náročnosti a rozsahu výzkumu, přibližné rozdělení nákladů ilustruje obrázek 6. V rámci terénní části dochází k exkavaci archeologických nálezů a situací, mezi nimiž existují vztahy, které je nutné také zdokumentovat. Do nákladů terénní části tak patří nejen samotný odkryv, tedy zemní práce, ale také potřebná fotodokumentace, videodokumentace a geodetické zaměření. Informace získané z terénního výzkumu jsou dále zpracovávány, laboratorně analyzovány a vyhodnocovány. Následně dochází také k dočasnému uložení archeologických nálezů. Všechny tyto činnosti se promítají do celkových nákladů záchranného archeologického výzkumu.

Obrázek 6: Přibližné rozdělení nákladů terénní a postexkavační části výzkumu [49]

Stanovení celkových nákladů ZAV je dosti problematické. Vcelku existují dva hlavní způsoby stanovení ceny ZAV, a to smluvní cena nebo skutečně vynaložené náklady.

Při stanovení ceny, která je dána skutečnými náklady za archeologický průzkum se využívá kalkulace, kdy oprávněná organizace účtuje stavebníkovi skutečně provedené práce podle smluvně stanoveného způsobu výpočtu. Tím bývá buď cena za jednotku času nebo objemu. V případě kalkulace na základě odpracovaných hodin/dnů se cena za jednotku pohybuje v závislosti na zkušenostech, praxi a zařazení pracovníka. Další možností je kalkulace na základě odtěžené zeminy, která se často využívá u liniových staveb. Na základě zjišťovacího výzkumu je možné získat přibližnou představu o hloubkovém rozsahu terénních prací a stanovit tak předpokládanou cenu. Základem je vždy jednotková cena podle rozpočtu, který bývá součástí dohody o provádění ZAV.

K přesnému vypočtení ceny na základě odpracovaných hodin slouží zápisy archeologa do deníku. V praxi se používá deník výzkumu, resp. stavební deník, do kterého vedoucí výzkumu zapisuje pracovníky podle uvedených skupin. Jsou tak zaznamenány jejich odpracované hodiny a konkrétní práce v průběhu výzkumu. Do deníku jsou také zapisovány případné změny postupu terénních prací dohodnutých se stavebníkem v průběhu výzkumu. Stavebník má možnost kontroly zapsaných údajů. Stavební deník pak slouží jako podklad pro fakturaci nákladů terénní části výzkumu. Nejedná se však o stavební deník ve smyslu § 166 stavebního zákona, ale jde o deník oprávněné organizace, do kterého se zapisuje průběh ZAV. Tento stavební deník je nutným podkladem pro vyčíslení a potvrzení nákladů. Kontrola skutečně odpracovaných hodin je v případě terénních prací jednodušší než v případě zpracování výzkumu. I ten je však neodmyslitelnou součástí ZAV.

Při stanovení nákladů záchranného archeologického výzkumu smluvní cenou se výše uvedené kalkulace uplatňují také. Oprávněná organizace v návrhu rozpočtu vyčíslí náklady podle předpokládaného rozsahu, náročnosti a doby výzkumu, do nichž započte i odhad nákladů na zpracování. Tento způsob stanovení ceny může být pro obě strany rizikem. Může se stát, že výzkum bude svým rozsahem menší a náklady nižší než dohodnutá cena. Nebo naopak může dojít k významnějším nebo četnějším nálezům než se předpokládalo a finanční náklady za tuto část pak ponese oprávněná organizace. V případě smluvní ceny je tak třeba zajistit, aby se při sepisování dohody myslelo i na tyto situace, a ty se tak podchytily už při podpisu smlouvy.

V praxi dochází i ke stanovení maximální, nepřekročitelné ceny, přičemž náklady se účtují za skutečně vynaloženou činnost. Další možností uplatňující se v praxi je i účtování skutečně vynaložených nákladů v terénní části a z nich odvozené náklady na zpracování, často určeny poměrem či procenty. Například v poměru 1 : 1,5 – fáze zpracování : terénní výzkum.

Tento způsob má pro stavebníka výhodu v tom, že nemůže být překvapen výší nákladů na analýzy a zpracování výzkumu a zná tak dříve celkovou cenu za ZAV. [49; 50]

Příklady položkové rozpočtu a obvyklé náklady za ZAV jsou v příloze E.

3.4 Provádění záchranného archeologického výzkumu

Záchranný archeologický výzkum je zpravidla prováděn jedním ze tří základních forem. První formou je odborný archeologický dohled nad zemními pracemi, tak aby bylo možno kvalifikovaně určit, zda se jedná o archeologickou lokalitu či nikoli. Druhou formou je zjišťovací archeologický výzkum, jehož úkolem je dokumentace nálezových okolností a zjištění přesnějších informací o dané lokalitě z hlediska archeologie. Třetím typem je pak předstihový záchranný archeologický výzkum, tedy komplexní terénní výzkum. Zvláštním typem výzkumu je pak nouzový archeologický výzkum, který bývá zapříčiněn nestandardními situacemi, kdy často nebyly dodrženy povinnosti vyplývající z platných právních předpisů (zejména zákonem o státní památkové péči). Nejčastěji jde o výzkum na vybagrovaných či jinak porušených lokalitách. [51]

3.4.1 Odborný dohled

Nejčastější formou záchranného archeologického výzkumu je výzkum prováděný formou odborného archeologického dohledu nad vlastními výkopovými pracemi stavby. Tento typ výzkumu je nejčastěji využíván při plošně omezených stavebních aktivitách v místech s minimální mírou pravděpodobnosti nálezů archeologických památek a situací. Případná záchrana a dokumentace náhodně odhalených archeologických situací probíhá po dohodě s vedením stavby, kdy jsou stavební práce v místě nálezů pozastaveny na dobu nutnou pro záchranu a dokumentaci odkryté situace. V tomto případě se běžně jedná o pozastavení prací v místě nálezů na den, popřípadě na více dní.

Finanční nákladnost tohoto typu výzkumu, je na rozdíl od dalších variant výzkumu, řádově nižší. Jedná se o terénní zásahy minimálního rozsahu, a tak se cena ZAV pohybuje spíše v nižších desítkách tisíc korun českých. V případě rozsáhlejších staveb, jako jsou stavby liniové, především výstavba dálnic, se však finanční náročnost tohoto archeologického dohledu může vyšplhat i na mnohem vyšší částky, a to především díky časové náročnosti. Pokud se v průběhu ZAV prováděného formou dohledu objeví mimořádné archeologické památky a situace, je nutno zemní práce přerušit do doby uzavření dohody o provedení archeologického výzkumu, která řeší následnou záchranu těchto archeologických nálezů. [52]

3.4.2 Předběžný zjišťovací archeologický výzkum

Zjišťovací archeologický výzkum je zvláštním druhem archeologického výzkumu, který se vyskytuje hlavně před velkými stavebními záměry. Tyto stavby jsou často velkého rozsahu, a tedy na velkých plochách a pokud jsou v území s vysokou pravděpodobností výskytu archeologických nálezů, je pak třeba provedení předběžného zjišťovacího archeologického výzkumu. Tento výzkum je nutné provádět v dostatečném předstihu před zahájením stavebních prací. Cílem zjišťovacího výzkumu je bližší specifikace území z hlediska existence archeologických nálezů a stanovení tak přesnějšího odhadu potřebného rozsahu archeologického výzkumu. Tento zjišťovací průzkum je proveden často na základě archivní rešerše a terénních pozorování s využitím převážně nedestruktivních metod výzkumu či bagrovaných rýh, skrývek či bodových sond.

Finanční náročnost tohoto výzkumu se pohybuje řádově od desítek do stovek tisíc korun podle velikosti sledovaného území. Výsledkem výzkumu je především stanovení případných pozitivních ploch s archeologickými nálezy a určení jejich polohy. Na těchto místech je pak nutné provedení komplexního ZAV. Zjišťovací výzkum také upřesní dobu trvání ZAV a jeho celkovou finanční náročnost. Tento druh výzkumu také podstatně snižuje možné riziko střetu nezbytného archeologického výzkumu s harmonogramem stavby. V případě negativního archeologického zjištění je pak možné vydat ihned potvrzení o provedení ZAV pro orgány činné ve stavebním řízení. Pokud je zde i přes negativní zjištění možný výskyt archeologických nálezů, je pak zpravidla prováděn během zemních prací archeologický dohled. [52]

3.4.3 Předstihový záchranný archeologický výzkum

V případě, že se budoucí stavba či jiný záměr nachází na území kategorie I ÚAN, kde je téměř jistá přítomnost dochovaných archeologických nálezů a situací, je prováděn předstihový ZAV. Stejně tak je tomu i u staveb prováděných v bezprostřední blízkosti archeologických lokalit či v případě pozitivního výsledku zjišťovacího archeologického výzkumu. Předstihový ZAV spočívá v náročném terénním výzkumu, ke kterému je vždy třeba uzavření dohody o provedení ZAV.

Cena takového průzkumu je stanovena podrobným rozpočtem uváděným v dohodě o provedení ZAV, jak již bylo zmíněno dříve. Finanční náročnost tohoto typu výzkumu se pohybuje často ve stovkách tisíc či desítkách miliónů korun českých. Vysoké náklady na tento průzkum jsou dány jeho časovou, personální a technickou náročností, jelikož vykopávky ohrožené lokality probíhají ručně. [52]

3.5 Správní delikty a přestupky

Správní delikty a přestupky, které řeší zákon o státní památkové péči (část pátá), se dělí do dvou skupin, a to na přestupky právnických a podnikajících fyzických osob a na přestupky fyzických osob. Toto dělení vychází ze zákona o státní památkové péči, lze je také rozdělit na dvě oblasti podle strany, která je způsobila, na správní delikty a přestupky oprávněných organizací nebo stavebníka. Toto dělení je využito dále.

Nejprve vysvětlení pojmu *správní delikt*. Ten chápeme jako protiprávní jednání, jehož znaky jsou stanoveny zákonem, a za které ukládá správní orgán trest stanovený normou správního práva. Tento termín v sobě zahrnuje několik skupin správních deliktů, z nichž právně jasně definovanou kategorií tvoří přestupky. Přestupkem rozumíme podle zákona č. 200/1990 Sb., o přestupcích takové *zaviněné jednání, které porušuje nebo ohrožuje zájem společnosti a je za přestupek výslovně označeno v tomto nebo jiném zákoně, nejde-li o jiný správní delikt postižitelný podle zvláštních právních předpisů anebo o trestný čin* (§ 2 odst. 1 zákona o přestupcích). Přestupku se může dopustit jediné fyzická osoba, u právnických osob je spáchání přestupku vyloučeno a v úvahu přichází pouze odpovědnost za spáchaný správní delikt. [53]

3.5.1 Správní delikty způsobené oprávněnou organizací

Tato část se zabývá pochybením ze strany oprávněných organizací. Zde je třeba pro úplnost zmínit, že pochybení se může dopustit i osoba oprávněná k provádění výzkumů, je však velmi nepravděpodobné, že záchranný archeologický výzkumu dopravní stavby provádí oprávněná osoba. Proto se dále budeme zabývat správními delikty oprávněných organizací.

Správním deliktem je nesplnění ohlašovací povinnosti oprávněné organizace před zahájením záchranného archeologického výzkumu vůči Archeologickému ústavu podle § 21 odst. 4 zákona o státní památkové péči. Správního deliktu se dopouští také oprávněná organizace, která nemá oprávnění k archeologickým výzkumům dle zákona o státní památkové péči. To znamená, že nemá dohodu s AV ČR o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů. Stejně tak je tomu v případě provádění výzkumů přes zákaz činnosti, který byl oprávněné organizaci udělen jako důsledek jiného správního deliktu. Ve všech těchto případech lze dle zákona o státní památkové péči uložit pokutu ve výši až 4 000 000 Kč. V případě, kdy se oprávněná organizace dopustí správního deliktu tím, že provádí archeologické výzkumy, které ohrožují nebo poškozují archeologické nálezy, lze uložit zákaz činnosti nejdéle na 2 roky.

3.5.2 Správní delikty způsobené stavebníkem

V případě stavebníků se může jednat jak o správní delikty v případě právnických osob, tak i o přestupky způsobené osobami fyzickými.

Správního deliktu se dopouští stavebník v případě porušení oznamovací povinnosti o provádění stavební či jiné činnosti na území s archeologickými nálezy dle §22 odst.2 zákona o státní památkové péči. Pokud stavebník plánuje provádět stavební činnost na území, kde se nachází archeologické nálezy, musí tuto skutečnost oznámit Archeologickému ústavu už v době přípravy stavby. Za porušení této povinnosti může krajský úřad uložit pokutu až do výše 4 000 000 Kč. V tomto případě je třeba zmínit, že stavebník se dopouští správního deliktu i v případě, že oznámil záměr provádění stavební činnosti na území s archeologickými nálezy, avšak ne přímo ARÚ AV ČR, ale například oprávněné organizaci, muzeu, krajskému či stavebnímu úřadu. Na toto je třeba při podávání oznámení pamatovat.

Kromě památkového zákona upravuje odpovědnost za přestupky a jejich skutkové podstaty pro stavebníky i stavební zákon, a to konkrétně v §302. Kdy se stavebník dopouští správního deliktu v případě, že poruší některou z povinností v souvislosti s nálezem podle §266 stavebního zákona, nejčastěji v případě neoznámení nepředvídatelného archeologického nálezu. Za tento přestupek je stanovena pokuta v maximální výši 2 000 000 Kč. Dále je možné uložit pokutu ve výši až 1 000 000 Kč za přestupek, kdy stavebník porušuje některou ze svých povinností k ochraně veřejného zájmu, což se týká i ochrany kulturně historických a archeologických hodnot. Postihu podle stavebního zákona se využívá i v případě porušení povinnosti stavebníka umožnit záchranný archeologický průzkum. Porušení této povinnosti totiž není podle zákona o státní památkové péči přestupkem, tím je pouze nesplnění oznamovací povinnosti. V tomto případě se jedná o nedostatek zákona o státní památkové péči. Další možností je využití trestného činu poškození cizí věci podle § 228 trestního zákoníku. Nicméně ustanovení o archeologických nálezech či poškození cizí věci lze použít pouze v případě, že se na daném území archeologické nálezy skutečně nacházejí. Jestliže k archeologickému nálezu nedojde, není stavebník za porušení povinnosti umožnit záchranný archeologický výzkum nijak postihován. [1; 4; 46]

4 Záchranný archeologický výzkum pro dopravní stavby ve východočeském regionu

Tato kapitola se věnuje záchranným archeologickým výzkumům vybraných dopravních staveb ve východočeském regionu (oblast zahrnující Pardubický a Královehradecký kraj). Jednotlivé ZAV jsou rozděleny pro přehlednost do kategorií podle pozemních komunikací, které nutnost archeologického výzkumu vyvolaly. U jednotlivých akcí je potom specifikováno období, kdy k výzkumu došlo, jak dlouho výzkum trval, kdo ho prováděl, za jakým účelem a kde se nachází zkoumané území. Stejně tak jsou uvedeny údaje o délce trasy a stručný popis zjištěných archeologických situací a nálezů, případně jejich datace.

Následující seznam již provedených ZAV pro dopravní stavby ve východočeském regionu není ani zdaleka vyčerpávající. Jedená se pouze o vybrané akce uskutečněné v daném regionu v posledních deseti letech.

4.1 Účelové komunikace

Opatovice nad Labem - Pohřebačka 2014 Polní cesta C6

Stavební práce v rámci výstavby polní cesty C6 na katastrálním území Pohřebačka si vyžádaly ZAV, které provádělo Východočeské muzeum v Pardubicích. V rámci výzkumu bylo provedeno sondážní rýhování podél silnice I/37. Polní cesta vede podél komunikace I/37. Zkoumaný úsek byl délky 300 m. Na daném území bylo odhaleno 54 objektů, které obsahovaly hlavně keramický materiál, mazanice, uhlíky či zvířecí kosti. Keramické fragmenty byly datovány do doby kamenné a pozdní doby bronzové. ZAV probíhalo v březnu 2014. [54]

Obrázek 7: Opatovice nad Labem - Pohřebačka. Lokalita a fotografie situací a nálezů z nálezové zprávy. [25; 54]

Stavba polní cesty HC1 a poldru PEO11 v k.ú. Hřibojedy

Záchranný archeologický výzkum v rámci této stavební akce, jejímž investorem byla Pozemková zpráva Ministerstva zemědělství, uskutečnila oprávněná organizace Labrys, o.p.s. Jednalo se o stavbu polní cesty v délce 1,1 km a poldru. Zájmový prostor výzkumu byl dán rozsahem stavebního zásahu. Samotný výzkum byl realizován nejprve povrchovým sběrem (listopad 2012) a následně dohledem při skrývce a výkopových pracích stavby v červenci 2014. Zájmové území bylo rozděleno na dva polygony, v kterých probíhal povrchový sběr, jehož výsledkem bylo nalezení několika movitých nálezů, především keramiky a porcelánu. Při dohledu nad stavebními pracemi pak nebyly nalezeny žádné další nálezy. [55]

Obrázek 8: Stavba polní cesty HC1 a poldru PEO11. Lokalita, členění výzkumu a fotografie z nálezové zprávy. [25; 55]

Hostovice polní cesta

Záchranný archeologický výzkum v trase polní cesty byl realizován 16. a 17. 5. 2016. Výzkum provádělo Východočeské muzeum v Pardubicích formou dohledu nad skrývkou a následně vlastní exkavací nalezených archeologických situací. Mocnost orničních a podorničních vrstev se pohybovala v rozmezí 30 – 60 cm. Délka budované polní cesty na katastrálním území Hostovice byla přibližně 920 m. Na daném území byly nalezeny čtyři archeologické objekty, mezi nimi byl pravděpodobně zaniklý odvodňovací kanál z období novověku a několik fragmentů keramiky a zvířecích kostí.

Obrázek 9: Polní cesta Hostovice. Lokalita a nalezené objekty z nálezové zprávy. [25; 56]

4.2 Místní komunikace

Obslužná komunikace Rosice nad Labem

ZAV v prostoru plánované obslužné komunikace pro rodinné domy v Rosicích nad Labem proběhl formou dohledu Východočeského muzea v Pardubicích dne 17.7.2018. Jednalo se o krátký úsek komunikace (50 m) s obratištěm na severovýchodním konci (8 m), jedná se tedy o území o celkové ploše asi 230 m². Skrývka byla provedena o celkové tloušťce 30-50 cm. V daném místě bylo silně narušené podloží hospodářskými aktivitami, což vedlo k nutnosti začištění těchto terénních zásahů, v nichž bylo objeveno značné množství keramických fragmentů z 18. – 20. století, ale také keramika z období baroka a vrcholného středověku. V rámci této akce došlo k dohledu ještě nad výkopovými pracemi pro vodovodní a kanalizační potrubí a dodatečné přípojky ve dnech 12.9. a 17.10. 2018. Z deponie zeminy liniových výkopů byl získán soubor keramických zlomků z vrcholného středověku. [57]

Obrázek 10: Obslužná komunikace Rosice nad Labem. Lokalita, skrývka a fotografie z nálezové zprávy. [25; 57]

Technická vybavenost a komunikace pro RD v lokalitě Z3 v Dubanech

Výstavba nové technické infrastruktury a obslužné komunikace v severní části obce Dubany nad Bylankou v okrese Pardubice si vyžádalo ZAV. Výzkum provádělo Východočeské muzeum v Pardubicích ve dnech 5. – 16. 3 2021 a 20.4. – 10.5. 2021. Jednalo se o dohled nad skrývkou ornice (tloušťka 40 – 60 cm) v prostoru budoucí obslužné komunikace v délce cca 370 m a nad výkopovými pracemi pro kanalizaci a vodovod (cca 70 cm pod skrývkou). V rámci ZAV bylo objeveno ohniště a nalezeny rozptýlené nálezy v podobě mazanice, keramických nádob a kovových artefaktů. Datace ohniště je do období vrcholného středověku, mazanice je z mladšího pravěku, keramika je z období popelnicových polí a vrcholného středověku a kovové nálezy, jako například podkova, jsou též z období vrcholného středověku. [58]

Obrázek 11: Technická vybavenost a komunikace pro RD v lokalitě Z3 v Dubanech. Lokalita, provedená skrývka a fotografie z nálezové zprávy. [25; 58]

4.3 Komunikace pro cyklisty

Cyklostezka Přelouč-Lhota

Stavba se nacházela na katastrálním území Přelouč a Lhota pod Přeloučí. Jednalo se o stavbu komunikace pro cyklisty z Přelouče do Lhoty v celkové délce 1,3 km. Odborný dohled při skrývce probíhal ve dnech 21.-24.8. a dále 28.8. a 3.9. 2018 a byl prováděn Východočeským muzeem v Pardubicích. Skrývka o mocnosti 20 – 40 cm byla provedena mechanicky. Většina nálezů se nacházela na povrchu, některé pak v ornici. Sběr probíhal nejen v místě skrývky, ale také v přilehlém okolí. Většinou se jednalo o středověkou či novověkou keramiku. [59]

Obrázek 12: Cyklostezka Přelouč-Lhota. Lokalita, skrývka a fotografie z nálezové zprávy. [25; 59]

Výstavba cyklostezky na katastrálním území Nový Bydžov a Chudonice

Záchranný archeologický průzkum vyvolaný stavbou cyklostezky mezi obcemi Chudonice a Nový Bydžov byl proveden pod dohledem archeologického oddělení Muzea východních Čech v Hradci Králové. ZAV probíhal formou odborného dohledu nad ohlášenými zemními pracemi dne 28.7.2022. Jednalo se o výzkum na malé ploše cca 100 m budoucí komunikace. Vzhledem k pozitivnímu nálezu proběhla ještě toho dne exkavace. Jednalo se o nález sídlištní jámy a keramiku z laténského období (mladší doba železná). [60]

Obrázek 13: Výstavba cyklostezky Nový Bydžov - Chudonice. Lokalita, situace výzkumu a fotografie z nálezové zprávy. [25; 60]

4.4 Parkoviště

Parkoviště v obci Skřivany

Novostavba 18 bytových jednotek v obci Skřivany, ke kterému náleží také výstavba parkoviště si vyžádala provedení ZAV a to na základě zaznamenání stavby pracovníkem Muzea východních Čech v Hradci Králové, který zastavil probíhající skrývku. Následně byl proveden ZAV ve dnech 4.10. – 6.11. 2018. Metodika výzkumu byla ovlivněna neohlášením stavby a stavem plochy. Poničená plocha stavbou byla ručně začištěna. Bylo odkryto značné množství archeologických situací, z kterých je patrné intenzivní osídlení dané oblasti od 13. století dodnes. Starší pravěké osídlení nemělo kontinuální průběh. Movité archeologické nálezy čítající více než 7 000 kusů v podobě keramiky a uměleckých předmětů byly datovány do období kultury s vypíchanou keramikou (okolo 5 000 př.n.l.), kultury popelnicových polí a starší doby bronzové. Výjimečným nálezem byla keramická figurka představující mnicha z období středověku. [61]

Obrázek 14: Parkoviště Skřivany. Lokalita, sídlištní jáma, keramika a figurka mnicha. [25; 61]

4.5 Mosty

Stavba mostu – Chlumec nad Cidlinou

Demolice stávajícího a výstavba nového mostu v prostoru původního mostu v katastrálním území Chlumec nad Cidlinou na východním okraji Klicperova náměstí si vyžádala ZAV v ploše asi 200 m². Výzkum provádělo Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Výzkum byl zahájen po odstranění konstrukcí původního mostu a skrývce nadložních vrstev do hloubky cca 2 m. Byly vyhloubeny dvě sondy, při kterých byla objevena zeď, která byla následně odkryta. Dále byly objeveny zděné konstrukce z raného novověku, cihlová podlaha, keramika z 13. a 14. století, kovové předměty jako podkovy, hřeby či spony. [62]

Obrázek 15: Most Chlumec nad Cidlinou. Lokalita a fotodokumentace z nálezové zprávy. [25; 62]

4.6 Silnice

Rekonstrukce II/326 Nový Bydžov - Myštěves, SO 101, km 0,00-1,65

Rekonstrukce pozemní komunikace II/326 Nový Bydžov – Myštěves si vyžádala záchranný archeologický průzkum, který byl proveden Muzeem východních Čech v Hradci Králové v období mezi 22. dubnem a 28. srpnem roku 2020. Terénní archeologický výzkum probíhal s výraznými přestávkami z důvodů technologického postupu stavby. Rekonstrukce probíhala na úseku dlouhém 1,65 km a jednalo se o mechanické odstranění krajnic a konstrukčních vrstev vozovky jejichž mocnost se měnila od 20 do 50 cm. Sanace podloží probíhala do hloubky 80 - 90 cm. Na základě zjištění z přípravné fázi výzkumu (detektorové prospekce) byly stanoveny dvě rizikové oddělené plochy pro podrobnější archeologický výzkum v katastrálním území města Nový Bydžov. Na těchto místech byla provedena skrývka až na podloží, tedy do hloubky 110 cm. Velikost první zkoumané plochy byla 440 m. Druhá zkoumaná plocha měla délku 50 m. Výzkum odkryl více než 30 objektů, mezi nimiž byly hlavně kúlové a zásobní jámy. Bylo objeveno také množství movitých nálezů jako jsou keramické zlomky z doby římské a raného středověku, kamenná broušená sekera z období neolitu či závaží z tkalcovského stavu. [63]

Obrázek 16: Rekonstrukce silnice II/326 Nový Bydžov – Myštěves. Lokalita, výkop, fotografie nálezu z nálezové zprávy. [25; 63]

Rekonstrukce silnice III/31512 Česká Třebová – průtah, I. etapa

V souvislosti s rekonstrukcí mostu ev. č. 31512-1 přes řeku Třebovku ve východním sousedství historického jádra města Česká Třebová a rekonstrukci přilehlé ulice Podbranská bylo nutné provedení záchraného archeologického výzkumu. Jednalo se o první etapu stavby „Rekonstrukce silnice III/315 12 Česká Třebová – průtah“ v délce cca 400 m. V rámci realizace ZAV, kterou provádělo Východočeské muzeum v Pardubicích, byly zdokumentovány části původního kamenného mostu a rovněž byl získán soubor fragmentů keramických nádob. ZAV probíhal formou dohledu veškerých zemních prací při rekonstrukci mostu (22.2. - 19.5.2020) a periodických dohledů výkopových prací dle stavebního harmonogramu rekonstrukce pozemní komunikace v termínu 31.3. -23.9. 2020. Kamenné konstrukce na východním předpolí byly v důsledku pozdějšího ohlášení demoličních prací zdokumentovány pouze okrajově. Pečlivě zdokumentované jsou pak zachované situace na západním předmostí, kde byly pozůstatky kamenné mostní opěry z přelomu 17. a 18. století a regulační zdi z 19. století před stavbou uchráněny. [64]

Obrázek 17: Rekonstrukce silnice III/31512 a mostu ev. č. 31512-1 Česká Třebová. Lokalita a fotografie z nálezové zprávy, kde jsou vyznačeny zbytky opěr původního kamenného mostu. [25; 64]

4.7 Dálnice

Dálnice D11 - stavba 1105-2 Osičky - Hradec Králové

Záměr výstavby dálnice D11 v úseku Osičky – Hradec Králové si vyžádal záchranný archeologický výzkum, který provádělo Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Plocha archeologického průzkumu byla vymezena 89,00 – 90,760 km dálnice D11. Jednalo se tedy o úsek dlouhý cca 1,76 km vymezený silnicí III/32326 Plačice – Vlčkovice na jihu a mimoúrovňovým křížením se silnicí I/11 na severu. Vzhledem k délce úseku a složitosti situace byla plocha ZAV rozdělena do tří samostatných úseků. Předběžný archeologický průzkum pro výstavbu dálnice D11 proběhl se značným předstihem v letech 1992-1995, kdy byla sepsána rešerše a mezi lety 2001-2002, kdy byl proveden povrchový průzkum. V roce 2013 byly pak provedeny sondy po obvodu celé stavby. Vlastní exkavace a stavební práce započaly v roce 2014, kdy byla nejprve provedena celoplošná skrývka ornice v prostoru plánované přeložky plynu a silnice I/11. Následovala skrývka předpolí mostu přes Plačický potok a obslužné komunikace při okraji staveniště. Nakonec byla provedena skrývka v hlavní trase dálnice, která byla ukončena v lednu 2015. Následně v květnu 2015 byl proveden ještě výzkum úseku s deponií ornice. Na zkoumaných plochách bylo objeveno více než 3 000 objektů, které byly datovány do starší doby bronzové, doby halštatské, raného středověku i novověku. Většinou se jednalo o sídlištní objekty, pozůstatky nadzemních konstrukcí, zásobní jámy či žárové hroby a pohřebiště. [65]

Obrázek 18: Dálnice D11 Osičky - Hradec Králové. Lokalita, vymezené plochy výzkumu, zásobní jáma a hroby. [25; 65]

Stavba dálnice D11-07-1

Záchranný archeologický výzkum realizovaný v letech 2017 a 2018 na katastrálním území obce Černožice nad Labem byl vyvolán plánovanou výstavbou dálnice D11. Jednalo se o plánovaný úsek Smiřice – Jaroměř v délce 1,0 km. Plocha výzkumu byla vymezena stavbou daného úseku dálnice. Archeologický výzkum provádělo konsorcium „Společnost D11 Smiřice – Jaroměř, archeologický výzkum 1 – SOVIS + UHK + ACO“. Členy tohoto uskupení byla Univerzita Hradec Králové, Archeologické centrum Olomouc, p.o. a Sovis, s.r.o. Před zahájením samotného výzkumu proběhl v místech stavby předběžný archeologický výzkum. Konkrétně se jednalo o magnetometrický průzkum a detektorovou prospekci. Vlastní exkavační práce byly zahájeny v dubnu 2017 rýhováním, tedy metodou skrývky sloužící pro odhalení archeologických situací. Následovala plošná skrývka v tloušťce 0,3 – 1,5 m podle hloubky podloží. Během výzkumu bylo objeveno 144 objektů, které se vyskytovaly v celé délce úseku. Byly nalezeny například novověká ohniště, pravěké kúlové jámy, jámy ze starší doby bronzové nebo zaniklé novověké cesty. Nalezeny byly také různé keramické fragmenty, bronzové a kovové předměty, stříbrné mince, ale také pohřební komponenty a část lidských ostatků ze starší doby bronzové. Výzkum byl ukončen v dubnu 2018. [66]

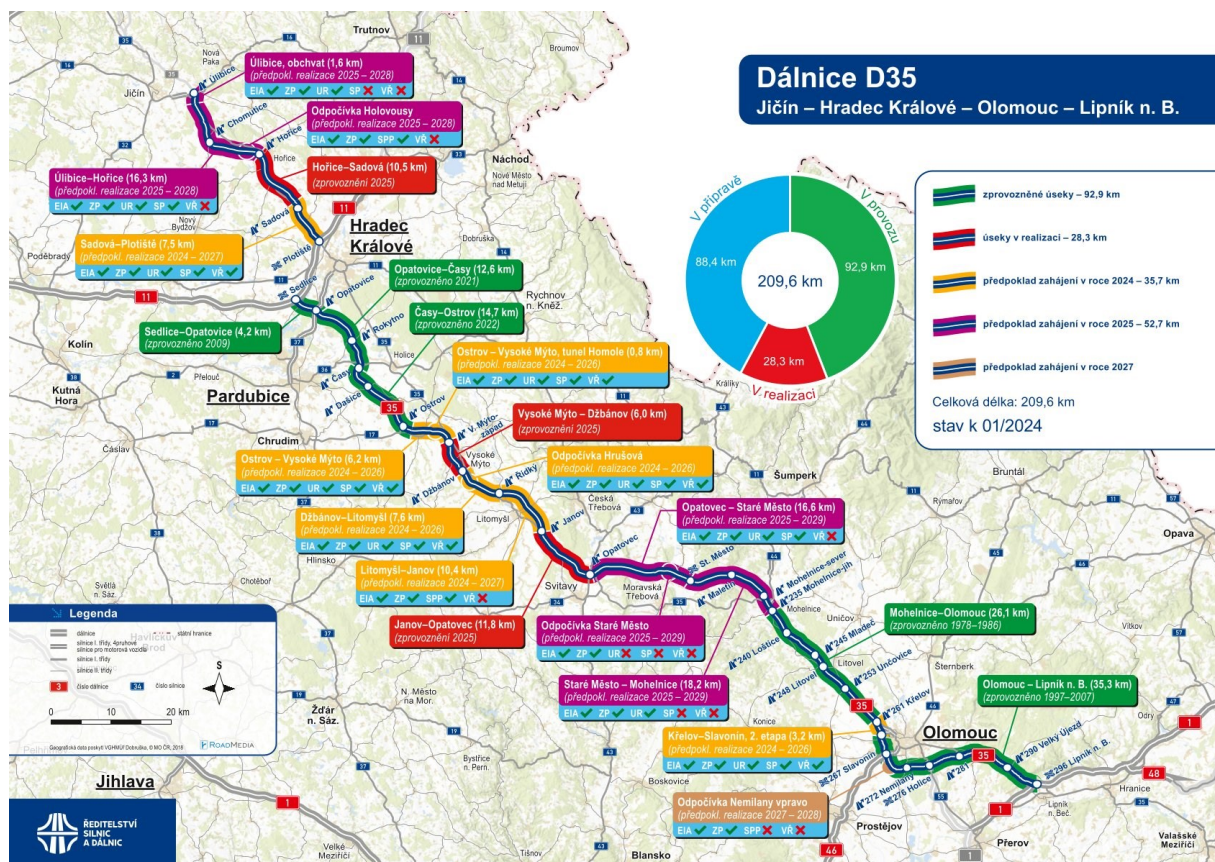

Obrázek 19: Stavba dálnice D11, úsek 07-1. Lokace, situace výzkumu, skrývka, pohřebiště a zaniklá cesta. [25; 66]

5 Analýza záchranného archeologického výzkumu pro vybranou dopravní stavbu

Tato kapitola se věnuje v současné době jedné z nejdůležitějších dopravních staveb v ČR, a to výstavbě dálnice D35 (obrázek 20). Konkrétně tedy záchranným archeologickým výzkumům probíhajícím nebo plánovaným na jednotlivých úsecích dálnice. Záchranné archeologické výzkumy jsou financovány Ředitelstvím silnic a dálnic (ŘSD). Stejnou organizací jsou zadávány také veřejné zakázky na provádění ZAV.

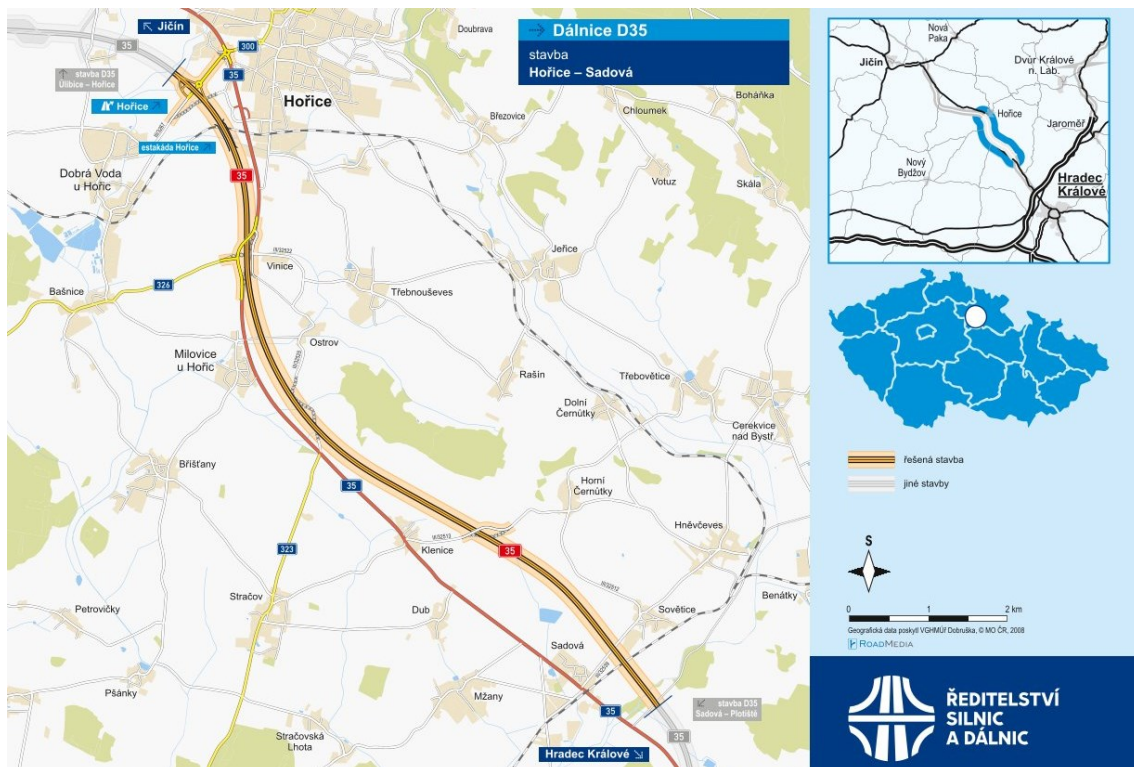
V následujících kapitolách jsou popsány jednotlivé úseky budované dálnice D35. Konkrétně základní informace o daném úseku, zadávacích podkladech pro ZAV, vysoutěžených nabídkách a jejich finanční náročnosti. Nejprve jsou uvedeny dva úseky z trasy D35 mezi Úlibicemi a Hradcem Králové označované jako H. A to konkrétně úsek H7 (Hořice – Sadová) a H8 (Sadová – Plotiště). Následuje pět úseků z trasy mezi Opatovicemi a Starým Městem s označením E. Jedná se o úseky E4 (Ostrov – Vysoké Mýto), E5 (Vysoké Mýto – Džbánov), E6 (Džbánov – Litomyšl), E7 (Litomyšl – Janov) a E8 (Janov – Opatovec). [67]

Obrázek 20: Jednotlivé úseky dálnice D35 [67]

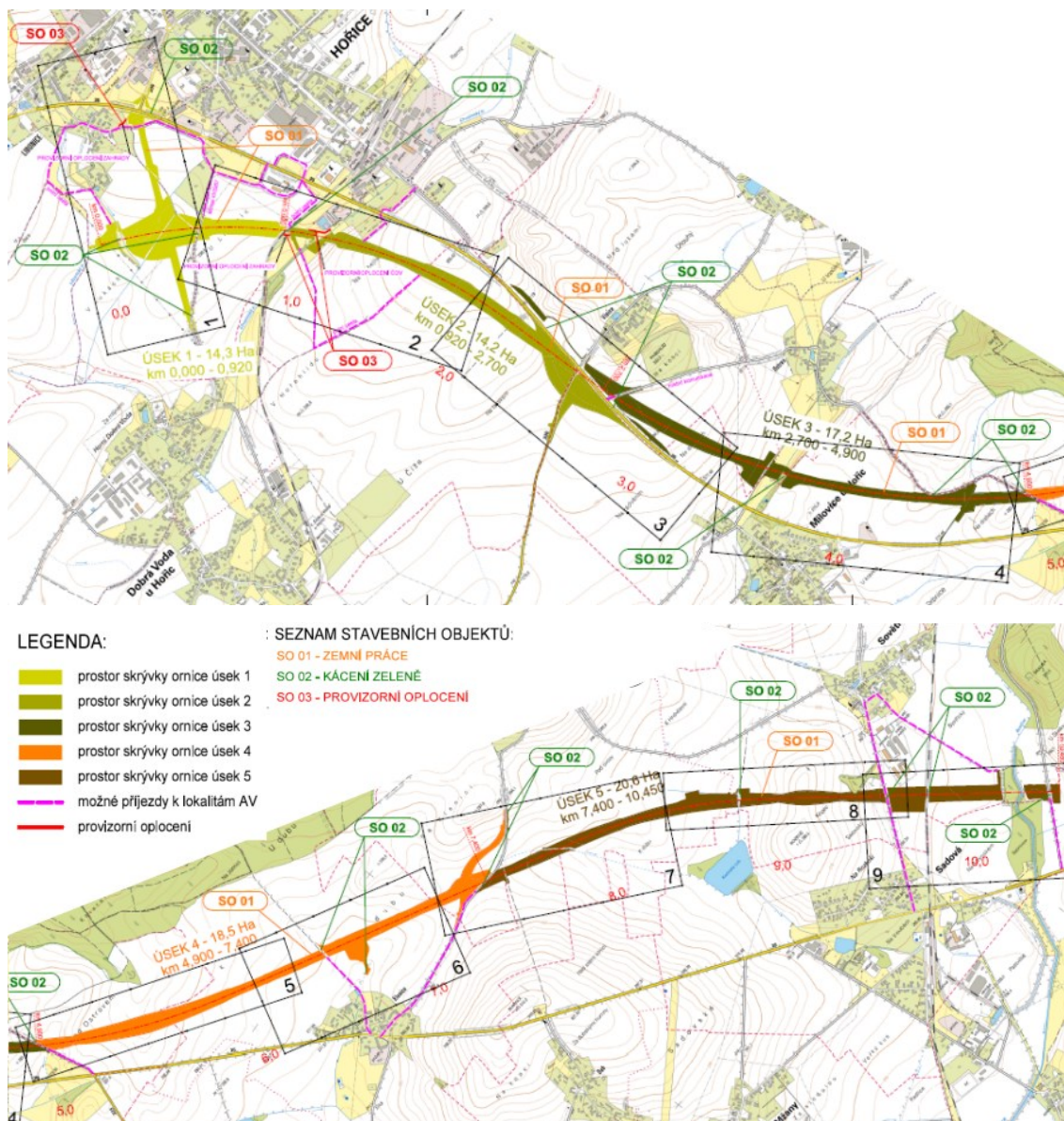
5.1 D35 Hořice – Sadová

Tato část dálnice D35 označovaná jako H7 je nahrazením stávající nevyhovující dvoupruhové silnice I/35 mezi městem Hořice a obcí Sadová (obrázek 21). Začátek řešené trasy je mezi obcemi Libonice a Dobrá Voda u Hořic. Konec úseku stavby „D35 Hořice – Sadová“ se nachází za křížením s vodním tokem Bystřice mezi obcemi Sadová a Sovětice, kde navazuje následující úsek dálnice D35. Délka navrhované trasy je 10 450 m. Součástí stavby je výstavba mimoúrovňové křižovatky (MÚK) u Hořic a čtrnácti mostních objektů. Celková předpokládaná cena stavby je 3,5 miliardy korun. [68]

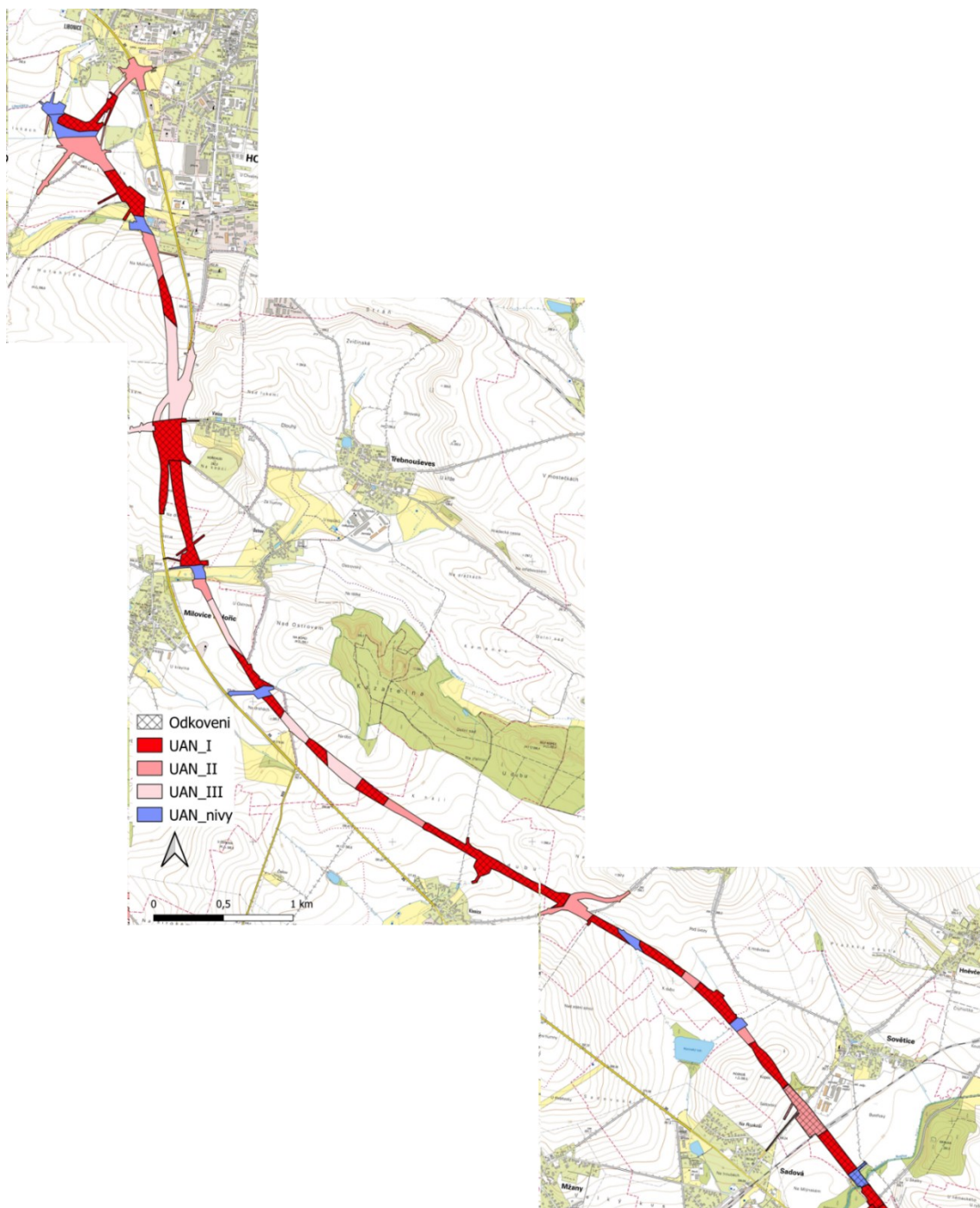
Obrázek 21: Trasa D35 Hořice – Sadová [68]

Trasa je vedena převážně v zemědělsky obdělávaném území s minimálním zásahem do lesních pozemků. Navrhovaná mocnost skrývky v dané trase je 0,2 -1,0 m. Pro skrývku budou použita otočná kolová či pásová rypadla v závislosti na přírodních podmínkách a schválení vedoucího ZAV. Pro potřeby archeologického výzkumu je skrývka rozdělena do pěti úseků, jak je patrné ze situace zemních prací pro ZAV na obrázku 22. Po ukončení ZAV bude zemina vrácena na původní plochy a zhutněna. V celé délce trasy je navržena celoplošná skrývka. [69]

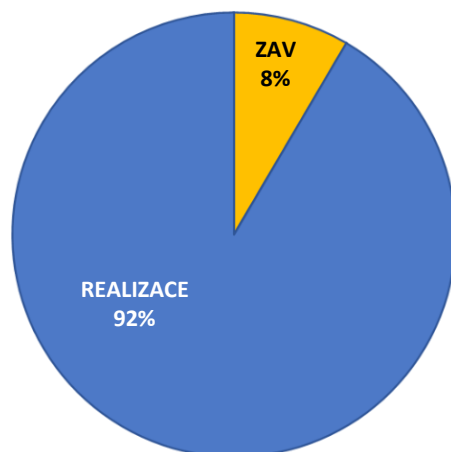
Obrázek 22: Situace zemních prací pro ZAV D35 Hořice – Sadová [69]

Pro daný úsek dálnice D35 byly provedeny dva předběžné výzkumy, první již v roce 2012, pro hodnocení dopadů výstavby dálnice na archeologické dědictví. Jako druhý byl pak proveden předběžný výzkum v podobě detektorové prospekce v roce 2021. Na základě dostupných informací o dotčeném území byla pak vytvořena mapa (obrázek 23) vyjadřující míru rizika zásahu archeologických nálezů a jejich předpokládaná četnost s dopadem na finanční a časovou náročnost ZAV. [70]

Obrázek 23: Mapa začlenění úseku D35 Hořice - Sadová do územní s archeologickými nálezy [70]

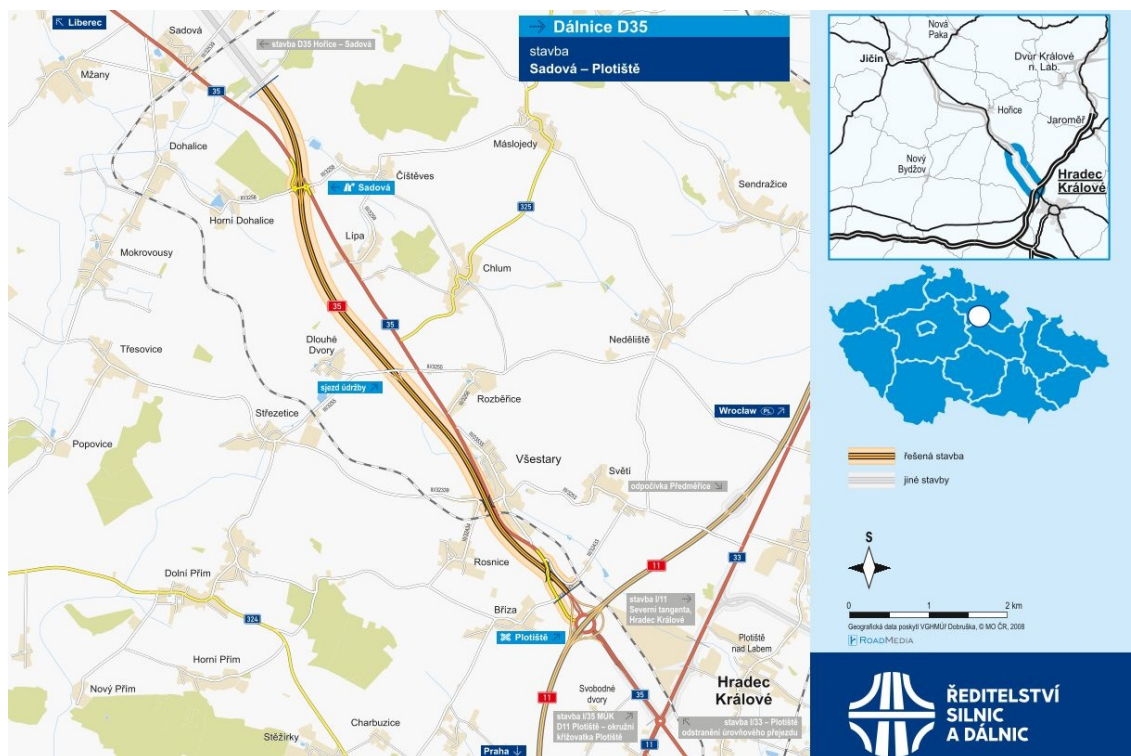
Podle zadávací dokumentace veřejné zakázky „D35 Hořice – Sadová, záchranný archeologický výzkum“ č. 10PT-001310 byla stanovena předpokládaná hodnota zakázky na 290 045 000 Kč. Cenová nabídka dodavatele „Společnost pro realizaci D35 Hořice – Sadová, ZAV: EUROVIA + UNIVERZITA HK“ byla 295 996 134 Kč. Jelikož se jednalo o jediného účastníka výběrového řízení a byly splněny všechny podmínky, byla s dodavatelem podepsána smlouva na veřejnou zakázku. Celkové předpokládané procentuální zastoupení realizace ZAV na celkové ceně stavby je patrné z obrázku 24. [68; 71]

Obrázek 24: Procentuální zastoupení realizace ZAV na celkové ceně stavby „D35 Hořice – Sadová“

5.2 D35 Sadová – Plotíště

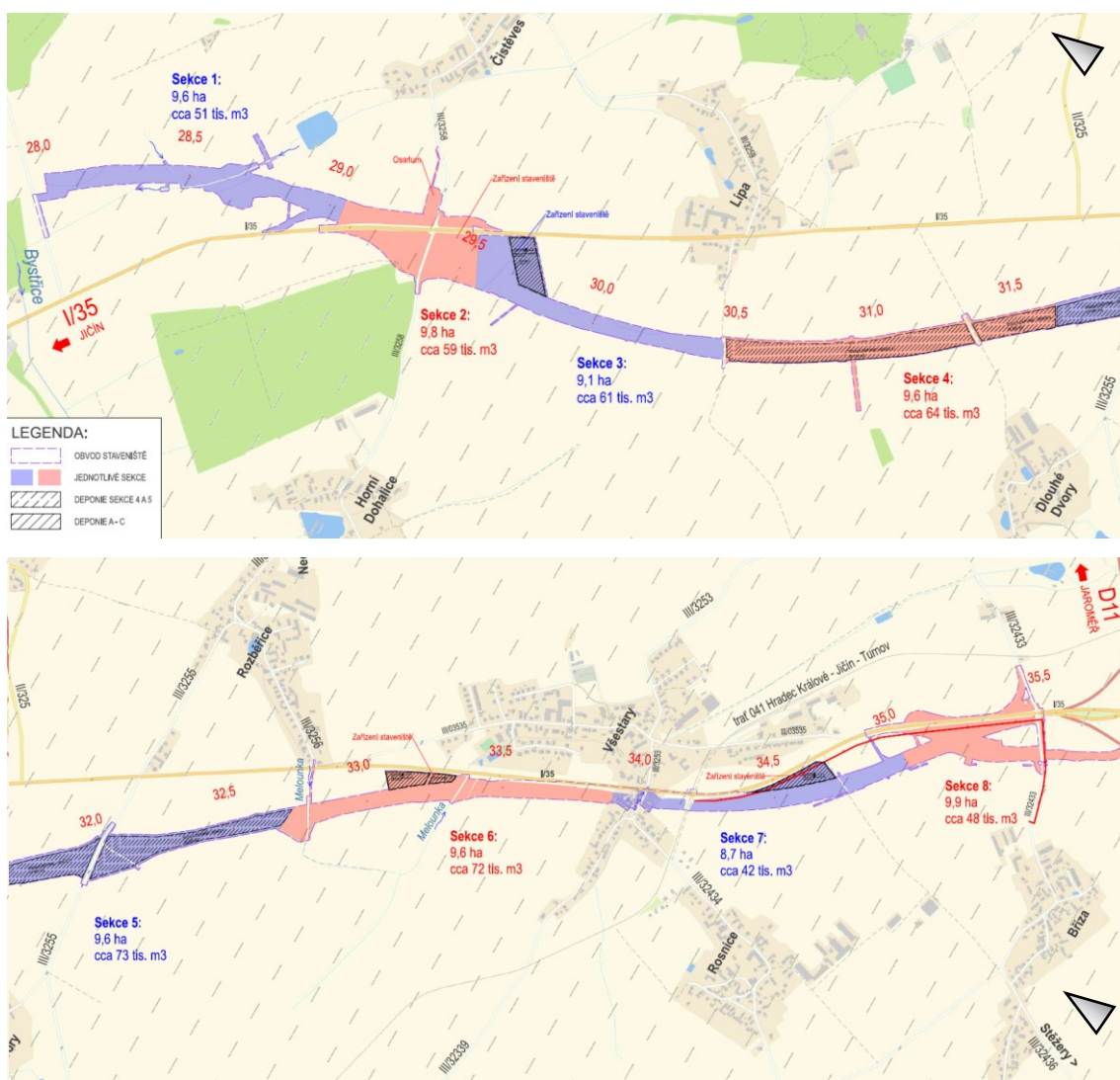
Tato část budované dálnice D35 (obrázek 25) je nahrazením stávající kapacitně nevyhovující silnice I/35 mezi Sadovou a Hradcem Králové. Začátek stavby navazuje na stavbu „D35 Hořice-Sadová“. Trasa je vedena mezi obcemi Čistěves a Horní Dohalice k MÚK Sadová, kde kříží stávající silnici I/35. Dále trasa pokračuje do prostoru obce Všestary, kde se přimyká ke stávající silnici I/35. D35 končí u MÚK Plotíště, kde navazuje na dálnici D11. Délka trasy je 7 537 m. Součástí výstavby bude i budování devíti mostních objektů a jedné MÚK. Celková předpokládaná cena stavby přesahuje 2,445 miliard korun. [72]

Obrázek 25: Trasa D35 Sadová – Plotíště [72]

Stavba vede většinou v neosídlených oblastech, využívaných k zemědělské činnosti s výjimkou obce Všešary. Jedná se o chráněnou oblast s vysokým předpokladem archeologických nálezů. Trasa také prochází územím památkové zóny „Bojiště bitvy u Hradce Králové“. Kde bude třeba přemístění stávajícího pomníku na nové místo. Součástí záchranného archeologického výzkumu je tedy nejen klasické provedení archeologického výzkumu, ale také odborné přemístění pomníku. [72]

Celková plocha stavby je 76 ha, která je pro potřeby ZAV rozdělena do 8 sekcí o maximální velikosti 10 ha. Skrývka bude provedena na celé ploše kromě stávajících komunikací, vodotečí a ploch pod stávajícími pozemními stavbami. Celková situace zemních prací pro ZAV je na obrázku 26. Skrývka bude provedena v tloušťce 0,30-1,00 m. Pro skrývku budou dle aktuálních přírodních podmínek a požadavků vedoucího ZAV použita otočná kolová či pásová rýpadla s širokou rovnou lžící bez ozubeného břitu. Po provedení ZAV bude plocha zakryta vrstvou podornice a oseta travním semenem pro ochranu základové spáry. [73]

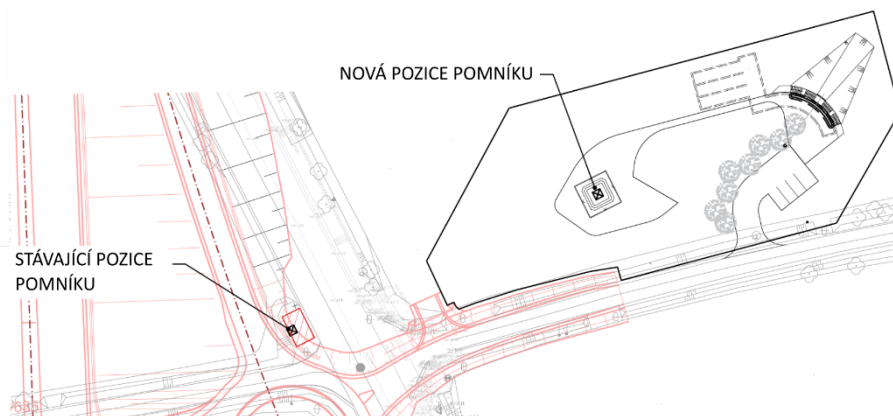
Obrázek 26: Celková situace zemních prací pro ZAV D35 Sadová – Plotičtě [73]

Pro stanovení předpokládané ceny ZAV byly provedeny dva předběžné výzkumy. První z nich byl proveden již v roce 2012 pro hodnocení dopadů výstavby dálnice na archeologické dědictví. Jako druhá byla provedena prospekce v trase budoucí dálnice D35 v daném úseku v roce 2021. Detektorová prospekce prokázala pravěké až středověké aktivity na daném území, které nebyly předchozím výzkumem nalezeny. Na základě dostupných informací o dotčeném území byla vytvořena mapa vyjadřující míru rizika zásahu archeologických nálezů a jejich předpokládaná četnost s dopadem na finanční a časovou náročnost ZAV viz obrázek 27. [70]

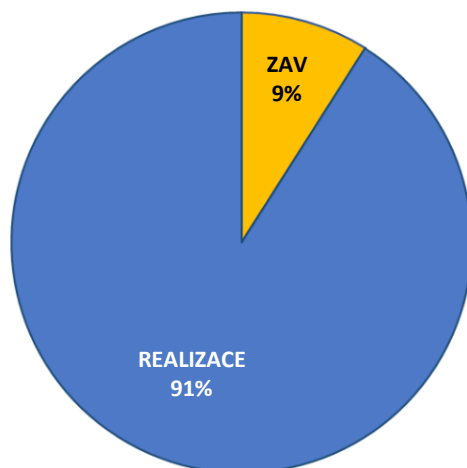
Obrázek 27: Mapa začlenění úseků D35 Sadová – Plotišť do území s archeologickými nálezy [70]

Součástí veřejné zakázky „D35 Sadová – Plotišť – záchranný archeologický výzkum“ č. 10PT-001633 je také přesun pomníku 49. pěšího pluku viz obrázek 28. Součástí přesunu je samotný pomník, ale také přesun válečného hrobu a zajištění uložení ostatků padlých vojáků nalezených v souvislosti s výstavbou dálnice.

Obrázek 28: Přesun pomníku 49. pěšího pluku [74]

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky byla stanovena na 225 412 800 Kč. Zakázku získala „Společnost pro realizaci D35 Sadová – Plotiště – záchranný archeologický výzkum: UNIVERZITA HK + EUROVIA + ARCHAIA + SMOLA HK + MUZEUM VÝCHODNÍCH ČECH V HRADCI KRÁLOVÉ“ s nabídkovou cenou 242 008 890 Kč. Nabídka dodavatele byla vybrána bez provedení hodnocení, jelikož v zadávacím řízení byla jediným účastníkem a splnila veškeré stanovené podmínky. Na obrázku 29 je pak předpokládané procentuální zastoupení finanční nákladnosti ZAV oproti celkové ceně stavby. [72; 75]

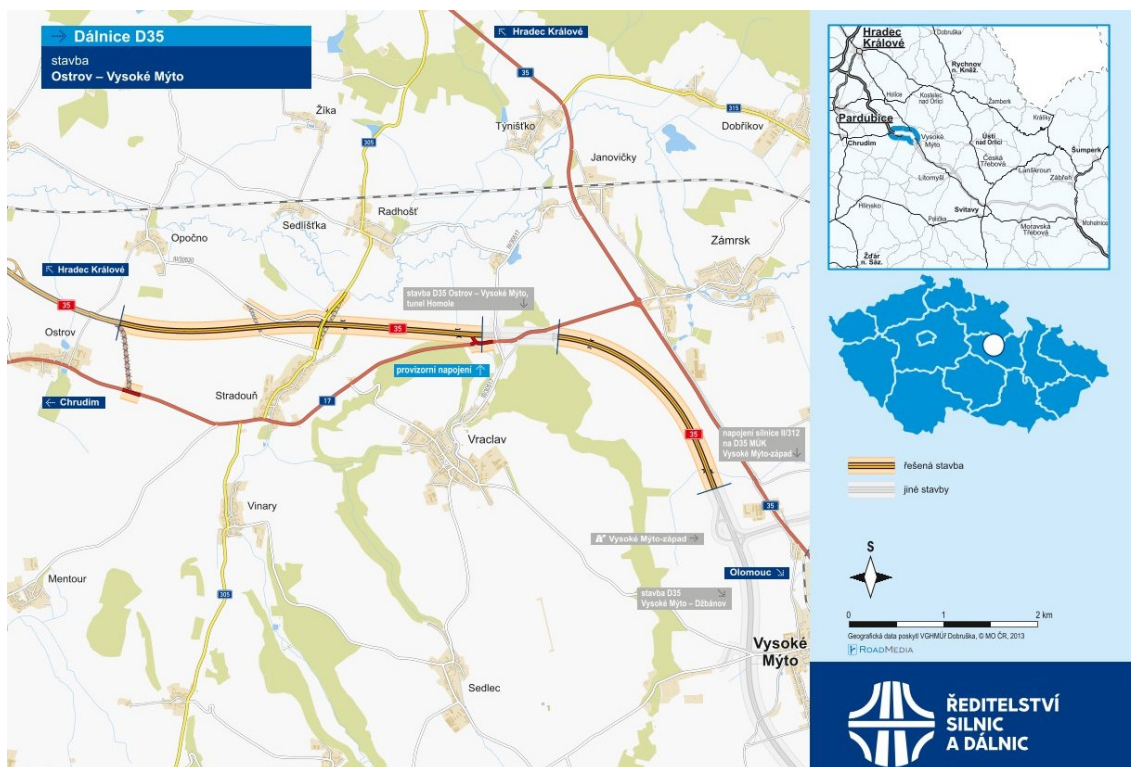

Obrázek 29: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Sadová – Plotiště“

5.3 D35 Ostrov – Vysoké Mýto

Stavba „D35 Ostrov – Vysoké Mýto“ (obrázek 30) je součástí úseku budoucí dálnice D35 mezi MÚK Opatovice a MÚK Staré Město s označením E4. Délka této části dálnice je 7 000 m včetně 800 m dlouhého tunelu Homole, který je ale připravován odděleně, jedná se tak o 6 200 m dlouhý úsek pro ZAV. Začátek trasy je umístěn severovýchodně od obce Ostrov, kde navazuje na předchozí úsek dálnice D35 Časy – Ostrov, který je již zprovozněn. Trasa dále vede mezi obcemi Radhošť a Stradouň. Následuje směrový oblouk, kterým trasa obchází obec Vraclav ze severovýchodu a následně trasa pokračuje podél stávající silnice I/35 k Vysokému Mýtu. Součástí výstavby bude šest mostních objektů. Celková předpokládaná cena stavby přesahuje 2 miliardy korun. [76]

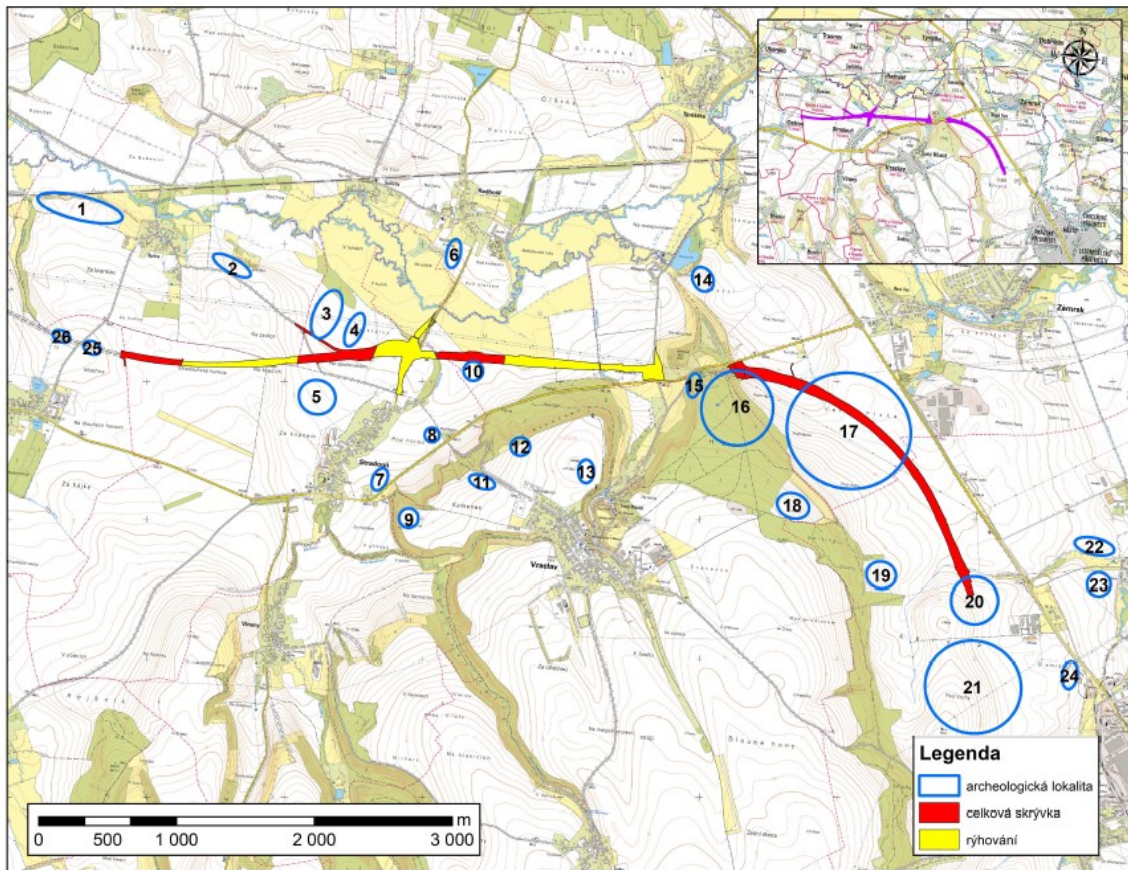
Dle vyjádření Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě se prostor stavby nachází na území s archeologickými nálezy s doloženými antropogenními aktivitami od mladého paleolitu až po novověk, proto je provedení ZAV nezbytné. Proto byla zadána veřejná zakázka D35 Ostrov – Vysoké Mýto, ZAV č. 11PT-003817.

Obrázek 30: Trasa D35 Ostrov – Vysoké Mýto [76]

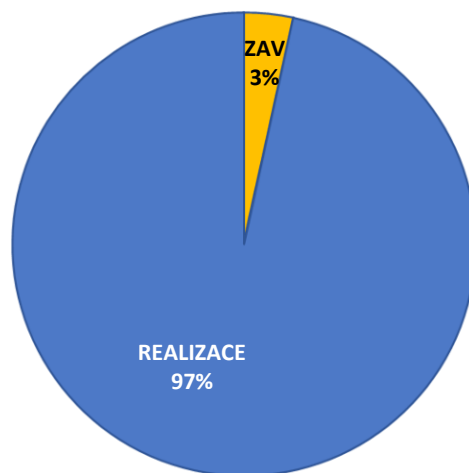
Trasa je ve větší části vedena územím se zemědělsky obhospodařovanou půdou a s minimálním zalesněním. Trasa se vyhýbá zastavěnému území. V podmínkách realizace zemních prací pro ZAV byla stanovena nutnost detektorové prospekce a detailního povrchového sběru a dále dodržení lhůty 12 měsíců na realizaci.

Trasa byla dle archeologických rešerší rozdělena na úseky s celoplošnou skrývkou a sondážními rýhami. Sondážní rýhy byly plánovány o šířce 2,0 m v ose dálnice a na krajích v osových vzdálenostech 7,0 – 8,0 m v rovnoběžných pásech. Na základě výzkumu v sondážních rýhách pak bude daný prostor buď uvolněn pro stavbu, nebo bude provedena celoplošná skrývka v rozsahu určeném archeologem. V dané trase je 26,2 ha s plánovanou celoplošnou skrývkou a 17,9 ha se sondážními rýhami. Mocnost orniční vrstvy se pohybuje v rozmezí 20 – 50 cm, celková tloušťka skrývky je pak v rozmezí 20 – 100 cm. Trasa daného úseku je rozdělena celkem do sedmi úseků, čtyř úseků s celoplošnou skrývkou a tří úseků s rýhováním dle obrázku 31. [77]

Obrázek 31: Trasa D35 Ostrov – Vysoké Mýto s navrženým způsobem skrývky a archeologickými lokalitami [78]

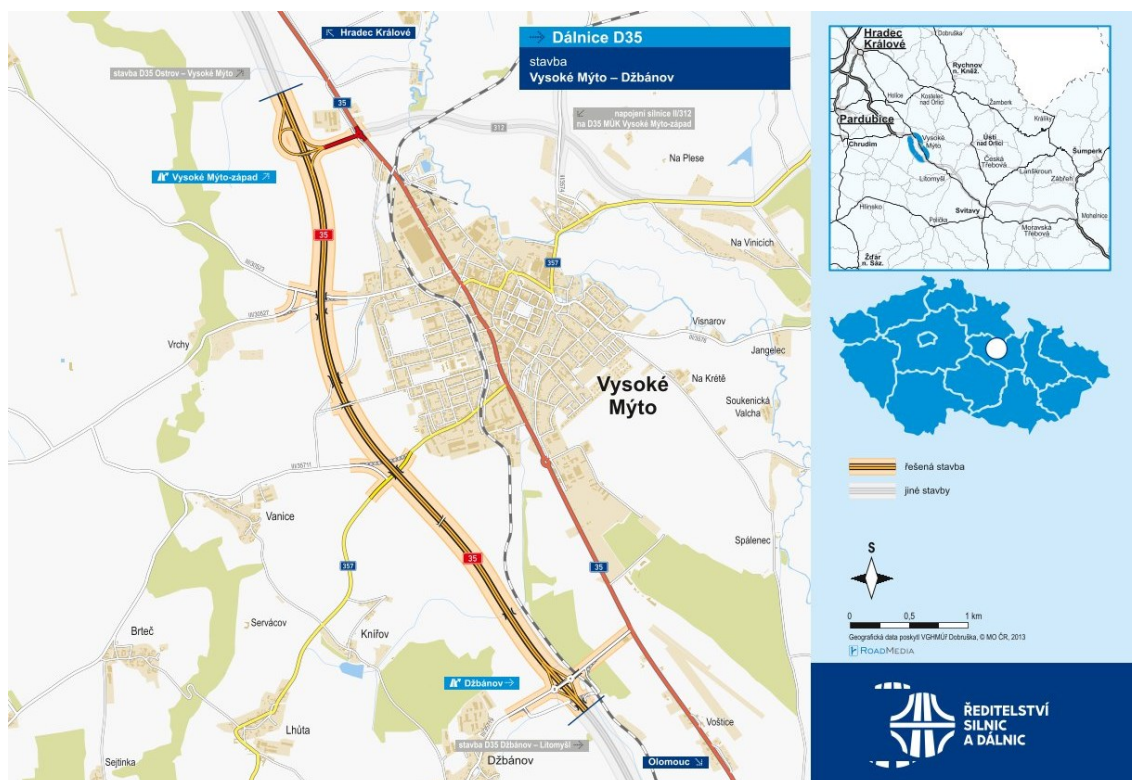
Předpokládaná hodnota veřejné zakázky na ZAV pro úsek D35 Ostrov – Vysoké Mýto byla 59 199 426 Kč. Zakázku získala „Společnost pro realizaci D35 Ostrov-Vysoké Mýto, ZAV jako jediný účastník, který splnil podmínky soutěže s nabídnutou cenou 68 843 136 Kč. Obrázek 32 ilustruje procentuální zastoupení ZAV na celkové předpokládané ceně stavby. [76; 79]

Obrázek 32: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Ostrov – Vysoké Mýto“

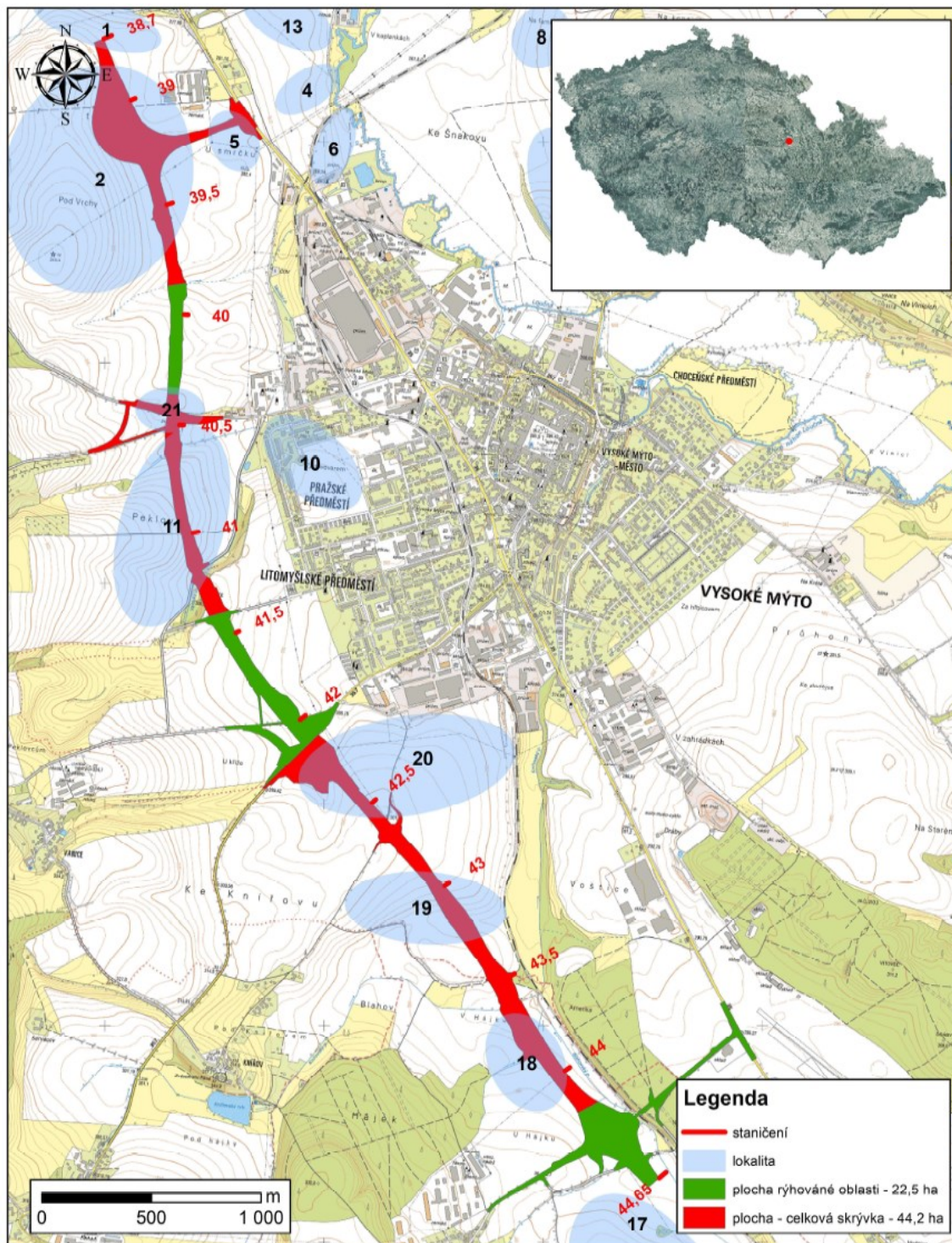
5.4 D35 Vysoké Mýto – Džbánov

Stavba „D35 Vysoké Mýto – Džbánov“ je součástí úseku budoucí dálnice D35 označovaný jako E5. Celková délka stavby je 5 950 m. Trasa dálnice navazuje na předchozí úsek „D35 Ostrov – Vysoké Mýto“. Trasa (obrázek 33) obchází ze západu vysoké Mýto a dále pokračuje v souběhu se silnicí I/35 a železniční tratí jihovýchodním směrem až na katastrální území Džbánova. Na začátku i na konci trasy jsou MÚK, které jsou součástí stavby, stejně tak i jedenáct mostních objektů. Předpokládaná cena stavby překračuje 2,5 miliardy korun. [80]

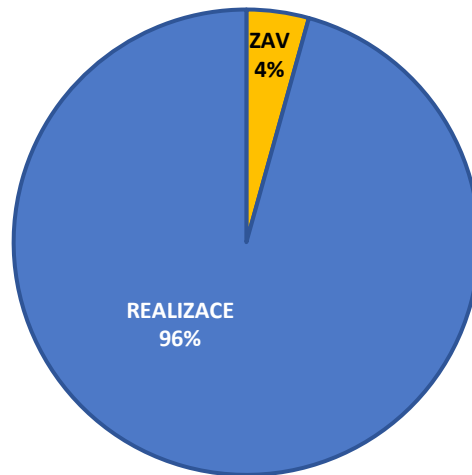
Obrázek 33: Trasa D35 Vysoké Mýto – Džbánov [80]

Trasa vede převážně otevřenou krajinou po zemědělských plochách. Na základě zprávy o přítomnosti archeologických situací v trase stavby byly Východočeským muzeem v Pardubicích vybrány ohrožené úseky, kde proběhne plošná skrývka orníčních vrstev v rámci celé šířky komunikace. Na ostatních plochách potom proběhne sondážní rýhování. Rýhy by měly pokrývat 20% plochy z budoucích plošných skrývek. Navrhované rýhy o šířce 2 m jsou tak vždy po 8 m. Celá oblast je tak rozdělena do šesti úseků, tří úseků s plošnou skrývkou a tří s rýhováním, jak je patrné z obrázku 34. Plošný rozsah sondážního rýhování je 22,5 ha. Plocha celkových skrývek činí 44,2 ha. Mocnost skrývky se pohybuje v rozmezí 0,3 – 0,5 m. Pro skrývkové práce budou použita otočná kolová či pásová rypadla dle přírodních podmínek a pokynů vedoucího ZAV. Po ukončení ZAV bude odkrytá plocha zakryta orníci a oseta. [81]

Obrázek 34: Trasa D35 Vysoké Mýto – Džbánov s rozdělením na úseky s plošnou skrývkou a rýhováním a vyznačenými archeologickými lokalitami [82]

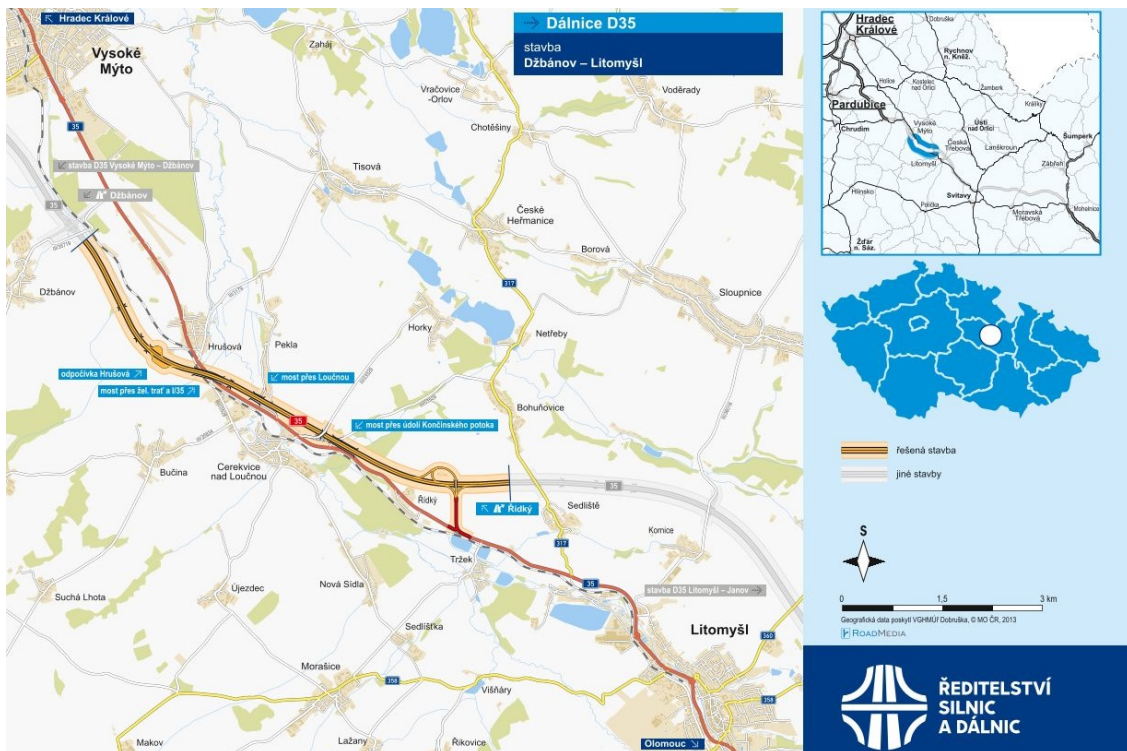
Dle zadávací dokumentace veřejné zakázky „D35 Vysoké Mýto – Džbánov, ZAV“ č. 11PT-003254 je předpokládaná hodnota zakázky 148 358 000 Kč. Zadavatelem byla vybrána nabídka „Společnosti pro realizaci D35 Vysoké Mýto – Džbánov, ZAV“ s cenou 109 297 000 Kč. Na obrázku 35 je pak znázorněno procentuální zastoupení předpokládané ceny ZAV na celkové ceně stavby. [80; 83]

Obrázek 35: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Vysoké Mýto – Džbánov“

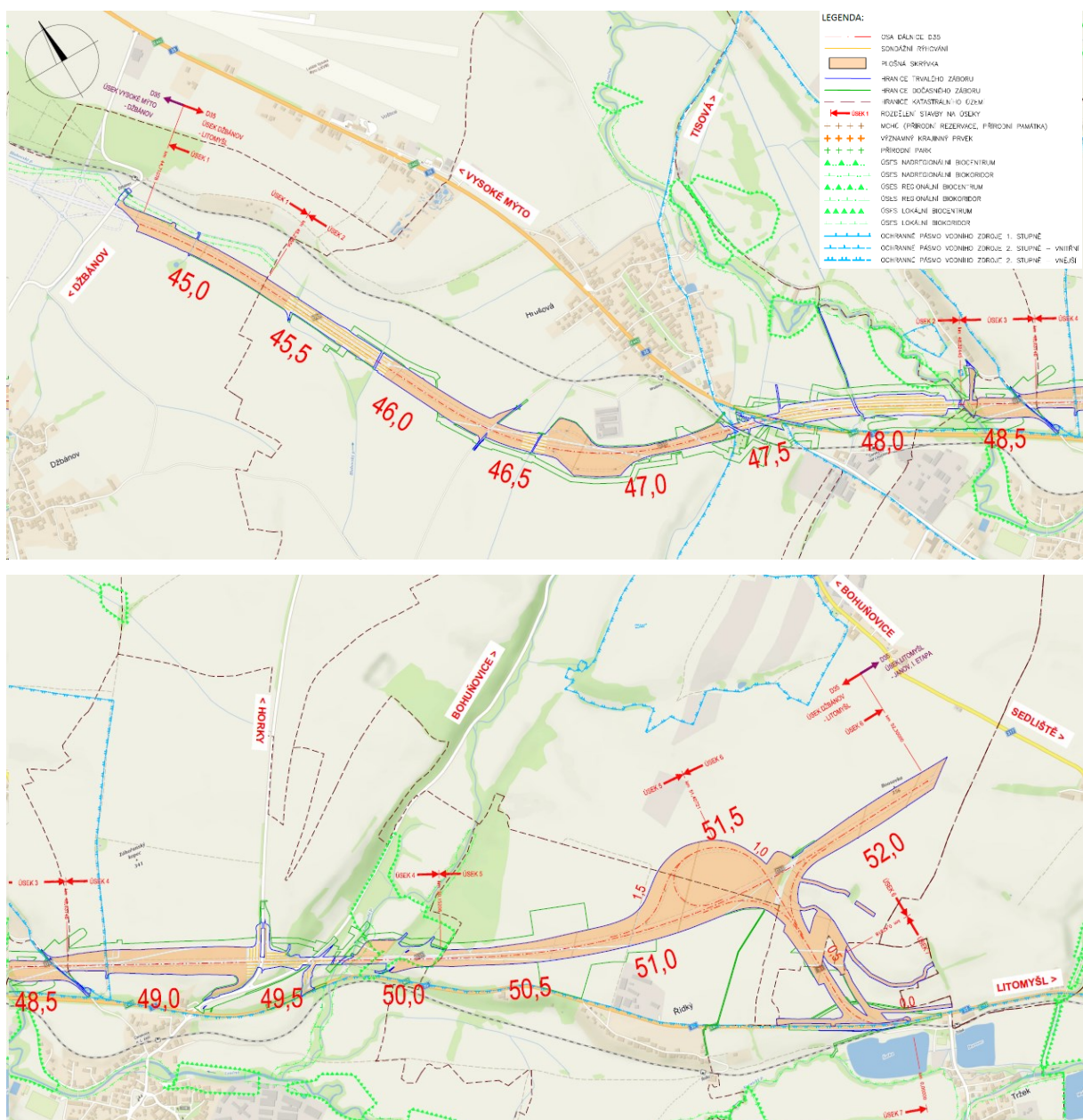
5.5 D35 Džbánov – Litomyšl

Stavba „D35 Džbánov – Litomyšl“ je součástí úseku budoucí dálnice D35, který je označován jako E6. Trasa (obrázek 36) je navržena v délce 7 589 m a navazuje na předchozí úsek D35 Vysoké Mýto – Džbánov. Je vedena mezi obcemi Hrušová a Cerekvice nad Loučnou, kde kříží stávající silnici I/35. Trasa je ukončena severně před obcí Sedliště, kde navazuje další úsek dálnice D35. Součástí stavby je také MÚK Řídký severně od rybníka Šotka. Vzhledem k členitosti terénu je součástí výstavby také devět mostních objektů. Celková předpokládaná cena stavby přesahuje 4,5 miliardy korun. [84]

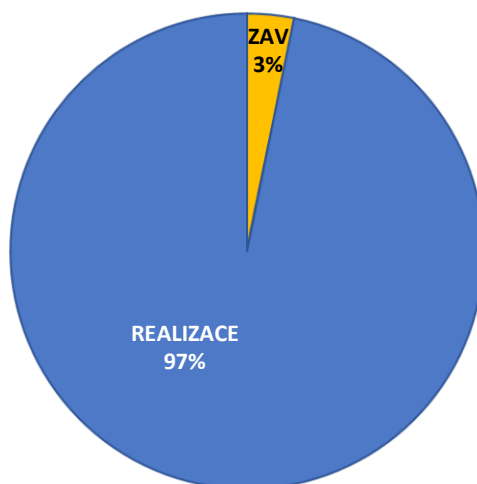
Obrázek 36: Trasa D35 Džbánov – Litomyšl [84]

Stavba leží mimo zastavěné území obce a je vedena především územím využívaným pro zemědělskou činnost. Celá dotčená oblast je rozdělena do sedmi úseků. Mocnost skrývky se pohybuje v rozmezí 0,26 – 0,6 m. Vzhledem k tomu, že se jedná o území výrazně bohaté na archeologické nálezy, je možné rýhování pouze v určitých oblastech, a i zde je nutné počítat s výskytem archeologických nálezů, které si mohou vyžádat celoplošnou skrývku. Na určených částech trasy Regionálním muzeem v Litomyšli bude provedeno sondážní rýhování viz obrázek 37. Rýhy budou šířky 2 m v ose plánované komunikace a na krajích ve vzdálenosti 11–15 m v rovnoběžných páslech. Jedná se celkem o čtyři úseky zastupující cca 25% celkové délky trasy. Provádění celoplošné skrývky je uvažováno ve zbylých úsecích trasy. Po provedení ZAV bude ornice rozprostřena zpět a opatřena travním osivem pro ochranu. [85]

Obrázek 37: Přehledná situace zemních prací pro ZAV na trase D35 Džbánov – Litomyšl [85]

Předpokládaná hodnota veřejné zakázky „D35 Džbánov – Litomyšl, ZAV“ č. 11PT-003475 je 148 034 096 Kč. Cena nabídnutá „Společností pro realizaci D35 Džbánov Litomyšl, ZAV“, která veřejnou soutěž vyhrála je 143 656 244,16 Kč. Pravděpodobné zastoupení finanční nákladnosti ZAV z celkové ceny stavby je patrné z obrázku 38. [84; 86]

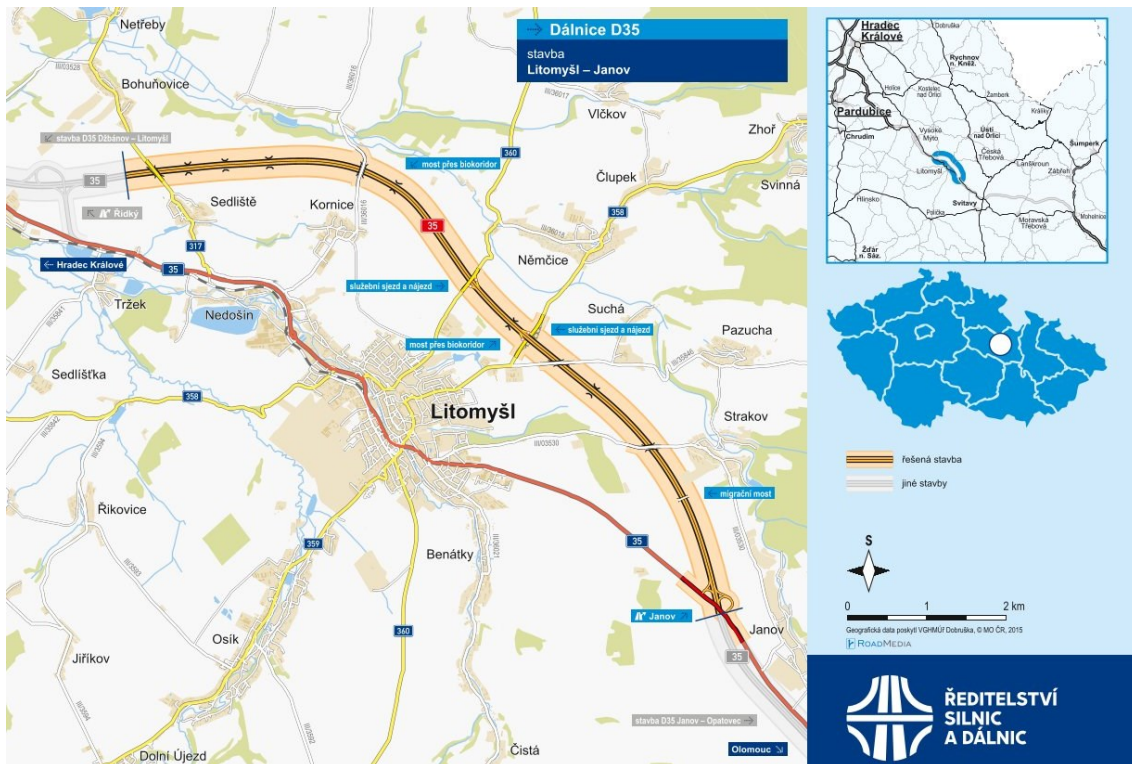
Obrázek 38: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Džbánov – Litomyšl“

5.6 D35 Litomyšl – Janov

Stavba „D35 Litomyšl – Janov“ je součástí úseku budoucí dálnice D35 s označením E7. Celková délka tohoto úseku je 10 440 m. Úsek začíná za MÚK Řídký, kde navazuje na předchozí úsek D35 Džbánov – Litomyšl. Trasa (obrázek 39) je vedena severovýchodně od Litomyšle a končí přibližně 70 m za MÚK Janov kde pokračuje navazující úsek dálnice D35. Součástí stavby je tedy mimoúrovňová křižovatka a dále sedm mostních objektů a významné jsou i protihlukové stěny, které v této části dálnice D35 jsou o celkové délce 5 796 m, tedy ve více než 55% trasy. Celková předpokládaná cena stavby přesahuje 4,4 miliardy korun. [87]

Trasa vede mimo zastavěné území převážně na volných zemědělsky využívaných pozemcích s minimálním zalesněním. Minimální vzdálenost od zástavby je 370 m. Celková oblast navržených zemních prací je rozdělena na dva úseky. Mocnost navrhované skrývky humózního horizontu se v celé délce trasy pohybuje v rozmezí 20–40 cm. Dle vyjádření Regionálního muzea v Litomyšli bude na daném území provedena detektorová prospekce v rozsahu trvalého záboru a provedena celoplošná skrývka ve dvou úsecích celkové délky 6,7 km. Ve zbytku plochy bude realizováno sondážní rýhování o šířce rýhy 2 m. Čtyři rýhy budou v rámci koridoru vždy v ose dálnice a v odstupu 13 m v rovnoběžných pásech a tři rýhy v rámci napojení na vedlejší cesty. Celoplošná skrývka ornice bude provedena na 60,6 ha a rýhování na ploše 39,4 ha viz obrázek 40. Pro veškeré skrývkové práce budou použita otočná

kolová či pásová rypadla dle přírodních podmínek a pokynů vedoucího ZAV. Po provedení výzkumu bude ornice případně podorničí rozprostřeno zpět do původního profilu a opatřeno osivem. [88]

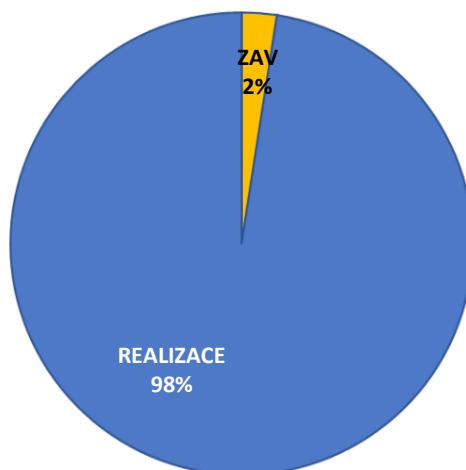

Obrázek 39: Trasa D35 Litomyšl – Janov [87]

Obrázek 40: Přehledná situace zemních prací pro trasu D35 Litomyšl – Janov [88]

Veřejná zakázka „D35 Litomyšl – Janov, ZAV“ č. 11PT-004467 předpokládala hodnotu veřejné zakázky 93 586 865 Kč. Nabídka dodavatele byla zadavatelem vybrána bez provedení hodnocení, jelikož „Společnost pro realizaci D35 Litomyšl – Janov, ZAV“ byla jediným účastníkem a zároveň splnila všechny požadované podmínky. Sjednaná cena ve smlouvě na veřejnou zakázku je 108 573 621 Kč. Předběžné procentuální zastoupení ZAV na celkové předpokládané ceně stavby „D35 Litomyšl – Janov“ je na obrázku 41. [87; 89]

Obrázek 41: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Litomyšl – Janov“

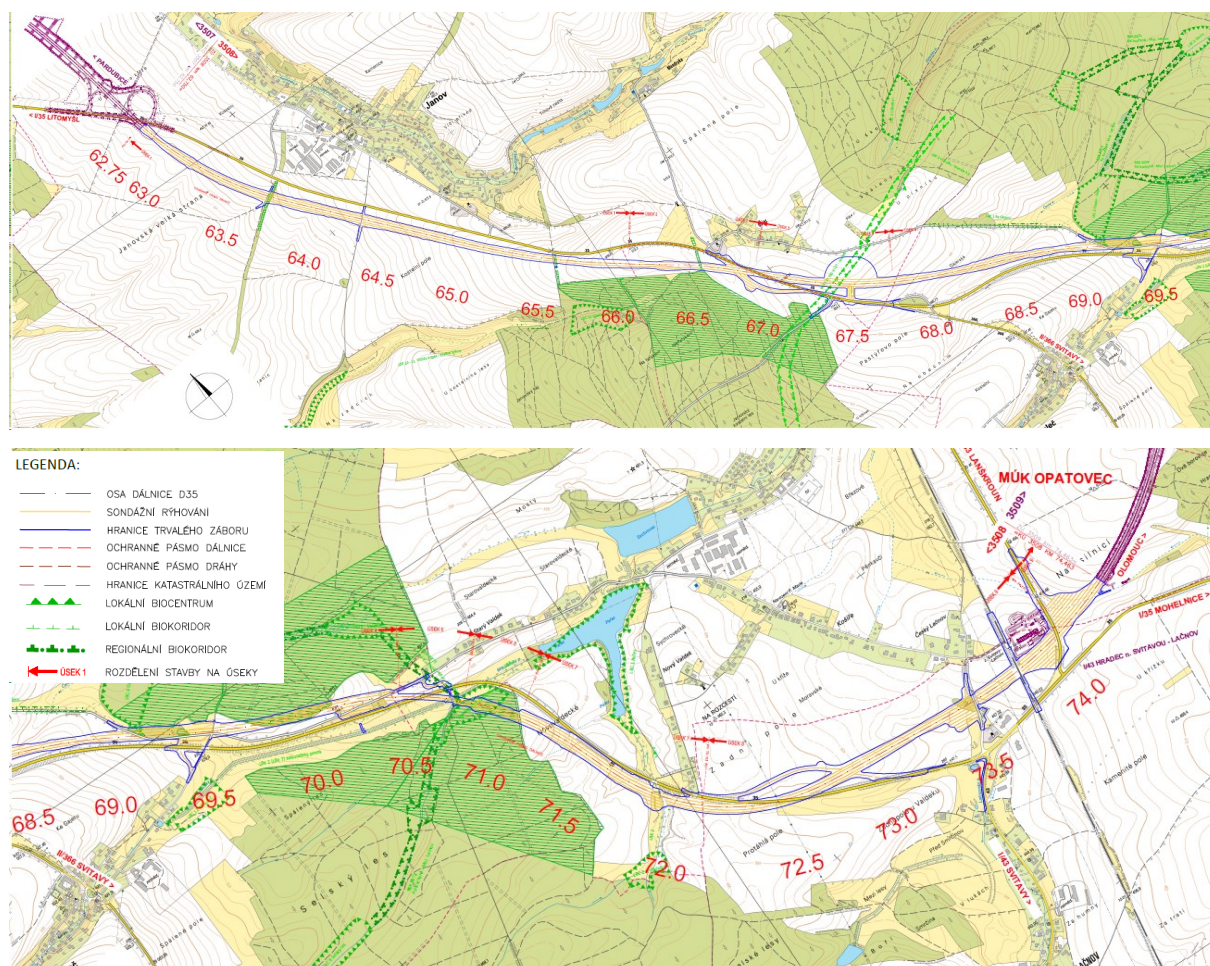
5.7 D35 Janov – Opatovec

Stavba „D35 Janov – Opatovec“ je součástí úseku budoucí dálnice D35, který je značen jako E8. Jedná se o trasu (obrázek 42) v celkové délce 11 753 m, která navazuje na předchozí úsek D35 Litomyšl – Janov. V celé trase je vedena v těsném souběhu se stávající silnicí I/35, kterou několikrát kříží a končí MÚK Opatovec. Součástí stavby je také sedm mostních objektů. Předpokládané cena stavby přesahuje 3,4 miliardy korun. [90]

Obrázek 42: Trasa D35 Janov – Opatovec [90]

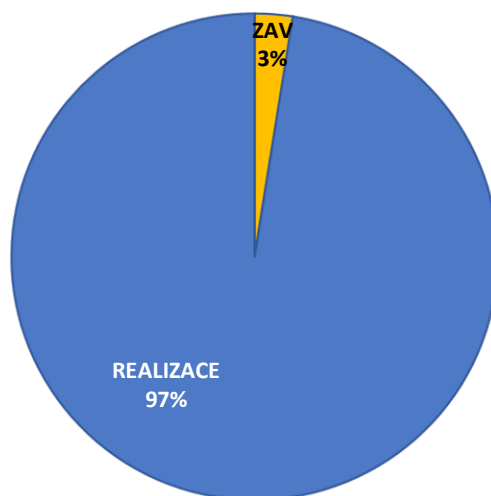
Trasa vede převážně přes území využívané pro zemědělskou činnost a leží mimo zastavěná území obcí. Celá dotčená oblast je rozdělena pro archeologický výzkum do pěti úseků. Celková mocnost humózních horizontů se pohybuje mezi 20–50 cm. Zemní práce na celém úseku budou probíhat formou sondážního rýhování viz obrázek 43. Jednotlivé rýhy budou šířky 2 m a budou vedeny v ose dálnice a na krajích ve vzdálenostech 12–15 m v rovnoběžných pásech. Celková skrývka pak bude probíhat v případech pozitivních archeologických nálezů, které si celoplošnou skrývku vyžádají. Předpokládá se až 50% celkové skrývky ornice v rámci trvalého záboru stavby. Pro skrývkové práce budou použita otočná kolová či pásová rypadla. Po ukončení ZAV budou odkryté plochy zakryty vrstvou ornice a opatřeny travním osivem. [91]

Obrázek 43: Přehledná situace zemních prací pro trasu D35 Janov – Opatovec [91]

Dle zadávací dokumentace veřejné zakázky „D35 Janov – Opatovec, ZAV“ č. 11PT-002818 je předpokládaná hodnota veřejné zakázky 142 871 812 Kč. Zakázku vyhrála „Společnost pro realizaci D35 Janov – Opatovec, ZAV“ s nabídnutou cenou 87 150 795 Kč. Tato společnost byla jediným účastníkem výběrového řízení a splnila všechny požadované

podmínky zadavatele. Obrázek 44 znázorňuje procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové předpokládané ceně stavby „D35 Janov – Opatovec“. [90; 92]

Obrázek 44: Procentuální zastoupení provedení ZAV na celkové ceně stavby „D35 Janov – Opatovec“

5.8 Shrnutí a vyhodnocení

Celkové shrnutí základních informací o výše popsaných úsecích budované dálnice D35 je v tabulce 4. Jedná se tedy celkem o sedm úseků budované dálnice, na nichž probíhá, bude probíhat nebo již proběhl záchranný archeologický výzkum. Délka jednotlivých zkoumaných úseků je v rozmezí cca 5,9 - 11,8 km. Předpokládaná celková cena stavby v jednotlivých úsecích se pohybuje mezi 2 až 4,5 miliardami korun. K porovnání ceny ZAV byly použity vysoutěžené ceny za provedení ZAV, tedy ceny ve smlouvě mezi Ředitelstvím silnic a dálnic a společnostmi, která bude v daném úseku provádět ZAV. Smluvní ceny byly vybrány proto, že skutečné ceny za provedení ZAV nejsou známy vzhledem k tomu, že výzkumy teprve probíhají, budou probíhat nebo ještě nejsou definitivně dokončeny, aby byla známá celková reálná částka. Aby bylo možné získat tedy určitý přehled o finanční nákladnosti ZAV vzhledem k celkové ceně stavby, byla porovnáвана předpokládaná celková cena stavby daného úseku dálnice D35 a předpokládaná smluvní cena za provedení ZAV. U pozorovaných úseků dálnice D35 je finanční náročnost ZAV vzhledem k celkové ceně stavby zastoupena 2 – 9 %.

Vysoká finanční náročnost ZAV v případě prvních dvou pozorovaných úseků budoucí dálnice D35 mezi Úlibicemi a Hradcem Králové, tedy úsekem H7 a H8, je dána hlavně tím, že v oblasti je velký předpoklad výskytu archeologických nálezů, a tak je v celé délce trasy navržena celoplošná skryvka ornice pro ZAV. Součástí ZAV v úseku H8 je také přemístění pomníku 49. pěšího pluku. V úseku E8 je v celé délce trasy navrženo rýhování. V ostatních

pozorovaných úsecích je procento zastoupení celoplošné skrývky v rozmezí 60 – 75 %. Ze získaných informací je patrné, že cenu ZAV ovlivňuje délka zkoumaného úseku, ale především pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů a tím rozsah potřebného provedení celoplošné skrývky pro ZAV. Na území s vysokou pravděpodobností výskytu archeologických nálezů je třeba provádět archeologický výzkum podrobněji, je tedy nutná celoplošná skrývka, je počítáno s výskytem mnoha potenciálních archeologických situací, které bude třeba zdokumentovat a provést exkavaci, a je také třeba počítat i s finanční náročností analýzy a zpracování nálezů. V takových oblastech je tedy cena ZAV vyšší než v místech s nižší pravděpodobností nálezů.

Tabulka 4: Shrnutí základních informací o úsecích dálnice D35 a záchranných archeologických výzkumech

TRASA	STAV ZAV	DÉLKA [km]	CELO-PLOŠNÁ SKRÝVKA [%]	RÝHOVÁNÍ [%]	CENA STAVBY* [mil Kč]	CENA ZAV* [mil Kč]	ZASTOUPENÍ ZAV NA CENĚ STAVBY [%]
H7: Hořice – Sadová	D	10,450	100	-	3 500,000	295,996	8
H8: Sadová – Plotiště	P	7,537	100	-	2 445,600	225,413	9
E4: Ostrov – Vysoké Mýto	P	6,200	60	40	2 025,763	59,199	3
E5: Vysoké Mýto – Džbánov	D	5,950	66	34	2 524,037	148,385	4
E6: Džbánov – Litomyšl	D	7,589	75	25	4 518,192	148,034	3
E7: Litomyšl – Janov	P	10,440	61	39	4 447,565	93,857	2
E8: Janov – Opatovec	D	11,753	-	100	3 469,972	142,872	3

D – dokončen; P – probíhá; * předpoklad

6 Osobní zapojení do záchranného archeologického výzkumu v úseku Litomyšl – Janov stavby D35

V rámci praktické části diplomové práce jsem se blíže seznámila s prováděním záchranného archeologického výzkumu budoucí dálnice D35 na úseku E7 Litomyšl – Janov. Součástí byla nejprve teoretická příprava v podobě nastudování dostupných podkladů, především pak technické dokumentace obsahující odborná sdělení a doby přístupů na stavenišť, zadávacích podkladů pro veřejnou soutěž na provádění ZAV, projektu zemních prací pro ZAV a dohody o provedení ZAV. Dále také seznámení se s metodami provádění výzkumu a využívanými pracovními postupy. Nedílnou součástí praktické části diplomové práce byly odborné konzultace s vedoucím archeologického oddělení Východočeského muzea v Pardubicích Mgr. Tomášem Zavoralem, DiS., pod jehož dohledem došlo také k samotnému průzkumu terénu v dané lokalitě.

6.1 Záchranný archeologický výzkum „D35 Litomyšl – Janov“

Jak již bylo zmíněno dříve, úsek E7 je součástí budované dálnice D35. Dálnice D35 je součástí dopravního systému dálniční a silniční sítě České republiky, kde má plnit funkci tzv. druhého severního propojení Čech a Moravy rovnoběžného s vedením dálnice D1. Po dokončení D35 spolu s dálnicí D11 by se tato severní trasa měla stát alternativní trasou pro přetíženou dálnici D1. Význam budované D35 je také pro zajištění regionálních vztahů na severu Čech a Moravy. V neposlední řadě má mezinárodní význam, jelikož propojuje ČR a Polsko.

Zájmový úsek dálnice D35 začíná za MÚK Řídký a dále vede severovýchodně od města Litomyšl kolem obcí Sedliště, Kornice, Němčice, Suchá a Strakov až k obci Janov, kde navazuje další úsek dálnice D35, tedy úsek E8 Janov – Opatovec. „D35 Litomyšl – Janov“ je tedy úsekem dálnice D35 v km 52,300 – 62,740 podle stavebního staničení.

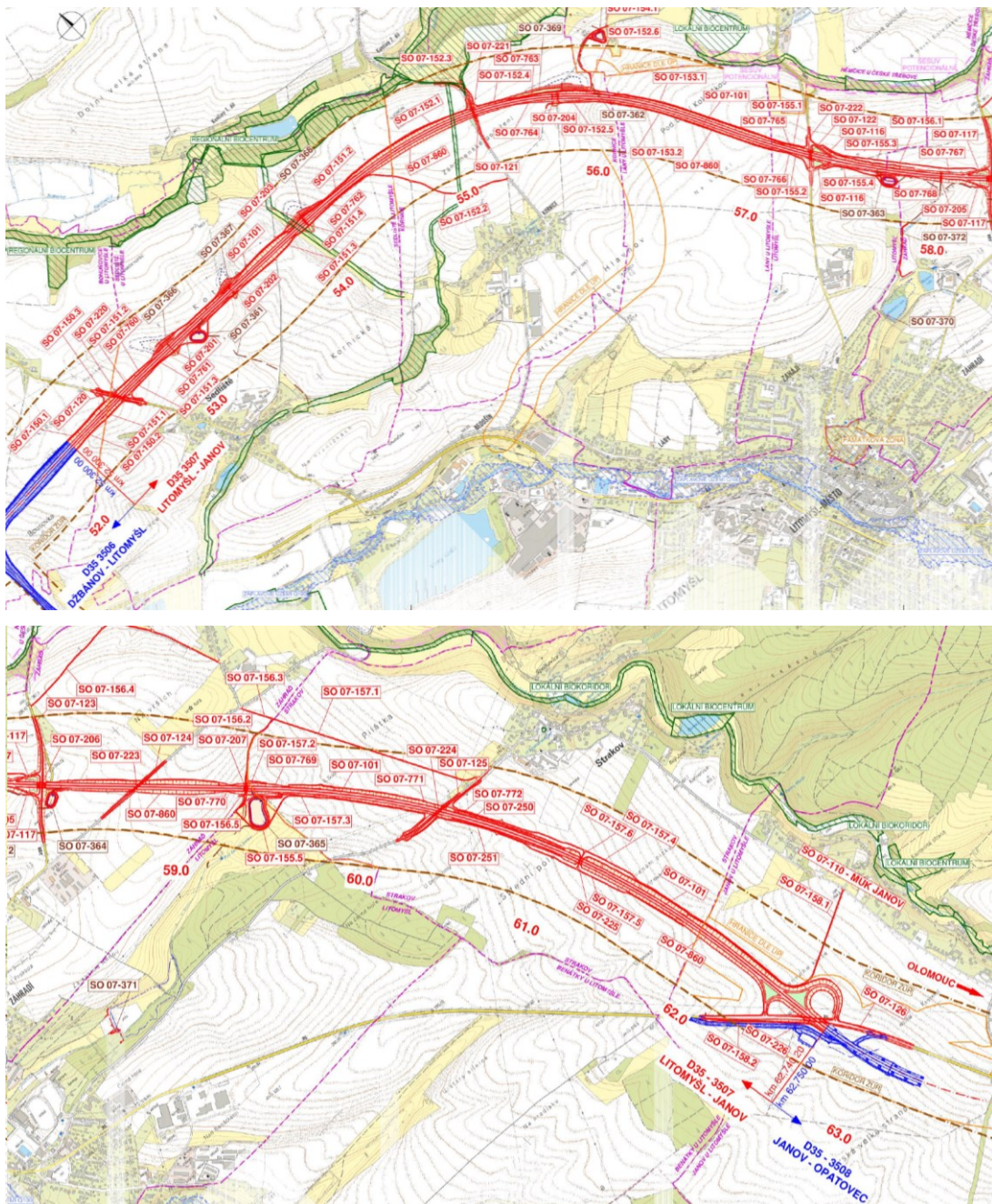
K projektové dokumentaci D35 3507 Litomyšl – Janov bylo v květnu 2022 vydáno písemné vyjádření Národního památkového ústavu jako odborné organizace státní památkové péče k žádosti o vydání územního souhlasu. V souladu s tímto vyjádřením byl vydán územní souhlas za předpokladu splnění zákonných oznamovacích povinností plynoucích ze zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. Oznamovací povinnost byla splněna v červnu téhož roku oznámením o zamýšlené stavební činnosti podanou Ředitelstvím silnic a dálnic Archeologickému ústavu AV ČR, Praha, v.v.i. K danému stavebnímu záměru bylo vydáno také odborné sdělení. V odborném sdělení Regionálního muzea v Litomyšli z října 2022 je uvedeno,

že dotčené katastry obcí jsou požadovány za území s archeologickými nálezy. Katastry některých dotčených obcí jsou navíc velmi bohaté na archeologické lokality a nálezy. V dané oblasti jsou doloženy sídliště z období pravěku a středověku, které se nacházejí na trase dané stavby nebo v blízkém okolí. Z daného odborného sdělení vyplývá nutnost provedení ZAV. Regionálním muzeem v Litomyšli byly také vytipovány úseky stavby, kde je výskyt archeologických nálezů téměř jistý, a kde tak bude nutné provedení celoplošné skrývky. Jedná se o km 52,4 – 54,4 a km 55,2 – 59,9. Ve zbývající části trasy je navrženo rýhování.

Součástí zadávací dokumentace veřejné zakázky „D35 Litomyšl – Janov, ZAV“ číslo 11PT-004467 byla zadávací dokumentace a její přílohy vytvořené zadavatelem, tedy ŘSD a dále technická dokumentace tvořená projektem zemních prací pro ZAV vypracovaná firmou MDS projekt s.r.o. a přílohou technické dokumentace (Pravidla archeologického výzkumu a Parametry předávaných nálezů a dokumentace) vytvořenou Archeologickým ústavem AV ČR, Praha v.v.i. Součástí zadávací dokumentace je smlouva o poskytování služeb, smlouva o zpracování osobních údajů, soupis služeb, smlouva na předávání nálezů, tabulka pro hodnocení kvalifikace a zkušeností vedoucího ZAV, doba přístupu na místo ZAV, písemná zpráva zadavatele a údaje z nabídek účastníků. Předpokládaná hodnota veřejné zakázky byla stanovena na 93 856 865,00 Kč. Součástí zadávací dokumentace je stanovení podmínek pro kvalifikaci, prokázání společníků, předložení certifikátů a další. Je také specifikován obsah nabídky, který je nutný pro splnění podmínek veřejné soutěže. Dále jsou součástí zadávací dokumentace informace o kritériích hodnocení nabídek, způsobů komunikace a termíny pro podání nabídek. V daném případě byl pouze jediný účastník zadávacího řízení a to „Společnost pro realizaci D35 Litomyšl – Janov, ZAV“, kde je vedoucím společníkem EUROVIA CS, a.s., druhým společníkem ARCHAIA, z.ú. a třetím společníkem Archeologické centrum Olomouc, příspěvková organizace. Cena sjednaná ve smlouvě na veřejnou zakázku za provedení ZAV je 108 573 621,00 Kč bez DPH. [89]

Projekt zemních prací z prosince 2022 předpokládá dobu realizace zemních prací pro ZAV 12 měsíců. Technické řešení projektu vychází z vyhotovených průzkumů, podkladů dokumentace pro společné povolení a jednání s investorem. Předepisuje provedení částečné skrývky ornice včetně podorničí, drnových vrstev v tloušťce dle pedologického průzkumu a v rozsahu dle odborného sdělení Regionálního muzea v Litomyšli. Veškeré zemní práce pro ZAV budou probíhat v prostoru trvalého záboru stavby. Pro zemní práce ZAV bylo navrženo ke kácení 251 samostatně hodnocených dřevin a 4914 m² souvislých porostů. V dané lokalitě je také nutný transfer kolonií mravenců rodu Formica z míst ohrožených stavbou. Pro navržení mocnosti skrývky humózního horizontu bylo provedeno celkem 111 pedologických

vpichovaných sond do hloubky 35 – 92 cm. Na základě tohoto pedologického průzkumu byla pak stanovena mocnost skrývky v rozmezí od 20 do 40 cm. Celoplošná skrývka ornice je navržena v úsecích 52,4 – 54,4 km a 55,2 – 59,9 km. Jedná se tedy celkem o 6,7 km dlouhý úsek, z celkových 10,44 km trasy. Ve zbývajících částech trasy je navrženo sondážní rýhování. Jednotlivé rýhy o šířce 2 m budou provedeny v ose plánované dálnice a na krajích v osových vzdálenostech 15 m v rovnoběžných pásech ukončených 5 m před krajem trvalého záboru. V případě zjištění archeologických situací proběhne celoplošná skrývka v rozsahu určeném přítomným archeologem pro umožnění ZAV. Situace širších vztahů z projektu zemních prací pro ZAV je na obrázku 45. [88]

Obrázek 45: Situace širších vztahů, D35 Litomyšl - Janov, zemní práce pro ZAV [88]

V projektu zemních prací je také určeno, že pro veškeré skrývkové práce budou použita otočná kolová či pásová rypadla opatřena rovnou lžicí širokou minimálně 0,80 m bez ozubeného břitu. Skrývka potom bude provedena tahem lžice směrem k rypadlu. Během skrývky pak není umožněn vjezd mechanizace na již odkrytou plochu, aby nedošlo k jejímu poničení a tím poničení potenciálních archeologických nálezů. Sejmuté humózní vrstvy mohou být deponovány v maximální vrstvě 3 m. Po provedení ZAV bude ornice rozprostřena zpět ve stejných tloušťkách jako byla provedena skrývka a území bude urovnáno do původního profilu a oseto. Celkový objem snímané ornice na daném úseku je 196 171,25 m³.

Před samotným prováděním ZAV bylo nutné vytyčení staveniště a inženýrských sítí. Dále následovalo provedení předstihové prospekce v podobě detektorového průzkumu a detailního sběru. Před započítím zemních prací bylo zřízeno staveniště a odstraněny všechny překážky v podobě křovin a zeleně.

6.2 Průzkum terénu

V současné době, tedy v dubnu 2024, probíhá ve vymezených úsecích celoplošná skrývka ornice a terénní výzkumné práce. Celoplošná skrývka ornice je prováděna technikou „listování“ na úroveň rostlého podloží. Tato technika je založena na principu odkrytí poloviny šíře tělesa s deponováním ornice na neskryté druhé polovině. Po provedení terénních prací ZAV a ukončení dokumentace na první polovině dojde k zakrytí této části a odkrytí druhé poloviny šíře tělesa, kde bude proveden terénní výzkum s tím, že první polovina šíře tělesa slouží k deponování.

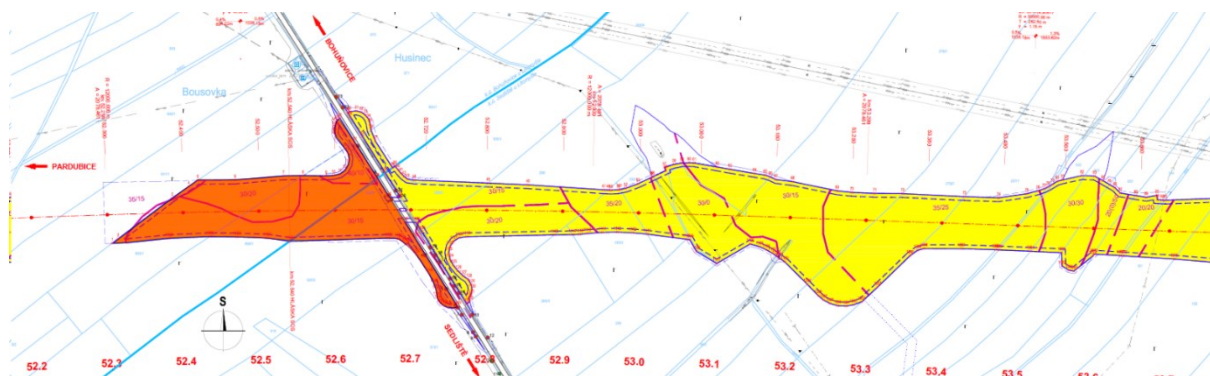
Skrývku ornice je třeba provádět s ohledem na důvod provádění, tedy pro archeologický výzkum, kdy se používá technika skrývání rovnou lžicí tzv. svahovkou bez ozubeného břitu směrem k rypadlu. Skrývka je prováděna otočnými kolovými či pásovými rypadly tak, aby nedošlo k narušení podloží a nebyly zničeny případné archeologické situace. Pro zemní práce ZAV není možné využití příliš těžké techniky, která by mohla narušit podloží. Při skrývce je třeba dát pozor na vliv klimatických podmínek, kdy v případě deštivého počasí dochází k podmáčení terénu, nemožnosti správného provedení skrývky a začištění povrchu. Podobným problémem může být i působení přílišného tepla. Při působení nepříznivých klimatických vlivů je třeba vždy dbát na důvod provádění skrývky a tedy to, že se jedná o záchranný archeologický výzkum, jehož úkolem je najít a zdokumentovat archeologické situace a nálezy, které by jinak byly a budou zničeny stavbou. Při nepříznivých podmínkách je lokalizace takovýchto situací

velmi náročná, někdy až nemožná. Problematické je tedy nejen objevení možných míst s archeologickými situacemi a jejich označení, ale také jejich exkavace.

Obrázek 46: Vyznačení lokace úseků, kde probíhal průzkum terénu [93]

Samotný průzkum terénu probíhal na dvou úsecích navrhované trasy „D35 Litomyšl – Janov“. Přibližná lokace obou zkoumaných úseků trasy je vyznačena na obrázku 46. První úsek je na začátku dané trasy a nachází se v blízkosti obce Sedliště. Na 1. úseku (část vyznačená na obrázku 47) v době mého působení v terénu probíhala skrývka ornice. Na části již skryté plochy byly vyznačeny pomocí kolíků objekty možných archeologických situací (viz obrázek 48). Tyto objekty jsou dále prozkoumávány a dokumentovány. Jsou odstraňovány jednotlivé vrstvy, které jsou prozkoumávány a zaznamenány. Dále jsou odebírány vzorky pro další analýzy. V případě pozitivního nálezu movitých předmětů jsou dané nálezy zdokumentovány, označeny a uloženy do označených sáčků pro následné zpracování. Další postupy jsou v závislosti na konkrétním typu objevené situace a archeologického nálezu.

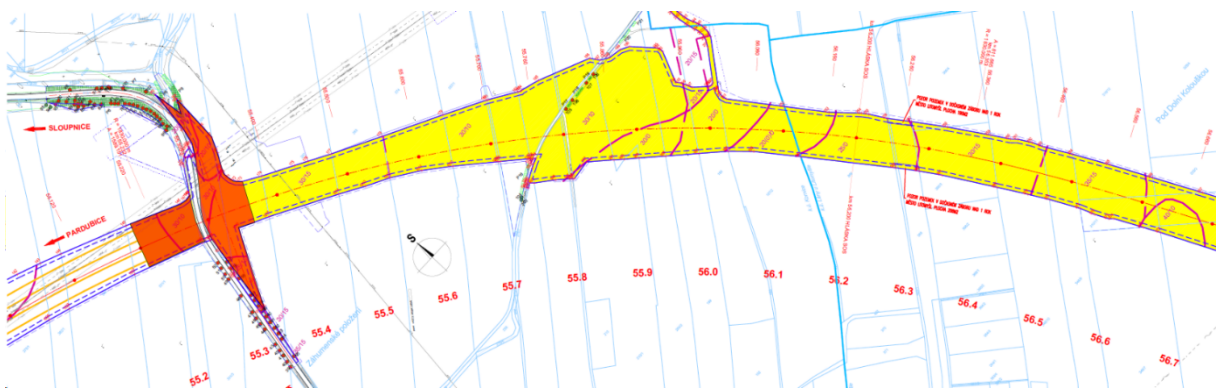

Obrázek 47: Koordinační situační výkres km 52,3 - km 53,7 s červeně vyznačenou plochou 1. úseku [88]

Obrázek 48: Označení potencionální archeologické situace

Na 2. úseku vyznačeném na obrázku 49 byla skrývka ornice již provedena, možné archeologické situace označeny a vykolíkovány a probíhal již průzkum vyznačených míst. Terénní pracovníci výzkumu odkrývali jednotlivé vrstvy tak, aby bylo možné stratigrafické datování. Hloubení probíhá vždy na části vyznačeného prostoru tak, aby druhá část sloužila pro dataci a byly viditelné jednotlivé archeologické vrstvy, což je patrné z obrázku 50. Případné nálezy jsou pečlivě zdokumentovány a označeny. Stejně tak je zdokumentována daná situace a případně jsou odebrány vzorky pro další analýzy. V doposud odkrytých a zdokumentovaných situacích se prozatím našly kousky mazanice (přepálené hlíny), keramika, sloupové jámy a zaniklá cesta. Původní úvozní cesta pochází pravděpodobně ze středověku. Nalezená keramika je pak nejspíš pravěká. Dále bude následovat analýza odebraných vzorků, roztřídění objevených situací na ty, které mají původ antropologický a bude se tak jednat o archeologické situace, a na ty, které mají původ přírodní a jedná se například o vývraty stromů. U archeologických nálezů bude provedeno očištění, zatřídění, analýza, konzervace a bude provedena jejich datace.

Obrázek 49: Koordinační situační výkres km 55,2 - km 56,7 s červeně vyznačenou plochou 2. úseku [88]

Obrázek 50: Potencionální archeologické situace po exkavaci

Během průzkumu terénu jsem pozorovala práci hlavního archeologa, odborného technika i terénních pracovníků výzkumu. Vedením archeologického výzkumu je vždy pověřen hlavní archeolog, jehož hlavním úkolem je koordinace a vedení činností. Rozhoduje o postupu prací, dohlíží nad kvalitou provedených prací a zajišťuje spolupráci mezi stavebníkem a pracovníky výzkumu. Odborný technik řídí chod samotného terénního výzkumu, přiděluje konkrétním zaměstnancům práci, eviduje docházku, pořizuje základní dokumentaci, popisuje jednotlivé stratigrafické jednotky a dbá na správné zdokumentování a označení jednotlivých nálezů. Společně s archeologem vede deník výzkumu. Terénní pracovníci archeologického výzkumu provádějí vlastní manuální práce, pro které používají hlavně tradiční prostředky jako je krumpáč, lopata či škrabka. Zkušenosti těchto lidí z jiných archeologických výzkumů přispívají ke kvalitní a rychle provedené práci, proto je výhodné dlouhodobé využití těchto lidí. Fotografická dokumentace z absolvovaných průzkumů terénu je součástí přílohy F.

6.3 Vyhodnocení

Vyhledávání dostupných informací o ZAV, konzultace s archeologem i průzkum v terénu mi přineslo mnoho nových a zajímavých poznatků, díky nimž jsem měla možnost nahlédnout více do problematiky záchranných archeologických výzkumů pro dopravní stavby. Nejprve je třeba zdůraznit, že i když ZAV obsahuje ve svém pojmenování záchranný, o záchraně archeologického dědictví nelze tak úplně hovořit. V podstatě jde o praktickou likvidaci archeologické památky s tím, že nejprve dojde k jejímu zdokumentování a vyzvednutí movitých archeologických nálezů. Důraz je kladen na maximální možnou míru dokumentace nemovitých památek, které budou stavební činností nenávratně zničeny.

U ZAV jde především o součinnost stavebníka a archeologické památkové péče. I když je ZAV podloženo zákony, a to především zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči a zákonem č. 283/2021 Sb., stavební zákon, které ukládají oběma stranám určité povinnosti, pro co nejklidnější vztah mezi oběma stranami je třeba více. Základním kamenem ZAV je tedy vzájemná spolupráce archeologa a stavebníka. Pro ZAV neexistuje obecná metodika, která by vedla archeology i stavebníky. Z mého pohledu by bylo vhodné takovou metodiku vypracovat a společně s tím i modernizovat zákon o státní památkové péči, který je poměrně starý a nereflexuje dnešní dobu a současnou společnost. Zachování archeologického dědictví je důležité pro společnost, ovšem to samé platí i o budování infrastruktury. Potřebná je tak provázanost, komunikace a návaznost archeologů a stavebníků. Jako obecná doporučení lze pro stavebníky uvést včasné oznámení o záměru stavební činnosti. Dále provedení přípravné fáze výzkumu pro stanovení předpokládaného rozsahu výzkumu, a to především u velkých staveb jako je výstavba nových komunikací, obchvatů či dálnic. Nutné je také počítat s dostatečnou časovou rezervou na provedení ZAV, včetně zahrnutí nepředvídatelných událostí jako jsou klimatické vlivy či nález významného objektu, který bude vyžadovat náročnější dokumentaci či zajištění. Velký význam má tak harmonogram prací, který by měl počítat i s provedením ZAV. Stavebník by měl počítat s provedením výzkumu, a to ve vhodný čas. Například naplánování stavebních prací na klimaticky optimální období - jaro, často znamená provedení ZAV v zimních měsících. Nevhodné klimatické podmínky škodí nejen archeologickému výzkumu, ale často výrazně prodražují ZAV. V takovýchto případech je totiž nutné práce přerušit nebo zabezpečit zastřešení a zateplení, aby bylo možné provádět výzkum i v promrzlé půdě.

Problematické je také zadávání veřejných zakázek na provedení ZAV. První otázkou je, zdali podléhá ZAV zákonu č. 134/2016 Sb., o zadávání veřejných zakázek. Dle tohoto zákona v §29 je stanovena výjimka, kdy není zadavatel povinen zadat veřejnou zakázku v zadávacím řízení a to jde-li o veřejnou zakázku, jejímž předmětem jsou služby ve výzkumu a vývoji. Je tak tedy otázkou, zda lze ZAV považovat za výzkum a vývoj nebo specializovanou činnost, kde jsou již veřejné zakázky nutné. Obecně lze říci, že tato otázka je hlavně na zadavateli, který rozhodne, zda provedení ZAV zadá jako veřejnou zakázku či nikoli. V případě ŘSD a Správy a údržby silnic, které jsou nejčastějším stavitelem v případě dopravních staveb na našem území je provádění ZAV zadáváno jako veřejná zakázka téměř vždy. Problematický je také samotný obsah veřejné zakázky. Často je jediným kritériem cena. Jindy jsou stanoveny i nějaká další kritéria jako je kvalifikace a zkušenosti vedoucího archeologického výzkumu, které však většinou mívají minimální váhu v celkovém hodnocení veřejné zakázky.

V praxi se často archeologové setkávají i s problematikou nevykoupených pozemků, v případě větších dopravních staveb. ZAV probíhá u takovýchto staveb v předstihu před stavebními pracemi a mnohdy nebývá otázka výkupu pozemků dořešena. Součástí smlouvy tak je i doba přístupu na staveniště, tedy rozpis pozemků a tím i určení míst, kde může probíhat výzkum od zahájení prací, a kde je doba přístupu na staveniště posunuta. Takovýto seznam pozemků je i součástí veřejné zakázky D35 Litomyšl – Janov, ZAV. Jsou zde pozemky přístupné od zahájení prací, dále pozemky přístupné do 3 měsíců od zahájení prací, ale také pozemky přístupné do 6 měsíců od zahájení prací. Zastoupení pozemků podle omezeného přístupu je v tomto případě 50% okamžitě přístupných, 28% nejpozději po 3 měsících a 22 % do 6 měsíců. Časté je také odložení průzkumu z důvodů sklizení úrody.

Další mnohdy nedořešenou otázkou u projektu provedení ZAV jsou přístupové cesty. Tento problém nastává hlavně kvůli nedořešeným záležitostem kolem výkupu pozemků. Díky tomu není možný přístup po navržených přístupových cestách na staveniště, se kterými je počítáno v projektu. Příjezdové cesty pro pracovníky ZAV tak nejsou vybudovány. Často není počítáno také s deponiemi, které jsou pro vlastní stavbu umístěny většinou na počátku a konci trasy. U ZAV je tak přistoupeno často ke skrývání ornice metodou „listování“, kdy je pro deponii využita polovina šíře tělesa a na druhé probíhá samotná skrývka a terénní výzkum. Tato metoda s sebou však nese určitá úskalí, a ne vždy je tak tato technika vhodná. V některých případech je třeba odhalit celou objevenou situaci, která může zasahovat i do místa určeného pro deponii. Bývá těžké přesné pokračování odkryvu druhé poloviny tak, aby se jednotlivé skrývky nepřekrývaly, ale zároveň byl ZAV proveden celoplošně.

Problémy mohou být také s dodržováním ochranných pásem. V této fázi přípravy stavby nejsou vyřešeny přeložky inženýrských sítí a může tak dojít k problémům s prováděním skrývky a terénního archeologického výzkumu. Například pod vysokým napětím není možné využívat běžnou techniku k provedení skrývky. Je nutné tak provádět skrývku s využitím menší techniky, ovšem za dodržení přísných bezpečnostních opatření. Není tak možné provádět výzkum ve vlhkém prostředí, kdy by mohlo dojít k výboji a zásahu člověka pod vedením vysokého napětí. Problém nastává také u plynovodů a plynových přípojek, které neumožňují žádné zemní práce v jejich ochranném pásmu, které je vymezeno půdorysně podle toho, zda se jedná o nízkotlaký či vysokotlaký plynovod. V praxi tak často vznikají místa na staveništi, kde není možné ZAV provést v předstihu před stavebními pracemi. Na taková místa se pak archeologové vracejí v průběhu stavby.

Obdobný problém nastává i v místech stávajících komunikací, které jsou často rušeny či překládány až při výstavbě nové silnice či dálnice. I v případě stavby „D35 Litomyšl – Janov“

jsou taková místa vymezena. Například během ZAV prováděného u obce Kornice byly objeveny pozůstatky původní cesty. V současné době však není možné celou archeologickou situaci odkrýt, jelikož část zasahuje pod stávající silnici III/36016. Na toto místo se tak archeologové vrátí, až bude probíhat samotná výstavba dálnice D35 v tomto úseku.

Otázka bezpečnosti při provádění terénních prací je dalším problematickým bodem. Součástí ZAV bývá také průzkum hlubokých archeologických situací, jako jsou odkryvy studen. V takovém případě je nutné daný výkop zabezpečit, ovšem některé běžné pažící techniky využívané při stavbě nejsou z důvodů zachování archeologického nálezu možné. V takovýchto případech je pak nutné určitých kompromisů, kdy při odkryvu hlubokých objektů bývá jedna strana zachována pro dataci a dokumentaci a druhá slouží pro přístup ke dnu objektu a je tedy stupňovitě vysvahovaná.

V neposlední řadě jsou důležitým bodem veřejných zakázek platební podmínky a ceny. Samotná cena za poskytování služeb je často dělena na dvě části, a to na terénní část archeologického výzkumu a zpracování terénní části archeologického výzkumu. Součástí smlouvy bývá detailní jednotkový rozpis ceny včetně množství jednotek a jejich jednotkových cen. V případě smluv uzavíraných mezi ŘSD a společnostmi provádějící ZAV je smluvní cena sjednávána jako maximální a nepřekročitelná. Není-li uvedeno ve smlouvě jinak, sjednaná cena zahrnuje veškeré náklady spojené s plněním smlouvy, a to především náklady na dopravu, na provedení odkryvu a terénního výzkumu, laboratorního ošetření nálezů, jejich zpracování, konzervace, vyhodnocení a vypracování nálezové zprávy. Dle většiny smluv ŘSD dochází k hrazení části služeb terénního výzkumu měsíčně na základě faktury po odsouhlasení provedených a zdokumentovaných služeb. V případě druhé části výzkumu, tedy jeho zpracování bývá tato část hrazena ročně. Dle smluv je na tuto část vyhrazeno 24 měsíců, polovina finanční částky tak bývá hrazena po roce a druhá polovina pak po předání nálezové zprávy a odevzdání movitých archeologických nálezů. Součástí práce archeologa je tak i pečlivá dokumentace skutečně provedených prací, vedení záznamů o počtu pracovníků a odpracovaných hodin, na jejichž základě je pak možné dané práce vyfakturovat.

U veřejných zakázek je často soutěžen záchranný archeologický výzkum včetně zemních prací, proto vznikají společnosti sdružující firmu na provádění zemních prací a oprávněné organizace pro provádění ZAV. Ne jinak je tomu i v případě veřejné zakázky „D35 Litomyšl – Janov, ZAV“, kde vznikla „Společnost pro realizaci D35 Litomyšl – Janov, ZAV“. V takovém případě pak vzniká nejen smlouva mezi společností pro realizaci ZAV a stavebníkem (v tomto případě ŘSD), ale také smlouvy mezi firmou provádějící zemní práce a oprávněnou organizací. Příklad takovéto smlouvy je v příloze G.

7 Závěr

Cílem diplomové práce bylo popsání náležitostí provádění záchranného archeologického výzkumu v případě dopravních staveb ve smyslu zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči. A dále pak zhodnocení vlivu provádění záchranných archeologických výzkumů na proces plánování a realizace dopravních staveb.

V teoretické části diplomové práce byly popsány povinnosti stavebníka a oprávněné organizace s doplněním informací o nezbytné legislativě. Dále byly definovány základní pojmy spojené s prováděním záchranných archeologických výzkumů a popsány typy a metody průzkumu. Byly zmapovány výzkumy v souvislosti s realizací dopravních staveb v období posledních deseti let ve východočeském regionu.

Další část diplomové práce se pak zabývá analýzou záchranných archeologických výzkumů pro stavbu dálnice D35, včetně jejich vyhodnocení z hlediska finanční náročnosti. Poslední část práce je zaměřena na osobní účast na ZAV jedné z etap výstavby dálnice D35, konkrétně na úseku „D35 Litomyšl – Janov“. Součástí praktické části byla tedy analýza ZAV pro stavbu dálnice D35 a dále osobní účast na ZAV jedné z etap. Součástí praktické části byla tedy nejen teoretická příprava spočívající v nastudování dostupných podkladů, ale také odborné konzultace s archeologem a vlastní průzkum terénu. V závěru práce jsou pak shrnuty osobní zkušenosti a poznatky.

Ze zjištěných poznatků vyplývá, že pro všechny stavební činnosti je pro provádění ZAV důležitá především lokace. Tedy na jakém místě se stavba nachází. Jak již bylo zmíněno v kapitole 2.2 – území ČR se dělí do čtyř kategorií podle pravděpodobnosti výskytu archeologických nálezů. Pro archeologické výzkumy jsou podstatné tři z těchto kategorií. Od zařazení do těchto kategorií se odvíjí i následující činnosti spjaté se ZAV. Pokud se jedná například o pozemní komunikaci, která se celá nachází v ÚAN III, je pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů minimální, ne však nemožná. V takovém případě bývá často přistoupeno k ZAV formou odborného dohledu. Naopak jedná-li se o pozemní komunikaci ÚAN I, je pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů vysoká (téměř 100%). V takovém případě je pak prováděn předstihový ZAV.

U dopravních staveb je pro ZAV obzvláště důležitý jejich rozsah. Může se totiž jednat jak o malý úsek účelové či místní komunikace, tak i o značný úsek silnice nebo dokonce o výstavbu dálnice. U staveb menšího rozsahu jako jsou polní cesty, příjezdové cesty k domům, firmám, mosty či modernizace křižovatek je typické, že se nacházejí pouze v jedné kategorii ÚAN. Tím je i stanovení rozsahu ZAV jednodušší. Na základě znalostí území či provedení

důkladné rešerše je tak možné stanovit, zda se bude jednat o ZAV prováděný formou odborného dohledu nebo o daleko náročnější předstihový výzkum. V případě staveb většího rozsahu jako je stavba nových či modernizace starých silnic, výstavba obchvatů a dálnic je pravděpodobné, že stavba zasáhne do území zařazených do různých kategorií ÚAN. Právě tato vlastnost je typická pro liniové stavby, tedy jak pro dopravní stavby, tak i pro inženýrské sítě. V případě staveb většího rozsahu je tak vždy na místě provedení předběžného zjišťovacího průzkumu či alespoň důkladné rešerše pro bližší specifikaci území, a tím i stanovení přesnějšího rozsahu ZAV. Na základě těchto poznání je pak možné vypracovat i podrobný projekt ZAV včetně případného harmonogramu předávaných jednotlivých ploch v případě nutnosti rozdělení výzkumu na jednotlivé etapy.

Od rozsahu stavebních prací – tedy záboru stavby a dané lokace se odvíjí také časová a finanční náročnost ZAV. Například odborný dohled bez nálezů, popřípadě s ojedinělými nálezy zabere podstatně méně času než ZAV prováděný u výstavby nové silnice na území, kde je vysoká pravděpodobnost výskytu archeologických nálezů, popřípadě na území, kde doposud nedošlo k žádné stavební činnosti. Pokud se jedná o stavbu tzv. „na zelené louce“ jde o území, kde případné archeologické dědictví nebylo ještě nijak narušeno nebo pouze minimálně a může tak obsahovat cenné informace pro archeology. Naopak modernizace místní komunikace v centru města, je pro archeology často méně významná, jelikož zde značnou činností člověka, nejen stavební, došlo k výrazným zásahům do terénu a tím i k poškození či nenávratné ztrátě informací o kulturním dědictví. Výjimku tvoří pak stavby v památkových rezervacích, památkových zónách či v historických centrech měst. Od výše popsaných skutečností se pak odvíjí i potřebný čas pro ZAV. Časová náročnost archeologického výzkumu je dána tedy nejen rozsahem a zařazením staveniště do kategorie ÚAN, ale také tím, zda se jedná o stavbu v intravilánu či extravilánu.

Finanční náročnost ZAV vyplývá ze všech dříve zmíněných aspektů. Je dána tedy rozsahem a druhem výzkumu, ale také použitými metodami a potřebnými analýzami. Jak již bylo řečeno v kapitole 3.3, většina dopravních staveb je hrazena stavebníkem, jelikož se jedná o stavby financované krajem, obcemi, státními příspěvkovými organizacemi nebo firmami (příjezdové komunikace). Financování stavebníkem je tedy u dopravních staveb častější než například u výstavby rodinných domů, kdy plátcem ZAV bývá samotná oprávněná organizace nebo ARÚ AV ČR. V neposlední řadě má na cenu vliv také harmonogram stavebních prací. V případě podcenění plánování stavby a nutnosti provádět ZAV v nevhodných klimatických podmínkách se do ceny promítne také zabezpečení přístřeší a zateplení.

Z výše uvedeného je tedy patrný vliv ZAV na stavební záměr. Důležité je především včasné oznámení stavebního záměru, které poskytne oprávněné organizaci i stavebníkovi dostatek času k dalšímu jednání o dohodě o provedení ZAV, stanovení nezbytného rozsahu a předpokládané časové a finanční náročnosti výzkumu. Poskytnutím všech potřebných dokumentací a informací a zároveň poskytnutí dostatku času na přípravu a realizaci vzájemné spolupráce mezi stavebníkem a oprávněnou organizací provádět ZAV je zásadním krokem minimalizující ztráty stavebníka související s oddálením plánové realizace stavby. Při stavebním záměru je nutné téměř vždy, pokud se tedy nejedná o stavbu na vytěžených místech jako jsou pískovny či doly, počítat s prováděním záchranného archeologického výzkumu a s tím spojených povinností a finančních nákladů. Do procesu plánování a realizace dopravní stavby je tak nezbytné zahrnout i časovou a zejména finanční náročnost záchranného archeologického výzkumu.

Seznam literatury

- [1] *Zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči ve znění pozdějších předpisů.* In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1987/20/2024-01-01>.
[duben 2024]
- [2] *Ústavní zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České republiky ve znění pozdějších předpisů.* In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1993/1/2013-06-01>. [duben 2024]
- [3] *Usnesení předsednictva České národní rady č. 2/1993 Sb., o vyhlášení LISTINY ZÁKLADNÍCH PRÁV A SVOBOD jako součástí ústavního pořádku České republiky.* In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1993/2/2021-10-01>. [duben 2024]
- [4] *Zákon č. 283/2021 Sb., stavební zákon.* In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2021/283/2024-01-01>. [duben 2024]
- [5] GAVLÁKOVÁ, Barbora. *Stavební zákon a ochrana archeologického dědictví.* Diplomová práce. Praha: Univerzita Karlova, Právnická fakulta, 2014.
- [6] PROKOPOVÁ, Klára. *Právní aspekty archeologických výzkumů.* Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2010.
- [7] KAŠPAR, Vojtěch. *Archeologická památkové péče – legislativa a skutečnost. Projekt.* 2005, č. 6, s. 64-65. ISSN 1211-9490.
- [8] JURNÍKOVÁ, Jana. *Správní řád a jeho aplikace v procesu vydávání povolení k provádění archeologických výzkumů.* In *Days of Public Law - Dni prawa publicznego - Dny práva veřejného, sborník příspěvků z mezinárodní konference 2007.* Brno: Masarykova univerzita, 2007. ISBN 978-80-210-4430-2.
- [9] *Vyhláška ministerstva kultury České socialistické republiky č. 66/1988 Sb., kterou se provádí zákon České národní rady č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči.* In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1988/66/2003-01-01>. [duben 2024]
- [10] *Zákon České národní rady č. 283/1992 Sb., o Akademii věd České republiky.* In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1992/283/2005-09-13>. [duben 2024]
- [11] AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY. Online. Dostupné z: <https://www.avcr.cz/cs/o-nas/>. [březen 2024]

- [12] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, PRAHA, v.v.i. Online. Dostupné z: <https://www.arup.cas.cz/kdo-je-opravnen-provadet-archeologicke-vyzkumy/>. [březen 2024]
- [13] MINISTERSTVO KULTURY. *Seznam oprávněných organizací k provádění archeologických výzkumů*. Online. Dostupné z: <https://mk.gov.cz/seznam-organizaci-opravnenych-k-provadeni-archeologickych-vyzkumu-cs-278>. [březen 2024]
- [14] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, BRNO. Online. Dostupné z: <https://www.arub.cz/referat-archeologicke-pamatkove-pecce/opravnene-organizace/>. [březen 2024]
- [15] *Směrnice č. 8/2008 o provádění terénních archeologických výzkumech v Archeologickém ústavu Akademie věd České republiky, Praha, v.v.i.* Online. Dostupné z: <https://docplayer.cz/6470827-O-provadeni-terennich-archeologickych-vyzkumu-v-aru-av-cr-praha-v-v-i.html>. [duben 2024]
- [16] *Důvodová zpráva k novele památkového zákona z roku 2011*. Praha: Ministerstvo kultury ČR. 2011.
- [17] *Sdělení č. 99/2000 Sb.m.s., sdělení Ministerstva zahraničních věcí o přijetí Úmluvy o ochraně archeologického dědictví Evropy*. In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sm/2000/99/0000-00-00>. [březen 2024]
- [18] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, PRAHA v.v.i. Online. Dostupné z: <https://www.arup.cas.cz/co-je-archeologicky-nalez/>. [březen 2024]
- [19] *Zákon č. 98/2012 Sb., občanský zákoník*. In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/2012/89/2024-04-01>. [duben 2024]
- [20] NOVOTNÁ, Barbora. *Ochrana archeologických nálezů*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2019.
- [21] PORTÁL INTEGROVANÉHO INFORMAČNÍHO SYSTÉMU PAMÁTKOVÉ PÉČE. Online. Dostupné z: <https://iispp.npu.cz/rozcestniky/isad>. [březen 2024]
- [22] ARCHEOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM ČESKÉ REPUBLIKY. Online. Dostupné z: <https://www.aiscr.cz/>. [březen 2024]

- [23] KUNA, Martin a kol. *Nedestruktivní archeologie. Teorie, metody a cíle. Non-destructive archeology. Theory, methods and goals*. Praha: Academia. 2004. ISBN 80-200-1216-8.
- [24] GOJDA, Martin. Dálkový průzkum a jeho proměny v oblasti detekce a mapování archeologického dědictví. *Studia archaeologica Brunensia*. Roč. 26 (2021), č. 2, s. 5-28. ISSN 1805-918X.
- [25] Mapy.cz. Online. Dostupné z: <https://mapy.cz/>. [duben 2024]
- [26] KRIŠTUF, Petr; ZÍDKOVÁ, Tereza a kol. *Výzkum krajiny: vybrané atropologické a archeologické metody*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. 2004. ISBN 978-80-261-0474-2.
- [27] GOJDA, Martin; JOHN, Jan a BREJCHA, Roman. *Archeologie a letecké laserové skenování krajiny: Archaeology and airborne laser scanning of the landscape*. Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. 2013. ISBN 978-80-261-0194-9.
- [28] ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM MUNI. Studijní materiály. Masarykova univerzita, Filozofická fakulta. Online. Dostupné z: https://is.muni.cz/el/phil/podzim2020/ETBA07/um/04_Archeologicky_vyzkum.pdf. [březen 2024]
- [29] KŘIVÁNEK, Roman. Možnosti a omezení geofyzikálních metod při sledování archeologických situací na území pražské aglomerace. *Praha archeologická, Archaeologica Pragensia*. 2016, *supplementum 3*, s. 291-301. ISBN 978-80-87828-19-9.
- [30] MARTORANA, Raffaele; CAPIZZI, Patrizia; PISCIOTTA, Antonino; SCUEDERO, Salvatore and BOTTARI, Carla. An Overview of Geophysical Techniques and Their Potential Suitability for Archaeological Studies. *Heritage*. 2023, 6 (3), 2886-2927. Dostupné z: <https://doi.org/10.3390/heritage6030154>. [březen 2024]
- [31] FOJTÍK, Pavel a kol. *Moderní chemická analýza v archeologii, I.díl*. Olomouc: Univerzita Palackého v Olomouci. 2021. ISBN 978-80-244-5949-3. Dostupné z: <https://doivup.upol.cz/pdfs/doi/9900/04/4800.pdf>. [březen 2024]
- [32] ŠÍROVÁ, Kristýna. *Metodika exkavace a preparace žakárových hrobů*. Diplomová práce. Hradec Králové: Univerzita Hradec Králové, Filozofická fakulta, 2023.
- [33] NEÚSTUPNÝ, Evžen. K teorii terénního výzkumu v archeologii. *Archeologické fórum*. Roč. 4 (1995), s. 85-94.

- [34] *Směrnice č. 8/2007 ředitele ARÚ AV ČR, Praha, v.v.i. Standardy evidence terénních výzkumů a archivace terénní dokumentace v Archeologickém ústavu AV ČR, Praha, v.v.i.* Online. Dostupné z: https://aonline.aiscr.cz/attach?name=Smernice_8_2007_standardy_evidence_terennich_vyzkumu.pdf&type=application/pdf&dir=practices/. [duben 2024]
- [35] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, PRAHA v.v.i. *Pravidla pro podání nálezové zprávy o terénním archeologickém výzkumu.* 2020. Online. Dostupné z: https://www.arup.cas.cz/wp-content/uploads/2020/05/pravidla_NZ_obecna_191009.pdf. [březen 2024]
- [36] KUNA, Martin; TOMÁŠEK, Martin. *Pravidla archeologického výzkumu.* Praha: Archeologický ústav akademie věd České republiky, Praha v.v.i. 2010.
- [37] KAŠPAR, Vojtěch. *Nebojte se archeologů. Projekt.* 2005, č. 7-8, s. 64-65. ISSN 1211-9490.
- [38] *Rozhodnutí Nejvyššího správního soudu č. 2395/2011.* Sbírka rozhodnutí Nejvyššího správního soudu 10/2011, IX. ročník.
- [39] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, PRAHA v.v.i. *Oznámení o stavební činnosti na území a archeologickými nálezy.* Online. Dostupné z: <https://www.arup.cas.cz/oznameni-o-stavebni-cinnosti-na-uzemi-s-archeologickymi-nalezyl/>. [březen 2024]
- [40] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, BRNO. *Informace pro stavebníky.* Online. Dostupné z: <https://www.arub.cz/archeologicke-sluzby/informace-pro-stavebniky/>. [březen 2024]
- [41] ARCHEOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM. *Oznámení o stavebním či jiném záměru prováděném na území s archeologickými nálezy.* Online. Dostupné z: <https://backend.aiscr.cz/oznameni/0/>. [březen 2024]
- [42] ARCHEOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM. *Seznam a mapa oprávněných organizací.* Online. Dostupné z: <https://oao.aiscr.cz/#!/>. [březen 2024]
- [43] BUREŠ, Michal. *Management archeologického dědictví.* Plzeň: Západočeská univerzita v Plzni. 2014. ISBN 978-80-261-0378-3.

- [44] ZÍDEK, Martin a KLUSOŇ, Jiří. *Zákon o státní památkové péči a jeho prováděcí předpisy s komentářem*. Praha: Ministerstvo pro místní rozvoj ČR. 2005. ISBN 80-86905-10-1.
- [45] JANKOVÝCH, Michal. *Právní aspekty provádění archeologických výzkumů*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2009.
- [46] CHLOPČÍKOVÁ, Eva. *Právní aspekty provádění záchranného archeologického výzkumu*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2012.
- [47] VARHANÍK, Jiří a MALÝ, Stanislav. *Zákon o státní památkové péči: komentář*. Praha: Wolters Kluwer ČR. 2011. ISBN 978-80-7357-659-2.
- [48] MINISTERSTVO KULTURY ČR. *Program podpory záchranných archeologických výzkumů*. Online. Dostupné z: <https://mk.gov.cz/program-podpora-zachrannych-arheologickych-vyzkumu-cs-1171>. [březen 2024]
- [49] ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV AKADEMIE VĚD ČESKÉ REPUBLIKY, PRAHA v.v.i. *Obvyklé náklady na provedení ZAV*. Online. Dostupné z: https://www.arup.cas.cz/wp-content/uploads/2020/05/obvykle_naklady.pdf. [březen 2024]
- [50] POLÁNKA, Petr. *Právní aspekty provádění archeologických výzkumů*. Diplomová práce. Brno: Masarykova univerzita, Právnická fakulta, 2007.
- [51] JUHAŇÁKOVÁ, Eva. *Archeologické výzkumy v právu a praxi*. Bakalářská práce. Brno: Masarykova univerzita, Filozofická fakulta, 2017.
- [52] KAŠPAR, Vojtěch. Proč a jak provádíme archeologické výzkumy. *Projekt*. 2005, č. 9, s. 64-65. ISSN 1211-9490.
- [53] *Zákon České národní rady č. 200/1990 Sb., o přestupcích*. In: e-Sbírka. Dostupné z: <https://www.e-sbirka.cz/sb/1990/200/2017-05-31>. [duben 2024]
- [54] MATOUŠKOVÁ, Adéla; JANOŠEK KAŠPÁREK, František. 2015: *Dokument C-TX-201500432*. Východočeské muzeum v Pardubicích. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-201500432>. [duben 2024]
- [55] KUCHARŽÍK, Milan. 2022: *Dokument C-TX-202300365*. Labrys, o.p.s.. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202300365>. [duben 2024]
- [56] ZAVORAL, Tomáš. 2016: *Dokument C-TX-201800295*. Východočeské muzeum v Pardubicích. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-201800295>. [duben 2024]

- [57] ZÁRUBA, Tomáš. 2021: *Dokument C-TX-202200509*. Východočeské muzeum v Pardubicích. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202200509>. [duben 2024]
- [58] ZÁRUBA, Tomáš. 2022: *Dokument C-TX-202300259*. Východočeské muzeum v Pardubicích. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202300259>. [duben 2024]
- [59] WIESŁAWSKI, Łukasz. 2019: *Dokument C-TX-201900634*. Východočeské muzeum v Pardubicích. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-201900634>. [duben 2024]
- [60] BLÁHA, Radek; NĚMCOVÁ, Ludmila; CHALÁNEK, Martin. 2023: *Dokument C-TX-202300374*. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202300374>. [duben 2024]
- [61] HORNÍK, Pavel. 2019: *Dokument C-TX-201900641*. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-201900641>. [duben 2024]
- [62] BLÁHA, Radek 2016: *Dokument C-TX-201900044*. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-201900044>. [duben 2024]
- [63] HORNÍK, Pavel. 2021: *Dokument C-TX-202100515*. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202100515>. [duben 2024]
- [64] ZÁRUBA, Tomáš. 2021: *Dokument C-TX-202100688*. Východočeské muzeum v Pardubicích. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202100688>. [duben 2024]
- [65] HEJHAL, Petr; NOVÁK, Miroslav. 2016: *Dokument C-TX-201603158*. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-201603158>. [duben 2024]
- [66] MANGEL, Tomáš. 2021: *Dokument C-TX-202100582*. Univerzita Hradec Králové - Filozofická fakulta. Online. Dostupné z: <https://digiarchiv.aiscr.cz/id/C-TX-202100582>. [duben 2024]
- [67] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Dálnice D35*. Online. Dostupné z: <https://kraje.rsd.cz/pardubicky/aktualni-vyvoj-jednotlivych-useku-d35/>. [duben 2024]
- [68] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Hořice - Sadová*. Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]

- [69] SUDOP PRAHA a.s.. *D35 Hořice - Sadová projekt zemních prací pro ZAV*. Hlavní inženýr projektu Ing. Petr Hradil. 2022.
- [70] NOVÁK, Miroslav. *Zpráva z doplňující prospekce a návrh zadání záchranného archeologického výzkumu*. Muzeum východních Čech v Hradci Králové. 2021.
- [71] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Hořice - Sadová, záchranný archeologický výzkum č. 10PT-001310*. 2022. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/502489>. [duben 2024]
- [72] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Sadová - Plotičtš*. Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]
- [73] AFRY CZ s.r.o.. *D35 Sadová - Plotičtš, projekt zemních prací pro ZAV+AD*. Hlavní inženýr projektu Ing. Jakub Vyhnálek. 2022.
- [74] AFRY CZ s.r.o.; MEERKATELIER s.r.o.. *D35 Sadová - Plotičtš, VD-ZDS přesun pomníku 49. pěšího pluku*. Hlavní inženýr projektu Ing. Jakub Vyhnálek. 2023.
- [75] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Sadová - Plotičtš - záchranný archeologický výzkum č. 10PT-001633*. 2023. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/624249>. [duben 2024]
- [76] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Ostrov - Vysoké Mýto*. Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]
- [77] MDS PROJEKT, s.r.o.. *D35 Ostrov - Vysoké Mýto, zemní práce pro ZAV*. Hlavní inženýr projektu Ing. Jan Bursa. 2022.
- [78] VÍCH, David; LANTA, Martin. *Archeologická rešerše. Dálnice - D35 Ostrov - Vysoké Mýto*. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě. 2022
- [79] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Ostrov - Vysoké Mýto, ZAV č. 11PT-003817*. 2023. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/576708>. [duben 2024]
- [80] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Vysoké Mýto - Džbánov*. Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]

- [81] MOTT MacDONALD CZ, s.r.o.. *D35 Vysoké Mýto - Džbánov, PDPS pro ZAV a ZEM.* Hlavní inženýr projektu Ing. Martin Daniel. 2021.
- [82] ZAVORAL, Tomáš. *Zpráva o přítomnosti archeologických situací v trase stavby: D35, Vysoké Mýto - Džbánov.* Východočeské muzeum v Pardubicích. 2021.
- [83] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Vysoké Mýto - Džbánov, ZAV č. 11PT-003254.* 2022. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/538547>. [duben 2024]
- [84] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Džbánov - Litomyšl.* Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]
- [85] M4 ROAD DESIGN, s.r.o.. *D35 Džbánov - Litomyšl, zemní práce pro ZAV.* Hlavní inženýr projektu Ing. Radek Cerman. 2022.
- [86] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Džbánov - Litomyšl, ZAV č. 11PT-003475.* 2022. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/545066>. [duben 2024]
- [87] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Litomyšl - Janov.* Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]
- [88] MDS PROJEKT, s.r.o.. *D35 Litomyšl - Janov, zemní práce pro ZAV.* Hlavní inženýr projektu Ing. Jan Bursa. 2022.
- [89] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Litomyšl - Janov, ZAV č. 11PT-004467.* 2023. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/639417>. [duben 2024]
- [90] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Informační leták dálnice D35 Janov - Opatovec.* Online. Dostupné z: <https://rsd.cz/mapa-staveb>. [duben 2024]
- [91] M4 ROAD DESIGN, s.r.o.. *D35 Janov - Opatovec, zemní práce pro ZAV.* . Hlavní inženýr projektu Ing. Zbyněk Karásek. 2020.
- [92] ŘEDITELSTVÍ SILNIC A DÁLNIC. *Zadávací podklady veřejné zakázky D35 Janov - Opatovec, ZAV č. 11PT-002818.* 2021. Dostupné z: <https://tenderarena.cz/dodavatel/seznam-profilu-zadavatele/detail/Z0003026/zakazka/441841>. [duben 2024]
- [93] Google Maps. Online. Dostupné z: <https://www.google.com/maps>. [duben 2024]

[94] ARCHEOLOGICKÝ INFORMAČNÍ SYSTÉM. *Archeologie online*. Online. Dostupné z: <https://aonline.aiscr.cz/praxis.vm>. [duben 2024]

[95] Dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu na stavbě „Městský park Přelouč“.

[96] Smlouva číslo PH 369-0770-23 EUROVIA CZ a.s. Smlouva o poskytování služeb – provedení záchranného archeologického výzkumu na stavbě D35 Litomyšl – Janov. Objednavatel: EUROVIA CZ a.s.; poskytovatel: Východočeské muzeum v Pardubicích. Dostupné z: <https://smlouvy.gov.cz/smlouva/27640939>

Přílohy

Příloha A: Zpráva o archeologické akci (ZAA) [94]

Příloha B: Příklad nálezové zprávy [56]

Příloha C: Formulář ARÚ AV ČR Oznámení o stavební činnosti [39; 40]

Příloha D: Dohoda o provedení záchranného archeologického výzkumu [95]

Příloha E: Příklady položkového rozpočtu pro provedení ZAV [49]

Příloha F: Fotodokumentace průzkumu terénu z praktické části diplomové práce

Příloha G: Smlouva o poskytování služeb D35 Litomyšl – Janov, ZAV [96]

Příloha A

ZPRÁVA O ARCHEOLOGICKÉ AKCI čj. /

Archeologická databáze Čech – ARÚ AVČR, Praha, v.v.i.

AKCE

Číslo akce (centrální evidence)		Uživatelské označení (označ. instituce)		Zpráva je podávána jako ☐ PŘEDBĚŽNÁ (hlášení, zpráva pro objednatele atd.) ☐ KONEČNÁ (nálezořá zpráva, součást NZ)	
Katastr (hlavní)			Okres	Další katastr(y) a okres (je-li jiný)	
Vedoucí výzkumu			Instituce	Rok (od-do, před, po, kol.)	
Druh evidence	Nedestruktivní postup ☐ VIZUÁLNÍ-GEOD. ☐ LETECKÝ ☐ GEOFYZIKÁLNÍ ☐ GEOCHEMICKÝ ☐ STAVEBNĚ-HIST.	Povrchová vrstva ☐ POVRCH. NÁLEZ ☐ POVRCH. SBĚR ☐ MIKROSONDÁŽ ☐ VZORKOV. SONDÁŽ ☐ DETEKTOR KOVU	Podpovrchový terénní zásah ☐ NÁHODNÝ NÁLEZ ☐ NEDOKUMENT. AKCE ☐ ORIENTAČNÍ ZJIŠTĚNÍ ☐ VERTIKÁLNÍ ŘEZ(Y)	Archeologický odkryv ☐ SONDA ☐ SKUPINA SOND ☐ SÍŤ SOND ☐ PLOŠNÝ ODKRYV	Speciální evidence ☐ GEOLOGICKÝ VRT ☐ PALYNOL.VRT ☐ ENVIRON.VZOREK ☐ JINÁ EVIDENCE ☐ BEZ OKOLNOSTI
	Stručný popis akce (podnět, lokalizace, okolnosti; max. 240 znaků. V databázi dělíme na pole LOKALITA a OKOLNOSTI.)				
Uložení nálezů			Zapsal	Instituce	Rok zápisu

Datum a podpis:

Podpis vedoucího odd.:

PIAN AKCE

Přesnost lokalizace ☐ 1 (do 2 m) ☐ 2 (do 25 m) ☐ 3 (do 250 m) ☐ 4 (jen k. ú.)		Tvar akce ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ		Souřadnicový systém ☐ mm/ZM25 ☐ mm/ZM10 ☐ mm/MEN1000 ☐ JTSK ☐ S-42 ☐ UTM-WGS84			Číslo mapy
Souřadnice akce	1. : :	2. : :	3. : :				
	4. : :	5. : :	6. : :				
	7. : :	8. : :	9. : :				
	10. : :	11. : :	12. : :				
Souřadnice se zpravidla přiřazují souhrnně celé akci. U větších akcí lze vlastní souřadnice přiřadit i jednotlivým komponentám. U prostorově nespojitých akcí, mohou být souřadnice pouze u komponent (viz str.2).				PIAN-ZM50	PIAN-číslo	PIAN zapsal	
						Datum (rok)	

POZNÁMKA

Doplňující poznámka / komentář (neomezená délka, pokračujte na zvláštním listě)

LITERATURA / NZ

Literatura (hlavní)	Autor, rok, (zkrácený) titul, časopis / ročník / místo vydání, str.
Archiv	Odkaz na NZ a prameny; u čj. mimo ARÚ uveďte do závorky jméno instituce

D	Kultura / období	Přesnější datace	Areál	Doložené aktivity (libovolný počet výrazů)		
				☐ SÍD ☐ TĚŽ ☐ VÝR ☐ KOM ☐ BOJ ☐ KUL ☐ POH ☐ DEP ☐ OJE ☐ INT		
Stručný popis komponenty, vysvětlující poznámka (max. 100 znaků):						
Nálezy: 6 klíčových slov (druh objektů a/nebo předmětů) charakterizujících danou komponentu. Možno doplnit specifikaci (materiál) a počet.						
	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET
1.				2.		
3.				4.		
5.				6.		
PIAN (je-li jiný než u akce; souřad. systém a č.mapy musí odpovídat akci) ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ				PIAN-ZM50	PIAN-číslo	
Souřadnice	1.	:		2.	:	
	4.	:		5.	:	
	3.	:		6.	:	

E	Kultura / období	Přesnější datace	Areál	Doložené aktivity (libovolný počet výrazů)		
				☐ SÍD ☐ TĚŽ ☐ VÝR ☐ KOM ☐ BOJ ☐ KUL ☐ POH ☐ DEP ☐ OJE ☐ INT		
Stručný popis komponenty, vysvětlující poznámka (max. 100 znaků):						
Nálezy: 6 klíčových slov (druh objektů a/nebo předmětů) charakterizujících danou komponentu. Možno doplnit specifikaci (materiál) a počet.						
	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET
1.				2.		
3.				4.		
5.				6.		
PIAN (je-li jiný než u akce; souřad. systém a č.mapy musí odpovídat akci) ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ				PIAN-ZM50	PIAN-číslo	
Souřadnice	1.	:		2.	:	
	4.	:		5.	:	
	3.	:		6.	:	

F	Kultura / období	Přesnější datace	Areál	Doložené aktivity (libovolný počet výrazů)		
				☐ SÍD ☐ TĚŽ ☐ VÝR ☐ KOM ☐ BOJ ☐ KUL ☐ POH ☐ DEP ☐ OJE ☐ INT		
Stručný popis komponenty, vysvětlující poznámka (max. 256 znaků):						
Nálezy: 6 klíčových slov (druh objektů a/nebo předmětů) charakterizujících danou komponentu. Možno doplnit specifikaci (materiál) a počet.						
	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET
1.				2.		
3.				4.		
5.				6.		
PIAN (je-li jiný než u akce; souřad. systém a č.mapy musí odpovídat akci) ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ				PIAN-ZM50	PIAN-číslo	
Souřadnice	1.	:		2.	:	
	4.	:		5.	:	
	3.	:		6.	:	

G	Kultura / období	Přesnější datace	Areál	Doložené aktivity (libovolný počet výrazů)		
				☐ SÍD ☐ TĚŽ ☐ VÝR ☐ KOM ☐ BOJ ☐ KUL ☐ POH ☐ DEP ☐ OJE ☐ INT		
Stručný popis komponenty, vysvětlující poznámka (max. 100 znaků):						
Nálezy: 6 klíčových slov (druh objektů a/nebo předmětů) charakterizujících danou komponentu. Možno doplnit specifikaci (materiál) a počet.						
	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET
1.				2.		
3.				4.		
5.				6.		
PIAN (je-li jiný než u akce; souřad. systém a č.mapy musí odpovídat akci) ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ				PIAN-ZM50		PIAN-číslo
Souřadnice	1.	:		2.	:	
	4.	:		5.	:	

H	Kultura / období	Přesnější datace	Areál	Doložené aktivity (libovolný počet výrazů)		
				☐ SÍD ☐ TĚŽ ☐ VÝR ☐ KOM ☐ BOJ ☐ KUL ☐ POH ☐ DEP ☐ OJE ☐ INT		
Stručný popis komponenty, vysvětlující poznámka (max. 100 znaků):						
Nálezy: 6 klíčových slov (druh objektů a/nebo předmětů) charakterizujících danou komponentu. Možno doplnit specifikaci (materiál) a počet.						
	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET
1.				2.		
3.				4.		
5.				6.		
PIAN (je-li jiný než u akce; souřad. systém a č.mapy musí odpovídat akci) ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ				PIAN-ZM50		PIAN-číslo
Souřadnice	1.	:		2.	:	
	4.	:		5.	:	

I	Kultura / období	Přesnější datace	Areál	Doložené aktivity (libovolný počet výrazů)		
				☐ SÍD ☐ TĚŽ ☐ VÝR ☐ KOM ☐ BOJ ☐ KUL ☐ POH ☐ DEP ☐ OJE ☐ INT		
Stručný popis komponenty, vysvětlující poznámka (max. 256 znaků):						
Nálezy: 6 klíčových slov (druh objektů a/nebo předmětů) charakterizujících danou komponentu. Možno doplnit specifikaci (materiál) a počet.						
	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET	OBJEKT / PŘEDMĚT	SPECIF. (MATERIÁL)	POČET
1.				2.		
3.				4.		
5.				6.		
PIAN (je-li jiný než u akce; souřad. systém a č.mapy musí odpovídat akci) ☐ BOD ☐ LINIE ☐ PLOCHA ☐ OKOLÍ				PIAN-ZM50		PIAN-číslo
Souřadnice	1.	:		2.	:	
	4.	:		5.	:	

Příloha B

Nálezová zpráva

ze záchranného archeologického výzkumu při stavbě

„Hostovice polní cesta“
(k. ú. Hostovice u Pardubic, parc. č. 1319)

(č. j. VČM 249/16)

Zprávu podává: Východočeské muzeum v Pardubicích
Zámek čp. 2
530 02 Pardubice

Vypracoval: Mgr. Tomáš Zavoral, DiS.
Bc. Markéta Košařová

OBSAH

1	LOKALIZACE A OKOLNOSTI VÝZKUMU	1
2	GEOGRAFICKÝ A SÍDELNÍ KONTEXT NALEZIŠTĚ	1
3	HISTORIE NALEZIŠTĚ.....	2
4	POPIS TERÉNNÍ SITUACE A ARCHEOLOGICKÝCH OBJEKTŮ	3
5	ROZBOR OBJEKTŮ A ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ	5
6	ZÁVĚR.....	6
	SEZNAM ZKRATEK	7
	SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ	8
7	SEZNAM PŘÍLOH.....	9

1 LOKALIZACE A OKOLNOSTI VÝZKUMU

Vzhledem k plánovaným stavebním pracím týkajícím se skrývky omice v trase budoucí polní cesty bylo v r. 2016 VČM osloveno, aby provedlo záchranný archeologický výzkum (dále jen ZAV) v celé trase zamýšlené komunikace. ZAV byl realizován na základě dohody, která byla s investorem (Státní pozemkový úřad – pobočka Pardubice) uzavřena dne 18. 4. 2016. Během skrývkových prací (I. FZAV) došlo k lokalizování několika archeologických situací a tudíž byl zahájen vlastní záchranný archeologický výzkum (II. a III. FZAV). Výzkum byl realizován 16. a 17. 5. 2016.

Výzkum si nekladl žádné teoretické cíle, jeho účelem byla dokumentace zjištěných archeologických objektů/situací a vyzvednutí movitých archeologických nálezů. Tyto nálezy byly následně laboratorně ošetřeny a jsou deponovány ve VČM v Pardubicích.

2 GEOGRAFICKÝ A SÍDELNÍ KONTEXT NALEZIŠTĚ

Obec Hostovice se nachází zhruba 7 km jihovýchodně od Pardubic, jejichž je součástí. Zkoumaná lokalita se nachází v extravilánu vsi v SZ části k. ú. mezi Hostovicemi a Žižínem. V blízkosti naleziště, západně od skryté plochy, protéká meandrující Chrudimka.

Z geomorfologického hlediska lze místo výzkumu zařadit do Východočeské tabule, kde se nachází v Dašické kotlině. Východočeskou tabuli lze charakterizovat jako převážně plochou až členitou pahorkatinu, vrchovinná území se nacházejí na jejím JV, převážně v povodí Svitavy, Labe a jeho přítoků. Rozkládá se převážně na svrchnokřídových sedimentech s lokalitami neogenních mořských a říčních pleistocenních sedimentů (Demek – Mackovčín 2006, 503). Pardubická kotlina je situovaná na slínovcích, jílovcích a prachovcích svrchní křídly, povrch středpleistocenních a mladopleistocenních říčních teras a údolních niv Labe,

Loučné a přítoků je převážně rovinný. Místy se vyskytují sprašové pokryvy a závěje a přesypy vátých písků. Území dominuje neovulkanický suk Kunětické hory (*Demek – Mackovčín 2006, 340*). Okrsek

Dašická kotlina se nachází ve východní části Pardubické kotliny a má charakter mělké erozní sníženiny, jež je situována při dolním toku Loučné. Jedná se o oblast málo zalesněnou, vyskytuje-li se vegetační pokryv, jedná se převážně o smrk a borovici (*Demek – Mackovčín 2006, 116*). Podloží je v místě výzkumu utvářeno nezpevněnými nivními hlinitými, písčitymi a štěrkovitými sedimenty (*geology.cz*).

3 HISTORIE NALEZIŠTĚ

Poprvé byla obec zmíněna v písemných pramenech v roce 1244, kdy ves získal klášter v Lítomyšli jako dar od Jana, syna Zdislavova. Doklady existence dalších držitelů Hostovic spadají do 14. a 15. století. Roku 1382 byl majitelem Beneš z Hostovic, v roce 1415 se na stížném listu do Kostnice mezi šlechtickými pečeti objevily i ty náležející Chvalkovi, Pavlíku a Čepku z Hostovic. Na konci 15. století ves drželi Jiřík a Matěj z Hostovic. Na přelomu 15. a 16. století získali zemané z Hostovic Bořice. Samotné Hostovice se staly součástí pardubické panství, přičemž bližší okolnosti tohoto převodu nejsou známy. Jako součást pernštejského majetku byly zmíněny v roce 1560, kdy bylo panství odkoupeno od Jaroslava z Pernštejna císařem Maxmiliánem II. (*Šimek ed. 1989, 131*).

Některý z výše uvedených majitelů se v průběhu středověku zasloužil o vybudování tvrze, která však v písemných pramenech není výslovně uváděna. Její nepatrné pozůstatky byly viditelné ještě na počátku 20. století (*Rosůlek 1909, 172*). Do současnosti se zbytky tvrziště dochovaly v podobě pahorku obehnaného jen malými dochovanými částmi valu a příkopu. Samotná stavba byla rozrušena pozdějšími terénními úpravami.

V roce 2009 byl na katastru Hostovic realizován výzkum VČM, který byl vyvolán výstavbou kanalizace a vodovodu mezi Hostovicemi a Žižínem. Skrývka proběhla v extravilánu obcí na úseku dlouhém necelé dva kilometry, přičemž šířka výkopu byla jeden metr. Na úseku tehdy bylo u Žižína zachyceno 29 archeologických objektů. Získané nálezy byly datovány na přelom 13. a 14. století a potvrdily přítomnost středověkého osídlení (*Kašpárek – Vasserbauerová 2009, 22*).

4 POPIS TERÉNNÍ SITUACE A ARCHEOLOGICKÝCH OBJEKTŮ

Skrývkové práce pod dohledem pracovníku VČM probíhali víceméně v celé trase budoucí polní cesty. Mocnost omičních a podomíčních vrstev se pohybovala v rozmezí 30 – 60 cm. Často se vyskytovaly i záplavové horizonty jílovitých povodňových hlín. Archeologické situace se vyskytovaly nejčastěji od nivelety 40 – 50 cm pod úrovní současného terénu. Jejich výskyt indikovalo odlišné zbarvení jejich výplně.

Objekt č. 1

Částečně zachycený objekt nejasného půdorysu zasahoval za hranici zkoumané plochy. Stěny se od povrchu lámaly pozvolně a prudce se skláněly k plochému, mírně nerovnému dnu, ve které přecházely dosti ostře. Objekt vyplňovaly vrstva 1 a vrstva 2, která se nacházela pod vrstvou 1. Objekt byl zahlouben do dvou podložních vrstev – svrchní vrstvy 3 a pod ní uložené vrstvy 4.

Nejdelší zachycený rozměr: 2,3 m

Max. zachycená hloubka: 0,26 m

Interpretace: Negativ po mohutnějším kmeni (paleodřevo) / sídlištní objekt / vývrát stromu (?)

Datace: bez nálezů

Popis vrstev:

- 1 – středně hnědožlutý jíl se světle šedými ččkami jílu (5%), ulehlý
- 2 – tmavě hnědý jíl, ulehlý, promíšený vrstvou 1 (5%) (vyhozené podloží)
- 3 – tmavě hnědý jíl, ulehlý (podloží)
- 4 – žlutý jíl s ččkami tmavého jílu, ulehlý

Objekt č. 2

Částečně zachycený objekt nejasného půdorysu zasahoval za hranici zkoumané plochy. Východní hrana objektu byla nejasná, narušená recentním vkopem. Zlom stěn od povrchu byl nejasný, klesaly strmě k stupňovitému dnu. Objekt se nacházel pod vrstvou ornice (9) a podomíčí (8). Stratigraficky nejvýše se nacházela vrstva 2, dále pak vrstva 3. Tyto vrstvy narušily vrstvu 4 a nad ní uloženou vrstvu 1. Pod vrstvou 4 se nacházela vrstva 5. Mimo vrstvu 1 všechny vrstvy z výplně objektu nasedaly na podloží (vrstva 7 = 2). Ve východní části byl objekt narušen recentním vkopem vyplněným vrstvou 6.

Max. zachycená hloubka od osy: 0,55 m

Interpretace: Vývrát po stromu (?)

Datace: bez nálezů

Popis vrstev:

- 1 – středně hnědožlutý jíł
- 2 – žlutočervený jílovitý písek, středně ulehlý (vyhozené podloží)
- 3 – středně hnědošedý jíł, ulehlý
- 4 – středně hnědý jíł, ulehlý
- 5 – středně červenohnědý jíł, ulehlý
- 6 – recentní vkop – tmavě hnědý jíł
- 7 (= 2)
- 8 – podomiči – středně hnědošedá hlína
- 9 – ornice – středně hnědá hlína

Objekt č. 4

Částečně zachycený a prozkoumaný objekt byl zachycen v celé šířce zkoumané plochy, zasahoval za její východní i západní hranu. Zkoumán byl v obdélné sondě o rozměrech 0,8 × 4,2 m položené při hraně skryté plochy. Půdorys objektu a zlom stěn od povrchu byl nejasný. Stěny byly nerovné, s prudkým sklonem. Objekt byl překryt vrstvou ornice a vrstvy z výplně narušovaly podomiči. Nejvýše se nacházela vrstva 1, pod níž probíhala vrstva 2 nasedající na vrstvu 3. Vrstva 3 se dotýkala pod ní uložené vrstvy č. 4 a vrstvy 5, která se nacházela pod vrstvou 4.

Max. zachycená hloubka: 1,16 m

Interpretace: Zaniklá vodoteč /meliorační kanál

Datace: NOV (17. – 18. stol.)

Popis vrstev:

- 1 – středně šedá prachovitá hlína promíšená ornici (10%), kyprá
- 2 – tmavě šedá hlína, ulehlá, promíšená ornici (5%)

- 3 – středně žlutý písek
- 4 – tmavě modrošedý jíl, tuhý, lehce aromatický
- 5 – vrstva 4 promíchaná vrstvou 8 (1:1)
- 6 – žlutooranžový hrubozrný písek
- 7 – tmavě šedý jíl
- 8 – oranžovožlutý jíl, tuhý

Objekt č. 5

Částečně zachycený a prozkoumaný objekt nejasného půdorysu zasahoval za hranici zkoumané plochy. Sklon stěn byl neurčitelný, přecházely v nerovné dno. V řezu při hranici sondy byl objekt překryt vrstvami ornice (1) a podomičí (6). Nejvýše byla uložena vrstva 7, která narušila vrstvu 2. Obě vrstvy nasedaly na podloží (5). V řezu A-B-C, kolmém k hraně skryté plochy, byla vrstva 2 narušena vrstvou podomičí (4).

Interpretace: Vývrat po stromu (?)

Datace: bez nálezů

Popis vrstev:

- 1 – ornice
- 2 – středně šedočerná uhlíkatá hlína s ččkami mazanice (1%)
- 3 – středně šedočerná uhlíkatá hlína s příměsí mazanice (10%)
- 4 – podomičí – středně žlutošedá hlína
- 5 – podloží – tmavě žlutošedý jíl
- 6 – podomičí
- 7 – tmavě černá vrstva uhlíků a mazanice (3%)

5 ROZBOR OBJEKTŮ A ARCHEOLOGICKÝCH NÁLEZŮ

V místě výzkumu byly identifikovány celkem čtyři archeologické objekty, které zasahovaly za hranu zkoumané plochy, v jejímž profilu byly dokumentovány. Výzkumem bylo získáno malé množství archeologických nálezů, přičemž převažujícím materiálem byla keramika, dále byly zastoupeny zvířecí kosti.

Většina keramických fragmentů (8 ks) byla společně s kostmi získána sběrem po skrývce ornice a podomičí, další jeden keramický zlomek byl obsažen ve výplni objektu č. 4. Ve

zbývajících archeologických objektech se nálezy nenacházely. Veškerý keramický materiál byl datován jako novověký.

6 ZÁVĚR

Na zkoumané ploše byly zachyceny čtyři archeologické objekty, jeden z nich mohl být na základě obsahu keramického fragmentu ve výplni datován do novověku. Pravděpodobně se jedná o zaniklý průběh vodoteče či odvodňovacího kanálu užívaného v novověkém období. Antropogenní původ ostatních objektů je diskutabilní, jelikož existuje možnost, že objekty byly vytvořeny přírodními procesy (vývraty po stromech, zetlení větších kusů dřeva). Ovšem bezprostřední okolí má archeologický potenciál, což bylo doloženo výzkumem VČM z r. 2009 a tudíž musíme na lokalitu i takto nahlížet.

SEZNAM ZKRATEK

- č. j. Číslo jednací
- k. ú. Katastrální území
- MVČ Muzeum východních Čech v Hradci Králové
- TS Totální stanice
- VČM Východočeské muzeum v Pardubicích
- ZAV Záchranný archeologický výzkum

SEZNAM POUŽITÝCH ZDROJŮ

Literatura:

Demek, J. – Mackovčín, P. 2006: Hory a nížiny. Zeměpisný lexikon ČR. Brno.

Kašpárek, F. – Vasserbauerová, L. 2010: Středověké nálezy u obce Žižín (okr. Pardubice). In: Sborník Národního památkového ústavu, územního odborného pracoviště v Pardubicích za rok 2009. Pardubice, 19–23.

Rosůlek, F. K. 1909: Pardubicko, Holicko, Přeloučsko. Pardubice.

Šimek, T. ed. 1989: Hrady, zámky a tvrze v Čechách, na Moravě a ve Slezsku VI. Praha.

Internetové zdroje:

http://mapy.geology.cz/geocr_50/?center=-641455,-1064914&scale=15000

7 SEZNAM PŘÍLOH

7.1 Evidence nálezů

7.2 Seznam souřadnic S-JTSK

7.3 Plány zkoumané plochy

7.4 Digitalizovaná kresebná dokumentace

7.5 Terénní fotodokumentace

7.6 Fotodokumentace archeologických nález

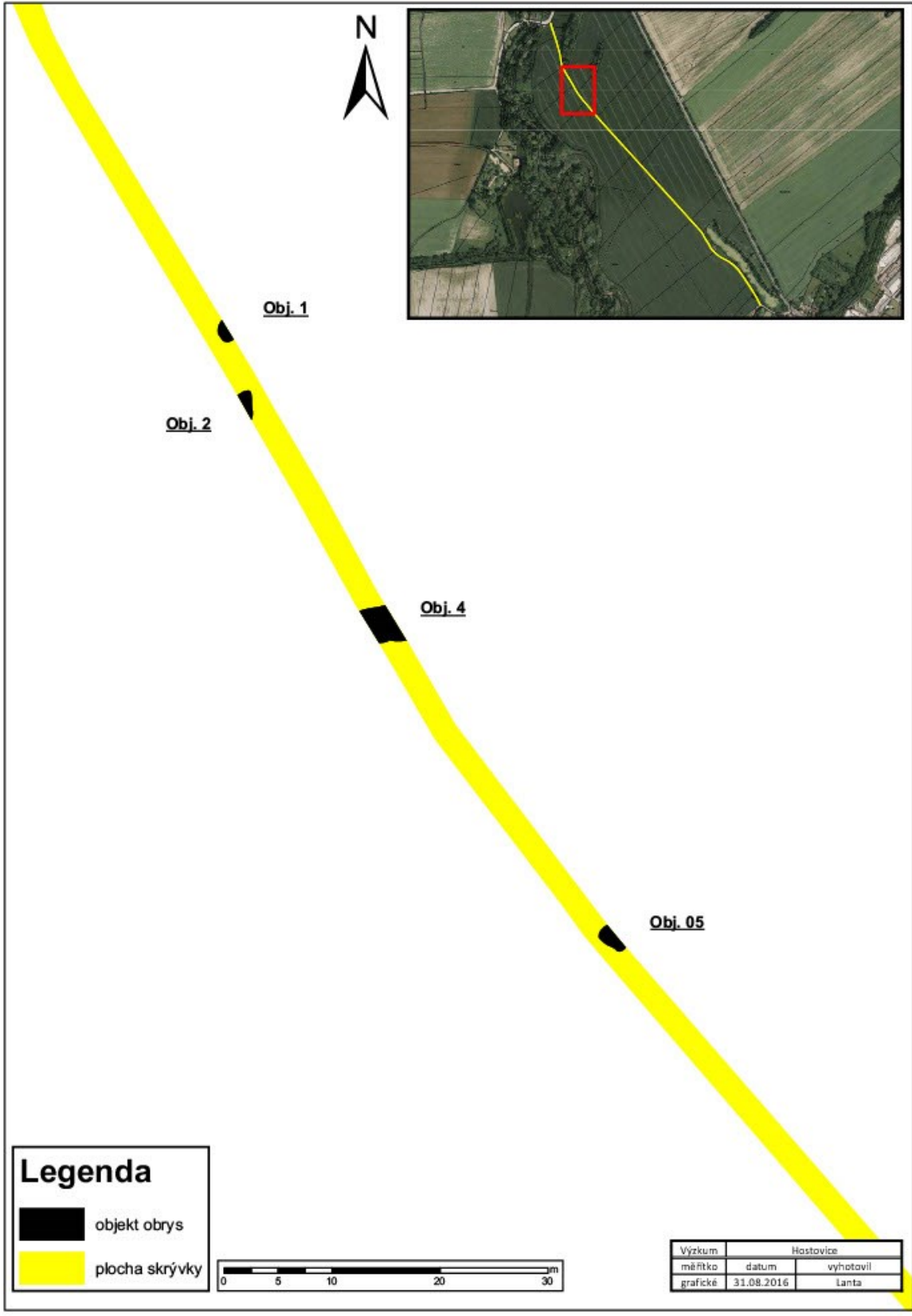
249/16 Hostovice polní cesta

Č. sáčku	Č. bedny	Objekt	Řez/Vrstva	Datum	Obsah	Datace	Kusy
1	1	Sběr po skrývce		20.5.2016	KE	NOV	3
2	1	Sběr po skrývce		23.5.2016	KE	NOV	5
3	1	4	vr.2	20.5.2016	KE	NOV	1
4	1	Sběr po skrývce		23.5.2016	KO	-	1

c_bod	x	y	z	kod
1	1065079.4930	641862.6442	228.5022	VP
2	1065077.7563	641861.3508	228.2899	VP
3	1065055.0165	641884.7846	228.4279	VP
4	1065053.3893	641883.2201	228.1180	VP
5	1065002.6187	641932.3142	228.4110	VP
6	1065000.8929	641930.7416	228.3011	VP
7	1064923.8779	642003.6348	228.5304	VP
8	1064922.5355	642001.7400	228.3241	VP
9	1064810.3072	642103.5631	228.1537	VP
10	1064811.8918	642105.4488	228.4410	VP
11	1064756.5567	642153.0824	228.2130	VP
12	1064758.0100	642154.8422	228.4089	VP
13	1064753.0843	642156.0625	228.1734	VP
14	1064754.4105	642158.0346	228.4675	VP
15	1064750.1055	642158.2102	228.2393	VP
16	1064751.3699	642160.3751	228.4958	VP
17	1064754.1012	642154.0380	228.2206	FX-OBJ05
18	1064753.2348	642153.0715	228.2313	FX-OBJ05
19	1064752.0585	642153.9982	228.1709	*SK-OBJ05
20	1064752.3970	642154.4445	228.1715	*SK-OBJ05
21	1064752.8087	642154.7154	228.1322	*SK-OBJ05
22	1064753.2439	642154.7392	228.1552	*SK-OBJ05
23	1064753.6367	642154.3422	228.1572	*SK-OBJ05
24	1064753.9115	642153.9619	228.1650	*SK-OBJ05
25	1064754.0788	642153.5687	228.1772	*SK-OBJ05
26	1064754.2272	642153.3108	228.1468	*SK-OBJ05
27	1064754.4790	642153.0182	228.1542	*SK-OBJ05
28	1064754.4816	642152.7412	228.1204	*SK-OBJ05
29	1064754.0991	642152.3214	228.1579	*SK-OBJ05
30	1064734.8325	642169.9181	228.4271	VP
31	1064733.5102	642168.0745	228.2712	VP
32	1064726.6792	642174.6238	228.3178	VP
33	1064725.6350	642172.6217	228.1839	VP
34	1064722.2201	642177.3601	228.4327	VP
35	1064721.1735	642175.3430	228.0618	VP
36	1064722.7497	642176.9662	227.9295	FX
37	1064726.3240	642174.7839	227.9594	FX
38	1064725.8752	642174.1199	227.8885	FX
39	1064722.3270	642176.2827	227.8817	FX
40	1064722.9547	642176.8143	227.8633	SK-OBJ04
41	1064722.8242	642176.4479	227.8613	SK-OBJ04
42	1064722.7411	642176.0600	227.8541	SK-OBJ04
43	1064722.6640	642175.5436	227.8279	SK-OBJ04
44	1064722.6149	642175.1708	227.7973	SK-OBJ04
45	1064722.4898	642174.7400	227.7980	SK-OBJ04
46	1064725.7318	642172.7024	227.7833	SK-OBJ04
47	1064725.7690	642173.1629	227.7857	SK-OBJ04
48	1064725.7779	642173.6042	227.8303	SK-OBJ04
49	1064725.7257	642174.0279	227.8327	SK-OBJ04

50	1064725.7244	642174.2235	227.8341	SK-OBJ04
51	1064725.8771	642174.6295	227.8781	SK-OBJ04
52	1064725.9353	642175.0496	227.8985	SK-OBJ04
53	1064712.9622	642182.4483	228.4163	VP
54	1064711.7106	642180.4439	228.3544	VP
55	1064705.3967	642186.8306	228.3960	VP
56	1064704.3316	642184.7833	228.2337	VP
57	1064701.9096	642188.8003	228.2767	VP
58	1064700.5076	642186.9519	228.0852	VP
59	1064702.7424	642188.1674	227.7779	FX-OBJ02
60	1064705.0974	642186.8564	227.8192	FX-OBJ02
61	1064705.0280	642186.8694	227.7610	SK-OBJ02
62	1064704.5390	642186.8124	227.7465	SK-OBJ02
63	1064704.1544	642186.8615	227.7109	SK-OBJ02
64	1064703.6523	642186.8768	227.7285	SK-OBJ02
65	1064703.2535	642186.9073	227.7765	SK-OBJ02
66	1064702.8084	642186.9574	227.6445	SK-OBJ02
67	1064702.6449	642187.0409	227.6211	SK-OBJ02
68	1064702.5643	642187.2100	227.6175	SK-OBJ02
69	1064702.6089	642187.5379	227.6587	SK-OBJ02
70	1064702.7048	642187.7609	227.6737	SK-OBJ02
71	1064702.9050	642188.0697	227.6945	SK-OBJ02
72	1064702.5289	642187.1357	227.6447	SP-REC
73	1064702.2969	642186.6838	227.6307	SP-REC
74	1064697.7342	642190.1246	227.8404	*FX-OBJ01
75	1064697.0958	642189.1365	227.8782	*FX-OBJ01
76	1064697.9010	642188.7375	227.7528	SK-OBJ01
77	1064698.0636	642189.2333	227.7716	SK-OBJ01
78	1064697.9502	642189.5041	227.7734	SK-OBJ01
79	1064697.6913	642189.7344	227.8114	SK-OBJ01
80	1064697.3618	642189.9681	227.8140	SK-OBJ01
81	1064696.9973	642190.0236	227.8160	SK-OBJ01
82	1064696.6589	642189.9585	227.8120	SK-OBJ01
83	1064696.1773	642189.7586	227.8072	SK-OBJ01
84	1064697.1778	642191.6057	228.3286	VP
85	1064695.9794	642189.7088	228.1196	VP
86	1064675.3487	642204.6060	228.3974	VP
87	1064674.0799	642202.9674	228.2184	VP
88	1064670.4895	642207.3445	228.3267	VP
89	1064669.4159	642205.3924	228.2099	VP
90	1064664.3068	642207.2991	228.1290	VP
91	1064664.8552	642209.7828	228.3255	VP
92	1064653.9000	642209.9570	228.2726	VP
93	1064654.0389	642212.2747	228.2902	VP
94	1064633.6720	642213.1208	228.1512	VP
95	1064634.1026	642215.3302	228.3417	VP
96	1064602.2900	642221.6495	228.1535	VP
97	1064602.8470	642224.0131	228.3525	VP
98	1064553.8604	642237.0998	227.9066	VP
99	1064555.8779	642239.3402	227.8409	VP

100	1065260.5394	641710.3657	229.0616	VP
101	1065247.5517	641717.9130	229.0454	VP
102	1065234.0922	641726.4824	228.8413	VP
103	1065218.3798	641736.8258	228.7476	VP
104	1065195.5644	641752.1947	228.6744	VP
105	1065186.7624	641758.7802	228.7435	VP
106	1065178.5223	641766.7914	228.7336	VP
107	1065169.2814	641778.4110	228.7707	VP
108	1065164.9226	641784.6321	228.8301	VP
109	1065157.9056	641797.8184	228.8493	VP
110	1065152.9964	641806.3907	228.7920	VP
111	1065146.1957	641815.3224	228.7867	VP
112	1065138.6813	641823.2988	228.8102	VP
113	1065132.6777	641828.1990	228.7173	VP
114	1065123.5589	641832.6721	228.6978	VP
115	1065108.7093	641842.4227	228.5321	VP
116	1065093.8011	641850.2805	228.5600	VP
117	1065086.9201	641855.9549	228.6259	VP
118	1065071.9714	641869.4282	228.4883	VP
119	1065046.9046	641892.0071	228.6180	VP
120	1065045.4902	641890.3771	228.3705	VP
121	1065060.8240	641876.5333	228.0945	VP
122	1065071.1814	641867.3235	228.2480	VP
123	1065090.8323	641849.7361	228.3923	VP
124	1065104.3324	641842.6032	228.2962	VP
125	1065113.8399	641836.3364	228.4047	VP
126	1065121.6025	641831.2913	228.4957	VP
127	1065127.7965	641828.4181	228.4922	VP
128	1065133.8079	641824.6839	228.4567	VP
129	1065142.6531	641816.0603	228.4750	VP
130	1065149.4388	641807.7403	228.5013	VP
131	1065155.9051	641797.0476	228.5791	VP
132	1065162.5288	641784.4717	228.6032	VP
133	1065168.4305	641775.6459	228.5313	VP
134	1065173.4969	641768.9662	228.5309	VP
135	1065177.8298	641764.1702	228.4775	VP
136	1065186.0281	641756.4073	228.5954	VP
137	1065209.2358	641739.9684	228.5286	VP
138	1065233.7351	641723.7751	228.7601	VP
139	1065259.9107	641707.8941	229.0459	VP
140	1065277.6734	641702.2764	229.2546	VP
141	1065277.0056	641699.8453	229.2079	VP

Obj. 1

Obj. 2

Obj. 4

Obj. 05

Legenda

- objekt obrys
- plocha skrývky

Výzkum	Hostovice	
měřítko	datum	vyhotovil
grafické	31.08.2016	Lanta

Legenda

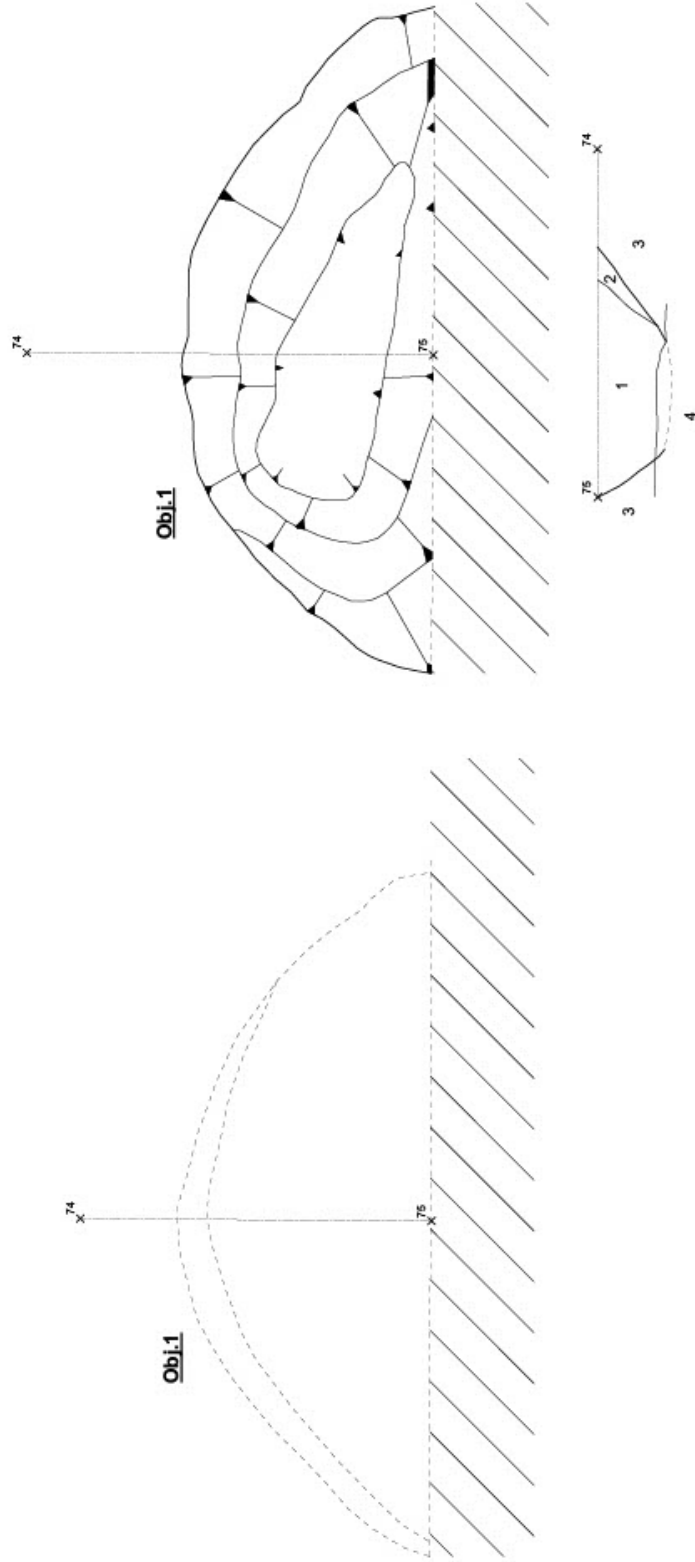
- objekt obrys
- plocha skrývky

Výzkum	Hostovice	
měřítko	datum	vyhotovil
grafické	31.08.2016	Lanta

Hostovice

Legenda

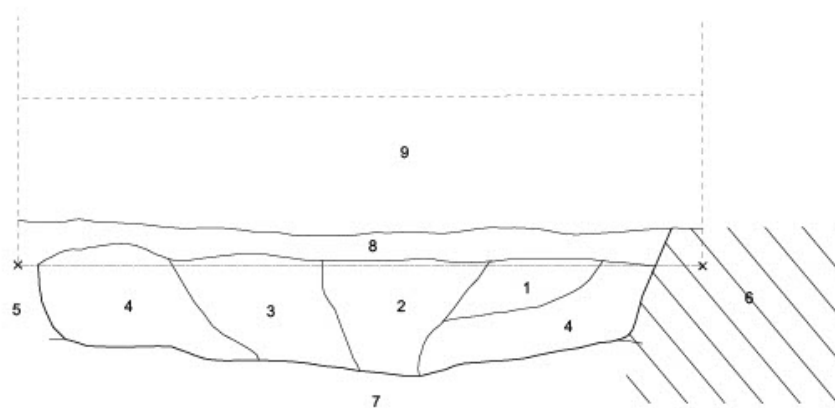
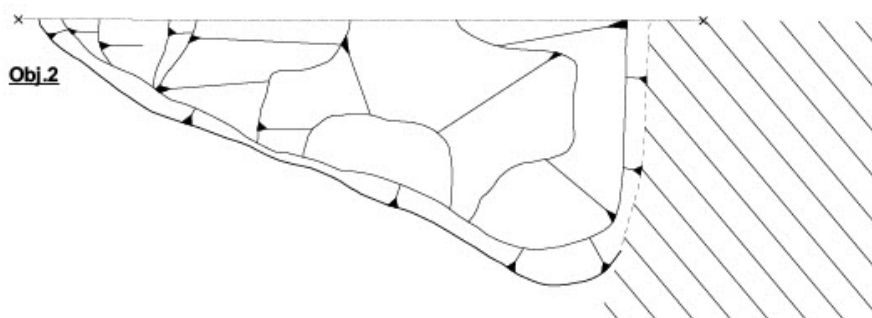
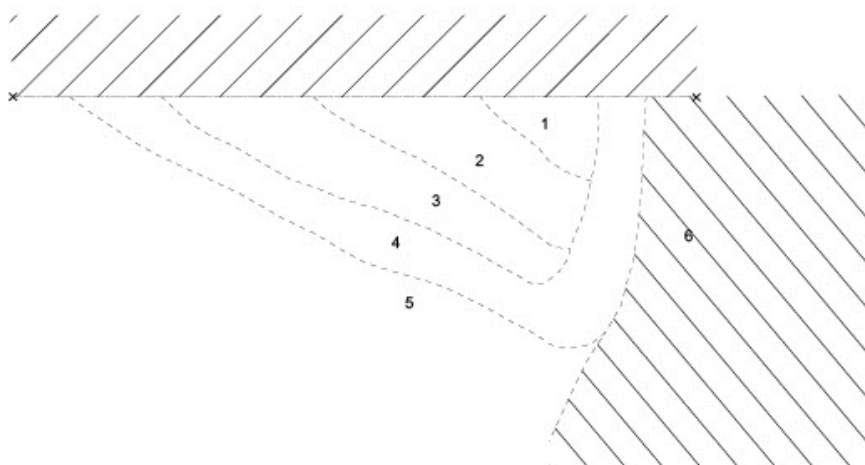
/ hrana plochy

VOZRAK	MAŠTIVO	DOMNANENACE	HOSTOVICE - POKRISTVA
LEKUS 2016	GRADICE	VOTOCEK	SOMBA
			REZ
			PLAN
			OBJET
			1

Hostovice

Legenda

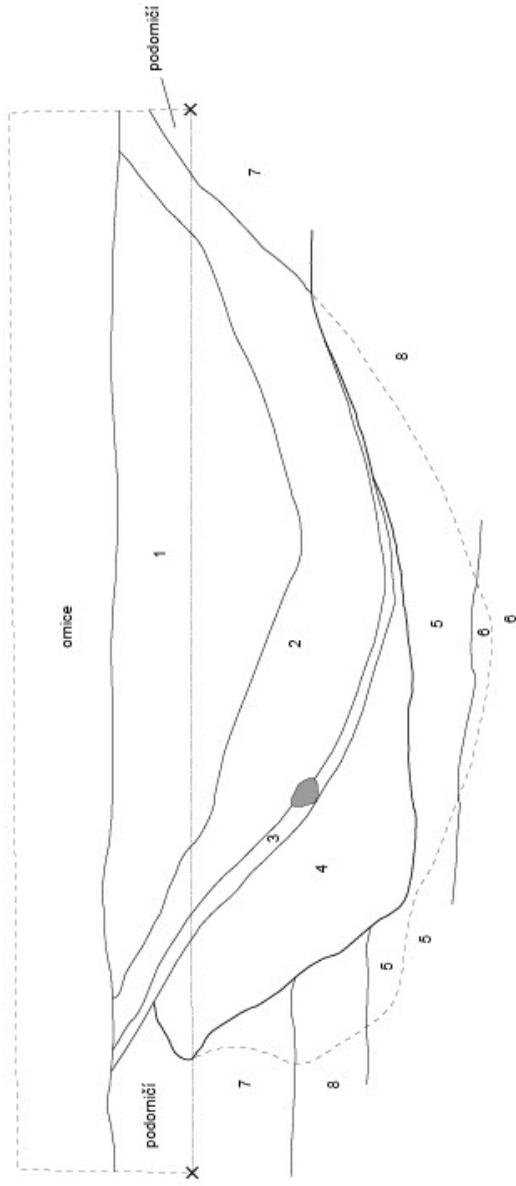
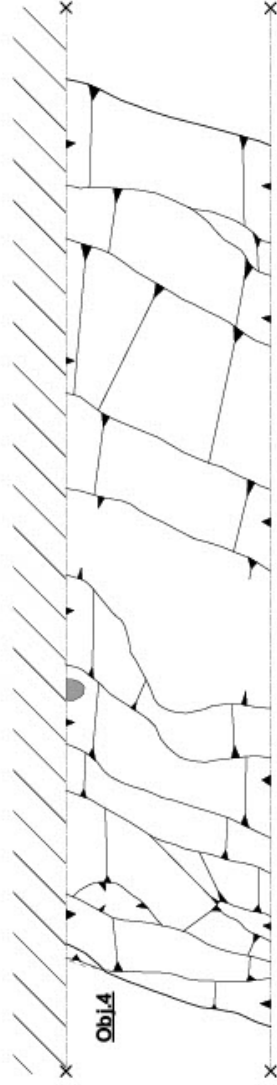
- rec. vkop
- hrana zkoumané plochy

VÝKRES		HOSTOVICE - POLNICEVA				
datum	mřížko	koordináty	seřba	říz	plan	objekt
19.05.2016	GRAFOS	VOTOČEK	-	-	2	2

Hostovice

Legenda

— / — hrana zkoumané plochy

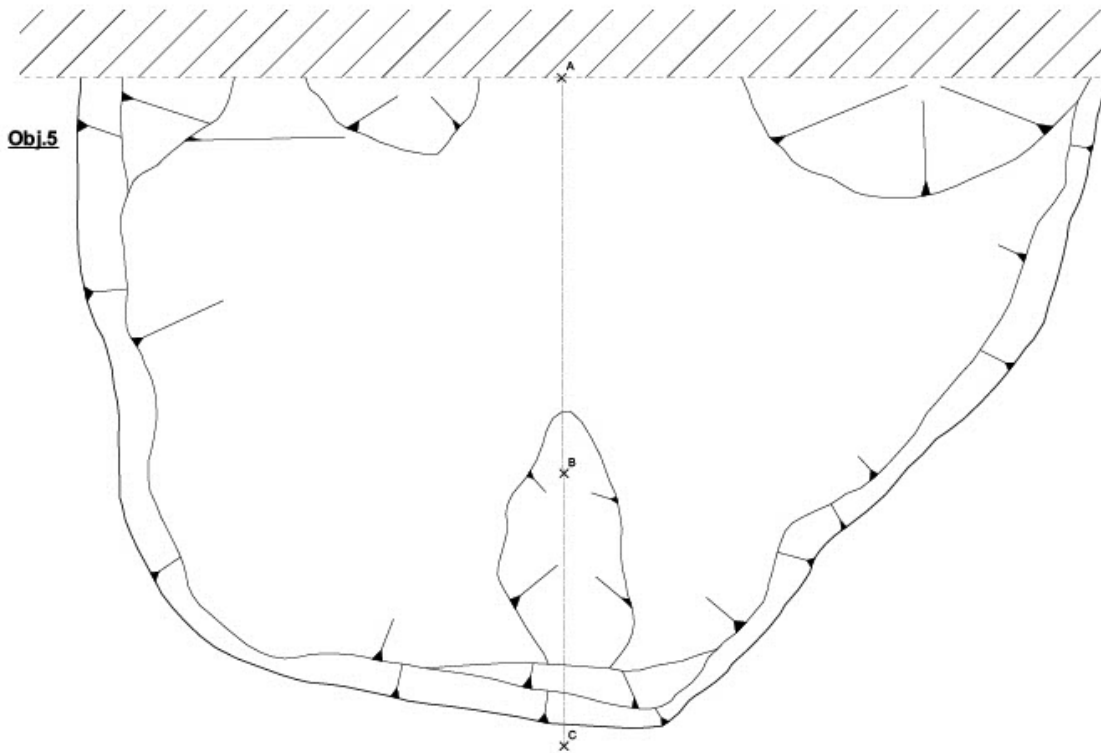
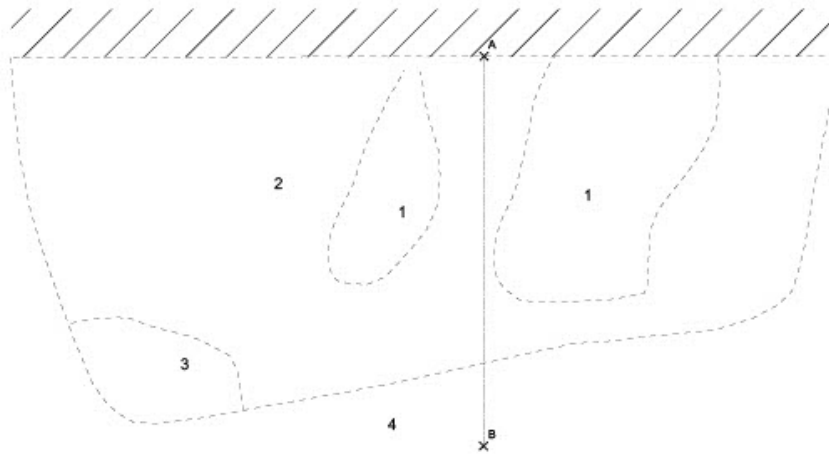
■ kámen

VÝZKUM	DATA	MĚŘITVO	DOKUMENTACE	SUNDA	HOSTOVICE - POJME ČESTA	RIZ	PLÁN	OBSEK
20.05.2016	GRAFIČNĚ	VOTOČEK	-	-	-	-	3	4

Hostovice

Legenda

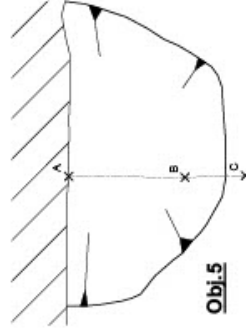
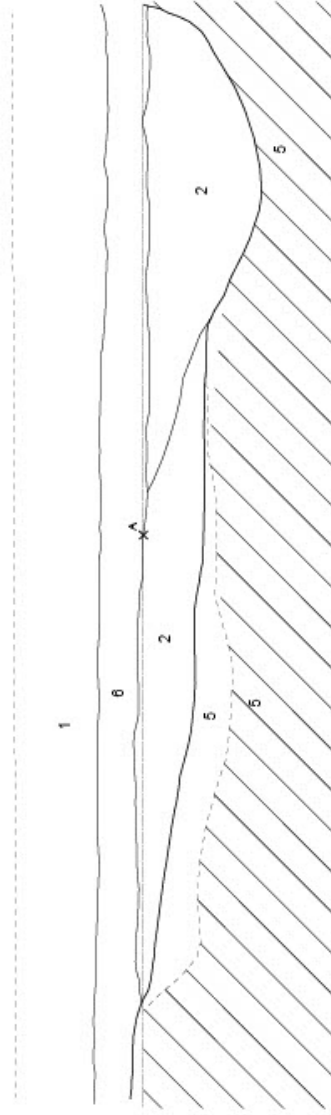
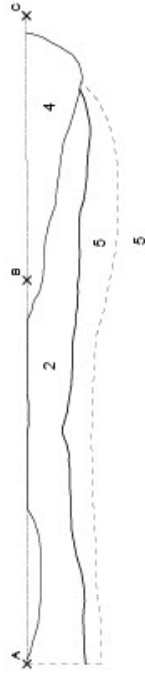
 hrana

HOSTOVICE - POKAL CESTA						
VÝZKUM	MĚŘITKO	DOUMENTACE	SOMBA	REZ	PLÁN	OBERT
DATUM	19.05.2016	GRAFICKÉ	VOTOČEK	-	4	5

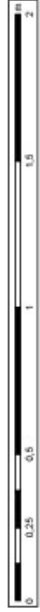

Hostovice

Legenda

- podleží
- hranice plochy

VÝZKUM	MĚŘITKO	DOKUMENTACE	HOSTOVICE - PAMĚŤ CESTA	REZ.	PLÁN	OBJEKT
DATAUM	GRAFIČKE	VOTOČEK	SONDIA	-	5	5
23.05.2016						

Obr. 1, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 1, půdorys, po exkavaci SV poloviny.

Obr. 2, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 1, SV pol.

Obr. 3, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 2, půdorys.

Obr. 4, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 2 po celkové exkavaci.

Obr. 5, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 4, půdorys.

Obr. 6, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 4 po exkavaci.

Obr. 7, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 5, půdorys.

Obr. 8, Hostovice, okr. Pardubice, obj. 5 po celkové exkavaci.

Obr. 9, Hostovice, okr. Pardubice, polní cesta, řez 1.

Obr. 10, Hostovice, okr. Pardubice, řez 2.

Obr. 11, Hostovice, okr. Pardubice, řez 3.

Obr. 12, Hostovice, okr. Pardubice, řez 4.

Obr. 13, Hostovice, okr. Pardubice, řez 5.

Obr. 14, Hostovice, okr. Pardubice, řez 6.

Obr. 15, Hostovice, okr. Pardubice, řez 7.

Obr. 16, Hostovice, okr. Pardubice, řez 8.

Obr. 17, Hostovice, okr. Pardubice, řez 9.

Obr. 18, Hostovice, okr. Pardubice, řez 10.

Obr. 19, Hostovice, okr. Pardubice, řez 11.

Obr. 1, sběr po skrývce, keramika.

Obr. 2, sběr po skrývce, keramika.

Obr. 3, obj. 4, vrstva 2, keramika.

Příloha C

ARCHEOLOGICKÝ ÚSTAV
AV ČR PRAHA

OZNÁMENÍ

o stavebním či jiném záměru prováděném v území s archeologickými nálezy,
který může poškodit či zničit archeologické nálezy v jejich původním uložení, tj. v zemi
podle § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v platném znění

Toto oznámení můžete vyplnit online na www.archeologickamapa.cz/oznameni

KATASTRÁLNÍ ÚZEMÍ :	PARC. Č. / Č. P. (PŘÍPADNĚ DALŠÍ KAT. Ú.) :
ADMINISTRATIVNÍ OBEC :	OKRES :
CHARAKTERISTIKA ZÁMĚRU STAVEBNÍ NEBO JINÉ ČINNOSTI ¹ :	
STAVEBNÍK (investor):	
DALŠÍ KONTAKTY:	
TEL:	E-MAIL:
PŘEDPOKLÁDANÁ DOBA ZAHÁJENÍ PRACÍ:	
PŘÍLOHY: PLÁN ŠIRŠÍCH ÚZEMNÍCH VZTAHŮ PŘIPRAVOVANÉ AKCE ²	ANO NE
PLÁN SITUACE ZASTAVĚNÉ PLOCHY ³	ANO NE
OHLAŠOVATEL (vyplňte v případě, když oznamujete v zastoupení stavebníka, např. prováděcí firma):	
DALŠÍ KONTAKTY:	
TEL:	E-MAIL:
DATUM OHLÁŠENÍ :	PODPIS :
ORGANIZACE OPRAVNĚNÁ PROVÁDĚT ARCHEOLOGICKÉ VÝZKUMY, SE KTEROU BYLA UZAVŘENA DOHODA O PROVEDENÍ ZÁCHRANNÉHO ARCHEOLOGICKÉHO VÝZKUMU (§22., ODS. 2 CIT. ZÁKONA):	

Oznámení se podává elektronicky nebo poštou na ARÚ AV ČR, PRAHA, v. v. i.,
Letenská 4, 11801 Praha 1, e-mail: oznameni@arup.cas.cz⁵, nebo na ARÚ AV ČR,
BRNO, v. v. i. Čechyňská 363/19, 602 00 Brno, email: sekretariat@arub.cz⁶

1 např. rodinný dům, inženýrské sítě (liniová stavba), administrativní/ výrobní hala, veřejná budova, sportovní areál, komunikace, terénní úpravy, těžba surovin, lesní práce, výsadba apod.:

2 např. výřez z mapy 1:1000, 1:5000 s vyznačeným rozsahem akce

3 v měřítku stavební dokumentace

4 vyplnit v případě, že stavebník již s nějakou oprávněnou organizací jednal

5 kraje Středočeský, Jihočeský, Plzeňský, Karlovarský, Ústecký, Liberecký, Královéhradecký, Pardubický a hl. m. Praha

6 kraje Vysočina, Jihomoravský, Zlínský, Olomoucký a Moravskoslezský

Oznámení o stavební činnosti

dle ustanovení § 22 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, v znění pozdějších předpisů

Stavebník / Původce činnosti	
Název/Jméno:	
Adresa:	
E-mail:	Tel.:
Zástupce stavebníka	
Název/Jméno:	
Adresa:	
E-mail:	Tel.:
<i>Na e-mail je zasláno potvrzení o splnění oznamovací povinnosti. Uveďte alespoň jeden.</i>	

Název stavby nebo popis jiné činnosti:	
Katastrální území:	Okres:
Parcelní čísla (lze také připojit část projektové dokumentace – katastrální mapu apod.)	
DATUM PLÁNOVANÉHO ZAHÁJENÍ: (s přesností alespoň na měsíc)	
<i>Bez známého data zahájení nelze zabezpečit provedení záchranného archeologického výzkumu. Při neuvedení data s přesností na měsíc proto nebude podání evidováno jako oznámení o stavební činnosti. Stavebník obdrží pouze informace o povaze dotčeného území a pokyny pro další postup.</i>	

Datum oznámení:

Příloha D

DOHODA

o provedení záchranného archeologického výzkumu
podle § 22 odst. 1 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, v platném znění
a § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanského zákoníku, v platném znění
číslo jednací oprávněné organizace: [REDAKCE]

Článek I. ÚČASTNÍCI DOHODY

STAVEBNÍK

[REDAKCE]
se sídlem:
Zastoupený:
IČ:
DIČ:
Číslo účtu:
Kontaktní telefon:
Kontaktní e-mail:

[REDAKCE]

a

OPRÁVNĚNÁ ORGANIZACE

[REDAKCE]
se sídlem:
Zastoupený:
IČO:
DIČ:
Bankovní spojení:
Číslo účtu:
kontakty:

[REDAKCE]

Oprávněná organizace je oprávněna provádět záchranné archeologické výzkumy na základě povolení Ministerstva kultury ČR zn. 9650/2002-OPP/P ze dne 1. 10. 2002 a smlouvy mezi Akademií věd ČR a oprávněnou organizací ze dne 18. 11. 2002 vydaných podle ustanovení § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „Zákon“).

Článek II. PŘEDMĚT DOHODY

1. Oprávněná organizace se v souladu s platnými právními předpisy a na základě této dohody zavazuje provést pro stavebníka záchranný archeologický výzkum (dále jen „ZAV“) formou archeologického dohledu na stavbě „**Městský park Přelouč**“ v rozsahu a za podmínek dále v této dohodě specifikovaných.
2. Terénní část ZAV formou dohledu zahrnuje očištění a fotodokumentaci stavby zasahující pod úroveň současného terénu. Nedílnou součástí této části ZAV jsou i veškeré administrativní úkony vyplývající ze Zákona.
3. V případě pozitivního archeologického zjištění bude uzavřen dodatek k této dohodě, ve kterém budou specifikovány náklady, rozsah a termín realizace vlastního ZAV vztahující se k tomuto archeologickému zjištění na daném úseku stavby. Archeologické situace budou očištěny, exkavovány, zdokumentovány kresebně i fotograficky a geodeticky zaměřeny. Dle Zákona je součástí ZAV vztahujícího se k tomuto archeologickému zjištění také vyhodnocení nemovitých a movitých archeologických nálezů a vytvoření nálezové zprávy. Obsah této zprávy vychází z pokynů Archeologického ústavu AV ČR Praha, v.v.i. (dále AÚ AV ČR). Náklady a termín realizace zpracování budou řešeny dalším dodatkem k této dohodě.

Článek III. MÍSTO A TERMÍN PLNĚNÍ

1. Místem plnění terénní části ZAV dle této dohody je lokalita stavby „**Městský park Přelouč**“ umístěná na pozemcích parc. [REDAKCE] v k. ú. **Přelouč**, okres Pardubice, Pardubický kraj.
2. Místem zpracování movitých a nemovitých archeologických nálezů jsou prostory sídla oprávněné organizace popřípadě sídla smluvních partnerů.
3. Termín plnění této dohody je: **02/2024 – 09/2024**
4. Termín ukončení terénní části ZAV se může vlivem nepříznivých klimatických podmínek (jako např. přívalové deště, dlouhotrvající deště, mrazy, sněžení a rozblácení podloží) prodloužit, a to o počet dní, po které nebylo možné terénní práce provádět.
5. Doba plnění se prodlužuje po dobu, kdy nemohla oprávněná organizace z důvodu prokazatelně mimo její objektivní kontrolu pokračovat v provádění výzkumu nebo po dobu, po kterou nemohla pokračovat z důvodu neplnění povinností stavebníka uvedených v této dohodě. Odpadne-li překážka, pro kterou oprávněná organizace práce přerušila, je povinna bez zbytečného odkladu v pracích pokračovat.

Článek IV. PRÁVA A POVINNOSTI STAVEBNÍKA

1. Stavebník prohlašuje, že je oprávněným stavebníkem na pozemcích uvedených ve čl. III. odst. 1 této dohody.
2. Stavebník se zavazuje poskytnout oprávněné organizaci v průběhu prací potřebnou nezbytnou součinnost a jemu známé informace ohledně dotčených pozemků, zejména výsledky dosud provedených průzkumů a sond, sdělení správců sítí apod.
3. Stavebník bude neprodleně informovat vedoucího výzkumu o všech změnách projektu.
4. Stavebník oznámí oprávněné organizaci zahájení zemních prací nejméně 1 týden předem a uvede kontakt na dodavatele výkopových prací (jméno, telefon).
5. Umožní pracovníkům oprávněné organizace provádění ZAV, tj. zajistí přístup na staveniště v nezbytném rozsahu, do výkopů a dalších míst, kde práce v rámci stavby mohou porušit archeologické situace (např. pojezd těžké techniky).
6. Stavebník se zavazuje poučit své pracovníky a pracovníky svých dodavatelů i zhotovitele stavby o platných ustanoveních této dohody.
7. Stavebník bude dodržovat veškeré platné předpisy v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví pracujících a požární ochrany (dále jen BOZP a PO) a při provádění stavebních prací bude postupovat tak, aby nedošlo k ohrožení bezpečnosti pracovníků oprávněné organizace a jejich smluvních partnerů.
8. Stavebník souhlasí s podmínkou, že po ukončení terénní části ZAV bude pozemek ponechán v podobě, jaká byla při ukončení výkopových prací v rámci ZAV.
9. Stavebník se zavazuje uhradit náklady na ZAV v souladu s ustanovením čl. VI. této dohody na základě skutečně provedených výkonů a nákladů.
10. Jakékoli komplikace organizační či technické povahy budou řešeny prostřednictvím dodatků k této dohodě.
11. V případě narušení archeologické památky neočekávaného významu nebo mimořádného rozsahu a tím i neočekávaného zvýšení nákladů na archeologický výzkum se stavebník zavazuje vejít v jednání s oprávněnou organizací směřujícím k řešení nově nastalých skutečností. Takovéto nově vzniklé skutečnosti, především vícenásledky a změna termínu plnění ZAV, budou řešeny formou písemného dodatku k této dohodě.

Článek V.
PRÁVA A POVINNOSTI OPRAVNĚNÉ ORGANIZACE

1. Oprávněná organizace se zavazuje, že provede práce v rozsahu uvedeném ve článku II. této dohody řádně v souladu s příslušnými odbornými normami, standardními postupy a povinnostmi, a že na výzvu stavebníka ho bude informovat o postupu prací.
2. Oprávněná organizace je povinna průběh ZAV pro potřeby stavebníka dokumentovat zápisy do stavebního deníku. V případě nedostupnosti stavebního deníku pošle zaměstnanec oprávněné organizace zápis do stavebního deníku stavebníkovi e-mailem.
3. Po ukončení ZAV vystaví stavebníkovi potvrzení o tom, že tento ZAV řádně proběhl a s jakým výsledkem (tzv. expertní dodatek). Expertní dodatek oprávněná organizace vystaví do 15 dnů po úhradě veškerých nákladů spojených se ZAV stavebníkem.
4. V případě, že při zemních pracích, jichž se tato dohoda týká, budou zjištěny archeologické nálezy, budou deponovány ve Východočeském muzeu v Pardubicích,
5. Pracovníci oprávněné organizace budou při provádění tohoto ZAV dodržovat předpisy BOZP, PO, další technické normy a související právní předpisy i požadavky stavebníka na ostrahu pozemku.
6. Oprávněná organizace neodpovídá za případné škody na inženýrských sítích či objektech, které způsobí její pracovníci v důsledku nesprávných či neúplných informací stavebníka, popř. zhotovitele stavby, pakliže postupovali v dobré víře, že škodu nezpůsobí a ke vzniku škody došlo v příčinné souvislosti s takovými nesprávnými či neúplnými informacemi. Oprávněná organizace neodpovídá za škodu v případě, že nebyla na existenci podzemních vedení, a to i nefunkčních, upozorněna nejpozději při začátku ZAV.
7. Jakékoli komplikace organizační či technické povahy budou řešeny prostřednictvím dodatků k této dohodě.
8. V případě narušení archeologické památky neočekávaného významu nebo mimořádného rozsahu a tím i neočekávaného zvýšení nákladů na archeologický výzkum se oprávněná organizace zavazuje o této skutečnosti bezodkladně vyrozumět stavebníka a vejít v jednání se stavebníkem směřujícím k řešení nově nastalých skutečností. Takovéto nově vzniklé skutečnosti, především vícenásledky a změna termínu plnění ZAV, budou řešeny formou písemného dodatku k této dohodě.

Článek VI.
NÁKLADY NA ZÁCHRANNÝ ARCHEOLOGICKÝ VÝZKUM

1. Oprávněná organizace prohlašuje, že náklady na ZAV nepřekročí částku **10 000,- Kč** bez DPH, slovy **deset tisíc korun českých** bez DPH. Pokud by se v průběhu provádění ZAV ukázalo, že je nezbytné provést činnosti, v důsledku jejichž provedení by došlo k navýšení nákladů nad tuto částku, zavazuje se oprávněná organizace takové činnosti neprovádět, dokud nebude smluvními stranami sepsán dodatek k této smlouvě, v němž strany v nezbytném rozsahu upraví vzájemná práva a povinnosti s touto skutečností související.
2. Fakturace nákladů ZAV bude prováděna podle skutečně vynaložených nákladů, a to na základě pracovních výkazů pracovníků oprávněné organizace, cestovních příkazů a ostatních nákladů spojených se ZAV po ukončení dohledů na stavbě (dle zápisu do stavebního deníku).
3. Platebním dokladem, který vystaví oprávněná organizace, je faktura s náležitostmi účetního a daňového dokladu.
4. Termín splatnosti faktury je **15 kalendářních dnů** od jejího prokazatelného doručení stavebníkovi. V případě nedodržení termínu splatnosti je oprávněná organizace oprávněná účtovat stavebníkovi smluvní úrok z prodlení ve výši 0,05 % fakturované částky za každý i započatý kalendářní den prodlení. Zároveň má oprávněná organizace právo uveřejnit informaci o takovém dluhu stavebníka v Centrálním registru dlužníků České republiky, pokud doba trvání prodlení je delší než 30 dní.

Článek VII.
ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

1. Tato dohoda, jakož i veškeré vztahy touto dohodou založené, včetně vztahů výslovně neupravených, se řídí platným zákonem o státní památkové péči a je v souladu s právními předpisy platnými a účinnými na území České republiky.
2. Tuto dohodu lze měnit či doplňovat dodatkem k této dohodě, který bude takto výslovně označen, bude mít písemnou formu a bude podepsán oprávněnými zástupci obou stran, jiná ujednání jsou neplatná.
3. Oznámení o změnách v osobách jednajících či zmocněnců pro jednání věcná a technická budou vždy písemně sdělena druhé smluvní straně. Takové změny nevyžadují uzavření dodatku k této dohodě.
4. Případná neplatnost některého ujednání této dohody nemá vliv na platnost celé dohody, je-li takové neplatné ujednání oddělitelné od ostatního obsahu této dohody. Smluvní strany se zavazují, že neplatné předpisy nahradí neprodleně ujednáním novým, které bude v souladu s právními předpisy platnými a účinnými na území České republiky a bude podle možností vystihovat účel ujednání původního.
5. Účastníci dohody jsou povinni sdělit své nové kontaktní údaje v případě jejich změny a to do 10 pracovních dní.
6. Bude-li stavba nebo její část stavebníkem předčasně ukončena nebo opuštěna, oprávněná organizace do 15 kalendářních dní vyúčtuje všechny do té doby reálně vynaložené náklady.
7. Oba účastníci této dohody shodně prohlašují, že podepsáním této dohody neporuší žádný závazek nebo ujednání, jehož jsou stranou, a není jim známa žádná okolnost, která by uzavření této dohody a plnění z ní vyplývající bránila.
8. Účastníci této dohody potvrzují, že dohodu uzavírají dobrovolně, srozumitelně, prosti omylu a žádný z nich nebyl v tísní pod vlivem jednostranně nevýhodných podmínek, na znamení čehož připojují níže své podpisy.
9. Tato dohoda může být písemně vypovězena kteroukoliv ze smluvních stran, poruší-li druhá strana svoje povinnosti podstatným způsobem. Za takovéto porušení se považuje zejména opakované porušení povinností dle čl. IV. a V. této dohody.
10. Tato dohoda se vyhotovuje ve čtyřech stejnopisech, každá ze stran dohody obdrží po dvou.
11. Tato dohoda se skládá ze 4 stran.
12. Stavebník bere na vědomí a souhlasí s tím, že Oprávněná organizace na základě ustanovení §21, odst. 4 zákona 20/1987 Sb. o státní památkové péči předá jím poskytnutá data Archeologickému ústavu AV ČR v Praze buď přímo, nebo prostřednictvím dálkově přístupného informačního systému Archeologická mapa ČR.
13. Tato smlouva nabývá platnosti okamžikem jejího podepsání poslední ze smluvních stran a účinnosti dnem jejího uveřejnění v registru smluv.

V Pardubicích dne

V Přelouči dne

za oprávněnou organizaci

za stavebníka

.....
[Redacted signature]

.....
[Redacted signature]

Příloha E

Obvyklé náklady na provedení ZAV – ARÚ AV ČR, Praha 2020 [49]

Náklady na přípravnou fázi výzkumu:

- 1) rešerše (zjištění údajů o nalezišti na základě archivních informací, geofyzikální průzkum, povrchový průzkum) 4000,- až 10000,- Kč/den
- 2) dohled při skrývce + stanovení rozsahu následného ZAV:
Do plochy 1 ha – 20000,- až 40000,- Kč
Nad plochu 1 ha – 40000,- Kč na každý načatý hektar

Náklady na provedení ZAV:

- 1) liniové výkopy – dohled (převážně negativní zjištění)
Do délky 500 m – 2000,- Kč
Do délky 2000 m – 5000,- Kč
Délka více než 2000 m – 5000,- Kč + 1000 Kč za každý další km
- 2) liniové výkopy – dohled + dokumentace archeologických situací ve stěnách výkopů (v případě plošného výzkumu se náklady odvíjí od zkoumaného objemu):
Do délky 500 m - 2000,- až 4000,- Kč/100 m
Do délky 2000 m – 1000,- až 3000,- Kč/100 m
Délka více než 2000 m - 1000,- až 2000,- Kč/100 m
- 3) naleziště bez kulturních vrstev, tj. s objekty zahloubenými do podloží – kolísá podle množství archeologických objektů (jam, kůlových jam apod.) patrných po skrývce
Do plochy 1000 m² - 300000,- až 500000,- Kč
Do plochy 5000 m² (0,5 ha) – 1250000,- až 2000000,- Kč
Do plochy 1 ha - 1750000,- až 3000000,- Kč
Plocha 1 ha a více - 2000000,- až 3500000,- Kč/hektar
- 4) ZAV v situacích, kde lze vypočítat podle objemu archeologických terénů (souvrvství, rozsáhlé zahloubené objekty apod.):
 - stratigraficky méně náročné situace (např. málo členitá pravěká kulturní vrstva, nečleněné výplně rozsáhlých objektů) - 2000,- až 5000,- Kč/m³
 - stratigraficky složité nálezové situace (jádra středověkých měst, sakrální stavby, hrady, členitá pravěká kulturní souvrství apod.) - 5000,- až 8000,- Kč/m³
 - stratigraficky extrémně složité nálezové situace (vrcholně středověké hřbitovy, naleziště s hojnou přítomností materiálu z organických hmot) - 10000,- Kč/m

Struktura nákladů ZAV:

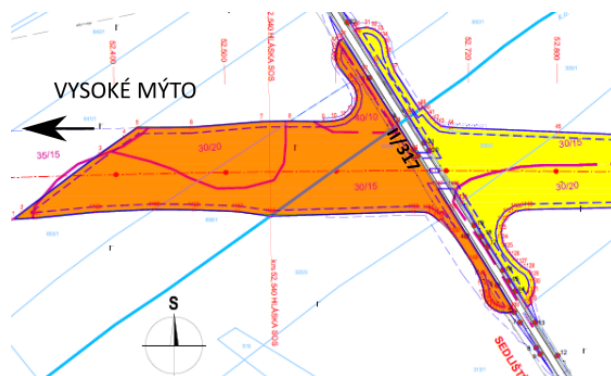
Terénní část: 60 - 70 %

Zpracování (postexkavační fáze): 30- 40 %

Příloha F

Fotodokumentace průzkumu terénu z praktické části diplomové práce

1. úsek - poblíž obce Sedliště

Obrázek F 1: Vyznačený úsek 1 průzkumu terénu

Obrázek F 2: Skrývka ornice podél stávající komunikace II/317

Obrázek F 3: Skrývka ornice v trase budoucí D35

Obrázek F 4: Pohled na úsek 1 terénního průzkumu směr Vysoké Mýto

Obrázek F 5: Sonda vrstev podloží

Obrázek F 6: Potenciální archeologická situace před exkavací

Obrázek F 7: Potenciální archeologická situace před exkavací

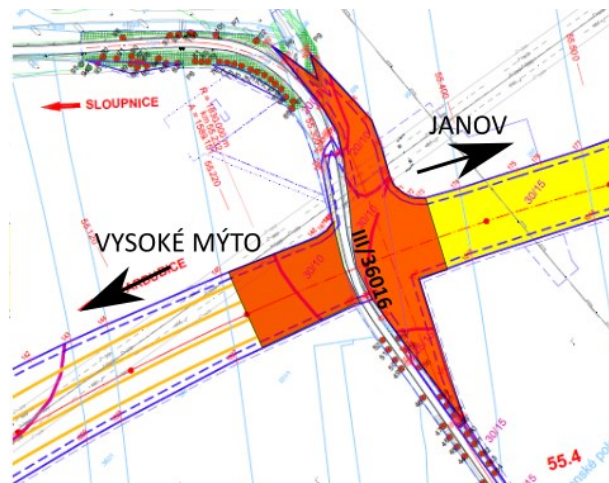

Obrázek F 8: Potenciální archeologická situace před exkavací

Obrázek F 9: Potenciální archeologická situace před exkavací

2. úsek – v blízkosti obce Kornice

Obrázek F 10: Vyznačený úsek 2 průzkumu terénu

Obrázek F 11: Pohled na úsek 2 směr Vysoké Mýto

Obrázek F 12: Provedená skrývka ornice na úseku 2

Obrázek F 13: Místo zaniklé cesty

Obrázek F 14: Skrývka ornice s potenciální archeologickou situací po exkavaci podél silnice III/36016

Obrázek F 15: Pohled na deponie - metoda listování

Obrázek F 16: Pohled na úsek 2 směr Janov se situacemi po exkavaci

Obrázek F 17: Provedená skrývka, exkavace a pohled na deponie

Obrázek F 18: Potenciální archeologická situace po exkavaci

Obrázek F 19: Potenciální archeologické situace po exkavaci

Obrázek F 20: Potenciální archeologická situace nebo možný vývrat stromu

Obrázek F 21: Vyznačená potenciální archeologická situace

Obrázek F 22: Provedená skrývka, označené potenciální archeologické situace a pohled směr Janov

Obrázek F 23: Potenciální archeologická situace vyžadující poměrně hlubokou exkavaci

Obrázek F 24: Potenciální archeologická situace po exkavaci

Obrázek F 25: Potenciální archeologická situace po exkavaci

Obrázek F 26: Potenciální archeologická situace po exkavaci

Obrázek F 27: Potenciální archeologická situace po exkavaci

Obrázek F 28: Potenciální archeologická situace během provádění exkavace

Obrázek F 29: Potřebné nářadí terénního pracovníka

Obrázek F 30: Vyznačená potenciální archeologická situace poměrně velkého rozsahu

Příloha G

SMLOUVA O POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

Číslo smlouvy Objednatele: PH 369-0770-23 (číslo objednávky 4250068707)

Číslo smlouvy Poskytovatele:

D35 Litomyšl - Janov, ZAV

uzavřená níže uvedeného dne, měsíce a roku mezi následujícími smluvními stranami (dále jako „Smlouva“):

1. **EUROVIA CZ a.s.**

se sídlem: U Michelského lesa 1581/2, Michle, 140 00 Praha 4
IČO: 452 74 924
DIČ: CZ45274924
zápis v obchodním rejstříku: vedeném Městským soudem v Praze, oddíl B,
vložka 1561
právní forma: akciová společnost

[Redacted contact information for EUROVIA CZ a.s.]

(dále jen „Objednatel“)

a

2. **Východočeské muzeum v Pardubicích**

se sídlem: Zámek 2, 530 02 Pardubice 2
IČO: 144 50 542
DIČ: CZ14450542
právní forma: příspěvková organizace

[Redacted contact information for Východočeské muzeum v Pardubicích]

(dále jen „Poskytovatel“)

(Objednatel a Poskytovatel společně dále jen „Smluvní strany“ nebo každý samostatně jen „Smluvní strana“)

I. ÚVODNÍ USTANOVENÍ

1.1. Režim Smlouvy:

Smlouva je uzavřena podle ust. § 1746 odst. 2 zákona č. 89/2012 Sb., občanský zákoník, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**NOZ**“). Objednatel je na základě výsledků zadávacího řízení Ředitelství silnic a dálnic ČR (dále jen „**Investor**“) poskytovatelem veřejné zakázky na služby s názvem **D35 Litomyšl - Janov, ZAV** (dále jen „**Veřejná zakázka**“).

1.2. Vyhrazeno.

1.3. Poskytovatel prohlašuje, že:

1.3.1 splňuje veškeré podmínky a požadavky stanovené ve Smlouvě, a je oprávněn Smlouvu uzavřít a řádně plnit závazky v ní obsažené;

1.3.2 ke dni uzavření Smlouvy vůči němu není vedeno řízení dle zákona č. 182/2006 Sb., o úpadku a způsobech jeho řešení (insolvenční zákon), ve znění pozdějších předpisů, a zároveň se zavazuje Objednatele o všech skutečnostech o hrozícím úpadku bezodkladně informovat;

1.3.3 se náležitě seznámil se všemi podklady, které byly součástí zadávací dokumentace, popř. výzvy pro podání nabídek, Veřejné zakázky včetně všech jejích příloh (dále jen „**Zadávací dokumentace**“);

1.3.4 je odborně způsobilý ke splnění všech svých závazků podle Smlouvy;

1.3.5 se detailně seznámil s rozsahem a povahou předmětu plnění, že jsou mu známy veškeré relevantní technické, kvalitativní a jiné podmínky nezbytné k realizaci předmětu plnění, a že disponuje takovými kapacitami a odbornými znalostmi, které jsou nezbytné pro realizaci předmětu plnění za dohodnuté smluvní ceny uvedené ve Smlouvě, a to rovněž ve vazbě na jím prokázanou kvalifikaci pro plnění Veřejné zakázky; a

1.3.6 jím poskytované plnění odpovídá všem požadavkům vyplývajícím z platných právních předpisů, které se na plnění vztahují.

1.3.7 je držitelem oprávnění či povolení k provádění archeologických výzkumů v souladu se zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; případně v případě zahraničního poskytovatele splňuje podmínky dle §21a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů; a

1.3.8 má uzavřenou, platnou dohodu s Akademií věd ČR o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů v dané lokalitě (viz čl. 3.5 Smlouvy), dle § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů, případně v případě zahraničního poskytovatele splňuje podmínky dle §21a zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

1.4. Pro vyloučení jakýchkoliv pochybností o vztahu Smlouvy a Zadávací dokumentace jsou stanovena tato výkladová pravidla:

1.4.1 v případě jakékoliv nejistoty ohledně výkladu ustanovení Smlouvy budou tato ustanovení vykládána tak, aby v co nejširší míře zohledňovala účel Veřejné zakázky vyjádřený Zadávací dokumentací;

1.4.2 v případě chybějících ustanovení Smlouvy budou použita dostatečně konkrétní ustanovení Zadávací dokumentace;

- 1.4.3 v případě rozporu mezi ustanoveními Smlouvy a Zadávací dokumentace mají přednost ustanovení Smlouvy.

II. PŘEDMĚT SMLOUVY

- 2.1. Na základě této Smlouvy se Poskytovatel zavazuje na své náklady a nebezpečí k řádnému a včasnému poskytnutí služeb, jak jsou specifikovány v čl. 2.2 Smlouvy, Objednateli.
- 2.2. Poskytovatel se zavazuje na základě Smlouvy poskytnout Objednateli následující služby: provedení záchranného archeologického výzkumu na stavbě silnice [budoucí stavba silnice D35 Litomyšl - Janov, ZAV](#), v souladu se zákonem č. 20/1987 Sb. o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

Záchranný archeologický výzkum zahrnuje

- terénní část záchranného archeologického výzkumu zahrnující začištění terénu, identifikaci jednotlivých archeologických vrstev a objektů, jejich dokumentaci a rozebrání;
- zpracování záchranného archeologického výzkumu zahrnující laboratorní ošetření movitých archeologických nálezů, zpracování a vyhodnocení nemovitých a movitých archeologických nálezů v nálezové zprávě;
- zpracování a předání nálezové zprávy v českém jazyce o provedení záchranného archeologického výzkumu. Nálezová zpráva bude splňovat náležitosti stanovené příslušným předpisem Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i.;
- odevzdání movitých archeologických nálezů subjektu určenému v souladu se zákonem o památkové péči;
- povinnost nahrávat veškerá digitální data pořízená v průběhu realizace stavby do prostředí Datového skladu stavby, zajištěného ze strany Investora.

(dále jen „**Služby**“).

Podrobný popis Služeb poskytovaných Poskytovatelem Objednateli na základě Smlouvy je obsažen v příloze č. 1 Smlouvy.

- 2.3. Poskytování Služeb musí splňovat veškeré požadavky stanovené příslušnými právními předpisy, profesními či stavovskými předpisy, technickými normami a Zadávací dokumentací. Hmotné výsledky Služeb musí být vybaveny veškerými případnými certifikáty, atesty a schváleními nutnými k jejich užívání Objednatelům a musí být prosté jakýchkoliv právních či faktických vad.
- 2.4. Poskytovatel je povinen předat Objednateli veškeré sjednané nebo nezbytné doklady a dokumenty vztahující se k provádění Služeb, a to zejména veškeré podané žádosti, rozhodnutí orgánů veřejné správy, spisy a jiné písemné materiály (dále jen „**Dokumentace**“) a samotné výstupy poskytovaných Služeb jako např. posudek, analýza nebo stanovisko (dále jako „**Výstup**“). Dokumentace a Výstupy musí být Objednateli předány v českém jazyce, není-li dohodnuto Smluvními stranami v konkrétním případě jinak.
- 2.5. Objednatel se zavazuje řádně a včas poskytnuté Služby převzít (přijmout) a uhradit Poskytovateli cenu sjednanou v čl. IV. Smlouvy, a to za podmínek stanovených dále v této Smlouvě.

- 2.6. Poskytovatel je povinen na základě této Smlouvy jako nedílnou součást poskytování Služeb předat Objednateli Dokumentaci a Výstupy, které se standardně dodávají spolu s dílčí Službou poskytovanou na základě této Smlouvy, zejména pak následující Dokumentaci a Výstupy:
- Zpracování a předání nálezové zprávy v českém jazyce o provedení záchranného archeologického výzkumu. Nálezová zpráva bude splňovat náležitosti stanovené příslušným předpisem Archeologického ústavu AV ČR, Praha, v. v. i.
 - Ošetření a odevzdání movitých archeologických nálezů subjektu určenému v souladu se zákonem o památkové péči.
- 2.7. Objednatel poskytne Poskytovateli za účelem plnění předmětu Smlouvy (poskytnutí Služby) následující podklady: podklady poskytované jako příloha č. 3 – Technická dokumentace této Smlouvy (dále jako „Podklady“).
- 2.8. Objednatel si vyhrazuje možnost jednostranné změny závazků vyplývajících ze Smlouvy, jak dále uvedeno:
- 2.8.1 Změna odebraného množství Služeb: Objednatel je oprávněn jednostranně zvýšit nebo snížit rozsah odebraných Služeb stanovený v čl. 4.1 Smlouvy až o **20 %** (dvacet procent), a to v případě, kdy nastanou následující okolnosti: v průběhu záchranného archeologického výzkumu dojde k archeologickému nálezu významně překračujícímu původně předpokládaný rozsah či význam nálezů (překračující rozsah uvedený v Návrhu na provedení záchranného archeologického výzkumu – viz příloha č. 3 – Technická dokumentace).
- 2.8.2 Změna doby plnění Služeb a doby trvání Smlouvy: Objednatel je oprávněn jednostranně prodloužit dobu trvání Smlouvy stanovenou v čl. 15.1 Smlouvy a dobu plnění Služeb dle čl. 3.2 Smlouvy, a to v případě, kdy nastanou následující okolnosti: v průběhu záchranného archeologického výzkumu dojde k archeologickému nálezu významně překračujícímu původně předpokládaný rozsah či význam nálezů (překračující rozsah uvedený v Návrhu na provedení záchranného archeologického výzkumu – viz příloha č. 3 – Technická dokumentace). Doba trvání Smlouvy bude prodloužena o dobu nezbytně nutnou pro zpracování tohoto archeologického nálezů.
- 2.9. Vyhrazeno.

III. DOBA A MÍSTO PLNĚNÍ

- 3.1. Zahájení poskytování Služeb na základě Smlouvy:
- Poskytovatel je povinen zahájit poskytování Služeb bez zbytečného odkladu po doručení výzvy Objednatele. Výzva Objednatele může znít na zahájení Služeb jako celku, popř. jejich části, pokud je poskytování Služeb rozděleno na části, přičemž konkrétní vymezení bude obsaženo v textu výzvy. Výzva Objednatele k zahájení poskytování Služeb bude učiněna Objednatelem písemně, a to v listinné nebo elektronické formě podle volby Objednatele, a to na kontaktní údaje odpovědných osob uvedené ve Smlouvě. Doba poskytování Služeb na základě Smlouvy:

Poskytovatel je povinen poskytnout Služby v celém rozsahu dle Smlouvy nejpozději do **36 měsíců** ode dne zahájení poskytování Služeb stanoveného dle čl. 3.1. Smlouvy.

(dále jen „**Doba plnění**“).

3.2. Doba poskytování jednotlivých částí (dílčích) Služeb:

Poskytovatel je povinen poskytovat jednotlivé části Služeb v níže uvedených lhůtách, resp. termínech:

Popis dané části Služeb	Lhůta pro provedení dané části Služeb
A. Archeologické terénní práce v místech rýhování B. Archeologické terénní práce v místech plošných skrývek	do 12 měsíců ode dne zahájení poskytování Služeb stanoveného dle čl. 3.1. Smlouvy
C. Archeologické vyhodnocení – zpracování Zpracování terénní části archeologického výzkumu: <ul style="list-style-type: none">• laboratorní ošetření nálezů• zpracování a vyhodnocení nálezů• vypracování nálezové zprávy• odevzdání movitých archeologických nálezů subjektu určenému v souladu se zákonem o památkové péči a dle uzavřené dohody s Pardubickým krajem• Zajištění akceptačního dopisu od zákonného příjemce nálezů	do 24 měsíců od protokolárního dokončení terénní části záchranného archeologického výzkumu

- 3.3. V případě, že je výsledkem poskytování Služeb na základě Smlouvy jednorázový Výstup ve smyslu čl. 2.4 Smlouvy a Služby nejsou na základě Smlouvy poskytovány Objednateli kontinuálně, je Objednatel oprávněn v odůvodněných případech objektivně nastalých předem nepředvídatelných okolností na základě svého vlastního rozhodnutí jednostranně prodloužit lhůtu či termín pro poskytnutí Služeb stanovené v čl. 3.2 Smlouvy, resp. lhůty či termíny pro poskytnutí jednotlivých částí Služeb stanovené v čl. 3.3 Smlouvy. Prodloužení lhůt či termínů ve smyslu tohoto ustanovení Smlouvy je účinné ode dne doručení písemného oznámení o takovém prodloužení Objednatele Poskytovateli, přičemž Smluvní strany se rovněž výslovně dohodly, že takové prodloužení nebude mít žádný dopad na cenu za poskytování Služeb stanovenou v čl. IV. Smlouvy. V případě, že Objednatel přistoupí jednostranně k prodloužení lhůty či termínu pro poskytnutí Služeb, neskončí doba trvání Smlouvy stanovená v čl. XV. Smlouvy před uplynutím prodloužené lhůty či termínu pro poskytnutí Služeb, doba trvání Smlouvy se vždy automaticky prodlouží do uplynutí prodloužené lhůty či termínu pro poskytnutí Služeb.
- 3.4. Pokud není písemně stanoveno Objednatelem pro poskytnutí dílčí Služby jinak, je místem plnění Služeb na základě této Smlouvy: trasa budoucí komunikace D35 Litomyšl - Janov, ZAV.

- 3.5. Poskytování Služeb je dokončeno jejich úplným a komplexním poskytnutím Objednateli, případně úplným a komplexním poskytnutím vymezené části Služeb dle čl. 3.3 Smlouvy Objednateli. U Služeb, jejichž nedílnou součástí je předání Výstupů, je poskytování Služeb dokončeno řádným předáním Výstupů Služeb Objednateli, o tomto předání sepíše Smluvní strany Předávací protokol. U Služeb, jejichž nedílnou součástí není předání Výstupů, je poskytnutí Služeb dokončeno jejich řádným poskytnutím Objednateli, o řádném poskytnutí Služby vystaví Objednatel Poskytovateli písemné potvrzení. Má-li být v rámci poskytování Služeb předána Dokumentace, je podmínkou dokončení poskytování Služeb také předání Dokumentace Objednateli Poskytovatelem.
- 3.6. Není-li Smluvními stranami písemně dohodnuto jinak, je Poskytovatel povinen předat Dokumentaci a Výstupy v místě sídla Objednatele oproti vyhotovení Předávacího protokolu, a to na náklady Poskytovatele.
- 3.7. Poskytovatel je povinen poskytnout Objednateli Dokumentace a Výstupy k jejich prohlídce za účelem ověření jejich bezvadnosti v dostatečné době před jejich předáním ve finální fyzické podobě, nejméně však s předstihem 14 (čtrnáct) kalendářních dnů. Poskytovatel bere na vědomí, že Objednatel není povinen podepsat Předávací protokol, pokud nebude mít dostatečnou možnost ověření Výstupů Služeb, resp. jejich části, z hlediska jejich řádného a včasného provedení v souladu se Smlouvou. Objednatel je oprávněn přizvat k převzetí nebo ověření Výstupů Služeb, resp. jejich části, kteréhokoliv svého zaměstnance, zmocněnce, poradce, Investora či jakoukoli třetí osobu.
- 3.8. Objednatel není povinen převzít Služby, resp. jejich části, pokud trpí jakýmkoliv vadami, zejména pokud provedení, Dokumentace nebo Výstupy Služeb neodpovídají specifikaci Služeb uvedené v čl. 2.2, resp. příloze č. 1 Smlouvy, nebo Služby nejsou provedeny řádně nebo úplně nebo Investor odmítne převzetí Služeb.
- 3.9. V případě, že Objednatel odmítne z důvodů uvedených v čl. 3.9 Služby, Dokumentaci nebo Výstupy Služeb nebo jejich části převzít, je Poskytovatel povinen bezodkladně odstranit vady, které byly důvodem odmítnutí převzetí Služeb Objednatelem (případně Investorem) a je povinen znovu předložit Služby k převzetí Objednateli. Tímto není dotčena povinnost Poskytovatele poskytnout Služby ve lhůtách či termínech stanovených v čl. III. Smlouvy.
- 3.10. Přesný termín předání finální Dokumentace nebo Výstupů Služeb je Poskytovatel povinen písemně navrhnout Objednateli nejpozději 14 (čtrnáct) kalendářních dnů před plánovaným dnem předání. Objednatel a Investor mají právo navržený termín s přihlédnutím ke svým organizačním a provozním potřebám změnit a stanovit závazný náhradní termín. V případě, že náhradní termín Poskytovateli z objektivních důvodů nevyhovuje, Smluvní strany se dohodnou písemně na jiném termínu předání Dokumentace nebo Výstupů Služeb nebo jejich části, s přihlédnutím k požadavkům a možnostem Investora.
- 3.13. Vlastnické právo k hmotným výsledkům poskytování Služeb, tj. k Dokumentaci a Výstupům, přechází na Objednatele okamžikem podpisu příslušného předávacího protokolu Objednatelem.
- 3.14. Objednatel se zavazuje poskytnout Poskytovateli právo přístupu na místo pro provádění záchranného archeologického výzkumu, předat mu ho a umožnit mu jeho užívání během následujících dob:

Předpokládané zahájení poskytování Služeb bez zbytečného odkladu po doručení výzvy Objednatele.

IV. CENA ZA POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

4.1. Cena Služeb

Objednatel se zavazuje uhradit Poskytovateli za řádné a včasné poskytnutí Služeb dle této Smlouvy celkovou cenu v následující výši:

Celková cena Služeb v Kč bez DPH	DPH v Kč	Celková cena Služeb v Kč včetně DPH
28 486 279,28,- Kč	5 982 118,65Kč	34 468 397,93Kč

(dále jen „Cena Služeb“).

Detailní jednotkový rozpis ceny Služeb včetně množství jednotek a jejich jednotkových cen obsahuje příloha č. 1 Smlouvy - Oceněný soupis služeb obsahující jednotkové ceny.

V případě, že si Objednatel v čl. 2.8 Smlouvy vyhradil možnost změny množství odebíraných Služeb, je Objednatel povinen uhradit pouze skutečně odebrané Služby.

Cena Služeb se skládá z:

Popis částí služeb	Výše ceny za provedení částí služeb
Terénní část archeologického výzkumu Výzkum v terénu ZAV Nedestruktivní AV	18 084 864,-- Kč bez DPH 768 785,-- Kč bez DPH (dále jen „Cena služeb A+B“)
C. Archeologické vyhodnocení – zpracování nálezů a nálezové zprávy Zpracování terénní části archeologického výzkumu: <ul style="list-style-type: none">• laboratorní ošetření nálezů• zpracování a vyhodnocení nálezů• vypracování nálezové zprávy• odevzdání movitých archeologických nálezů subjektu určenému v souladu se zákonem o památkové péči a dle uzavřené Dohody s Pardubickým krajem• Zajištění akceptačního dopisu od zákonného příjemce nálezů	9 632 630,28 Kč bez DPH (dále jen „Cena služeb C“)

Detailní jednotkový rozpis ceny Služeb včetně množství jednotek a jejich jednotkových cen obsahuje příloha č. 1 Smlouvy Oceněný Soupis služeb obsahující jednotkové ceny.

V případě, že si Objednatel v souladu s čl. 2.8 Smlouvy vyhradil možnost změny množství odebíraných Služeb, je Objednatel povinen uhradit pouze skutečně odebrané Služby.

- 4.2. Cena za poskytování Služeb (včetně DPH) stanovená v čl. 4.1 je sjednána jako maximální a nepřekročitelná s výjimkou zákonné změny sazby DPH, nebo s výjimkou dodatkem Smlouvy sjednané změny Smlouvy.
- 4.3. Není-li ve Smlouvě uvedeno jinak, Cena Služeb zahrnuje veškeré náklady Poskytovatele spojené s plněním Smlouvy, a to zejména veškeré náklady na dopravu, vyhotovování tisků a kopií, tlumočnické a překladatelské služby, telefonní služby, úplatu za poskytnutí licence k právům duševního vlastnictví a jakékoli další případné poplatky související s plněním této Smlouvy.
- 4.4. Pro vyloučení jakýchkoli pochybností se stanoví, že Poskytovatel nese případné dodatečné náklady nebo dodatečné poplatky prokazatelně přímo související s poskytováním Služeb dle této Smlouvy bez toho, že by tím Poskytovateli vznikl vůči Objednateli jakýkoli dodatečný finanční nárok.

V.

PLATEBNÍ PODMÍNKY

- 5.1. Podkladem pro úhradu Ceny Služeb bude daňový doklad vystavený Poskytovatelem v souladu s tímto článkem Smlouvy splňující požadavky právních předpisů, zejména zákona č. 563/1991 Sb., o účetnictví, ve znění pozdějších předpisů, ust. § 29 zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „zákon o DPH“) a ust. § 435 NOZ (dále jako „Faktura“).
- 5.2. Poskytovatel se zavazuje při zpracování faktur určených pro Objednatele dodržovat minimální gramáž papíru 80 g/m² bez jakýchkoliv reklamních potisků na lícové či rubové straně, a dále nepřikládat kopii faktur, nelepit k fakturám přílohy a faktury nesešítat. Poskytovatel se zavazuje faktury zpracované podle předchozích odstavců zasílat na fakturační adresu Objednatele:

**EUROVIA CZ a.s., se sídlem U Michelského lesa 1581/2, Michle, 140 00 Praha
MUCODE1519 závod Čechy východ,
PO BOX 202, 160 41 Praha 6.**

Tato adresa bude na fakturách také uvedena jako fakturační adresa, resp. adresa Objednatele.

Faktury lze Objednateli zasílat rovněž elektronicky ve formátu nekomprimovaného PDF souboru na adresu [REDAKCE]. V takovém případě musí být v předmětu mailu (popř. jeho textu) uvedeno některé ze slov „faktura“, „fakturace“, „fakturuje“, „přefakturace“, „invoice“, „facture“, „faktúr“, „rechnung“, „dobropis“. V názvu přiložených souborů musí být uvedeno, zda se jedná o fakturu nebo její přílohu. Velikost přijímaného mailu je omezena na 15 MB. V případě nedodržení uvedených pravidel nebude faktura akceptována.

- 5.3. Vyhrazeno.
- 5.4. Poskytovatel je oprávněn vystavit Fakturu na úhradu Ceny Služeb stanovené v čl. 4.1

Smlouvy nebo Ceny stanovené části Služeb dle čl. 5.8 Smlouvy nejdříve v den úplného poskytnutí Služeb nebo úplného poskytnutí části Služeb stanovené v čl. 5.8 Smlouvy, vždy však až po podpisu Předávacího protokolu nebo jiného písemného potvrzení vystaveného Objednatelům dle čl. 3.6 Smlouvy potvrzujícího řádné poskytnutí Služeb Objednatelům.

- 5.5. Poskytovatel je povinen vést podrobný výkaz zahrnující charakteristiku každého plnění prováděného v rámci Služeb, údaj o odpracovaném času, případně jiných vykázaných měrných jednotkách, a záznam o veškerých výdajích vynaložených jménem Objednatelů v souladu s plněním předmětu Smlouvy, a to vždy v rozsahu a podrobnosti dle charakteru poskytované Služby. Objednatel je oprávněn provést kdykoliv za trvání Smlouvy a následně po dobu 1 (jednoho) kalendářního roku po ukončení Smlouvy kontrolu výkazů. Poskytovatel je povinen umožnit Objednateli provedení kontroly výkazů nebo předložit Objednateli kopii výkazů ve lhůtě 7 (sedmi) kalendářních dnů ode dne oznámení takového požadavku Objednatelům.
- 5.6. Faktura je splatná nejpozději v den stanovený Poskytovatelem na Faktuře, přičemž lhůta splatnosti Faktury stanovená Poskytovatelem nesmí být kratší 60 (šedesáti) kalendářních dnů po dni doručení Faktury Objednateli. V případě vrácení Faktury Objednatelům zpět Poskytovateli postupem podle čl. 5.2 Smlouvy započne běžet nová lhůta splatnosti až okamžikem doručení nové (opravené) Faktury Objednateli. Případně-li poslední den lhůty splatnosti Faktury na sobotu, neděli nebo státní svátek, pak je posledním dnem této lhůty následující pracovní den.
- 5.7. Smluvní strany se dohodly, že povinnost úhrady Faktury vystavené Poskytovatelem za poskytování Služby nebo její části je splněna okamžikem připsání příslušné peněžní částky ve prospěch účtu Poskytovatele uvedeného na Faktuře. Poskytovatel je ve smyslu předchozí věty povinen na Faktuře uvádět účet Poskytovatele uvedený v ustanovení Smlouvy upravujícím Smluvní strany.
- 5.8. Platby budou probíhat v Kč (korunách českých) a rovněž veškeré cenové údaje budou uvedeny v této měně.
- 5.9. Úhrada Ceny Služeb
- 5.10. Cena za část služeb A+B - Terénní část archeologického výzkumu

Objednatel se zavazuje hradit Poskytovateli za poskytnutí části služeb A+B Cenu služeb A+B měsíčně zpětně za část služeb A+B řádně poskytnutou v předcházejícím kalendářním měsíci, a to ve výši stanovené dle přílohy č. 2 Smlouvy Oceněný Soupis služeb obsahující jednotkové ceny (dále jen „Cena“), která obsahuje položkový soupis Služeb s jednotkovými cenami (cena poskytnuté položky * počet poskytnutých jednotek v součtu za všechny druhy poskytnutých položek v rámci příslušného kalendářního měsíce). Poskytovatel je oprávněn vystavit Fakturu za poskytnutou část služeb A+B v daném měsíci vždy po odsouhlasení provedených služeb části A+B Objednatelům. Celková uhrazená Cena služeb A+B, tj. součet částek jednotlivých uhrazených Faktur za část služeb A+B, nepřesáhne Cenu služeb A+B uvedenou v čl. 4.1. Smlouvy.

Cena za část služeb C - Archeologické vyhodnocení – zpracování nálezů a nálezové zprávy, zpracování terénní části archeologického výzkumu

Objednatel se zavazuje hradit Poskytovateli za poskytnutí části služeb C Cenu služeb C měsíčně zpětně za část služeb C řádně poskytnutou v předcházejícím kalendářním měsíci, a to ve výši stanovené dle přílohy č. 2 Smlouvy Oceněný Soupis služeb obsahující jednotkové ceny (dále jen „Cena“), která obsahuje položkový soupis Služeb s jednotkovými cenami (cena poskytnuté položky * počet poskytnutých jednotek v součtu za všechny druhy poskytnutých položek v rámci příslušného kalendářního měsíce) do výše 50 % Ceny služeb C. Poskytovatel je oprávněn vystavit Fakturu za poskytnutou část služeb C v daném měsíci vždy po odsouhlasení provedených služeb části C Objednatelem.

Zbýlých 50 % po předání nálezové zprávy a odevzdání movitých archeologických nálezů subjektu určenému v souladu se zákonem o památkové péči a dle uzavřené Dohody s Pardubickým krajem.

Fakturace proběhne po zajištění akceptačního dopisu od zákonného příjemce nálezů a po odsouhlasení provedených služeb části C Objednatelem.

- 5.11. Vyhrazeno.
- 5.12. Objednatel neposkytuje Poskytovateli žádné zálohy na plnění Smlouvy.
- 5.13. Poskytovatel prohlašuje, že správce daně před uzavřením Smlouvy nerozhodl, že Poskytovatel je nespolehlivým plátcem ve smyslu § 106a zákona o DPH (dále jen „**Nespolehlivý plátcem**“). V případě, že správce daně rozhodne o tom, že Poskytovatel je Nespolehlivým plátcem, zavazuje se Poskytovatel o tomto informovat Objednatele do 3 (tří) pracovních dní. Stane-li se Poskytovatel Nespolehlivým plátcem, uhradí Objednatel Poskytovateli pouze základ daně, přičemž DPH bude Objednatelem uhrazena Poskytovateli až po písemném doložení Poskytovatele o jeho úhradě této DPH příslušnému správci daně.

VI.

PRÁVA A POVINNOSTI SMLUVNÍCH STRAN

- 6.1 Poskytovatel Služeb prohlašuje, že splňuje všechny požadavky stanovené relevantními právními předpisy, profesními a stavovskými předpisy, příslušnými technickými normami, Zadávací dokumentací a Smlouvou.
- 6.2 Poskytovatel se zavazuje:
 - 6.2.1 poskytovat Služby na základě této Smlouvy v souladu s relevantními právními předpisy, příslušnými technickými normami a pravidly stanovenými profesními a stavovskými předpisy;
 - 6.2.2 plnit Smlouvu řádně, zejména včas a bez faktických a právních vad;
 - 6.2.3 postupovat při plnění Smlouvy s odbornou péčí, podle nejlepších znalostí a schopností, sledovat a chránit oprávněné zájmy Objednatele a Investora a postupovat v souladu s jejich pokyny a interními předpisy souvisejícími s předmětem plnění Smlouvy (či jeho dílčí částí), které Objednatel nebo Investor Poskytovateli poskytne, nebo s pokyny jím pověřených osob;
 - 6.2.4 bez zbytečného odkladu oznámit Objednateli veškeré skutečnosti, které mohou mít vliv na povahu nebo na podmínky plnění Smlouvy, zejména je Poskytovatel povinen bezodkladně, nejpozději však do 2 (dvou) kalendářních dnů, písemně oznámit Objednateli změny své majtkové struktury, změnu své právní formy, snížení základního

- kapitálu, vstup do likvidace, zahájení insolvenčního řízení s Poskytovatelem a prohlášení úpadku Poskytovatele;
- 6.2.5 informovat bezodkladně, nejpozději však do 2 (dvou) kalendářních dnů, Objednatele o jakýchkoliv zjištěných překážkách plnění Smlouvy (byť by za ně Poskytovatel neodpovídal), o vznesených požadavcích orgánů veřejné moci (státního dozoru) a o uplatněných nárocích třetích osob, které by mohly ovlivnit plnění Smlouvy Poskytovatelem;
 - 6.2.6 poskytnout Objednateli veškerou nezbytnou součinnost ke splnění předmětu Smlouvy, kterou lze po Poskytovateli oprávněně požadovat;
 - 6.2.7 na žádost Objednatele nebo Investora spolupracovat či poskytnout maximální součinnost dalším dodavatelům Objednatele nebo Investora, kterou lze po Poskytovateli oprávněně požadovat, avšak výlučně pro účely plnění této Smlouvy a pouze do té míry, která je pro Poskytovatele objektivně přijatelná;
 - 6.2.8 byl-li vydán Objednatelem nebo Investorem provozní řád pro místo plnění Smlouvy, seznámit se s ním, dodržovat ho a provádět svoje činnosti tak, aby nebyl v nadbytečném rozsahu omezen provoz na pracovištích Objednatele nebo Investora, Poskytovatel zejména zajistí, aby všechny osoby, které se na jeho straně podílely na plnění předmětu Smlouvy, a které budou přítomny v prostorách Objednatele nebo Investora, dodržovaly všechny bezpečnostní a provozní předpisy tak, jak s nimi byly seznámeny Objednatelem nebo Investorem;
 - 6.2.9 informovat Objednatele na jeho žádost o průběhu plnění předmětu Smlouvy a akceptovat jeho doplňující pokyny a připomínky k plnění předmětu Smlouvy;
 - 6.2.10 použít veškeré Podklady a věci předané mu Objednatelem pouze pro účely Smlouvy a zabezpečit jejich řádné vrácení Objednateli, bude-li to objektivně možné vzhledem k jejich povaze a způsobu použití;
 - 6.2.11 před dokončením poskytovaných Služeb předat Objednateli veškerou Dokumentaci a Výstupy vztahující se k provádění Služeb;
 - 6.2.12 Poskytovatel je povinen kdykoliv předložit na žádost Objednatele bez zbytečného odkladu, nejpozději však do 2 (dvou) pracovních dnů od žádosti Objednatele, originály veškerých dokladů osvědčujících, že má sám, popř. prostřednictvím svého poddodavatele, všechna příslušná oprávnění nezbytná k poskytování Služeb, a to zejména oprávnění a certifikáty požadované Zadávací dokumentací. Poskytovatel je povinen udržovat veškerá taková oprávnění a certifikáty v platnosti po celou dobu platnosti Smlouvy. V případě shledání jakéhokoliv nedostatku je Objednatel oprávněn vyzvat Poskytovatele k jeho odstranění a Poskytovatel je povinen jej bezodkladně po doručení výzvy nedostatek odstranit. Poskytovatel je povinen předložit Objednateli originály dokladů do 2 (dvou) dnů ode dne doručení žádosti Objednatele;
 - 6.2.13 Vyhrazeno.
 - 6.2.14 Vyhrazeno.
 - 6.2.15 Poskytovatel je povinen po celou dobu poskytování plnění dle této Smlouvy mít uzavřenou, platnou dohodu s Akademií věd ČR o rozsahu a podmínkách provádění archeologických výzkumů v dané lokalitě, dle § 21 odst. 2 zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, příp. v případě zahraničního poskytovatele splňovat podmínky dle § 21a

zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, ve znění pozdějších předpisů.

- 6.3 Poskytovatel není oprávněn postoupit či jinak převést svá práva či povinnosti vyplývající z této Smlouvy či jejich část na třetí osobu bez předchozího písemného souhlasu Objednatele. Poskytovatel není oprávněn bez předchozího písemného souhlasu Objednatele postoupit nebo zastavit jakoukoliv pohledávku vzniklou na základě této Smlouvy vůči Objednateli, přičemž toto ustanovení se vztahuje i na případný faktoring.
- 6.4 V případě, že Poskytovatel využije při plnění Smlouvy třetích osob, zůstává vůči Objednateli plně odpovědný za řádné a včasné plnění Smlouvy tak, jako kdyby Smlouvu plnil sám. Uzavření poddodavatelské smlouvy na plnění části předmětu Smlouvy s poddodavatelem (třetí osobou) je možné pouze po předchozím písemném souhlasu Objednatele a nezbavuje Poskytovatele jakýchkoliv závazků vyplývajících ze Smlouvy.
- 6.5 Objednatel se zavazuje:
 - 6.5.1 poskytovat Poskytovateli úplné, pravdivé a včasné informace potřebné k řádnému a včasnému plnění Služeb dle Smlouvy;
 - 6.5.2 zabezpečit pro pracovníky a jiné oprávněné osoby Poskytovatele přístup do určených objektů Objednatele za účelem řádného a včasného plnění Smlouvy;
 - 6.5.3 poskytnout Poskytovateli podklady nezbytné k provedení Služeb, jestliže Poskytovatel takovými podklady nedisponuje a není si je objektivně schopen a/nebo oprávněn opatřit sám;
 - 6.5.4 zabezpečit účast pracovníků Objednatele či jím určených osob na pracovních schůzkách;
 - 6.5.5 poskytnout Poskytovateli součinnost nezbytnou k řádnému a včasnému poskytování Služeb.
- 6.6 Jakýkoli Podklad k provedení Služeb či jakákoli jiná věc ve vlastnictví Objednatele nebo Investora, která bude předána Poskytovateli za účelem jejího použití při plnění Smlouvy, zůstane ve vlastnictví Objednatele nebo Investora. Je-li to možné, bude věc předána Objednatelem nebo Investorem vhodným způsobem označena. O předání Podkladů k provedení Služeb a jiných věcí Objednatele nebo Investora sepíší Smluvní strany předávací protokol nebo povedou jinou vhodnou evidenci. Po poskytnutí Služeb provede Poskytovatel inventuru Podkladů a věcí ve vlastnictví Objednatele a/nebo Investora, které mu byly předány za účelem jejich použití při plnění Smlouvy. Podklady a věci, které nebyly-li při poskytování Služeb Poskytovatelem spotřebovány, předá Poskytovatel po skončení poskytování Služeb Objednateli a/nebo Investorovi, o předání Podkladů a věcí sepíší Smluvní strany předávací protokol. Při sjednání schůzky za účelem předání Podkladů a věcí si Smluvní strany poskytnou nezbytnou součinnost. Od okamžiku převzetí Podkladu nebo věci Poskytovatelem od Objednatele a/nebo Investora do případného vrácení Podkladu nebo věci Objednateli a/nebo Investorovi nese Poskytovatel nebezpečí vzniku škody, ztráty nebo zničení takové věci.
- 6.7 Osoby určené Poskytovatelem k provádění Služeb musí být řádně odborně způsobilé a musí být držitelem veškerých potřebných oprávnění nezbytných pro výkon Služeb a jejich kvalifikace musí odpovídat minimálním požadavkům stanoveným Objednatelem ve Smlouvě a/nebo Zadávací dokumentaci.
- 6.8 Vyhrazeno.

- 6.9 Vyhrazeno.
- 6.10 Je-li pro účely poskytování Služeb dle Smlouvy nezbytné udělení plné moci Poskytovateli ze strany Objednatele a/nebo Investora, je Poskyvatel povinen Objednatele s dostatečným časovým předstihem požádat o udělení takové plné moci. Objednatel a/nebo Investor posoudí žádost Poskytovatele a shledají-li, že je žádost odůvodněná, udělí požadovanou plnou moc Poskytovateli. V případě, že tak Objednatel či Investor neučiní, není Poskyvatel odpovědný za jakékoli prodlení v plnění této Smlouvy či jakékoli náklady či újmu vzniklé v důsledku neposkytnutí/poskytnutí s prodlením dané plné moci.
- 6.11 Poskyvatel se zavazuje po celou dobu trvání smluvního vztahu založeného touto Smlouvou zajistit dodržování veškerých právních předpisů, zejména pak pracovněprávních (odměňování, pracovní doba, doba odpočinku mezi směnami, placené přesčasy), dále předpisů týkajících se oblasti zaměstnanosti a bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, tj. zejména zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti, ve znění pozdějších předpisů, a Zákoníku práce, a to vůči všem osobám, které se na plnění Smlouvy podílejí (a bez ohledu na to, zda budou činnosti prováděny Poskytovatelem či jeho poddodavateli). Poskyvatel se také zavazuje zajistit, že všechny osoby, které se na plnění Smlouvy podílejí (bez ohledu na to, zda budou činnosti prováděny Poskytovatelem či jeho poddodavateli), jsou vedeny v příslušných registrech, jako například v registru pojištěnců ČSSZ, a mají příslušná povolení k pobytu v ČR. Poskyvatel je dále povinen zajistit, že všechny osoby, které se na plnění Smlouvy podílejí (bez ohledu na to, zda budou činnosti prováděny Poskytovatelem či jeho poddodavateli) budou proškoleny z problematiky BOZP a že jsou vybaveny osobními ochrannými pracovními prostředky dle účinné legislativy, je-li používání osobních ochranných pracovních prostředků s ohledem na předmět Smlouvy vyžadováno. V případě, že Poskyvatel (či jeho poddodavatel) bude v rámci řízení zahájeného dle tohoto článku Smlouvy orgánem veřejné moci pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupku, správního deliktu či jiného obdobného protiprávního jednání, je Poskyvatel povinen přijmout nápravná opatření a o těchto, včetně jejich realizace, písemně informovat Objednatele, a to v přiměřené lhůtě stanovené po dohodě s Objednatelem. Objednatel je oprávněn odstoupit od této Smlouvy, pokud Poskyvatel nebo jeho poddodavatel bude orgánem veřejné moci uznán pravomocně vinným ze spáchání přestupku či správního deliktu, popř. jiného obdobného protiprávního jednání, v řízení dle tohoto článku Smlouvy.
- 6.12 Poskyvatel musí po celou dobu trvání smluvního vztahu založeného touto Smlouvou sjednat a dodržovat srovnatelné smluvní podmínky v oblasti rozdělení rizika a smluvních pokut se svými poddodavateli s ohledem na charakter, rozsah a cenu plnění poddodavatele, jako jsou sjednané v této Smlouvě.
- 6.13 Poskyvatel se zavazuje po celou dobu trvání smluvního vztahu založeného touto Smlouvou zajistit dodržování právních předpisů z oblasti práva životního prostředí, jež naplňuje cíle environmentální politiky související se změnou klimatu, využíváním zdrojů a udržitelnou spotřebou a výrobou, především zákona č. 114/1992 Sb., o ochraně přírody a krajiny, ve znění pozdějších předpisů a zákona č. 17/1992 Sb., o životním prostředí, ve znění pozdějších předpisů.
- 6.14 V případě, že Poskyvatel (či jeho poddodavatel) bude v rámci řízení zahájeného orgánem veřejné moci pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupku či jiného závažného

protiprávního jednání v oblasti práva životního prostředí, je Poskytovatel povinen:

- 1) o této skutečnosti nejpozději do 5 pracovních dnů písemně informovat Objednatele,
- 2) přijmout nápravná opatření k odstranění trvání protiprávního stavu a tento v přiměřené lhůtě odstranit a/nebo učinit prevenční nápravná opatření za účelem zamezení opakování předmětného protiprávního jednání,
- 3) písemně informovat Objednatele o opatřeních dle bodu 2 tohoto odstavce, včetně jejich realizace, a to bezodkladně nebo v Objednatelem stanovené lhůtě (bude-li Objednatelem stanovena).

6.15 Objednatel je oprávněn odstoupit od Smlouvy:

- 1) do 1 měsíce od okamžiku, kdy se dozvěděl, že Poskytovatel byl v rámci řízení zahájeného orgánem veřejné moci pravomocně uznán vinným ze spáchání přestupku či jiného závažného protiprávního jednání v oblasti práva životního prostředí,
- 2) pokud Poskytovatel nepřijme nápravná opatření v souladu s bodem 2 odstavce 6.14 této Smlouvy a ke zjednání nápravy Poskytovatelem nedojde ani na základě písemné výzvy Objednatele v Objednatelem určené dodatečné lhůtě, pokud tato výzva na možnost odstoupení od Smlouvy Objednatelem Poskytovatele výslovně upozorní,
- 3) v případě opakovaného porušení povinnosti Poskytovatele písemně informovat Objednatele o přijatých nápravných opatřeních (minimálně 2 porušení předmětné povinnosti) a dále
- 4) v případě, že Poskytovatel uvede v písemné informaci dle bodů 1 nebo 3 odstavce 6.14 této Smlouvy doručené Objednateli zjevně nepravdivé informace.

6.16 Vyhrazeno.

VII.

VADY POSKYTOVANÝCH SLUŽEB

- 7.1 Poskytovatel je povinen poskytovat Služby řádně.
- 7.2 Objednatel je oprávněn uplatnit (reklamovat) u Poskytovatele vady poskytnutých Služeb včetně Dokumentace a Výstupů Služeb, jestliže nebyly poskytnuty v souladu se Smlouvou. Objednatel je povinen uplatnit vadu poskytnutých Služeb u Poskytovatele bez zbytečného odkladu poté, kdy Objednatel vadu zjistil (dále jen „**Vytčení vady**“). K Vytčení vady Dokumentace a Výstupů Služeb zachycených na hmotném podkladě je Objednatel oprávněn ve lhůtě 6 (šesti) měsíců ode dne převzetí dané Dokumentace nebo Výstupu Služby, tj. ode dne podpisu příslušného Předávacího protokolu nebo jiného relevantního dokladu o převzetí Služby.
- 7.3 Poskytovatel je povinen zahájit práce na odstranění vytčené vady bez zbytečného odkladu po Vytčení vady Objednatelem, nejpozději však do 3 (tří) kalendářních dnů ode dne Vytčení vady Objednatelem (dále jen „**Vytčená vada**“). Objednatel je oprávněn požadovat namísto odstranění Vytčené vady slevu z Ceny Služeb, resp. z Ceny dané části Služeb).
- 7.4 Jestliže je Vytčená vada vzhledem k povaze Služeb a Výstupů Služeb neodstranitelná, je Objednatel oprávněn požadovat po Poskytovateli v rámci Vytčení vady zcela nové provedení Služeb nebo slevu z Ceny Služeb nebo je oprávněn od Smlouvy odstoupit, a to dle své volby učiněné v okamžiku uplatnění vady u Poskytovatele.

- 7.5 Jestliže má Vytčená vada charakter vady právní (zejména v případě uplatnění práv k Dokumentaci nebo Výstupům Služeb třetí osobou), je Objednatel oprávněn požadovat po Poskytovateli odstranění Vytčené vady spočívající v zajištění nerušeného užívání Služeb, resp. Výstupů Služeb Objednatel, a/nebo slevu z Ceny Služeb a/nebo je oprávněn od Smlouvy odstoupit, a to dle své volby učiněné při uplatnění vady Služeb.
- 7.6 Smluvní strany se mohou na žádost Objednatele písemně dohodnout na jiném způsobu řešení Vytčení vady.
- 7.7 Pro vyloučení pochybností Smluvní strany uvádí, že pokud Objednatel neuplatní v rámci Vytčení vad jiné řešení Vytčené vady dle čl. 7.3 až 7.5 než je odstranění Vytčené vady, je Poskytovatel povinen vyřešit Vytknutou vadu jejím bezplatným odstraněním.
- 7.8 Poskytovatel je povinen postupovat při odstraňování Vytčených vad Služeb, resp. vad Dokumentace nebo Výstupů Služeb s odbornou péčí, Vytčené vady odstraňovat ve lhůtách stanovených k tomu Objednatel s přihlédnutím k objektivní časové náročnosti odstranění dané Vytčené vady. Při odstranění vady Služeb je Poskytovatel povinen postupovat v souladu s požadavky a instrukcemi Objednatele a v souladu s jemu známými zájmy Objednatele. Poskytovatel je povinen po celou dobu odstraňování Vytčených vad informovat Objednatele o postupu jejich odstraňování, a to způsobem, formou, rozsahem a v termínech či lhůtách určených Objednatel v rámci Vytčení vady, pokud tuto povinnost Poskytovatele v rámci Vytčení vady Objednatel stanoví. Pokud tuto povinnost Poskytovatele v rámci Vytčení vady ve smyslu předchozí věty Objednatel nestanoví, platí, že je Poskytovatel povinen Objednatele informovat pouze na základě jednotlivé písemné žádosti Objednatele, a to v termínu či lhůtě v této žádosti uvedené a nejsou-li uvedené, pak ve lhůtě přiměřené.
- 7.9 V případě Vytčených vad u Dokumentace nebo Výstupů Služeb, je Poskytovatel povinen odstranit jejich vady ve lhůtě stanovené mu k tomu Objednatel a předat je Objednateli (ne zvolil-li Objednatel jiný způsob řešení Vytčené vady). Objednatel je oprávněn odmítnout převzetí Dokumentace nebo Výstupů Služeb, pokud zjistí, že Vytčené vady nebyly Poskytovatelem řádně odstraněny. V případě, že Objednatel odmítne převzít Dokumentaci nebo Výstupy, u nichž nebyly odstraněny Poskytovatelem vady, má se za to, že Vytčená vada je vadou neodstranitelnou, a Objednatel má dále právo požadovat slevu z Ceny Služeb nebo zcela nové poskytnutí Služeb nebo má právo od Smlouvy odstoupit, a to dle své volby učiněné při odmítnutí převzetí Dokumentace nebo Výstupů z důvodu neodstranění jejich vad.

VIII SANKCE A NÁHRADA ŠKODY

- 8.1 Smluvní strany se zavazují k vyvinutí maximálního úsilí k předcházení škodám a k minimalizaci vzniklých škod. Smluvní strany nesou odpovědnost za škodu dle platných právních předpisů a Smlouvy.
- 8.2 V případě prodlení Poskytovatele s celkovou Dobou plnění ve lhůtách či termínech stanovených v čl. 3.2 Smlouvy, je Objednatel oprávněn požadovat po Poskytovateli úhradu smluvní pokuty ve výši 0,1 % z Ceny Služeb, která již byla Poskytovateli uhrazena, a to za každý i započatý den prodlení. V případě prodlení Poskytovatele s poskytnutím některé z částí Služby – Terénní část archeologického výzkumu nebo Zpracování terénní části archeologického výzkumu – ve lhůtách či termínech stanovených v čl. 3.3 Smlouvy, je

Objednatel oprávněn požadovat po Poskytovateli úhradu smluvní pokuty ve výši 0,1 % z Ceny Služeb za konkrétní část Služeb, která již byla Poskytovateli za tuto část Služeb uhrazena, a to za každý i započatý den prodlení.

- 8.3 V případě porušení povinnosti Poskytovatele předložit Objednateli pojistný certifikát (pojistnou smlouvu) dle čl. X. Smlouvy, je Objednatel oprávněn požadovat na Poskytovateli uhrazení smluvní pokuty ve výši 0,1 % z Ceny Služeb, a to za každý i započatý den prodlení s předložením pojistného certifikátu (pojistné smlouvy) a každý jednotlivý případ.
- 8.4 V případě porušení povinnosti Poskytovatele odstranit Vytčené vady Služeb ve lhůtě stanovené dle čl. 7.8 nebo čl. 7.9 Smlouvy, je Objednatel oprávněn požadovat na Poskytovateli uhrazení smluvní pokuty ve výši 0,1 %, z Ceny Služeb za každý den prodlení s odstraněním Vytčených vad či vady.
- 8.5 V případě porušení povinnosti Poskytovatele k poskytnutí součinnosti dle bodu 6.2.6 nebo bodu 6.2.7 Smlouvy, je Objednatel oprávněn požadovat na Poskytovateli uhrazení smluvní pokuty ve výši 10.000,- Kč za každý jednotlivý případ.
- 8.6 V případě porušení povinnosti Poskytovatele předložit na žádost Objednatele originál jakéhokoliv dokumentu předkládaného dle bodu 6.2.12 Smlouvy, je Objednatel oprávněn požadovat na Poskytovateli uhrazení smluvní pokuty ve výši 0,1 % z Ceny Služeb stanovené v čl. 4.1 Smlouvy za každý den prodlení s předáním dokumentu a za každý jednotlivý případ.
- 8.7 Vyhrazeno.
- 8.8 Vyhrazeno.
- 8.9 V případě porušení povinnosti Poskytovatele ve vztahu k poddodavateli dle čl. 13. 4 Smlouvy, je Objednatel oprávněn požadovat na Poskytovateli uhrazení smluvní pokuty ve výši 100.000,- Kč za každý jednotlivý případ.
- 8.10 Pokud je Poskytovatel v prodlení s uhrazením smluvní pokuty, je Objednatel oprávněn požadovat rovněž uhrazení úroku z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení.
- 8.11 Poskytovatel je oprávněn požadovat po Objednateli v případě prodlení Objednatele s úhradou Ceny Služeb úrok z prodlení ve výši stanovené nařízením vlády č. 351/2013 Sb., kterým se určuje výše úroků z prodlení.
- 8.12 Smluvní strana informuje druhou Smluvní stranu o uplatnění nároku na uhrazení smluvní pokuty či úroku z prodlení zasláním písemného oznámení o vzniku nároku na zaplacení smluvní pokuty či úroku z prodlení obsahujícího stručný popis a časové určení porušení smluvní povinnosti, které v souladu se Smlouvou založilo nárok Smluvní strany na zaplacení smluvní pokuty či úroku z prodlení. Spolu s oznámením zašle Smluvní strana druhé Smluvní straně odpovídající Fakturu na uhrazení smluvní pokuty či úroku z prodlení s platebními údaji. Faktura je splatná ve lhůtě stanovené v příslušné Faktuře, která činí nejméně 15 (patnáct) kalendářních dnů ode dne doručení Faktury druhé Smluvní straně. V ostatním (náležitosti Faktury, chyby Faktury apod.) se použije čl. V Smlouvy obdobně.
- 8.13 Uplatněním smluvní pokuty Smluvní stranou není dotčen její nárok na náhradu škody v plné výši, a současně nezaniká závazek druhé Smluvní strany splnit povinnost, jejíž plnění bylo zajištěno smluvní pokoutou. Uplatněním smluvní pokuty není dotčeno právo Smluvní strany

odstoupit od Smlouvy z důvodu prodlení druhé Smluvní strany.

- 8.14 Povinnosti k náhradě škody, k zaplacení smluvní pokuty nebo úroku z prodlení se Smluvní strana zproští, jestliže prokáže, že jí v plnění povinností vyplývajících ze Smlouvy dočasně nebo trvale zabránila mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na její vůli ve smyslu ust. § 2913 NOZ (dále jako „**Okolnost vylučující odpovědnost**“). Nastane-li Okolnost vylučující odpovědnost, je dotčená Smluvní strana povinna písemně oznámit tuto skutečnost nejpozději do 3 (tří) kalendářních dnů od vzniku takové Okolnosti vylučující odpovědnost druhé Smluvní straně. Doba plnění se v takovém případě prodlužuje o dobu trvání Okolnosti vylučující odpovědnost. Za Okolnost vylučující odpovědnost se nepovažuje překážka vzniklá z osobních (např. personální změny) nebo hospodářských (např. prodlení poddodavatelů) poměrů Smluvní strany, překážka vzniklá až v době, kdy byla dotčená Smluvní strana již v prodlení s plněním dané smluvní povinnosti, ani překážka, kterou byla Smluvní strana povinna podle Smlouvy překonat. Pro vyloučení všech pochybností se za Okolnost vylučující odpovědnost na straně Poskytovatele rozumí též jakákoli překážka, jednání či opominutí na straně Objednatele, Investora či jejich dodavatelů.
- 8.15 Poskytovatel si je vědom toho, že poskytnutí Služby na základě Smlouvy může být spolufinancováno z prostředků třetí osoby, např. ze strukturálních fondů Evropské unie (dále jako „**Spolufinancující osoba**“). Od okamžiku, kdy Objednatel písemně oznámí Poskytovateli, že na úhradu Ceny Služeb budou poskytnuty peněžní prostředky Spolufinancující osobou spolu s označením Spolufinancující osoby a příslušného programu, ze kterého jsou peněžní prostředky na úhradu Ceny Služeb poskytnuty, zavazuje se Poskytovatel při plnění Smlouvy postupovat v souladu s pravidly pro příjemce příspěvků (spolufinancování) od Spolufinancující osoby včetně relevantních příruček, metodik, oznámení a písemných pokynů Spolufinancující osoby, které mu Objednatel předá, výslovně sdělí či jiným vhodným způsobem vymezí. Poskytovatel se v této souvislosti zavazuje umožnit osobám oprávněným k výkonu kontroly dle právních předpisů ČR nebo pravidel Spolufinancující osoby provedení kontroly dokladů souvisejících s plněním Smlouvy, a to po celou dobu stanovenou právními předpisy České republiky a pravidly Spolufinancující osoby. V případě, že nebude v důsledku prodlení Poskytovatele s plněním Smlouvy vzniklého výlučně jednáním či opominutím Poskytovatele vyplácena finanční podpora Spolufinancující osobou nebo bude finanční podpora vyplácená Investorovi zkrácena nebo bude Investorovi uložena z uvedeného důvodu Spolufinancující osobou sankce, bude Poskytovatel povinen uhradit Investorovi takto vzniklou škodu.
- 8.16 Maximální výše smluvních pokut uplatněných Objednatelem vůči Poskytovateli nepřekročí 30 % z Celkové ceny za poskytování služeb.

IX.

PRÁVA DUŠEVNÍHO VLASTNICTVÍ

- 9.1 Je-li výsledkem poskytnutých Služeb na základě Smlouvy Dokumentace nebo Výstup obsahující autorské dílo ve smyslu zákona č. 121/2000 Sb., o právu autorském, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „**AZ**“), postupuje se při jeho užití podle tohoto článku Smlouvy.
- 9.2 Objednatel a Investor je oprávněn veškeré součásti Služeb včetně Dokumentace a Výstupů poskytovaných Služeb považované za autorské dílo nebo obsahující autorské dílo ve smyslu

AZ (dále jen „*Autorské dílo*“) užívat, jak dále stanoveno v tomto článku Smlouvy.

- 9.3 Objednatel a Investor jsou oprávněni Autorské dílo užívat dle níže uvedených licenčních podmínek (dále jen „*Licence*“), a to od okamžiku účinnosti poskytnutí Licence Poskytovatelem, přičemž Poskytovatel poskytuje Objednateli a Investorovi Licenci s účinností, která nastává okamžikem předání Dokumentace nebo Výstupu Služeb nebo jejich části, jehož je Autorské dílo součástí. Licence je udělena k užití Autorského díla Objednatel a Investorem k jakémukoliv účelu a v rozsahu, v jakém uznají za nezbytné, vhodné či přiměřené. Pro vyloučení všech pochybností to znamená, že:
- 9.3.1 Licence je nevýhradní a neomezená, a to zejména ke splnění celého předmětu Smlouvy (je-li Autorským dílem počítačový program, vztahuje se Licence ve stejném rozsahu na Autorské dílo ve strojovém i zdrojovém kódu, jakož i na koncepční přípravné materiály);
 - 9.3.2 Licence je bez časového omezení (trvá po celou dobu trvání majetkových práv autorských k příslušným Autorským dílům), územního omezení a množstevního omezení a pro všechny způsoby užití;
 - 9.3.3 Objednatel a Investor jsou oprávněni výsledky činnosti dle Smlouvy (Autorská díla) užit v původní nebo jiným zpracované či jinak změněné podobě, samostatně nebo v souboru anebo ve spojení s jiným dílem či prvky;
 - 9.3.4 Licence je bez jakéhokoliv dalšího svolení Poskytovatele udělena Objednateli a Investorovi s právem podlicence a je rovněž dále postupitelná jakékoliv třetí osobě;
 - 9.3.5 Licence se vztahuje automaticky i na všechny nové verze, úpravy a překlady příslušných Autorských děl;
 - 9.3.6 Poskytovatel společně s Licencí poskytuje Objednateli a Investorovi právo provádět jakékoliv modifikace, úpravy, změny Autorského díla a dle svého uvážení do něj zasahovat, zpracovávat ho do dalších Autorských děl, zařazovat ho do děl souborných či do databází apod., a to i prostřednictvím třetích osob, a to vše pouze po dohodě s autorem Autorského díla/Poskytovatelem;
 - 9.3.7 Licenci není Objednatel a Investor povinen využít, a to a ani zčásti;
 - 9.3.8 Licenční poplatek za výše uvedená oprávnění k příslušným Autorským dílům je zahrnut v Ceně Služeb s přihlédnutím k účelu Licence a způsobu a okolnostem užití Autorských děl a k územnímu a časovému a množstevnímu rozsahu Licence.
- 9.4 V případě, že výsledkem poskytnutých Služeb na základě Smlouvy bude plnění (např. Dokumentace nebo Výstup) mající charakter průmyslového vlastnictví (patent, užitný vzor, průmyslový vzor atd.), zavazuje se Poskytovatel poskytnout Objednateli a Investorovi k takovému plnění (např. Dokumentaci nebo Výstupu) ke dni poskytnutí takové Služby (ke dni předání Dokumentace nebo Výstupu) licenci k užití průmyslového vlastnictví v potřebném rozsahu vzhledem k předmětu Smlouvy. Smluvní strany sjednávají, že úplata za poskytnutí takové licence (licenční odměna) je již zahrnuta v Ceně Služeb. Čl. 9.3 Smlouvy se použije přiměřeně.
- 9.5 Poskytovatel uzavřením Smlouvy opravňuje Objednatele a Investora a uděluje jim veškeré nezbytné souhlasy ke všem formám užití Dokumentace a Výstupů a veškerých jiných předmětů práv duševního vlastnictví, které Objednatel a Investor potřebují k řádnému užívání výsledků Služeb.

- 9.6 Udělení veškerých práv uvedených v tomto článku Smlouvy nelze ze strany Poskytovatele vypovědět a na jejich udělení nemá vliv ukončení účinnosti Smlouvy.
- 9.7 Poskytovatel prohlašuje, že veškeré jím poskytnuté Služby a jejich Dokumentace a Výstupy budou prosté právních vad a zavazuje se odškodnit v plné výši Objednatele a Investora v případě, že třetí osoba úspěšně uplatní vůči Objednateli a/nebo Investorovi autorskoprávní nebo jiný nárok plynoucí z právní vady poskytnutého plnění dle Smlouvy.
- 9.8 Poskytovatel je povinen uzavřít s vlastníky práv duševního vlastnictví nebo průmyslového vlastnictví vzniklých v souvislosti s poskytnutými Službami dohody zajišťující Objednateli a Investorovi možnost užívání poskytnutých Služeb včetně Dokumentace a Výstupů v souladu se Smlouvou.
- 9.9 Poskytovatel podpisem Smlouvy výslovně prohlašuje, že odměna za veškerá oprávnění poskytnutá Objednateli a Investorovi dle tohoto článku Smlouvy je již zahrnuta v Ceně Služeb.

X. POJIŠTĚNÍ

- 10.1 Poskytovatel se zavazuje mít po dobu trvání platnosti této Smlouvy sjednáno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou třetí osobě při výkonu podnikatelských činností, které jsou součástí plnění dle této Smlouvy, a to s pojistným plněním vyplývajícím z takového pojištění minimálně 10 mil. Kč.
- 10.2 Poskytovatel je povinen předložit kdykoliv po dobu trvání této Smlouvy na předchozí žádost Objednatele platnou pojistnou smlouvu, pojistku nebo potvrzení příslušné pojišťovny, příp. potvrzení pojišťovacího zprostředkovatele, prokazující existenci pojištění v rozsahu požadovaném v čl. 10.1 Smlouvy. Poskytovatel je povinen předložit příslušný doklad prokazující pojištění ve stanoveném rozsahu nejpozději do 3 (tří) pracovních dnů ode dne, kdy byl o to Objednatelem požádán.
- 10.3 Pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou Poskytovatelem třetím osobám musí rovněž zahrnovat i pojištění všech případných poddodavatelů Poskytovatele, případně je Poskytovatel povinen zajistit, aby obdobné pojištění v přiměřeném rozsahu sjednali i všichni jeho poddodavatelé, kteří se pro něj budou na základě písemného souhlasu Objednatele podílet na poskytování Služeb podle této Smlouvy.

XI. POVINNOSTI SMLUVNÍCH STRAN VE VZTAHU K OSOBNÍM ÚDAJŮM

- 11.1 Smluvní strany této Smlouvy potvrzují, že si jsou vědomy, že s účinností od 25. května 2018 je zpracování a ochrana osobních údajů regulována nařízením Evropského parlamentu a Rady (EU) 2016/679 ze dne 27. dubna 2016 o ochraně fyzických osob v souvislosti se zpracováním osobních údajů a o volném pohybu těchto údajů a o zrušení směrnice 95/46/ES (obecné nařízení o ochraně osobních údajů) (dále jen „Nařízení“ nebo též „GDPR“) a též i souvisejícími národními právními předpisy. Obě Smluvní strany se při plnění této Smlouvy zavazují jednat v souladu s Nařízením a souvisejícími právními předpisy.

- 11.2 Při plnění této Smlouvy a činnostech s tím souvisejících, jako je zejména uzavření této Smlouvy, komunikace zástupců Smluvních stran a jejich zaměstnanců, plnění závazků a právních povinností vyplývajících ze Smlouvy, může být kterákoliv ze Smluvních stran příjemcem osobních údajů týkajících se druhé smluvní strany (je-li smluvní strana fyzickou osobou), nebo zástupců, zaměstnanců či reprezentantů druhé Smluvní strany (je-li smluvní strana právnickou osobou) (dále jen "osobní údaje"). Vedle postavení příjemce může být kterákoliv ze Smluvních stran této Smlouvy současně i správcem anebo zpracovatelem osobních údajů získaných od druhé Smluvní strany, stanoví-li tak Nařízení či související právní předpis.
- 11.3 Obě Smluvní strany berou na vědomí, že při plnění této Smlouvy může docházet i ke zpracování osobních údajů, které si vzájemně při plnění této Smlouvy poskytly (zpřístupnily), či kterákoliv ze stran poskytla (zpřístupnila) druhé Smluvní straně. V této spojitosti obě Smluvní strany prohlašují, že k poskytnutí (zpřístupnění) osobních údajů druhé Smluvní straně disponují od subjektu údajů potřebnými souhlasy či jinými právními tituly, stanoví-li tak právní předpis.
- 11.4 Každá ze Smluvních stran je povinna plnit závazky, které jí vyplývají z Nařízení a souvisejících právních předpisů při nakládání s osobními údaji, jako je například plnění informační povinnosti vůči subjektu údajů. Ta ze Smluvních stran, která je příjemcem osobních údajů, se zavazuje, že zajistí odpovídající úroveň ochrany osobních údajů a práv subjektu údajů dle Nařízení a souvisejících právních předpisů. Dále je příjemce osobních údajů, které mu byly v souvislosti s touto Smlouvou předány (zpřístupněny), oprávněn tyto osobní údaje případně zpracovávat jen pro účely splnění této Smlouvy, anebo pro účely oprávněných zájmů, nebo případně z jiných zákonných titulů. Ta ze Smluvních stran, která je příjemcem osobních údajů od druhé Smluvní strany, je povinna druhé Smluvní straně na její písemnou žádost ve lhůtě do 30 kalendářních dní od uplatnění žádosti: a) doložit v písemné formě způsob ochrany předaných (zpřístupněných) osobních údajů vč. uvedení technických a organizačních opatření přijatých k zabezpečení ochrany osobních údajů, b) sdělit v písemné formě, zda-li dochází ke zpracování předaných (zpřístupněných) osobních údajů a pokud ano, jakým konkrétním způsobem, c) sdělit v písemné formě jakoukoliv informaci (informace) vyplývající z ust. čl. 14 odst. 1 a odst. 2. Nařízení, d) vykonat veškeré právní povinnosti, které se váží (odpovídají) k právům případně uplatněným subjektem údajů dle Nařízení a souvisejících právních předpisů a o jejich splnění vydat druhé Smluvní straně písemné potvrzení.

XII.

KOMUNIKACE MEZI SMLUVNÍMI STRANAMI

- 12.1 Smluvní strany se zavazují vzájemně spolupracovat a poskytovat si veškeré informace potřebné pro řádné plnění svých závazků. Smluvní strany jsou povinny informovat bezodkladně druhou Smluvní stranu o veškerých skutečnostech, které jsou nebo mohou být důležité pro řádné plnění Smlouvy.
- 12.2 Veškerá komunikace mezi Smluvními stranami bude probíhat prostřednictvím oprávněných osob uvedených v čl. 12.4 Smlouvy nebo osob statutárních orgánů, členů statutárních orgánů nebo statutárních zástupců Smluvních stran.
- 12.3 Veškerá komunikace mezi Smluvními stranami na základě Smlouvy bude probíhat v souladu

s tímto článkem Smlouvy. Smluvní strany jsou povinny činit jakákoli oznámení, žádosti či jiná sdělení dle Smlouvy vůči druhé Smluvní straně v písemné formě. Za účinné způsoby doručení se považují osobní doručování, doručování doporučenou poštou, kurýrní službou, datovou schránkou či elektronickou poštou, a to na adresy Smluvních stran uvedené v čl. 12.4 Smlouvy, a to vždy k rukám oprávněných osob tam uvedených.

- 12.4 Pro účely této Smlouvy ustanovují Smluvní strany pro vzájemnou komunikaci a doručování písemností následující oprávněné osoby:

Objednateli: **EUROVIA CZ a.s.**
adresa: U Michelského lesa 1581/2, Michle, 140 00 Praha 4

Poskytovateli: **Východočeské muzeum v Pardubicích**
adresa: Zámek 2, 530 02 Pardubice 2

V případě změny oprávněné osoby oznámí Smluvní strana tuto změnu písemně druhé Smluvní straně. Změna je pro druhou Smluvní stranou závazná ode dne doručení takového oznámení.

- 12.5 Oznámení učiněná Smluvní stranou dle tohoto článku Smlouvy se považují za doručená:
- 12.5.1 dnem, o němž tak stanoví zákon č. 300/2008 Sb., o elektronických úkonech a autorizované konverzi dokumentů, ve znění pozdějších předpisů (dále jen „ZDS“), je-li oznámení zasíláno prostřednictvím datové zprávy do datové schránky ve smyslu ZDS; nebo
 - 12.5.2 dnem odeslání e-mailu pokud bude doručení tento den druhou Smluvní stranou potvrzeno (postačí automatizované potvrzení o doručení e-mailu do poštovní schránky adresáta) nebo dnem následujícím po dni odeslání e-mailu, je-li oznámení zasíláno elektronickou poštou; nebo
 - 12.5.3 dnem fyzického předání oznámení, je-li oznámení zasíláno prostřednictvím kurýra nebo doručováno osobně; nebo
 - 12.5.4 dnem doručení potvrzeným na doručence, je-li oznámení zasíláno doporučenou poštou (provozovatel poštovních služeb); nebo
 - 12.5.5 v případě, že Smluvní strana odešle oznámení doporučenou poštou (provozovatelem poštovních služeb) dle čl. XII. Smlouvy a druhá Smluvní strana z jakéhokoliv důvodu zasláné oznámení od provozovatele poštovních služeb nepřevzme, považuje se oznámení za doručené 10. (desátým) dnem po jeho odeslání Smluvní stranou.

XIII.

REGISTR SMLUV A OSTATNÍ USTANOVENÍ

- 13.1 Objednatel poskytuje Poskytovateli souhlas s uveřejněním Smlouvy v registru smluv zřízeným zákonem č. 340/2015 Sb., o zvláštních podmínkách účinnosti některých smluv, uveřejňování těchto smluv a o registru smluv, ve znění pozdějších předpisů (dále jako „zákon o registru

smluv“). Objednatel bere na vědomí, že uveřejnění Smlouvy v registru smluv zajistí Poskytovatel. Do registru smluv bude vložen elektronický obraz textového obsahu Smlouvy v otevřeném a strojově čitelném formátu a rovněž metadata Smlouvy.

- 13.2 Objednatel bere na vědomí a výslovně souhlasí, že Smlouva bude uveřejněna v registru smluv bez ohledu na skutečnost, zda spadá pod některou z výjimek z povinnosti uveřejnění stanovenou v ust. § 3 odst. 2 zákona o registru smluv, a to s výjimkou Přílohy č. 1 této Smlouvy.

V rámci Smlouvy nebudou rovněž uveřejněny informace stanovené v ust. § 3 odst. 1 zákona o registru smluv označené Objednatelům před podpisem Smlouvy.

- 13.3 Seznam poddodavatelů a jiných osob je uveden v příloze č. 4 Smlouvy (dále společně jako „**poddodavatelé**“).

- 13.4 Poskytovatel se zavazuje písemně požádat Objednatele o souhlas s jakoukoliv změnou poddodavatelů, a to vždy před zahájením plnění novým poddodavatelem. Uzavření poddodavatelské smlouvy na plnění části předmětu Smlouvy s poddodavatelem (třetí osobou) je možné pouze po předchozím písemném souhlasu Objednatele a nezbavuje Poskytovatele jakýchkoliv závazků vyplývajících ze Smlouvy.

XIV. PŘERUŠENÍ POSKYTOVÁNÍ SLUŽEB

- 14.1 Objednatel je oprávněn vznést v průběhu trvání Smlouvy v případech odůvodněných organizačními, provozními nebo technickými důvody na straně Objednatele a/nebo Investora písemný požadavek na přerušování poskytování Služeb nebo části Služeb Poskytovatelem. Na základě uvedeného požadavku je Poskytovatel povinen v den stanovený Objednatelům přerušit poskytování Služeb.
- 14.2 Je-li Smlouva uzavřena na dobu určitou a jsou-li na jejím základě Služby poskytovány kontinuálně, nemá přerušování poskytování Služeb vliv na dobu trvání Smlouvy. Je-li Smlouva uzavřena na dobu určitou a je-li výsledkem poskytnuté Služby jednorázový Výstup, prodloužuje se lhůta či termín stanovený pro poskytnutí Služby (odevzdání Výstupu) v čl. 3.2 nebo čl. 3.3 Smlouvy o dobu přerušování poskytování Služeb. V případě prodloužení stanovené lhůty či termínu v důsledku přerušování poskytování Služeb dle tohoto článku Smlouvy neskončí doba trvání Smlouvy stanovená v čl. XV. Smlouvy před uplynutím prodloužené lhůty či termínu pro poskytnutí Služeb, doba trvání Smlouvy se vždy automaticky prodlouží do uplynutí prodloužené lhůty či termínu pro poskytnutí Služeb.
- 14.3 Přerušování poskytování Služeb či části Služeb Poskytovatelem končí dnem či uplynutím doby uvedené v požadavku Objednatele dle čl. 14.1 Smlouvy. Není-li den ukončení přerušování či doba přerušování poskytování Služeb či části Služeb Poskytovatelem v požadavku formulována určitě, platí, že chce-li Objednatel pokračovat v poskytování Služeb, musí vznést na Poskytovatele písemný požadavek na pokračování v poskytování Služeb dle Smlouvy, a to alespoň 3 (tři) dny před plánovaným opětovným zahájením poskytování Služeb. Poskytovatel

je v takovém případě povinen pokračovat v poskytování Služeb ode dne stanoveného v žádosti Objednatele.

XV. UKONČENÍ SMLOUVY

15.1 Doba trvání Smlouvy:

Smlouva je uzavřena na dobu určitou a skončí řádným a úplným splněním předmětu této Smlouvy Smluvními stranami.

15.2 Objednatel je oprávněn od Smlouvy odstoupit v následujících případech:

- 15.2.1 Poskytovatel porušil Smlouvu podstatným způsobem ve smyslu ust. § 2002 NOZ;
- 15.2.2 Poskytovatel je po dobu delší než 20 (dvacet) kalendářních dnů v prodlení s řádným poskytováním Služeb ve lhůtách či termínu stanovených v čl. 3.2 Smlouvy nebo části Služeb ve lhůtách či termínu stanovených v čl. 3.3 Smlouvy a Objednatel Poskytovatele na toto prodlení a včetně možnosti uplatnění práva na odstoupení podle tohoto ustanovení Smlouvy alespoň jednou písemně upozornil;
- 15.2.3 Vyhrazeno.
- 15.2.4 Poskytovatel nepředložil Objednateli k jeho výzvě uzavřený pojistný certifikát (pojistnou smlouvu) dle čl. X Smlouvy, a to ani v Objednatelem dodatečně stanovené lhůtě;
- 15.2.5 Vyhrazeno;
- 15.2.6 je zahájeno a probíhá insolvenční řízení s Poskytovatelem;
- 15.2.7 vůči Poskytovateli bylo vedeno insolvenční řízení, v němž zároveň (a) bylo vydáno rozhodnutí o úpadku nebo (b) insolvenční návrh byl zamítnut proto, že majetek Poskytovatele nepostačuje k úhradě nákladů insolvenčního řízení, nebo (c) byl konkurs zrušen proto, že majetek Poskytovatele byl zcela nepostačující;
- 15.2.8 Poskytovatel je v likvidaci, a/nebo byla zahájena likvidace Poskytovatele;
- 15.2.9 Poskytovatel porušil kterýkoliv ze svých závazků uvedených v bodech 6.2.1 až 6.2.12 Smlouvy;
- 15.2.10 Poskytovatel porušil svůj závazek uvedený v čl. 6.3 Smlouvy;
- 15.2.11 Poskytovatel porušil svůj závazek zajistit poskytování Služeb řádně odborně způsobilými osobami, které jsou držiteli veškerých potřebných oprávnění nezbytných pro výkon Služeb a jejichž kvalifikace odpovídá minimálním požadavkům stanoveným Objednatelem ve Smlouvě a/nebo Zadávací dokumentaci dle čl. 6.7 Smlouvy.
- 15.2.12 V dalších případech výslovně stanovených touto Smlouvou.

15.3 Poskytovatel je oprávněn od Smlouvy odstoupit v následujících případech:

- 15.3.1 Objednatel porušil Smlouvu podstatným způsobem ve smyslu ust. § 2002 NOZ;
- 15.3.2 Objednatel je v prodlení s úhradou Faktury za poskytnuté Služby po dobu delší než 40 (čtyřicet) kalendářních dnů od data splatnosti příslušné Faktury, přičemž Faktura nebyla Objednatelem vrácena Poskytovateli jako vadná a Poskytovatel Objednatele za dobu prodlení na tuto skutečnost alespoň jednou písemně upozornil.
- 15.3.3 Přerušení poskytování Služby (nikoliv části Služby) požadované Objednatelem v souladu s čl. XIV Smlouvy přesáhne dobu 60 (šedesát) po sobě jdoucích kalendářních dnů.

- 15.3.4 V dalších případech výslovně stanovených touto Smlouvou.
- 15.4 Odstoupení od Smlouvy musí být učiněno písemně a musí být doručeno druhé Smluvní straně. Odstoupení od Smlouvy je účinné dnem jeho doručení v písemné formě druhé Smluvní straně. V důsledku odstoupení od Smlouvy se Smlouva neruší od samotného počátku (ex tunc) a Smluvní strany tak výslovně vylučují aplikaci ustanovení § 2004 NOZ. V důsledku odstoupení od Smlouvy se Smlouva ruší ke dni účinnosti odstoupení od Smlouvy, a to pouze ve vztahu k dosud nesplněné části Smlouvy (ex nunc).
- 15.5 Odstoupení od Smlouvy některou ze Smluvních stran se nedotýká do té doby vzniklých práv, nároků ani vzniklé odpovědnosti Smluvních stran. Po odstoupení od Smlouvy zůstávají v účinnosti ustanovení Smlouvy upravující náhradu škody, smluvní pokuty, volbu rozhodného práva, volbu příslušného soudu.
- 15.6 Smlouva může být také ukončena písemnou dohodou Smluvních stran.
- 15.7 Výpověď Smlouvy:
Objednatel je oprávněn Smlouvu vypovědět písemnou výpovědí doručenou Poskytovateli, výpovědní doba činí 1 měsíc a počíná běžet dnem následujícím po dni, v němž byla výpověď doručena Poskytovateli. Poskyvatel není oprávněn Smlouvu vypovědět.

XVI.

BANKOVNÍ ZÁRUKA A SOUVISEJÍCÍ UJEDNÁNÍ – vyhrazeno.

XVII.

ZÁVĚREČNÁ USTANOVENÍ

- 17.1 Smlouva je platná dnem připojení podpisu poslední ze Smluvních stran. Smlouva nabývá účinnosti dnem jejího uveřejnění v registru smluv.
- 17.2 Tato Smlouva se vyhotovuje ve dvou originálech, přičemž obě Smluvní strany obdrží jeden její originál.
- 17.3 Smlouva představuje úplnou dohodu Smluvních stran o předmětu Smlouvy a všech náležitostech, které Smluvní strany měly a chtěly ve Smlouvě ujednat, a které považují za důležité pro závaznost.
- 17.4 Smlouvu je možné měnit pouze písemnou dohodou Smluvních stran ve formě vzestupně číslovaných dodatků Smlouvy, podepsaných oprávněnými zástupci obou Smluvních stran.
- 17.5 Smluvní strany se podpisem Smlouvy dohodly, že vylučují aplikaci ustanovení § 557 a § 1805 NOZ.
- 17.6 Smluvní strany prohlašují, že si sdělily všechny skutkové a právní okolnosti, o nichž k datu podpisu Smlouvy věděly nebo vědět musely, a které jsou relevantní ve vztahu k uzavření a plnění Smlouvy. Kromě ujištění, které si Smluvní strany poskytly ve Smlouvě, nebude mít žádná ze Smluvních stran žádná další práva a povinnosti v souvislosti s jakýmkoliv skutečnostmi, které vyjdou najevo a o kterých neposkytla druhá Smluvní strana informace při jednání o Smlouvě. Výjimkou budou případy, kdy daná Smluvní strana úmyslně uvedla

druhou Smluvní stranu ve skutkový omyl ohledně předmětu Smlouvy a případy taxativně stanovené Smlouvou.

- 17.7 Poskytovatel na sebe v souladu s ustanovením § 1765 odst. 2 NOZ přebírá nebezpečí změny okolností. Tímto však nejsou nikterak dotčena práva Smluvních stran upravená ve Smlouvě.
- 17.8 Práva vyplývající ze Smlouvy či jejího porušení se promlčují ve lhůtě 3 let ode dne, kdy mohlo být právo uplatněno poprvé.
- 17.9 Jednacím jazykem mezi Objednatel a Poskytovatelem bude pro veškerá plnění vyplývající ze Smlouvy výhradně jazyk český, a to včetně veškeré Dokumentace a Výstupů vztahující se k předmětu Smlouvy.
- 17.10 Je-li nebo stane-li se jakékoli ustanovení Smlouvy neplatným, nezákonným nebo nevynutitelným, netýká se tato neplatnost, nezákonnost a nevynutitelnost zbývajících ustanovení Smlouvy. Smluvní strany se tímto zavazují na základě jednání nahradit do 5 (pěti) dnů po doručení výzvy druhé Smluvní strany jakékoli takové neplatné, nezákonné nebo nevynutitelné ustanovení novým ustanovením, které je platné, zákonné a vynutitelné a má stejný nebo alespoň podobný obchodní a právní význam. Nové ustanovení Smlouvy bude přijato ve formě dodatku ke Smlouvě.
- 17.11 Smlouva se řídí českým právním řádem, zejména pak NOZ a souvisejícími právními předpisy. Smluvní strany se zavazují řešit veškeré případné spory ze Smlouvy primárně jednáním s cílem dosáhnout smírného řešení sporu. Pokud smíru nebude dosaženo během 30 (třiceti) kalendářních dnů ode dne oznámení jedné ze Smluvních stran o vzniku sporu a obsahujícího výzvu k zahájení jednání s cílem smírného řešení sporu, bude spor řešen u věcně a místně příslušného soudu v České republice.
- 17.12 Vyhrazeno.
- 17.13 Objednatel souhlasí s uveřejněním Smlouvy na webových stránkách Poskytovatele a na profilu Poskytovatele, pokud Poskytovatel k takovým uveřejněním přistoupí. V rámci Smlouvy nebudou uveřejněny informace stanovené v ust. § 3 odst. 1 zákona o registru smluv označené Objednatel před podpisem Smlouvy.
- 17.14 Nedílnou součástí této Smlouvy tvoří přílohy:
- Příloha č. 1 - Oceněný soupis služeb obsahující jednotkové ceny;
 - Příloha č. 2 - Požadavky BOZP, PO, OŽP;
 - Příloha č. 3 - Technická dokumentace;
 - Příloha č. 4 - Seznam poddodavatelů.

V Pardubicích dne

V Praze dne 5.2.2024

Mgr. Tomáš Libánek
ředitel
Východočeské muzeum v Pardubicích

Ing. Pavel Jiroušek
člen správní rady
EUROVIA CZ a.s.

Příloha č. 2

Požadavky BOZP, PO, OŽP (ze dne 01.01.2023)

§ 1 Úvod

Tato příloha je nedílnou součástí smlouvy/objednávky a stanovuje závazné podmínky pro vzájemnou součinnost objednatele a dodavatele v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci (dále také BOZP), požární ochrany (dále také PO) a ochrany životního prostředí (dále také OŽP) při plnění předmětu uzavřené smlouvy / potvrzené objednávky.

§ 2 Výklad pojmů

Pro účely této přílohy se dále rozumí:

- **objednatel** – právnická osoba, uvedená ve smlouvě/objednávce jako „Objednatel“, resp. „Kupující“ nebo „Nájemce“,
- **dodavatel** – právnická nebo fyzická osoba (včetně OSVČ), uvedená ve smlouvě/objednávce jako „Dodavatel“, resp. „Zhotovitel“, „Prodávající“, nebo „Pronajímatel“,
- **smlouvou** – potvrzená objednávka nebo uzavřená smlouva,
- **pracovištěm** – staveniště, obalovna, kamenolom či jiná provozovna pod správou objednatele, na které dodavatel vykonává pro objednatele dílo popsané ve smlouvě.

§ 3 Všeobecné požadavky

- 1) Dodavatel je povinen postupovat při plnění předmětu smlouvy v souladu s požadavky právních a jiných předpisů týkajících se BOZP, PO, OŽP a v souladu s interními předpisy a postupy objednatele, s nimiž byl odpovědný zástupce dodavatele seznámen.
- 2) Dodavatel je povinen postupovat při plnění předmětu smlouvy tak, aby jeho činností nedocházelo k mimořádným událostem, úrazům, škodám na majetku, ohrožení životního prostředí nebo poškození dobrého jména objednatele.
- 3) Pokud dodavatel použije k plnění svých závazků vyplývajících pro něj ze smlouvy třetí osoby (včetně OSVČ) odpovídá za dodržování všech povinností stanovených smlouvou, včetně příloh v plném rozsahu, těmito osobami jako by smluvní závazky plnil sám.
- 4) V případě, že v souvislosti s činností dodavatele dojde na pracovišti objednatele k úrazu, nehodě či k jiným škodám, způsobeným objednateli nebo třetí straně, zavazuje se dodavatel uhradit poškozeným veškeré vzniklé ztráty, včetně prokazatelných a vyčíslených ztrát (včetně časových) souvisejících s vyšetřováním takové události.
- 5) Pokud by byly vůči objednateli uplatněny sankce kontrolními orgány státní správy, za prokazatelné porušení předpisů ze strany dodavatele, resp. jeho pracovníků (včetně podzhotovitelů), dodavatel se zavazuje sankce objednateli uhradit v plné výši.
- 6) Dodavatel je povinen mít po dobu platnosti smlouvy sjednáno pojištění odpovědnosti za škodu způsobenou třetím osobám na zdraví a majetku, včetně pojištění možných ekologických rizik. Tuto skutečnost dokládá kopií pojistné smlouvy, resp. potvrzením o uzavření pojistné smlouvy, a to nejpozději při předání a převzetí pracoviště.

- záznamy k OOPP (osobní ochranné pracovní prostředky),
 - platný doklad o provedené revizi na zařízení,
 - knihu úrazů.
- 7) Dodavatel zajistí, aby všechny jím předložené technologické postupy nebo jiné písemné pokyny k prováděným pracím, obsahovaly pokyny k zajištění BOZP a PO a ŽP. Postupy musí obsahovat minimálně:
- návaznost a souběh jednotlivých pracovních operací,
 - bezpečný pracovní postup pro danou pracovní činnost,
 - hodnocení významných rizik v každé fázi pracovní činnosti, včetně rizik pro okolí,
 - použití strojů a speciálních pracovních prostředků,
 - druhy a typy pomocných pracovních konstrukcí,
 - způsob dopravy (svislé i vodorovné),
 - technická a organizační opatření k zajištění BOZP a PO včetně OOPP,
 - způsob kontroly zavedených opatření
 - mimořádné podmínky a havarijní postupy.
 - způsob likvidace odpadů

Technologické postupy pro jednotlivé činnosti musí být objednateli předány nejpozději 8 dní před zahájením prací. Pracovníci provádějící práce musí být s technologickým postupem prokazatelně seznámeni na formuláři PRETASK (vzor formuláře poskytnete objednatel, viz také níže).

- 8) Koordinace prací: Dodavatel je povinen poskytovat koordinátorovi BOZP (je-li určen) součinnost potřebnou pro plnění jeho úkolů po celou dobu svého zapojení do přípravy a realizace stavby, spolupracovat při zajišťování BOZP a zejména mu včas předávat informace a podklady potřebné pro zhotovení plánu a jeho změny, brát v úvahu podněty a pokyny koordinátora BOZP.

Základní pravidla práce

- 9) Dodavatel a jeho zaměstnanci nebo zaměstnanci jeho poddodavatele nesmí začít provádět plnění prací na pracovišti bez schválených TP nebo bez stanovení bezpečných pracovních postupů a prokazatelného seznámení s těmito TP. Nedílnou součástí TP je formulář „PRETASK“, který definuje hlavní rizika prací a opatření k jejich omezení.
- 10) Pažení výkopu musí být na místě před zahájením výkopových prací (má-li být výkop pažen).
- 11) Před zahájením prací ve výkopu (jakýkoli sestup do výkopu) musí odpovědný pracovník dodavatele dostatečně včas informovat odpovědného pracovníka objednatele, aby měl objednatel možnost ověřit dostatečné zabezpečení výkopu (pažením, svahováním).
- 12) Před zahájením prací na provozované komunikaci (zábor části komunikace) nebo v její těsné blízkosti musí odpovědný pracovník dodavatele dostatečně včas informovat odpovědného pracovníka objednatele, aby měl objednatel možnost ověřit dostatečné zabezpečení pracoviště (značení, fyzické zabezpečení).
- 13) Před zahájením manipulace s nákladem pomocí zdvihacího zařízení musí odpovědný pracovník dodavatele dostatečně včas informovat odpovědného pracovníka objednatele, aby měl objednatel možnost ověřit dostatečné zabezpečení prací (správné umístění a zajištění zdvihacího zařízení („zapatkování“ autojeřábu atp.), správné vázací prostředky v dostatečném množství a bezvadném stavu, bezpečný pracovní postup), atp. Při manipulaci s nákladem je zejména zakázáno používat textilní vázací prostředky přivázané přes hranu a pohybovat se pod zavěšeným břemenem nebo v jeho blízkosti. Pohyb v blízkosti zavěšeného břemene a přímá ruční manipulace s ním, je možná pouze v případě, že od břemene nehrozí žádné riziko (zejména jeho pád či „zhrounutí“) např. při přesném umístování břemene nacházejícího se v minimální výšce nad povrchem. Dodavatel se

zavazuje, že bude provádět práce v souladu s normou ČSN ISO 12480-1, a že určí kompetentní osobu pro řízení provozu jeřábu (v souladu s normou a požadavky organizace objednatele).

- 14) Před zahájením prací ve výškách musí odpovědný pracovník dodavatele dostatečně včas informovat odpovědného pracovníka objednatele, aby měl objednatel možnost ověřit dostatečné zabezpečení prací (kolektivní ochrana proti pádu, osobní ochrana proti pádu včetně kotvicích bodů, ochrana proti pádu předmětu, zákaz práce nad sebou).
- 15) Veškeré vybavení, zařízení, vozidla a stroje (dále také jen „zařízení“) musí být v dobrém stavu a mít platnou veškerou dokumentaci potvrzující stav zařízení (doklad o technické prohlídce, revizi atp.).
- 16) Posádky vozidel se musí před vjezdem na pracoviště seznámit se způsobem řízení dopravy na pracovišti a těmito pokyny se řídit.
- 17) Vozidla a stavební stroje nad 3,5 t musí být mimo jiné vybaveny zvukovou signalizací zpětného chodu. Couvání bez aktivování této signalizace je zakázáno.
- 18) Maximální rychlost couvání v místech, kde se mohou pohybovat pěší pracovníci je 5 km/h. Pohybuje-li se v bezprostřední blízkosti (do 1 m) dráhy couvajícího vozidla alespoň jeden pracovník, je řidič couvajícího vozidla povinen zastavit alespoň 10 metrů od takové osoby a počkat až se tato dostane do bezpečné vzdálenosti (více než 1 m od předpokládané dráhy couvajícího vozidla).
- 19) Dodavatel je povinen vybavit výstražným oranžovým majákem (dále jen „maják“) svá vozidla všech typů a kategorií, stavební stroje a další mechanizaci s možností samostatného pohybu (dále společně jen „MDP“). Maják je nutné aktivovat v okamžiku vjezdu na staveniště / do výrobního prostoru lomu a vypnout v okamžiku opuštění staveniště / výrobního prostoru lomu. Maják musí být aktivní, i když MDP stojí. Maják není nutné použít v případě, že MDP odstavujete u zařízení staveniště a u kancelářských budov lomu nebo pokud bude MDP dlouhodobě (přes noc, po většinu směny) zaparkováno mimo komunikaci na staveništi / lomu. Takto zaparkované MDP nesmí tvořit překážku plynulému provozu na staveništi / lomu ani okolnímu provozu.
- 20) Dodavatel je povinen na žádost objednatele nebo dle dokumentace stavby (například dle systému bezpečné práce jeřábů) odlišit vybrané pracovníky pověřené určenými činnostmi (například vazač, signalista, koordinátor dopravy) od ostatních pracovníků. Například jiným typem oděvu či přílby.

OOPP

- 1) Dodavatel odpovídá za to, že v návaznosti na vykonávanou pracovní činnost a v souladu s vyhodnocenými riziky, budou všichni jeho zaměstnanci (včetně případných podzhotovitelů a OSVČ) na pracovištích objednatele vybaveni odpovídajícími osobními ochrannými pracovními prostředky. Dodavatel je povinen provádět pravidelnou kontrolu svých zaměstnanců, podzhotovitelů, včetně OSVČ, zda při pracovní činnosti stanovené OOPP používají.

Mimořádné události

- 21) Za mimořádnou událost se považuje:

PRACOVNÍ ÚRAZ –Jedná se o jakékoliv poškození zdraví nebo smrt zaměstnance, které byly způsobeny nezávisle na jeho vůli krátkodobým, náhlým a násilným působením vnějších vlivů, při plnění pracovních úkolů nebo v přímé souvislosti s ním. **SKORONEHODA** – Skutečná událost, při níž došlo k nehodovému ději (něco spadlo, zřítlo se, utrhlo se apod.), ale nedošlo k jakémukoli zranění přítomných osob. Ve většině takových případů však dochází ke škodě na majetku.

POŽÁR – Jakékoliv nežádoucí hoření, při kterém dochází: k usmrcení nebo zranění osob nebo zvířat, ke škodám na materiálních hodnotách nebo životním prostředí, nebo. k bezprostřednímu ohrožení osob, zvířat, materiálních hodnot nebo životního prostředí.

ÚNIK NEBEZPEČNÝCH LÁTEK – Nekontrolovatelný únik hořlavých, výbušných, žíravých, jedovatých, zdraví škodlivých, radioaktivních a jiných nebezpečných látek do životního prostředí.

22) Dodavatel je povinen neprodleně nahlásit objednateli jakoukoliv mimořádnou událost, která vznikne na jeho pracovišti při provádění pracovní činnosti. Objednatel má právo okamžitě zastavit jakoukoliv činnost, která by mohla vést ke vzniku mimořádné události. Při vzniku mimořádné události se zaměstnanci dodavatele a zaměstnanci jeho poddodavatelů budou řídit pokyny objednatele. Dodavatel musí umožnit objednateli podílet se na vyšetřování příčin úrazu. Dodavatel je povinen zajistit, že po smrtelném úrazu nebo těžkém úrazu bude místo incidentu ponecháno v původním stavu až do zaevidování incidentu. Všechny mimořádné události na pracovišti, které podle právního předpisu podléhají oznámení úřadům, je dodavatel povinen nahlásit nebo informovat příslušné úřady. Kopie oficiální zprávy dodavatele pro úřady musí být dodavatelem předána stavbyvedoucímu objednateli.

23) Náklady spojené se vzniklou mimořádnou událostí dodavatele, jsou náklady dodavatele.

PO

24) Dodavatel je v případě potřeby nebo na základě požadavku povinen předat objednateli zpracovanou dokumentaci požární ochrany. Dodavatel je v případě potřeby povinen vybavit svá pracoviště (zejména stavební buňky, kontejnery a zařízení stavenišť) odpovídajícím počtem a druhy přenosných hasicích přístrojů (PHP). PHP musí mít platnou revizi.

25) Dodavatel je povinen provádět svářečské práce, nebo jiné práce s otevřeným ohněm na základě vyhodnocení podmínek požární bezpečnosti a dodržení příslušných vyhlášek, zejména vyhlášky o podmínkách požární bezpečnosti při svařování a nahřívání živců v tavných nádobách a vyhlášky o požární prevenci. V případě, že se jedná o pracoviště vyžadující zvláštní požárně bezpečnostní opatření, je nutné navrhnout před svařováním, při něm, při jeho přerušení a po jeho dokončení písemné technická a organizační opatření před vznikem požáru nebo výbuchu.

§ 6 Pravidla prevence rizik objednatel

Dodavatel je při vykonávání činností pro objednatel povinen dodržovat i níže uvedená pravidla k prevenci rizik, které vycházejí z interních požadavků objednavatele.

- 1) Všichni pracovníci se musí na vykonávanou práci plně soustředit, a proto je nutné
 - a. Používat mobilní telefony pouze na bezpečném místě, kde nedochází k žádné další činnosti.
 - b. Za jízdy nebo při obsluze stroje Nemanipulovat s mobilním telefonem. Je-li stroj (vozidlo) vybaven „hands free“ je toto určeno pouze pro přijímání hovorů.
- 2) Během prací pro objednatel je zakázáno používat jakékoli produkty označené jako „toxické, karcinogenní, mutagenní nebo nebezpečné pro reprodukci“ bez předchozího PÍSEMNÉHO schválení odpovědného zástupce objednatel. Ke všem používaným chemickým látkám a sloučeninám musí být k dispozici bezpečnostní list a příslušné OOPP (podle požadavku bezpečnostního listu a vyhodnocení rizik).
- 3) Čištění techniky a nástrojů topnými oleji, naftou a benzínem je zakázáno.
- 4) Aby byl provoz na všech pracovištích Skupiny bezpečný je nutné a) v maximální možné míře zamezit střetu pěších a vozidel/mechanizace (oddělením komunikací pro pěší a vozidla, nevedení komunikací pro pěší v blízkosti nebo pod mechanizací atp.). b) v maximální možné míře zamezit nutnosti couvání vozidel.
- 5) Pokud není možné zajistit bezpečné oddělení pěších od vozidel nebo hrozí-li střet vozidel, jejich převrácení, kontakt s dráty elektrického vedení atp. je nutné určit osobu odpovědnou za řízení provozu (často bývá nazývána kypař či koordinátor dopravy).

- 6) V případě, že mechanizace stavby zasahuje do provozované komunikace mimo zábor stavby (např. pokud zadní část rypadla přesahuje přes hranice stavby např. přes dopravní značení tzv. „zetka“), je nutné určit odpovědnou osobu za řízení dopravy.
- 7) Při výměně lopaty (lžíce) hydraulických rypadel a podobné výkopové techniky je nutné zkontrolovat, zda je lopata řádně upevněna.
- 8) Minimální povinná bezpečnostní vzdálenost mezi válcem a lištou finišeru nesmí být při pohybu vpřed menší než 5 metrů. Pokud finišer stojí a hutnění probíhá blízko lišty, je nutné snížit rychlost hutnění a za finišerem se nesmí pohybovat žádná osoba. Válec, který při hutnění přijíždí k liště finišeru, se musí pohybovat na zařazený rychlostní stupeň směrem VPŘED, aby obsluha stroje měla vždy dostatečný výhled na pracoviště a pohyb osob před strojem. Není-li daný požadavek z technologický důvodů možný, je potřeba přijmout jiné opatření pro zajištění bezpečného pracoviště, např. určením bezpečnostní hlídky dohlížející na pohyb stroje.
- 9) Nesmí se používat dumpery s nákladem před řidičem. Pokud charakter a prostorové uspořádání pracoviště vyžadují použití dumperů s nákladem před řidičem, musí dodavatel vypracovat pravidla pro tuto práci obsahující minimálně přesné určení prací, které tyto dumpery mohou vykonávat a opatření k minimalizaci rizik (zejména střetu s pěšími), při těchto pracích. Tato pravidla musí schválit specialista BOZP objednatele, před zahájením prací.
- 10) Práce s tandemovým válcem, který má běhouny užší než 1 metr s obsluhou nacházející se na stroji je zakázána (použijte dálkově ovládané nebo ručně vedené stroje).
- 11) Práce s pneumatikovými válci se zátěží nad 3 tuny na kolo je zakázána.
- 12) Zametací stroje (samosběry) musí být vybaveny:
 - a. Zvukovou signalizací při couvání
 - b. Couvací kamerou s nočním osvětlením
 - c. Omezovačem rychlosti na zpětný chod max. rychlostí 5 km/h
 - d. Detekcí překážek za vozidlem
 - e. Výstražným majákem
- 13) Silniční frézy musí být vybaveny tam, kde je to technicky možné, systémem pro odsávání prachu (při šířce nad 2 metry musí být nové frézy ovládaný z izolované kabiny se vzduchovým filtrem). Pokud to není možné, musí řidič a pěší obsluha (seřizovač, naváděč – osoba řídící provoz atd.) nosit masku s filtry třídy FFP3 či ekvivalent.
- 14) Všechny finišery musí být vybaveny odsáváním asfaltových výparů a čelním sklem.

§ 7 Ochrana životního prostředí

- 1) Dodavatel je povinen omezovat exhalace výfukových plynů zhasínáním motoru při přestávkách a minimalizovat běh motoru na prázdko.
- 2) Při výjezdu ze stavby je dodavatel povinen očistit zablácené pneumatiky dopravních nebo stavebních strojů a v případě znečištění veřejných komunikací zajistit jejich okamžité očištění.
- 3) Dodavatel je povinen dbát na ochranu dřevin na pracovišti a v jeho bezprostředním okolí. V případě jejich poškození je povinen zjednat nápravná opatření a informovat o této skutečnosti objednatele.

Odpady

- 4) Dodavatel je dle zákona č. 541/2020 Sb., o odpadech (dále jen zákon o odpadech) původcem odpadu (pokud se s objednatelem smluvně nedohodne jinak, viz odstavec 5 níže), který vzniká při fyzickém provádění jeho činnosti a zavazuje se k nakládání s takto vzniklými odpady v souladu s tímto zákonem a v souladu s jeho prováděcími předpisy v platném znění.

- 5) Dodavatel v roli původce odpadů je povinen při nakládání s odpady vznikajícími při jeho pracovní činnosti v rámci plnění předmětu smlouvy zejména:
- v případě předpokladu vzniku komunálního odpadu, stavebního nebo demoličního odpadu je dodavatel povinen doložit smluvní zajištění předání odpadu provozovateli zařízení před zahájením své fyzické činnosti, při které má odpad vznikat,
 - předložit objednateli kopii dokladu o předání odpovídajícího množství odpadu provozovateli zařízení nebo obchodníkovi,
 - je-li reálný předpoklad vzniku odpadů z provozované činnosti dodavatele, zřídit v rámci přiděleného pracoviště shromažďovací místo odpadů a vybavit toto místo potřebným počtem označených sběrných prostředků, tak aby bylo zajištěno třídění odpadů dle jejich druhu, nebezpečnosti a možnosti opětovného použití či materiálové recyklace,
 - na vyžádání předložit objednateli průběžnou evidenci odpadů
 - v případě deponování inertních materiálů či odpadů, je deponovat na místech k tomuto účelu určených v souladu s legislativou (stavební zákon, odpadový zákon, zákon o ochraně zemědělského půdního fondu apod.).
- 6) V případě, že objednatel dle zákona o odpadech převezme roli původce odpadu na základě písemné smlouvy, je dodavatel povinen používat shromažďovací místa a sběrné prostředky poskytované objednatelem. Pokud není uzavřena písemná dohoda dle tohoto odstavce, platí podmínky dle odst. 3 a 4 tohoto paragrafu.

Chemické látky, látky nebezpečné vodám a ochrana vod

- 7) Pokud dodavatel při činnosti v rámci plnění předmětu smlouvy nakládá s nebezpečnými chemickými látkami a směsmi a s látkami nebezpečnými vodám, je povinen zejména:
- nebezpečné chemické látky a směsi skladovat na přiděleném pracovišti tak, aby při manipulaci s nimi, nemohlo dojít k ohrožení kvality povrchových nebo podzemních vod, ke kontaminaci půdy, případně jinému poškození životního prostředí, zneužití těchto látek nepovolanými osobami, nebo ohrožení zdraví zaměstnanců (uzamykatelný sklad se záchytnými vanami),
 - mít v místě nakládání k dispozici aktuální bezpečnostní listy k používaným chemickým látkám,
 - prokazatelně seznámit dotčené zaměstnance s obsahem bezpečnostních listů,
 - při práci s nákladními a stavebními stroji ve vodních tocích, nebo v jejich bezprostřední blízkosti, v ochranných pásmech vodních zdrojů a zřidel používat ekologické provozní náplně (oleje),
 - odstavovat dopravní a mechanizační prostředky pouze v místech určených objednatelem a zajistit je proti možným úkapům závadných látek záchytnými prostředky (mobilní záchytná vana, sorpční rohož apod.),
 - zajistit pracoviště, případně i nákladní a stavební stroje havarijními prostředky pro prvotní zásah při úniku závadných látek a seznámit dotčené zaměstnance s jejich použitím,
 - v případě úniků nebezpečných chemických látek či směsí jsou objednatel a jeho případní podzhotovitelé povinni provést opatření pro zabránění dalšího úniku (zejména zabránit vniknutí látek do vodních toků či do kanalizační sítě) a uniklé látky zlikvidovat v souladu s platnou legislativou. Únik musí také bez zbytečného odkladu nahlásit objednateli, koordinovat s ním záchranné a likvidační práce a informovat jej o dalším postupu a opatřeních,

- pokud je pro stavbu vypracován Havarijní nebo Povodňový plán, je dodavatel povinen s nimi prokazatelně seznámit všechny své pracovníky, kteří vykonávají na stavbě činnost, a to včetně svých případných poddodavatelů a zajistit dodržování veškerých preventivních i dalších opatření, uvedených v těchto dokumentech.

§ 8 *Kontrola a postup při porušování povinností dodavatele při zajišťování BOZP, PO a OŽP*

- 1) Dodavatel souhlasí s tím, že zástupce objednatele je oprávněn provádět kontroly dodržování BOZP, PO a OŽP na pracovištích dodavatele a jeho poddodavatelů a při zjištění nedostatků musí zajistit jejich neprodlené odstranění.
- 2) Dodavatel souhlasí s tím, že odpovědná osoba objednatele je oprávněna provádět u zaměstnanců dodavatele testy na alkohol a jiné návykové a omamné látky, a to i bez přítomnosti vedoucího zaměstnance dodavatele. Dodavatel je povinen zajistit toto oprávnění objednatel i vůči svým poddodavatelům. V případě, že se zaměstnanec dodavatele nebo zaměstnanec jeho poddodavatele odmítnou podrobit testu na alkohol nebo jiné návykové a omamné látky, má se za to, že je tento zaměstnanec pod vlivem alkoholu nebo jiné návykové látky a odpovědná osoba objednatele má právo ho okamžitě vykázat z pracoviště. Na jakoukoli naměřenou hodnotu větší než 0,0 příslušných jednotek alkoholu a na jakoukoli hodnotu jiných drog zabraňující řízení motorového vozidla dle platné legislativy je pohlíženo jako práci pod vlivem alkoholu nebo jiné omamné látky.
- 3) Pokud bude činností dodavatele v rámci předmětu smlouvy docházet k porušování povinností v oblasti bezpečnosti a ochrany zdraví při práci, požární ochrany a ochrany životního prostředí, stanovených obecně závaznými právními předpisy, uzavřenou smlouvou a jejími přílohami, je dodavatel povinen uhradit objednateli smluvní pokutu dle tabulky pokut za každý jednotlivý zjištěný a zdokumentovaný případ. Konkrétní výši pokuty určuje vedoucí příslušného pracoviště, ten může určit pokutu menší, zejména v situaci, že se jedná o přestupek ojedinělý nebo o přestupek méně závažného charakteru, který byl okamžitě napraven. Udělením pokuty není dotčen nárok na náhradu škody.
- 4) Objednatel je oprávněn svou pohledávku na zaplacení smluvní pokuty započítat proti pohledávce dodavatele na zaplacení ceny poskytnutého plnění. Objednatel je oprávněn nařídit dodavateli provedení nápravných opatření k zajištění požadavků BOZP a OŽP. Dodavatel je povinen takové pokyny objednatele neprodleně splnit. Pokud není dodavatel ze závažných důvodů (momentální nedostatek finančních zdrojů, chybějící materiál apod.) schopen nápravu zjednat neprodleně, je povinen zastavit práce a činnost může zahájit až po zjednání nápravy. V případě závažných porušení bezpečnostních předpisů, případně předpisů pro ochranu životního prostředí je objednatel oprávněn nařídit dodavateli okamžité přerušování prováděných prací.
- 5) Objednatel je oprávněn odstoupit od smlouvy, případně zrušit potvrzenou objednávku v rozsahu, v jakém předmět smlouvy dosud nebyl proveden, v případě, že:
 - opakovaně dochází k porušování požadavků BOZP, PO a OŽP vyplývajících z platné legislativy a této smlouvy, dodavatel byl zápisem ve stavebním deníku / deníku BOZP nebo obdobném dokumentu upozorněn na nedostatky při plnění povinností v oblasti BOZP, PO a OŽP a nezajistil realizaci nápravných opatření stanovených objednatel, a
 - dodavatel zahájil práce zastavené objednatel bez zjednání nápravy.
- 6) Vypořádání vztahů ze smlouvy zrušené podle tohoto ustanovení bude provedeno tak, že objednateli náleží provedená část předmětu smlouvy a dodavatel má nárok na úhradu poměrné části ceny předmětu smlouvy sjednané touto smlouvou, odpovídající rozsahu předmětu smlouvy, řádně provedeného ke dni odstoupení. Takto stanovená úhrada nemůže být vyšší než sjednaná cena předmětu smlouvy. Pro splatnost této úhrady a zádržné platí přiměřeně ustanovení smlouvy o placení ceny předmětu smlouvy.

- 7) Dodavatel je povinen zajistit, aby bylo přidělené pracoviště vybaveno odpovídajícími hygienickými zařízeními.

§ 4 Lidské zdroje, zaměstnávání cizích státních příslušníků

- 1) Dodavatel se zavazuje plnit předmět smlouvy pomocí osob, které jsou k němu v pracovněprávním nebo obdobném vztahu a které splňují veškeré požadavky vyplývající z právních předpisů ČR, zejména pak ze zákona o zaměstnanosti ve znění pozdějších předpisů.
- 2) Dodavatel je povinen zajistit, aby alespoň jeden z jeho pracovníků přítomných na pracovišti hovořil česky nebo slovensky.
- 3) Dodavatel je povinen vést přehled o denní přítomnosti svých zaměstnanců na pracovišti, včetně případných podzhotovitelů a OSVČ. Přehled může být veden v listinné nebo elektronické formě.

§ 5 Bezpečnost a ochrana zdraví, požární ochrana

Školení a odborná a zdravotní způsobilost zaměstnanců dodavatele

- 1) Dodavatel je povinen na vyžádání předložit doklady o zdravotní a odborné způsobilosti svých zaměstnanců (včetně zaměstnanců podzhotovitelů a OSVČ) k výkonu práce v rámci plnění předmětu smlouvy.
- 2) Mezi požadavky na odbornou způsobilost patří také školení BOZP a PO.
- 3) Odpovědný zástupce dodavatele je povinen účastnit se pravidelných měsíčních schůzek týkajících se BOZP. OŽP „čtvrthodinka BPŽ“ na pracovišti, organizovaných objednatelem. A získané informace prokazatelně přenést na všechny pracovníky dodavatele a subdodavatele.
- 4) Všichni pracovníci dodavatele musí každý den před zahájením prací obdržet informace o pracovních úkolech daného dne včetně hlavních rizik s nimi spojených a opatřeních k eliminaci/minimalizaci těchto rizik – schůzka „Prvních pět minut“ nebo „Prestart“. Objednatel určí, zda budou tyto schůzky organizovány ze strany objednatele, nebo je bude organizovat pro všechny své zaměstnance a subdodavatele dodavatel sám.
- 5) Objednatel má právo proškolit pracovníky dodavatele na jím určená témata bezpečné práce.

Dokumentace

- 6) Dodavatel je povinen vést dokumentaci BOZP, PO v souladu s legislativními požadavky a předanými požadavky objednatele. Dokumentace BOZP, PO musí být vedena v aktuálním stavu a musí obsahovat alespoň níže uvedené dokumenty (tam, kde je to možné, může dodavatel použít dokumenty objednatele):
 - doklady potvrzující proškolení zaměstnanců dle požadavků legislativy a objednatele,
 - vyhodnocení rizik spojených s vykonávanou činností, včetně opatření k eliminaci rizik,
 - pracovní postupy na rizikové práce dle 591/2006 (příloha č. 5),
 - záznamy o prováděných kontrolách pracoviště, včetně záznamů o provedených dechových zkouškách,
 - plán první pomoci, traumatologický plán,
 - požární poplachové směrnice,
 - záznam o prokazatelném seznámení zaměstnanců s dokumentací BOZP, PO, OŽP, která jim byla objednatelem poskytnuta, a kterou měli pro danou stavbu vytvořit na základě legislativních požadavků,
 - provozní deníky strojů a zařízení,

Tabulka pokut

Popis přestupků	Maximální výše pokuty za jednotlivé porušení
BOZP a PO	
Nepoužívání předepsaných OOPP (přilby, pracovní obuv, reflexní vesty atd.) mimo OOPP pro zajištění proti pádu z výšky	1 000 Kč
Zahájení pracovní činnosti bez příslušné odborné způsobilosti (např. strojnické, vazačské, jeřábnické a jiné)	5 000 Kč
Neplatná nebo chybějící lékařská prohlídka	5 000 Kč
Nepředložení stanovené dokumentace v oblasti BOZP, PO, OŽP požadované právními předpisy či smluvním ujednáním ke kontrole na výzvu objednatele	5 000 Kč
Používání nevyhovujících nebo nevhodně umístěných žebříků (poškozené, příliš zatěžované, pod nevhodným úhlem, bez dostatečného přesahu atp.)	3 000 Kč
Zahájení pracovní činnosti s poškozeným/nerevidovaným/nekontrolovaným strojem, VTZ (zdvihací, tlaková, elektrická), elektrickým/pneumatickým nářadím, nebo na poškozených/nekontrolovaných pracovních lávkách jakož i používání nevhodných, nebo jinak poškozených vázacích prostředků	10 000 Kč
Vstup pracovníka do výkopu o hloubce větší jak 1,3 m (1,5 m v nezastavěném území) bez předchozího zajištění stěn proti sesutí vhodným a dostatečně únosným pažením, nebo tzv. svahování	20 000 Kč
Neúměrné zatěžování hrany výkopu (materiálem, mechanizací atp.)	15 000 Kč
Nezajištěné, nedostatečně zajištěné a neoznačené pracoviště proti pádu/zřícení/propadnutí osob z výšky nebo do hloubky jako jsou např. výkopy, otvory větší jak 25x25 cm, pracovní šachty atd. jakož i nepoužití kolektivní ochrany nebo OOPP proti pádu z výšky.	15 000 Kč
Nebezpečné pracovní postupy zejména pak pohyb osob v nebezpečném prostoru provozovaného stroje jako je prostor okolo bagru/nakladače/jeřábu dále pak práce nad sebou při práci ve výškách, nezajištěné a neoznačené prostoru nacházející se pod prací ve výšce,	10 000 Kč
Pracovník na pracovišti pod vlivem alkoholu nebo jiných návykových látek	50 000 Kč
Zahájení couvání nákladních nebo pracovních strojů bez funkční akustické signalizace, nebo zahájení couvání v nepřehledných místech bez účasti náležitě poučené a předem určené osoby pro zajištění bezpečného couvání nákladních, dopravních a stavebních strojů.	2 000 Kč
Neaktivní maják na vozidle, stavebním stroji a další mechanizaci s možností samostatného pohybu, je-li jeho použití vyžadováno požadavky tohoto dokumentu.	2 000 Kč

Popis přestupků	Maximální výše pokuty za jednotlivé porušení
Nevybavení pracoviště dostatečným počtem pravidelně revidovaných přenosných hasicích přístrojů podle druhu vykonávané činnosti a požární dokumentací jako je např. příkaz ke svařování, požární poplachové směrnice, popř. požární řád či neohlášení pálení hasičskému sboru	5 000 Kč
Nerespektování bezpečnostního a dopravního značení staveniště	1000 Kč
Nedodržování pravidel podle § 6 Pravidla prevence rizik objednatele	5 000 Kč
OŽP	
Nakládání s odpady v rozporu se zákonem o odpadech, zejména nedoložení požadovaných dokladů dle bodu 4 v § 7, nezajištění řádného třídění, shromažďování a označení odpadů	5 000 Kč
Závažné porušení legislativy týkající se odpadů, zejména při nakládání s odpady zakázaným způsobem jako je jeho zahrnutí/zakopání/zasypání nebo např. zapálení	15 000 Kč
Neseznámení svých zaměstnanců a dodavatelů s dokumenty – Havarijní nebo Povodňový plán apod. (pokud jsou pro stavbu vyhotoveny)	1 000 Kč
Nezajištění nápravných opatření při poškození dřevin na staveništi a v jeho bezprostředním okolí.	3 000 Kč
Nezajištění chemických látek a prostředků proti ohrožení podzemních a povrchových vod při práci nebo skladování (včetně zachytných prostředků pod odstavené nákladní a stavební stroje)	1 000 Kč
Neohlášení havárie či poškození životního prostředí na staveništi a v jeho bezprostředním okolí	3 000 Kč
Chybějící havarijní souprava na pracovišti, případně v nákladních a stavebních strojů	3 000 Kč
Neprovedení opatření proti dalšímu úniku a nespolupráce na likvidaci havárie způsobené činností dodavatele	5 000 Kč
Opakované porušování požadavků na BOZP, PO a OŽP, neodstranění závad v určeném termínu, pokračování v životu nebezpečných pracích	100 000 Kč

Příloha č. 3
Technická dokumentace

Příloha č. 4
Seznam poddodavatelů

neobsazeno